

Vocea Martirilor
AUTORUL BESTSELLERULUI
Credința Dincolo de Limite

Scrisori DE FOC

Opt femei din biserica
subterană și
poveștile *costisitoarei*
lor credințe

CUVÂNT ÎNAINTE *de*
Gracia Burnham

Aminti DE FOC

Opt femei din biserica
subterană și
poveștile *costisitoarei*
lor credințe

 Vocea Martirilor

www.voceamartirilor.org

Publicată în original sub titlul “Hearts of Fire”, scrisă pentru Voice of the Martyrs, USA. Copyright © 2003, 2015 The Voice of the Martyrs, USA. Toate drepturile sunt rezervate.

Publicată de VOM Books, 1815 SE Bison Rd., Bartlesville, OK 74006. Ediția în limba română © 2015, de Voice of the Martyrs, USA. Toate drepturile sunt rezervate.

Copyright ©2022 pentru versiunea în limba română, The Voice of the Martyrs, USA. Toate drepturile sunt rezervate.

Această carte poate fi distribuită gratuit în format ePub sau eBook PDF, pentru uz personal, atâta timp cât nici o secțiune din această carte nu a fost modificată sub nici o formă și nici o sumă de bani nu a fost primită pentru ea, atât în librării cât și în magazine online. Nu se poate distribui forma tipărită a acestei cărți, fără permisiunea în scris a editorului, cu excepția citatelor scurte în recenziile tipărite.

Translatori: Alex Rațiu, Ioana Moisi

Editori: Dumitru Dorian, Tori Barna

A fost folosită versiunea Bibliei în limba română, VDCC- Versiunea Dumitru Cornilescu Corectată- cu diacritice.

“Because He Lives”, cuvinte de William J. și Gloria Gaither. Muzică de William J. Gaither. Copyright © 1971 William J. Gaither, Inc. Toate drepturile sunt controlate de Gaither Copyright Management. Folosit cu permisiune.

Multe din numele și locurile mărturiilor din această carte au fost schimbate, pentru a proteja identitatea celor reprezentați. A fost, de asemenea, necesară omiterea anumitor detalii cu privire la activitatea misionară din anumite state, pentru a proteja viața celor implicați. Unele stenograme de judecată și alte materiale citate au fost editate, pentru mai multă concizie și claritate.

*Dedicată Sabinei Wurmbrand,
o voce pentru martiri*

CUVÂNT

ÎNAINTE

Sunt cuprinsă de smerenie în fața sarcinii de a scrie un cuvânt înainte pentru o carte ca aceasta. Nici într-un caz nu aş îndrăzni să mă pun alături de aceste dârze femei de credință.

Citind incredibilele povești ale acestor femei pline de un curaj venit de la Dumnezeu, pot să înțeleg bine multe dintre trăirile lor. Pe parcursul anului pe care soțul meu și cu mine l-am petrecut ca ostatici ai teroriștilor Abu Sayyaf în jungla filipineză (mai 2001 – iunie 2002) mi-am pierdut și eu speranța și am simțit că vreau să mor. Eram lipsită de adăpost și foarte înfometată... dar, în ce mă privește, aveam cel puțin siguranța că imediat după eliberare mă voi putea întoarce la viața mea de relativă bunăstare. Și iată-mă în prezent în Statele Unite, având o casă frumoasă, mâncare din belșug și un grup de prieteni care îmi oferă sprijinul lor – în timp ce aceste femei înfruntă în continuare asprimea vieții ca niște buni soldați ai lui Isus.

Așa că ori de câte ori fac o baie fierbinte, mă rog. Când îmi aplic machiajul, când îmi aranjez părul, pregătindu-mă să țin o cuvântare, mă rog. Când am de rezolvat una alta pentru copiii mei, mă rog. Când trec pe lângă vreun afiș din fața unei biserici, care are un mesaj încurajator, mă rog pentru toți aceia care nu au „infrastructura” de care dispun eu. Pentru toți cei care au de suferit pentru credința lor în Isus. Pentru toți cei care, deși se cred singuri, își păstrează în continuare credința intactă.

Mă rog la fel cum m-am rugat și pentru mine atunci când mă aflu în junglă: „Doamne, lasă-i să Te simtă aproape de ei. Ajută-i să-și păstreze credința când totul merge din rău în mai rău.

Arată-le un crâmpei din bunătatea Ta, așa încât să știe că nu sunt singuri. Și la capăt de drum știu că Tu vei fi acolo.“

O, dacă toți cei care citim această carte ne-am pune din nou, cu promptitudine, la dispoziția lui Dumnezeu, pentru a-i fi de folos după cum crede El de cuviință – chiar dacă asta ar însemna să ne pierdem libertatea și confortul... Ar putea veni ziua în care să fim bătuți sau chiar uciși pentru că-L urmăm pe Isus. Să privim la aceste femei simple și să fim încurajați de exemplul lor.

Dumnezeu nu ne va da încercări pe care să nu le putem duce. Împreună cu încercarea, El are grijă să croiască și o cale de scăpare (oferindu-ne tot ce avem nevoie) ca să putem purta ce avem de purtat. Eu aleg să cred că Dumnezeu face toate lucrurile spre bine. Omul nu. Am distrus această lume minunată. Dacă mai există ceva bun în această viață, atunci acest ceva vine de la Dumnezeu. El are un plan și stăpânește peste toate. Așteptăm cu răbdare momentul în care Dumnezeu va înnoi toate lucrurile.

Până atunci, fie ca Dumnezeu să ne dea harul unei vieți închinată Lui, așa cum se întâmplă în cazul acestor femei. El este demn de asta.

Gracia Burnham,

New Tribes Mission, autoarea cărții
In the Presence of My Enemies.

MULȚUMIRI

"Când ne-am asumat acest proiect, știam că vom avea nevoie de o echipă serioasă. Înainte de toate, aveam nevoie de femei creștine dispuse să își împărtășească mărturiile. Fără ele, nu ar putea să fie nici o carte, și față de ele ne exprimăm gratitudinea.

Fiecare capitol (cu excepția capitolului Sabine Wurmbrand) a avut nevoie de personal pe teren și câțiva traducători. În mai mult de jumătate din povestiri, a fost nevoie de puncte secrete de întâlnire și de implementarea unor protocoale de siguranță. Nu am fi putut aborda acest proiect fără ajutorul colegilor și personalului de pe teren a Vocea Martirilor. Din cauza anumitor riscuri, majoritatea numelor acestor persoane nu pot fi făcute publice. Dorim însă să ne extindem mulțumirea celor care au ajutat, în fiecare țară în care am călătorit.

Au asistat în scriere și editare Todd Nettleton (făcând parte din echipa VM) și Sue Ann Jones. Ați fost amândoi de un imens ajutor. Vă mulțumim.

Nu este întotdeauna ușoară înhămarea la proiecte care presupun subiectul persecuției și realitatea crudă a credinței noastre. Însă Greg Daniel și echipa de la W Publishing Group (care a publicat prima oară această carte) și-au dovedit angajamentul în a aduce în prim plan aceste incredibile povestiri, pline de tenacitate și curaj.

Mulțumim pentru că ați făcut posibil ca proiectul "Inimi de foc" să prindă viață.

Vocea Martirilor

INTRODUCERE

INIMI APRINSE DE CURAJ ȘI CONVINGERE

Răpit. Torturat. Închis. În multe părți ale lumii aceste cuvinte sunt sinonime cu a fi creștin. Și pentru femeile creștine din aceste zone, mai există încă o provocare: stigmatul social aplicat celui privit ca făcând parte dintr-o clasă inferioară, nepotrivit pentru a conduce și care trebuie să stea sub controlul și îndrumarea bărbatului.

Cartea de față spune poveștile a opt femei care, în pofida unor atari circumstanțe, au dovedit un grad incredibil de curaj, convingere și iubire pentru Isus Hristos și Biserica Lui. În situațiile cele mai aspre, ele s-au trasformat în lideri plini de îndrăzneală și dârzenie, refuzând să cedeze în fața nevoilor și ocaziilor care le-au pus la încercare. În mod ironic, numai când vine vorba de suferință au avut drepturi egale cu cele ale semenilor lor de parte bărbătească; în anumite cazuri au avut chiar mai mult de suferit decât aceștia.

Când ne-am gândit inițial la o carte care să cuprindă mărturii ale femeilor creștine persecutate pentru credința lor, ne-am confruntat cu o serie de provocări. În primul și în primul rând, voiam ca poveștile pe care le spunem să fie cât mai contemporane. Asta însemna să călătorim în fiecare țară unde aceste femei locuiesc în prezent, în multe dintre cazuri acestea aflându-se într-un real pericol. De asemenea, am căutat să oferim exemple de femei care nu doar că au trecut prin suferințe personale, dar au și dovedit calități de lideri în slujire. În sfârșit, dincolo de aceste povești dramatice pline de durere și de chin, am mai vrut să creionăm portretele din care emană speranța de neclintit a unor femei care,

chiar aflându-se în cele mai întunecate adâncuri, au găsit calea de a lăsa dragostea lui Hristos să strălucească.

Este important să reținem că femeile prezentate în cartea "Inimi de foc" sunt doar câteva dintre nenumăratele femei din întreaga lume care se află în situații similare. Am ales femei care să reprezinte diferite regiuni pe teritoriul cărora creștinii sunt supuși persecuțiilor și le-am selectat pe acelea dintre ele pe care le-am putut întâlni față în față. Cele pe care le-am intervievat ne-au spus de obicei că există candidate mai potrivite decât ele, cu povești mai dramatice. Nici una dintre aceste femei nu a vrut să atragă atenția asupra ei înseși ca exemplu unic de eroism creștinesc.

Relatările sunt de o varietate uimitoare. În timp ce unele dintre femei au stat în captivitate vreme de mai mulți ani, altele nu au fost închise deloc, însă au fost supuse altor vitregii. Vârstele lor sunt, de asemenea, foarte variate, după cum sunt și contextele din care provin fiecare – de la creștinism la islamism, hinduism sau ateism. Mai surprinzătoare sunt, însă, asemănările dintre aceste femei: profundul entuziasm și convingerea fermă le-au ajutat pe fiecare în parte să treacă dincolo de așteptările și vulnerabilitățile naturii umane.

Ne rugăm ca rezultatul lecturii voastre să fie o convingere mai profundă și o direcție mai plină de stabilitate în ce privește dificultățile vieții. Dacă veți fi doar uimiți de aceste mărturii nemaipomenite, atunci înseamnă că am dat greș. Dacă veți vedea asemănări între viața voastră și una sau mai multe dintre aceste povești și dacă veți putea găsi încurajare în aceste exemple de extraordinară îndrăzneală, atunci înseamnă că am reușit – atât noi, cât și aceste femei care cu atâta bunăvoință au fost dispuse să vă împărtășească poveștile lor.

Inițial plănuiam să includem la sfârșitul fiecărui capitol un mic gând devoțional. Totuși, după ce am adunat toate poveștile am realizat că nu este nevoie s-o facem. Fiecare mărturisire încorporează în sine mici pietre prețioase de credință și îndrăzneală. Sperăm că aceste calități vor aprinde o scânteie în propria voastră viață în timp ce citiți cartea "Inimi de foc".

Vocea Martirilor

ADEL:

SPERANȚA DIN MIJLOCUL TERORII

Indonezia

Luni, 10 ianuarie 2000, ora 17:00

Sub umbra legănată a palmierilor, Adel strânse copiii laolaltă – erau în jur de 50. Își ridică glasul și începu să cânte „Înainte, ostași creștini“. Pe măsură ce copiii se alăturau cântecului, Adel putea citi frica din ochii lor.

- Nu vreau să mor, strigă unul dintre copii.

Încă nu împlinise zece ani.

- N-o să murim. Hai, bate și tu din palme împreună cu noi.

Adel se aplecă înspre el, vorbindu-i direct în ureche, așa încât să se facă auzită peste vocile celorlalți copii.

Băiatul speriat se supuse fără tragere de inimă. Cântară împreună încă un cântec, continuând să bată din palmele lor tremurânde. Adel încerca să acopere strigătele – urletele și spaima – care erau purtate de vânt din vale în sus pe deal, de la mai puțin de doi kilometri depărtare. Știa că trebuia să nu-i lase pe copii să plângă, mai ales pe cei mai mari. Dacă doar unul dintre aceștia ar fi început să se vaita, panica i-ar fi cuprins pe toți. Adel le admira curajul. Chiar și ceilalți părinți care formau grupuri mici în jurul copiilor păreau să fie încurajați de îndrăzneala acestora. Cântecul continuă, iar Adel scrută grupul de copii și îi zări pe micuții ei. Christina avea deja nouă ani și Christiano șapte. Adel era în stare să fie curajoasă, își tot repeta sieși acest gând; putea fi curajoasă de dragul copiilor ei – al tuturor copiilor. Încrederea ei era adânc înrădăcinată în Hristos. Cu toate acestea, era îngrijorată pentru

ei – mai ales pentru Christiano, micul ei „Anto“. Era așa de mic și de firav pentru vârsta lui.

Adel se rugă în șoaptă ca Dumnezeu să îi apere și din nou fu recunoscătoare că reușise să-și ia Biblia înainte de-a fugi din casă. O deschise acum, întorcând cu grijă paginile uzate pentru a găsi un pasaj binecunoscut pe care îl citi apoi cu voce tare: „Pot totul în Hristos care mă întărește.“¹ Adel întoarse apoi cartea pentru a ajunge la numeroasele imnuri care erau tipărite la final și începu un nou cântec cu copiii. În timp ce cântau, unii dintre copii începură să se plângă de foame și de sete. Erau pe deal încă de la amiază, iar acum soarele care apunea arunca pe cer o lumină roșie intensă. Apusurile puteau fi atât de spectaculoase aici, în mica lor insulă indoneziană Dodi. Apusul acela, însă, nu era decât un preludiu sinistru al întunericii care avea să se aștearnă peste sat.

Pe neașteptate, strigătele lui Methu străpunseră cântecul copiilor.

- Fugi! Adel, fugi!

Adel se repezi la marginea dealului și se strădui să vadă ceva în lumina tot mai puțină. Reușea cu greu să distingă siluetele bărbaților care se năpusteau în sus pe deal, pe poteca abruptă. Din nou vocea lui Methu răsună:

- Ia copiii, Adel! Repede! Trebuie să fugi în junglă!

Adel, însă, rămase locului, paralizată de sunetele aduse de vânt, sunetele focului ce trosnea în vale, în timp ce fumul se ridica spre cerul tot mai negru. Au aprins tot satul. Știa că fiecare casă va arde, inclusiv a ei. Se zbătea în menghina alegerii pe care trebuia s-o facă. Trebuia să-l ajute pe Methu care se chinuia să urce digul pietros sau trebuia să fugă cu copiii? Totul se desfășura mult prea repede. La fel cum viața cuiva îi poate trece pe dinaintea ochilor într-o clipă, la fel și trecutul și viitorul se izbiră unul de altul în mintea lui Adel. Doi copii minunați și un soț iubitor. Viața fusese frumoasă.

Se întoarse către copii, apoi aruncă o ultimă privire spre Methu. Și într-o clipă își aminti de un tânăr îndrăzneț de șaptesprezece

¹ Filipeni 4:13

ani, care se așezase neinvitat și plin de încăpățânare pe canapeaua mamei ei...

„NUMAI DUMNEZEU VĂ MAI POATE DESPĂRȚI ACUM”

Iulie 1989

- Mamă, arată ca un maimuțoi! șuieră printre dinți Adel, uitându-se pe furiș din ușa bucătăriei la tânărul care se puse pe așteptat în camera de zi.

Mama ei nu se lăsă impresionată. Poate că fiica ei era prea tânără pentru a se căsători, dar putea cu toate acestea să arate puțin respect și apreciere față de hotărârea nestrămutată a tânărului. Acesta sosea acasă la familia lui Adel în fiecare zi, aproximativ la aceeași oră. Fata nu știa dacă să se enerveze sau să se simtă flătă de faptul că zilnic Methu se așeza încrezător pe canapea pentru a repeta iar și iar aceeași cerere. De fapt, Adel îi dăduse răspunsul în repetate rânduri, însă băiatul fie refuza să i-l accepte, fie se prefăcea că nu îl auzise.

- Nu vreau să mă căsătoresc. Sunt prea tânără. Și chiar dacă aş vrea să mă căsătoresc, nu vreau să te iau pe tine! insistă Adel.

Și ea avea șaptesprezece ani, iar frumusețea ei tocmai îmbobocise. Nu era, însă, interesată să înceapă o relație – deși avusese cu siguranță destule ocazii.

Methu nu încerca să aducă argumente și nici nu se simțea ofensat de remarcile ei impetuoase. Ședea doar acolo și îi explica încă o dată, răbdător, că ea avea să-i fie nevastă.

- Este planul lui Dumnezeu, chiar dacă tu crezi că arăt ca un maimuțoi.

Observând cu coada ochiului zâmbetul mamei, Adel chicoti, iar Methu, hotărât, întrebă din nou:

- Așadar, te măriți cu mine?

Adel știa că nu avea nici un sens să-i răspundă, așa că stătea acolo, întrebându-se când va pleca. Într-un final, Methu se ridică, însă înainte de a ieși, își dădu jos bluza, o împătură cu grijă și i-o puse în poală.

- Uite, îi spuse el, dacă mie nu-mi răspunzi, atunci bluza mea va sta să aștepte în locul meu cât nu sunt aici.

Adel nu putea să nege faptul că gestul naiv, dar sincer, al lui Methu o flatase. Poate că, la urma urmei, acest băiat nu era atât de rău. Trei luni mai târziu, Adel și Methu erau căsătoriți.

Avură o nuntă tradițională, potrivit obiceiurilor locale. Începu devreme într-o după-masă strălucitoare de octombrie și dură până târziu în noapte. Întregul sat luă parte la nuntă și oaspeților li se servi de două ori masa cu ocazia fericitului eveniment. Totul trecu atât de repede, ca un vis, în timp ce Adel se confrunta cu izbucniri intermitente de anxietate, făcându-și iar și iar griji că era prea tânără și că această nuntă fusese o greșeală groaznică. Era prima care se căsătorea din cei șapte copii; cum ar putea ea să înțeleagă pe de-a întregul care sunt noile obligații pe care le are în calitate de soție? Numai cuvintele pe care pastorul le rosti după ce se încheie ceremonia îi aduseră tinerei mirese puțină mângâiere.

- Adel, îi spuse el, numai Dumnezeu te mai poate despărți de Methu de acum încolo.

La o lună după nuntă, Adel rămase însărcinată și chiar dacă și-a dus sarcina până la capăt, copilul se născu mort, după un travaliu lung și greu. Adel și Methu fură devastați.

Cinci luni mai târziu, însă, Adel a rămas din nou însărcinată. De această dată copilul se născu cu trei luni înainte de termen și nimeni nu se aștepta să supraviețuiască. Prietenii care veneau s-o vadă pe Adel o mângâiau și o încurajau să „fie puternică atunci când copilul va muri“.

- Copilul meu nu va muri!

Adel răspundea de fiecare dată astfel, cu multă încăpățănare. Inima ei era convinsă în întregime de acest lucru și refuza să se lase clintită de opinia familiei sau a vecinilor. Nu avea de gând să piardă încă un copil.

Adel își așază cu grijă pe o pernă pruncul nou-născut și îi vorbea micuței cu glas duios, rugându-se lui Dumnezeu în același timp.

- De ce ești aici, Christina? șopti ea. N-ai stat cât trebuia în pântecul meu, dar iată-te aici. Și chiar dacă ești atât de mică,

Methu și cu mine te iubim așa de mult. Știu că Dumnezeu va avea grijă de tine.

Spre surprinderea familiei și a sătenilor, Christina deveni o fetiță sănătoasă, căreia i se alătură, peste doi ani și jumătate, Christiano, fratele ei. Adel și Methu nu-și puteau veni în fire de atâta bucurie. La scurtă vreme de la nașterea lui Christiano, se mutară în propria lor casă. Era o locuință simplă cu trei camere, construită în mare parte din bambus, și avea o podea de pământ. Era modestă, dar era a lor. Poate că atunci când copiii aveau să fie mai mari își vor putea permite o casă mai mare și mai trainică. Asta le rămânea ca o speranță pentru viitor. Deocamdată, însă, erau fericiți că reușiră să se mute de sub acoperișul părinților lui Methu.

Aproape toate familiile din satul lui Adel erau creștine și tânăra ajuta, plină de entuziasm, la programele pentru cei mici, care se desfășurau în cadrul bisericii. Era vorba de mai mult de cincizeci de copii apropiați ca vârstă de copiii lor și Adel se bucura să le poată citi aceleași captivante povestiri biblice pe care bunicul i le citise și ei odată. I se părea potrivit ca ea să aibă aceeași sarcină cu cea pe care o îndeplinise cândva bunicul ei – a ține predici despre Evanghelie – chiar dacă acestea se adresau copiilor din împrejurimi.

IMINENTUL JIHAD

Viața se scurgea fără mari probleme pentru Adel și consătenii ei, până la prima vizită „oficială” a vecinilor musulmani.

Chiar dacă pe moment nu-și dăduse seama de asta, coșmarul începuse, de fapt, la ora 15, în data de 9 septembrie 1999 – o zi pe care Adel nu o va uita niciodată. Când auzi vuietul unei agitații din preajmă, Adel se grăbi să iasă afară pentru a vedea imediat pancarta pe care erau tipărite numai două cuvinte, cu litere mari și negre: „Cinti Damai,” adică „Iubire Pace”. Strânși în jurul pancartei erau în jur de treizeci de bărbați, femei și copii dintr-un sat musulman din apropiere, numit Dahma.

- Locuitori ai satului Dodi, începu să proclame un bărbat de vârstă medie și cu ten măsliniu, suntem vecinii voștri și ar trebui să ne promitem unii altora că vom trăi în pace.

Nu existau sisteme care să-i amplifice vocea, dar glasul lui tunător se revărsa cu ușurință prin mulțime. Era înalt și slab și stătea pe platforma veche de lemn a casei de adunare. Între satele musulmane și cele creștine nu ar trebui să fie neînțelegeri sau conflicte, susținea el. Cu toții ar trebui să trăiască în pace.

Pentru Adel și ceilalți săteni care se adunaseră în jurul platformei, tot episodul era straniu, de vreme ce nu existaseră confruntări anterioare; și-au primit, însă, cu prietenie, vizitatorii, care își prelungea vizita până seara.

Mai târziu, după ce Methu se întoarse de la munca pe care o avea în mina din apropiere, Adel îi povesti ce se întâmplase.

- Dar ce zici de zvonuri? întrebă Methu.

Circulase o vorbă ciudată cum că a noua zi din luna a noua a anului 1999 avea să fie o zi neagră pentru creștinii de pe insula Dodi. Totuși, Adel și Methu nu acordară atenție zvonului, considerându-l doar tocmai asta, un simplu zvon. Gândindu-se la vizita musulmanilor, conchiseră că vecinii lor nu păreau să fie o amenințare. Ba mai mult, atmosfera fusese jovială și copiii se jucaseră împreună.

Trecuseră aproape patru luni fără să aibă loc vreun incident care să stârnească suspiciune și locuitorii insulei Dodi presupuseră că zvonul fusese nefondat. Asta până imediat după Crăciun, când Yulpus, un tânăr comerciant, se întoarse în sat după ce încercase în zadar să plece de pe insulă. Reîntâlnindu-l atât de curând de la plecare, sătenii îl întrebară de ce se întorsese atât de repede.

- Nu m-au lăsat să plec, le răspunse Yulpus.

- Cine? De ce nu? întrebă unul dintre ei, în timp ce restul se înghesuiau cuprinși de o neliniște care se amplifică.

Yulpus își continuă povestea:

- Câțiva bărbați musulmani m-au oprit fără să îmi dau seama de ce anume. La început mi-au spus pur și simplu să nu călătoresc în această perioadă, fiindcă e prea periculos. Am protestat,

spunându-le că trebuie să plec de pe insulă ca să fac rost de provizii, dar nu părea să le pese. Au devenit apoi foarte agasați și se părea că erau jigniți de faptul că sunt creștin. I-am recunoscut pe unii dintre cei care fuseseră la noi ca să proclame așa-zisa pace. N-am vrut să am mai multă bătaie de cap, așa că m-am întors din drum și am venit acasă.

Adel, Methu și mulți alții au început să întoarcă pe toate părțile ceea ce le povestise Yulpius, gândindu-se din nou la evenimintele din 9 septembrie. Neavând, însă, dovada nici unui pericol iminent, nu prea aveau ce face. Apoi, în data de 10 ianuarie, cea mai cumplită spaimă a lor se năpusti deasupra satului ca o furtună de nestăpânit. Adel se odihnea lângă micul Christiano, care era bolnav, când vocile neliniștite ale vecinilor le tulburară somnul. Adel ieși în goană pe ușa din față și icni de spaimă la vederea unor coloane de fum negru care se ridicau din depărtare. Un sat din apropiere – un sat creștin – era în flăcări. Apoi se făcură auzite tot mai puternic strigăte de panică. Trebuia să fugă cât vedeau cu ochii. Trei mii de bărbați musulmani înarmați se aflau pe drum și nu existau șanse de a opri iminentul jihad.² Adel s-a întors înapoi, strigându-i pe Christina și pe Anto. Nu a răspuns nimeni. Inima îi bătea să-i spargă pieptul, în timp ce-și căuta înnebunită copiii, fugind înapoi afară și strigându-le numele. Într-un final, cineva i-a spus că oamenii îi văzuseră pe cei doi deja fugind pe dealul din spatele satului. Adel se mai întoarse o dată înapoi pentru a lua pe fugă câteva lucruri. În timp ce se îndrepta către ușă, văzu Biblia care se afla pe masă. O luă și fugi.

„MAMĂ, O SĂ MURIM?”

Luni, 10 Ianuarie 2000, ora 18:00

Methu și ceilalți bărbați le ținură piept atacatorilor vreme de aproape patru ore, însă erau pur și simplu prea mulți, fiind pe deasupra bine înarmați cu macete, torțe și arme de foc.

² Jihad este cuvântul arab pentru „războiul sfânt”.

Acum tot satul era în flăcări și strigătele de „Allah Akbar! Allah Akbar!”³ care veneau dinspre mulțime umpleau aerul. Methu și ceilalți bărbați se retraseră în grabă, fugind în sus pe digul alunecos, sperând că atacatorii se vor mulțumi să le distrugă doar satul. Dar o furie sadică părea că se răspândise printre ei și în curând își urmăriră victimele, năpustindu-se la rândul lor pe deal și descărcându-și nebunește armele în direcția creștinilor adunați laolaltă.

Methu și Adel își luară grăbiți copiii și pe bunicile acestora, în timp ce toată lumea începu să fugă în toate direcțiile. Sperând că nu vor fi victimele violentelor focuri de armă, se aruncară în iarba înaltă și începură să se târască spre junglă cât puteau de repede. Drumul extenuant pe care l-au străbătut pe coate și în genunchi deveni și mai greu din cauza unei ploii abundente care se dezlănțuise, transformând pământul gol într-o nesfârșită bălță de noroi. După ce se târâră vreme de aproape două ore prin jungla deasă, ajunseră la o baracă părăsită de la marginea unei plantații de cocotieri. Construită din lemn și având trei laturi și un acoperiș, baraca fusese folosită de fermieri în vremea recoltei, pe post de refugiu din fața valului sufocant de căldură din vremea amiezei. Acum, sleiți de puteri, Adel și familia ei sperau ca peste noapte această construcție să le poată servi ca adăpost. Erau prea epuizați pentru a-și mai putea continua fuga.

Christina și Christiano adormiră aproape imediat după ce Adel îi întinse pe o saltea de bambus care se găsea în încăperea goală. La fel ca restul familiei, copiii erau uzi learcă și plini de noroi. Construcția dărăpănată le oferea, într-adevăr, puțin adăpost, dar acoperișul era plin de găuri prin care șiroaie de apă se scurgeau pe cei doi copii. Adel nu s-a mai putut abține. Asemeni picăturilor de ploaie, lacrimile i se scurgeau pe obraji, în timp ce plânsul îi zguduia tot trupul. Când își reveni, împreună cu Methu se uniră într-un scurt și grav moment de rugăciune, pentru ca mai apoi să vegheze lângă mamele lor pe parcursul întregii nopți de coșmar. Când se crăpă de ziuă, Christina și fratele ei se treziră și

³ „Dumnezeu e mare! Dumnezeu e mare!”

înțelesesă încet-încet că visul îngrozitor care le frământase somnul era, de fapt, realitate. Pentru câteva clipe stătură liniștiți, privindu-i pe cei mari. Ochii lor larg deschiși cerșeau câteva cuvinte de mângâiere, însă o liniște neclinită umbrea întreaga familie înspăimântată și nimeni nu știa ce să zică.

Într-un final, Christiano scoase un scâncet:

- Mami, mi-i foame.

Ochii lui Adel se strânsesă din nou, încercând să rețină lacrimile, dar până să ajungă să-l ia pe micuț în brațe, Adel începu să plângă fără să se mai poată controla.

- Te rog, Adel, nu plânge, o rugă Methu. Mă duc să caut ceva de mâncare.

Methu încercă să-și liniștească soția, dar știa că aceasta ajunsese la capătul puterilor. I se sfâșia inima la vederea suferinței pe care dragii ei copii erau nevoiți s-o îndure, fără ca ea să poată face nimic. Methu urma să meargă în satul făcut ruine pentru a căuta de mâncare. Adel îl imploră să nu meargă, știind, pe de altă parte, că ceva trebuia făcut. Nu puteau rămâne la nesfârșit în baracă fără să aibă mâncare sau apă.

După plecarea lui Methu, clipele păreau să se scurgă cu încetinitor. Un sentiment profund de teamă continua să o curpindă pe Adel. Incapabilă să lupte cu neliniștea, își duse familia în junglă. Într-un final, se întâlniră cu alți fugari din satul lor care se ascundeau la marginea unui lan de porumb. Adel își îndrumă copiii și pe cele două mame printre rândurile drepte de porumb și începură să culeagă știuleții uscați. Cel puțin nu aveau să moară de foame.

După câteva ore, Methu se întoarse la ai săi și le aduse douăsprezece doze de Coca-Cola. Altceva nu găsisese. Dar în timp ce copiii întindeau mâinile după dozele de suc, niște împușcături răsunară și ecourile lor se rotogoliră ca un trăsnet peste lan. Nimeni nu-și putu da seama din ce direcție veneau zgomotele, așa că se aruncară la pământ fără să aibă idee încotro ar trebui să fugă. Într-un final, Christina privi în sus către mama ei și o întrebă:

- Mamă, o să murim?

„Da“, fu gândul care-i trecu instantaneu prin minte lui Adel, dar știa că trebuie să fie curajoasă pentru copiii ei. Îi strânse pe

amândoi lângă ea și îi asigură că totul va fi bine. Adel mai știa, însă, și că vorbele ei liniștitoare nu puteau înlocui realitatea îngrozitoare a situației în care se aflau. Era conștientă de ceea ce avea de făcut. Urma să fie cea mai dificilă conversație pe care avea să o poarte vreodată cu copiii ei, însă nu avea de ales. Trebuia să le spună...

- Christina și Anto, vă rog, uitați-vă la mine și ascultați-mă cu multă atenție. Dacă ne prind cei care luptă în jihad, vă vor întreba dacă vreți să fiți musulmani. Dacă răspundeți că nu vreți asta, s-ar putea să vă omoare.

Adel s-a uitat direct în ochii celor doi copii. Știa că unul singur e răspunsul potrivit, dar cum se putea aștepta ca niște copii atât de mici să aibă așa mult curaj?

Ambii copii răspunseră simplu:

- Vrem să-l urmăm pe Isus.

Fără să se gândească de două ori, Adel deschise Biblia pe care o luase cu ea și căută pasajul pe care îl avea în minte încă de când plecase în grabă de acasă. Bunicul ei i-l citise de atâtea ori când era mică, încât versetele îi erau practic gravate în inimă: Psalmul 23. Îi învăță pe cei doi copii să repete cuvintele după ea și începu să recite: „Domnul este păstorul meu: nu voi duce lipsă de nimic... Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morții, nu mă tem de nici un rău, căci Tu ești cu mine.”

Continuă să le citească până când cei doi copii îl memoraseră. Ambii păreau atât de curajoși, însă Adel se întreba dacă cei doi înțelegeau cu adevărat cât de gravă era situația. Simțindu-și ochii din nou podidiți de lacrimi, și-i șterse în grabă cu dosul palmei și întrebă:

- Christina, nu te temi că s-ar putea să te omoare dacă află că ești creștină?

Fetița își apropie fața de cea a mamei sale, se uită în ochii ei și îi răspunse cu un glas blând:

- Mamă, te rog nu-ți face griji. Nu mi-e frică de moarte.

După ce focurile de armă încetară, cei care stătuseră pitiți în lanul de porumb se împrăștiară într-un final. Adel, Methu și familia lor se întoarseră în jungla întunecată, unde mai călătoriră,

sfârșiți de oboseală, timp de încă două zile. Umblau la adăpostul întinericului și dormeau abia câteva ceasuri, pentru a se trezi din nou în zori. La un moment dat, Methu întâlni alți locuitori din satul lor, aflând de la aceștia că unii creștini fuseseră deja uciși. Făcându-și griji pentru siguranța celor pe care îi iubea, Methu își duse familia mai adânc în junglă.

Cu toții erau obosiți și într-un final Methu și Adel își dădură seama că nu puteau să-i ducă pe copii mai departe. Deși aveau o oarecare cantitate de lapte de cocos, durerile pe care le pricinuia foamea erau din ce în ce mai greu de suportat. Adel plângea de fiecare dată când copiii cereau de mâncare. Îi întâlniseră și pe frațele și tatăl lui Methu. Se duseră într-un loc unde Methu credea că vor fi în siguranță cât timp se vor odihni și le culese copiilor frunze de palmier pe care să se așeze. Auzind clipocitul unui izvor dedesubtul râpei, Methu și fratele său se hotărâră să se aventureze până jos pentru a căuta merinde. La o vârstă atât de fragedă, Anto nu putea înțelege de ce nu mai aveau mâncare de atâtea zile și cerea pește cu orez.

- Tata se va întoarce imediat și poate că va aduce pește. Atunci vom putea mânca, îi răspundea Adel, încercând să-l încurajeze puțin. Ea știa, însă, că nu prea erau șanse ca Methu să găsească ceva bun de mâncat și-l trăgea pe Anto mai aproape, fredonându-i încetișor un refren și legănându-l cu gingășie.

SÂNGELE ATOTPUTERNIC AL LUI ISUS

După nici zece minute, îl auziră pe Methu strigând. La început, Adel se gândi că soțul ei nu mai judeca limpede, din moment ce urla atât de tare, știind că pe aproape s-ar putea afla războinici ai jihadului. Atunci realizează că Methu fusese deja înconjurat și că striga așa pentru ca Adel și restul familiei să poată fugi. Din nou auzi acele cuvinte care, cu câteva zile în urmă îi strânseseră inima:

- Fugi! Adel, fugi!

Înainte ca Methu să mai strige o dată, Adel auzi trosnetul rapid al unei arme automate. Se ridică imediat, dar, cu Anto

agățat de gâtul ei, se împiedică. Se întoarce exact la timp pentru a o vedea pe Christina fugind înspre locul de unde se auzise vocea lui Methu. Adel trase aer în plămâni pentru a-i spune să rămână locului, dar era deja prea târziu. Oameni în robe lungi îi înconjuraseră.

Anto stătea întins pe jos acolo unde Adel îl scăpase. Când copilul încercă să se ridice, unul dintre oameni își legănă maceta și îi aplică o lovitură peste spate cu partea mai lată. Adel urlă din toți rărunchii și se aruncă peste fiul ei ca să-i protejeze trupul micuț de o altă lovitură. Putea să vadă cum fața lui se albește de frică și cum starea de șoc pune stăpânire pe el, dar încercările ei de a-l ajuta se dovediră a fi inutile, pentru că unul dintre bărbați o prinse de părul lung și negru și o ridică în aer cu ușurință.

O macetă plină de sânge îi fu pusă la gât, în timp ce bărbații o împingeau spre o pereche de bambuși. Își dădu seama care le erau intențiile imediat ce începură să-i sfâșie îmbrăcămintea. Ținea încă strâns Biblia, dar aceasta căzu la pământ la fel de repede ca hainele ei. Adel închise ochii, rugându-se cu glas scăzut pentru familia ei și îl implora pe Dumnezeu să o salveze de la viol.

Adel auzi apoi strigătele mamei ei, ale soacrei și ale scumpului ei copil și știa că erau masacrați de brutele violente care îi alungaseră din casele lor. Era prea mult pentru ea. În pragul leșinului, căzu în genunchi și îi văzu pe cei care îi atacaseră familia cum se întorc și vin spre ea. De pe muchiile macetelor lor se scurgea sânge. Sângele lui Anto.

- Doamne Dumnezeule! urlă Adel.

Nu știa cum va putea continua. Unul dintre oameni își scoase turbanul îmbibat de transpirație și-l legă în jurul capului femeii. Pe el stătea scris „Allah Akbar“. Cu ultima fărâmă de putere, Adel strigă: „Isus Hristos e atotputernic!“

- E creștină! O scroafă! O scroafă împruțită! Hai s-o violăm și să terminăm odată! se auzi o voce plină de dispreț.

Un număr mare de musulmani furioși o înconjurau acum pe Adel și discutau ce să facă. Vorbeau în dialectul lor local fără să-și dea seama că femeia putea înțelege tot ce-și spuneau unul altuia. Încercând să-și ascundă lacrimile, Adel se ruga încet: „Doamne,

te rog ajută-i să-și dea seama ce fac. Atâta rău...te rog fă-i să înțeleagă. Nu se poate să facă toate astea cu bună știință. Nu e omeneste posibil.“ În timp ce se ruga, din toiuil agitației de dina-
intea ei se auzi chemată în șoaptă de o voce:

- Adel, tu ești?

Privi în sus, descoperindu-l pe un bărbat din satul ei pe care bărbații îl capturasera. Numele lui era Hans.

Și Hans fusese dezbrăcat de haine și avea răni care îi sângerau puternic. Inima ei se afundă și mai adânc în disperare; era sigură că prizonierul nu va supraviețui peste noapte. Îl întrebă dacă îi văzuse cumva pe Methu sau pe Christina. Hans făcu din cap în semn că nu.

Unul dintre bărbați strânse hainele lui Adel într-o grămadă pe care i-a vârat-o în brațe. Femeii nu i se dădu voie să le îmbrace. Își privea Biblia aruncată pe jos și făcută fărâme. Cei doi captivi fură puși să mărșăluiască pe o potecă de munte abruptă în timp ce erau loviți cu macetele peste cele mai sensibile părți ale trupurilor bătute. Pe măsură ce poteca se îngusta, Adel privi peste creas-
tă, dându-și seama cât de sus se aflau și ce ușor i-ar fi venit să sară. Știa că, foarte probabil, căzătura ar fi ucis-o, dar asta n-ar fi deranjat-o. „Ajută-mă, Doamne! Te rog, ajută-mă!“ astfel se ruga Adel în continuu. Reușind să reziste tentației de a se arunca în hău, ajunse în sfârșit în vârful muntelui, unde erau adunați peste o mie de luptători ai jihadului. Erau de toate vârstele, unii abia dacă erau adolescenți, toți, însă, purtau aceleași robe lungi și albe și un turban înfășurat strâns pe cap.

Sub amenințarea armeei, Adel și Hans fură obligați de un lup-
tător să stea unul în spatele celuilalt. Luptătorul era mai în vârstă și lat în umeri. Își așeză pușca lângă el și cu o mișcare lentă își scoase maceta din teacă. Adel privi în jur și își dădu seama că ea și Hans erau singurii creștini dintr-o mare de robe albe. Crezând, ba chiar sperând că în cele din urmă totul se va sfârși, închise ochii. În câteva secunde simți un val de sânge cald scurgându-i-se pe față și pe corp. „Hristos e atotputernic!“ striga fără să se poată opri. Și Hans urla. Și mai putea auzi voci furioase de bărbați care strigau și scandau de la distanță. Nu îndrăzni să-și deschidă ochii.

Se gândea că dacă reușea să-i țină închiși suficient de mult timp, atunci, când îi va deschide, va vedea direct raiul. Dar după ce avu impresia că se scurseră ore în șir, nu se mai putu abține și-și ridică pleoapele. Avea înaintea ochilor cadavrul mutilat al lui Hans.

TREI CUVINTE SIMPLE

Adel era plină de sânge, fără să-și poată da seama, însă, dacă sângele era al ei sau al lui Hans. Simțea o durere puternică din pricina loviturilor pe care le primise de la bărbații musulmani, însă nu părea să aibă răni deschise. Vocea i se stingea, însă reuși să repete din nou cuvintele „Hristos e atotputernic“. Știa că, într-un fel sau altul, Dumnezeu o proteja. Trebuia să fi murit deja de mult. Trecuseră mai bine de cinci ore de când bărbații începuseră să o bată. Știa că Anto, mama ei, mama lui Methu și Hans erau morți și se aștepta să mai fie și alți morți dintre consătenii ei. Dar ea era încă vie și trebuia să existe un motiv pentru asta. În mijlocul cutremurătoarelor atacuri la care era supusă simți un uimitor licăr de speranță. Grupul de luptători își strânse armele și îi spuse lui Adel că era timpul să plece. Ea urma să le servească drept ghid. O înghesuiră printre cei aflați în față și Adel îi conduse pe o potecă șerpuitoare ce cobora pe partea opusă a muntelui. Nu avea nici cea mai vagă idee despre destinație. Pășea pur și simplu, într-o stare de semiconștiență, încercând să-și scoată din minte sunetele execuției brutale a lui Hans și să uite imaginile trupului mutilat. Nemulțumindu-se doar cu dezmembrarea lui, bărbații îi acoperiră rămășițele cu frunzele cocotierilor din jur, turnară benzină peste grămadă și dădură foc trupului mort.

Când ajunseră la baza muntelui, nu mai avură nevoie de îndrumarea lui Adel. Oamenii o împinseră în direcția satului lor, Dahma, trăgând-o de păr și chinuind-o în continuu, lovindu-i trupul gol cu lamele macetelor. La fiecare nou atac, Adel striga „Hristos e atotputernic!“ Uneori, unul dintre bărbați alerga din spate și printr-o mișcare circulară îi aplica o lovitură sălbatică peste cap, cu partea lată a macetei. Adel cădea atunci la pământ ca o păpușă de cârpe și-și făcea mâinile căuș în jurul capului. Avea senzația că

mii de ace îi fuseseră înfipte în craniu, dar când își privea mâinile constata cu surprindere că nu sângera.

LUPTA CU URA DIN SUFLET

Curajul lui Adel crescuse atunci când realiză o dată în plus că Dumnezeu îi cruța viața într-un mod miraculos. Dar cu ce scop? Nu putea înțelege de ce ea încă respira, în timp ce atâția alții fuseseră uciși cu cruzime. Până și cei care o țineau prizonieră păreau confuzi și Adel se gândea dacă nu cumva și ei se întrebau la rândul lor cum de o astfel de femeie atât de lipsită de apărare fu în stare să supraviețuiască atacurilor lor repetate. Și se înfuriau tot mai tare pe măsură ce ea proclama acele cuvinte despre Isus.

Într-un final, unul dintre ei o opri din mers, aprinse un pumn de frunze de tutun și i le vârî cu forța în gură. Ochii femeii se căscară de spaimă când văzu frunzele aprinse apropiindu-i-se de față. Încercă să opună rezistență, dar puterile ei nu se puteau măsura cu brațele vâjnoase ale bărbatului. Convins că o redusese în sfârșit pe „păgâna asta” la tăcere, omul râse plin de satisfacție către ceilalți. Însă după ce-și luă mâinile de pe gura femeii, aceasta scuipă frunzele care ardeau mocnit și strigă „Hristos e atotputernic!” Aceste trei cuvinte simple deveniră tot mai reale pe măsură ce coșmarul infernal al lui Adel continua.

Soarele apuse și o lună aproape plină le lumina cărarea spre Dahma. Adel vedea luminile caselor și siluete de copii care alergau și se jucau. Își aminti cu tristețe de satul ei și de copiii care se jucau și acolo, asemeni celor de aici. Grupul se opri și lui Adel i se ordonă să-și pună hainele. Doi băieți înarmați cu pistoale – tinerii nu puteau avea mai mult de 20 de ani – fură lăsați în urmă pentru a o păzi pe Adel, în timp ce restul își continuară drumul pentru a intra în sat. Adel îi întrebă pe cei doi dacă știau ce se întâmplase cu fiica ei.

Da, am omorât-o, răspunse unul dintre ei batjocoritor.

Adel simți că vorbele lui nu erau adevărate și văzu ura care le ardea în ochi. Mai simți cum ura i se stârnește și ei în inimă și se rugă ca Dumnezeu s-o ia de acolo.

La scurt timp după aceea, Adel fu dusă în sat, unde din nou fu supusă batjocurilor și torturii. Luptătorii erau brutali, dar și ea era puternică. Dacă momentul sfârșitului ei se apropiase – chiar dacă trebuia să moară de mâna jihadiștilor – atunci ea era pregătită. Încă o dată, Adel își dădu seama că era singura ostatică de pe acolo. Nici nu îndrăznea să se gândească la numărul creștinilor uciși. În clipa aceea nu-și dădea seama ce era mai rău: să mori sau să fii luat ostatic de acești oameni răi, nebuni de legat. În ciuda chinurilor la care era supusă, Adel continua să proclame cu voce ridicată: „Isus Hristos e atotputernic!“ de fiecare dată când un luptător își dădea frâu liber furiei, descărcându-și-o asupra trupului ei fragil.

La un post de comandă jihadist, Adel fu din nou dezbrăcată de haine. Trei femei o duseră într-o cameră dosnică, unde Adel fu scăldată în apă rece într-o cadă ruginită de metal.

- Vă rog. Lăsați-mă să mă spăl.

Femeile îi refuzară acest hatâr și când Adel își repetă cererea, începură s-o bată cu niște linguri uriașe de lemn. După baia rece, Adel primi un tricou purtat și o pereche de pantaloni scurți plini de găuri. Hainele ei erau ale unei „scroafe nenorocite“, îi spusese femeile și urmau să fie arse.

„UNDE SE ASCUND CREȘTINII?“

Un grup de unsprezece bărbați primi sarcina de a o interoga pe Adel și alți treizeci sau patruzeci de bărbați se strânseseră în jurul lor. Pe unii dintre conducătorii lor îi recunosc din grupul care îi vizitase în acea zi de 9 septembrie, fluturându-și pancarta și scandând „Pace pe insula Dodi“. Omul care conducea interogatoriul era cel care vorbise atât de plin de încredere de pe podiumul de lemn. Adel simți iar un val de ură inundându-i inima, în timp ce-și dădea seama că cei care veniseră să încheie un legământ de „pace“ se întorseseră apoi ca să atace satul, să-i ucidă prietenii și familia, inclusiv pe scumpul ei Anto. Acum, când acești oameni o trântiseră pe un scaun de lemn în mijlocul încăperii, se întreba care era, de fapt, sensul pe care ei îl dădeau cuvântului pace.

- Unde se ascund ceilalți creștini? întrebă calm bărbatul cel înalt și slab.

- Nu-ți pot spune. Chiar de mă vei omori, tot n-o să-ți răspund.

Adel știa unde era foarte probabil să se ascundă mulți dintre creștini, dar știa și ce avea să li se întâmple dacă ea le-ar descoperi ascunzătoarea.

- Hai. Doar n-o să le facem nimic. Vrem doar să știm unde se află. Nu vrei să te întorci acasă?

Adel rămânea tăcută, refuzând să răspundă întrebărilor acestor oameni. Interogatoriul dură încă treizeci de minute, iar la sfârșit Adel fu palmuită peste față. I se oferi o farfurie cu mâncare, dar ea refuză să mănânce. Nestrămutați în hotărârea lor, doi dintre bărbați îi căscară gura și o forțară să mănânce. Adel o scuipă, chiar dacă nu mai mâncase nimic de trei zile.

Vestea acestui refuz se răspândi repede prin sat și mulți oameni se strânseseră în jurul clădirii, strigând:

- Dați-ne-o nouă! O tăiem în bucăți și-o băgăm în pământ!

Auzind vocile furioase, Adel fu inundată de ură și de teamă deopotrivă. Într-un final, un om în vârstă, cunoscut sub numele de Saboom Sabar, intră în cameră. Nu părea să fie plin de aceeași furie care pusese stăpânire pe ceilalți. Îngenuncheat lângă locul în care se afla Adel, o întrebă dacă ar putea să le spună unde se află ceilalți creștini.

- Nu, nu pot, răspunse Adel, în timp ce frica birui și lacrimile începură să i se scurgă pe obraji.

Sabar se ridică și îi spuse comandantului:

- E mai bine ca această copilă să vină cu mine. Dacă mai rămâne aici mult timp, va fi ucisă.

Un grup de bărbați continuă să strige la Adel, amenințând că o vor omori, în timp ce era escortată spre casa lui Sabar. Bărbații promisera că vor aștepta afară până se va ivi momentul în care vor putea să o atace. Dar Sabar îi spuse:

- Aici vei fi în siguranță. Poți dormi în camera mea liberă.

Intrând în dormitorul mobilat sumar, Adel închise iute ușa după ea. Se așeză apoi pe pat – o saltea de paie – și-și dădu drumul lacrimilor în voie, gândindu-se la micul ei Anto.

„CREZI CĂ TE POATE SCĂPA ISUS DE TOATE ASTEA?”

A doua zi, un grup de soldați în uniformă poposi în sat; soldații fură imediat conduși la casa bătrânului pentru a se întâlni cu Adel. Îi puseră, la rândul lor, aceeași întrebare: „Unde se ascund ceilalți creștini?”

Din nou Adel refuză să le răspundă. I se permise apoi să se întoarcă în cameră, dar putea auzi prin pereții subțiri ceea ce vorbeau între ei bărbații. Soldații nu aveau decât un singur obiectiv – să-i găsească pe ceilalți creștini – și se hotărâră ca Adel să-i însoțească pe post de „ghid”. Femeia era îngrozită. Își promise în sine ea că mai degrabă va muri decât să facă una ca asta.

Mai târziu, în după-masa aceea, trei dintre nevestele din sat aduseră mâncare, însă Adel refuză din nou să mănânce. Când femeile începură să vorbească între ele, Adel își dădu seama că le cunoștea de demult. Erau de loc din alt sat și proveneau dintr-o familie de creștini. Dar se măritaseră cu bărbați musulmani și fuseseră convinse să se convertească. Una dintre neveste, Umi, începu s-o critice pe Adel pe un ton răuvoitor.

- Este vina ta că fiul tău și mama ta au murit, o muștra ea. Ai refuzat să treci la islam, dar acum ai din plin parte de el. Vrei să crezi în Isus, dar crezi că te poate scăpa Isus de toate astea?

- Taci din gură, Umi, și nu mai vorbi așa! porunci una dintre celelalte femei. Tu ce crezi? Crezi că Mohamed ne va salva pe noi?

Adel putea să vadă tandrețea din ochii femeii și, înainte ca aceasta să plece, se întinse și o îmbrățișă. Femeia începu să plângă și îi șopti prizonierei la ureche.

- Poate că într-o zi mă voi putea întoarce la Hristos.

Adel nu-și putu da seama dacă femeia declara acest lucru sau dacă punea o întrebare despre posibilitatea împlinirii lui. Îi privi chipul posomorât și îi răspunse cu un glas blând:

- Dacă îți dorești cu adevărat să te întorci la Dumnezeu, atunci El va găsi o cale.

Odată cu venirea serii, se întoarseră și soldații. Se luase hotărârea ca toți creștinii de pe insulă să fie adunați într-un singur loc și se căzuse de comun acord că Adel ar fi cea mai potrivită

persoană pentru a-i ajuta să-i găsească. Creștinii, odată adunați, aveau să fie arși până la ultimul. Nici unul nu avea să scape cu viață. Adel știa că nu avea cum să le zădărnicească aceste planuri malefice, așa că rămase închisă, rugându-se ca Dumnezeu să-i dea putere. Știa că dacă aveau s-o ia pe post de ghid și ea avea să refuze să coopereze, mergea la moarte sigură.

Unii dintre bărbați începură să ovaționeze lângă casa lui Sabar și Adel se târî până la peretele din exterior, așa că putu să vadă prin crăpături despre ce era vorba. Războinicii mai prinseseră o familie de creștini. Soțul fusese ucis și femeia împreună cu cei trei copii se aflau în drum spre Dahma. Îi auzi spunând că numele femeii era Rose. Cu inima pierită, Adel se întoarse la saltea. Cunoștea bine această familie. Unul dintre copii era de vârsta lui Anto și se jucase în casa lor aproape în fiecare zi.

Aproape de miezul nopții, Sabar se întoarse în cameră. Avea chipul trist.

- Adel, ce ne facem? Soldații au cerut să-i însoțești.

Adel era uimită de faptul că bătrânul întrebase „ce ne facem?” Acesta părea că aproape că se identifica cu suferința lui Adel. Bunătatea lui îi oferi o mică insulă de alinare în mijlocul oceanului de ură, însă știa că nu are de ales.

- Spune-le că pot să mă împuște aici pe loc. Nu mă duc cu ei.

- De ce ți-e atât de frică de ei? o întrebă Sabar.

- Pentru că știu ce planuri au. I-am auzit vorbind și n-o să-i ajut să omoare pe nimeni, răspunse ea.

Sabar părăsi camera. Urmă încă o noapte fără somn și Adel refuza în continuare să mănânce. În ceasurile de dinaintea ivirii zorilor apărură alte zvonuri. Încă o familie fusese ucisă... alte femei și alți copii capturați... o fată fu prinsă în timp ce rătăcea prin pădure. Adel se tot întreba dacă nu urma să primească vești despre Christina, dacă fiica ei nu se afla cumva printre acești noi prizonieri. Se gândea că, poate, dacă soldații ar fi ucis-o, ar fi fost mai bine. Era înfiorător, dar Adel se îngrozea la gândul că acești bărbați dezgustători i-ar putea batjocori în fel și chip scumpa și inocenta sa fiică.

CHRISTINA

La patru dimineața, Adel striga către Dumnezeu.

- De ce nu mă lași să mor? Lacrimile îi curgeau fără oprire una după alta, scurgându-i-se încet pe față, în timp ce repeta chinuitoarea întrebare: De ce?

Amenințările se puteau auzi fără încetare la ușa ei. Un bărbat aproape că reuși s-o înjunghie, înfigându-și maceta prin peretele exterior, încât lama acesteia pătrunse în cameră. Două dintre femeile care o vizitaseră pe Adel cu o zi înainte se întoarseră și o implorară să mănânce. Ea refuză din nou. Rămase închisă în cameră și reuși să adoarmă puțin în liniștea dimineții, însă în majoritatea timpului nu făcu altceva decât să plângă, strâns lipită de perete. Continuă să se roage pentru Methu și pentru cumnații ei, dar mai ales pentru Christina.

Apoi primi vestea.

- Adel! Adel! strigă Sabar, dând buzna în cameră. Sunt afară niște oameni. Spun că au prins-o pe fiica ta, Christina.

Trebuia să-și asume un risc... un risc foarte mare, însă Adel trebuia să știe. Se putea ca fiica ei să mai fie în viață? Sau i se întindea doar o capcană care să o momească afară din locuința lui Sabar? Exista o singură cale prin care putea să se lămurească.

Merseră cu barca până în satul Salubi: șase luptători ai jihadului, Adel, Sabar (care în urma rugăminților lui Adel fu de acord s-o însoțească) și o mică prizonieră pe nume Maksi. Fetița avea doar șapte ani și era o altă prietenă de-a lui Anto. Adel o prinse și o strânse cu putere la piept. Plângea în timp ce-i dădea la o parte de pe față părul încâlcit. Era un chip cunoscut, o prietenă de familie.

Adel se așeză lângă Maksi, îmbrățișând-o cu putere și mângâind-o pe cap cu duioșie, cât timp dură scurta călătorie la Salubi. Maksi îi amintea Adelei atât de tare de Anto. Momentul de tihnă se încheie, însă, foarte repede, pentru că Adel văzu o mână de soldați care așteptau la țarm. Aceștia o înhățară, dând-o jos din barcă și comportamentul lor brutal – încă proaspăt în memoria femeii – se dezlănțui din nou. Maksi înlemni când văzu cum era atacată Adel. Începu să țipe și corpul i se contorsiona incontro-

labil din cauza spaimii. Auzind țipetele micuței sale prietene, Adel începu din nou să proclame „Isus Hristos e atotputernic!“ Se temea acum că această călătorie la Salubi nu avea nici o legătură cu fiica ei. Speranța i se risipea văzând cu ochii, în timp ce bătaia continua. Sabar începu să strige la soldați, implorându-i să se oprească. Reușind să le-o smulgă din mâini, Sabar o ajută pe Adel să se adăpostească într-o casă mare, situată imediat în spatele plajei, acolo unde se aflau și alți prizonieri. Apoi îi spuse că el va trebui să plece.

- Nu te mai pot ajuta cu nimic. Dacă mă implic mai tare, mă vor omorî și pe mine; îmi pare rău.

În casă se mai aflau și alte femei, tremurau toate din cauza scândărilor îngrozitoare prin care bărbații de afară își făceau în continuare simțită prezența. Adel își îngropă fața în mâini ca să poată plânge în liniște, când auzi niște pași îndreptându-se cu repeziciune în direcția ei. Privind în sus, Adel o văzu pe ea, pe Christina!

Fetița se aruncă în brațele mamei sale, strigând „Mami! Mami!“ Se ținură strâns în brațe una pe cealaltă și Christina se chinuia să rostească niște cuvinte grele:

- Îmi pare așa de rău, mamă... Îmi pare așa de rău. Au omorât-o pe bunica. Și am văzut și corpul lui, mamă... l-am văzut pe Anto... l-au omorât și pe el. O, mamă!“

- Știu, Christina... Știu că i-au omorât.

Amintirea era încă peste măsură de dureroasă și Adel începu să plângă fără să se mai poată controla. Christina nu știa ce să spună, așa că își săruta pur și simplu mama din nou și din nou.

ÎN CĂUTAREA UNUI RĂSPUNS DE NEGĂSIT

În seara celei de-a șasea zi de captivitate, Adel și alți șaizeci de prizonieri fură adunați pentru a li se comunica faptul că a doua zi vor trebui să se convertească la islam.

- Niciodată nu voi deveni musulmană, răspunse Adel.

- Foarte bine. Nici nu ești obligată. Dar dacă n-o vei face, dacă refuză o singură persoană dintre voi, atunci vă vom uide pe toți, i-o întoarse comandantul. Și mâinile tale vor fi mânjite de sângele lor.

Prizonierii creștini se sfătuiră mai târziu în aceeași seară. Le era permis pentru prima dată de la atacuri să se întâlnească într-un singur grup. Se îmbrățișară unii pe alții și plânsă împreună. Creștinii știau că trebuie să ia o decizie: să se convertească sau să se alăture rândurilor de martiri creștini.

- Putem să repetăm cuvintele care ni se vor spune, putem să le zicem rugăciunile. Dumnezeu ne cunoaște inimile și nu ne va judeca, a propus în cele din urmă un bărbat.

- Cum am putea să facem așa ceva? Am rezistat până acum. Totul a fost în zadar?

- Dar cu copiii ce facem? Suntem noi dispuși să-i vedem executați sub ochii noștri?

- Oare își dorește Dumnezeu ca toți să murim în acest sat musulman?“

Discuțiile aprinse au continuat, pierzându-se parcă în depărtare, în timp ce Adel contempla asupra cumplitei lor situații. În ce o privea, nu i-ar fi venit greu să se decidă; știa că credința ei avea s-o însoțească până la sfârșit. Dar era oare drept ca deciziile ei să influențeze soarta atât de multor oameni, inclusiv soarta Christinei? Această dilemă o chinua pe Adel, care îl striga pe Dumnezeu, rugându-se să primească un răspuns. Nu veni, însă, nici unul.

A doua zi dimineată creștinii fură adunați în curte.

- V-ați decis? Vă convertiți sau muriți? întrebă un luptător jihadist.

Nimeni nu îndrăzni să răspundă primul. Chiar și copiii cei mai mici refuzau să vorbească, prinși la mijloc între frică și lupta interioară de a rămâne fideli credinței lor. Comandantul era din ce în ce mai agitat în fața tăcerii lor încăpățanate și spuse ceva răstit către subalternii lui, în limba lor nativă. Soldații se întoarseră cu o duzină de linguri și, pentru a săvârși un straniu ritual, amestecau

noroi și îi forțau pe creștini să-l mănânce. Comandantul o plesni pe Adel peste față, atunci când aceasta scuipă noroiul.

- Mănâncă-l! Mănâncă-l acum! strigă el.

Adel refuză.

Atunci fu adus un furtun și fiecare prizonier fu stropit pentru un „botez islamic“, în timp ce musulmanii recitau versete din Coran. Când se termină acest ceremonial, începură să danseze ca și când ar fi fost beți, descărcându-și armele în aer și sărbătorind această așa-zisă victorie de a-i fi convertit pe creștini la islam. Creștinii, adunați laolaltă, tăcuți, se uitau plini de confuzie la soldați și la sărbătoarea lor fără rost.

Fură, însă, deznădăduiți atunci când, la scurtă vreme după aceea, îi văzură cărând canistre cu benzină și îndreptându-se către ei. Un ofițer distins și bine îmbrăcat venea în fruntea celorlalți. Adel îl recunoscuse în acea figură pe unul dintre conducătorii de pe insula Java. Fără nici un strop de ezitare, acesta le ordonă calm ofițerilor lui să-i închidă pe creștini într-una dintre case și să stropească totul cu benzină.

Înghesuși într-o baracă din apropiere, creștinii îngroziți începură să țipe în timp ce se strângeau în jurul copiilor mici. Nu se temeau să moară pentru Hristos. Fiecare dintre ei își demonstrase curajul în repetate rânduri în perioada de captivitate. Gândul de a muri arși de vii și de a-și vedea copiii înghițiți de flăcări era, însă, prea mult de îndurat. Îngenuncheară toți împreună și strigară la unison către Dumnezeu să-i scape de o moarte atât de îngrozitoare.

În timp ce se rugau, între soldații de afară se iscă o dispută. Discutau dacă ar trebui sau nu să-i ardă pe creștini. Unul dintre ei susținea că prizonierii erau de acum convertiți la islam și că ar putea să le fie de folos în jihad. Ajunseră cu toții la această concluzie fără prea multă zăbavă. Dacă prizonierii vor fi de acord să se alăture cauzei jihadului, asta va dovedi fidelitatea și dedicarea lor față de Alah și, în consecință, vor fi cruțați.

PREȚUL RĂZVRĂTIRII

Auzind cele ce se dicutau afară, Adel și ceilalți rămaseră încremeniți. Nu la acest răspuns se așteptau ei. Dar o decizie era necesară. Dacă prizonierii mai în vârstă ar fi de acord să-i însoțească pe soldați în viitoarea lor incursiune, atunci cu toții ar fi cruțați. Altminteri, baraca va fi stropită cu benzină și creștinilor li se va da foc. Prizonierii stăteau în genunchi și tremurau ca varga, uitându-se unii la alții, fiecare pentru a-și găsi curajul și întrebându-se cine va îndrăzni să vorbească primul. Comandantul dădu buzna în baracă pentru a le da vestea cea bună.

- Dacă ești destul de mare ca să poți ține în mâini o macetă, alătură-te nouă în următorul jihad. Va fi distractiv!

Furia creștea în Adel ascultând revoltătoarea batjocură la care erau supuși prizonierii. Simțind că o cuprinde un val de îndrăzneală, se ridică în picioare. Comandantul zâmbi, crezând că are în față pe primul voluntar. Adel se adresează, însă, celorlalți:

- Nici unul dintre voi să nu meargă cu ei. Dacă au de gând să ne ucidă, mai bine s-o facă aici. Cel puțin așa vom muri împreună.

Înfuriat de sfidarea femeii, comandantul o prinse de braț.

- Ce-ai zis?

Adel îi răspunse:

- Nu vom lua parte la jihad. Acum te rog să ieși afară.

Comandantul strânse puternic brațul lui Adel, uitându-se fix în ochii ei. Nu era nevoie să vorbească. Privirea îi comunica perfect mânia nestăpânită. Adel, însă, era sigură că Dumnezeu îi va cruța. Mai era convinsă și că răzvrătirea ei fățișă o va costa. Când comandantul se întoarse repede și părăsi încăperea, ceilalți, deși admirau tenacitatea femeii, se întrebau dacă nu cumva aceasta le pecetluisese soarta.

În mod miraculos și soldații plecară, iar prizonierii fură scoși afară din baracă. Trecură două săptămâni și Adel trăia sub o perpetuă amenințare. Musulmanii știau că ea îi influențase și pe ceilalți prizonieri și considerau că ar fi bine să fie eliminată. Forța fizică i se refăcea pentru că, la insistențele Christinei, Adel începuse din nou, încetul cu încetul, să mănânce.

Conducătorii militari veneau aproape zilnic în micul sat, pentru a vedea ce era de făcut cu prizonierii. Se îndoiau că așa-zisa convertire a creștinilor era una sinceră și spuneau că ar fi fost mai bine să le fi dat foc în baracă, așa cum avuseseră de gând inițial, astfel încât satul lor să nu mai fie pângărit. Ca o ultimă încercare de a confirma convertirea grupului, musulmanii deciseră ca toate femeile să fie circumcise.

Unele dintre ele fură complet îngrozite de această perspectivă și începură să plângă isteric. Această reacție confirmă bănuielile comandantului din sat și, din nou, insistă ca execuția să aibă loc. Alții considerau în continuare că prizonierii le-ar fi fost mult mai folositori dacă ar fi rămas în viață, astfel că musulmanii se hotărâră ca, deocamdată, aceștia să nu fie uciși. Totuși, strânseseră toate copilele care nu ajunseseră încă la adolescență, inclusiv pe Christina, și le tăiară cu cruzime. Durerea era cruntă și Christina plângea fără oprire. Adel spumega de furie și din nou încerca să-și controleze sentimentele de mânie ce-i clocoteau în suflet și pe care le cunoștea deja atât de bine. Chinul ei era peste măsură de dificil, dar să fie martora suferinței propriiei sale fiice era cu mult mai greu de îndurat. Adel simțea că urăște fiecare musulman, cu excepția lui Sabar. Știa că ura se poate asemăna cu un cancer al inimii și că numai iertarea îl poate vindeca. Iertarea părea, însă, așa de departe, părea un act imposibil de îndeplinit. Tot ce putea să facă era să se roage.

Mai trecură șase săptămâni fără ca vreo altă amenințare directă de execuție să se anunțe, însă Adel era în continuare foarte tulburată. Vedea cum o priveau bărbații musulmani și un astfel de grup încercase deja să o violeze. Le simțea pofta crescând de la o zi la alta și se întreba cât timp se va mai putea apăra de ei. Chiar și comandantul satului îi făcuse avansuri. Îi lipsea felul în care o consola Methu, întrebându-se dacă soțul ei mai era măcar în viață.

METHU

Într-o dimineată, pe neașteptate, un grup constituit în mod secret din oficiali de-ai guvernului veniră într-o barcă până la Salubi. Acești oficiali investigau acuzațiile conform cărora musulmanii țineau ostatici creștini în acest sat, acuzație pe care soldații o negau cu vehemență. Totuși, Nahor, proprietarul bărcii, care era creștin, auzise că o femeie care se numea Adel era prizonieră aici. După ce pasagerii debarcară, Nahor plecă imediat în căutarea ei.

- Tu ești Adel? întrebă șoptit bărbatul, după ce aceasta îi fusese arătată de către cineva.

- Cine ești? întrebă ea la rândul ei, plină de suspiciune.

Abia terminase de rostit aceste cuvinte, că Nahor o luă în brațe și începu să plângă.

- Știu totul despre tine și despre situația ta de aici, răspunse el.

- Cum adică? De unde mă cunoști?

- Methu mi-a povestit.

Adel nu-și putea crede urechilor. Deci Methu era viu! Pentru prima dată în mai mult de șase săptămâni simți că îi vine să râdă și zâmbi.

- Methu e viu? întrebă ca să se asigure că auzise bine.

- Da, desigur. Vrei să-i scrii o scrisoare? întrebă Nahor.

Gândul de a-i scrie lui Methu o fulgeră pe Adel. Cât de tare își dorea să-l contacteze! Dar știa că era important să facă altceva mai întâi.

- Da, aș vrea să-i scriu. Dar prima dată trebuie să fac altceva. Hai, repede, dă-mi o foaie de hârtie și ceva de scris.

Adel se așeză și începu să scrie cu sânge numele tuturor prizonierilor. Adăuga încă nume pe listă când îl văzu pe comandant apropiindu-se.

- Repede, Nahor, ia foile astea cu tine. Și, te rog, ai grijă!

Adel îl îmbrățișă în fugă pe Nahor și apoi se furișă, regretând că nu reușise să-i scrie și lui Methu. Cât de tare și-ar fi dorit să-i poată spune tot... cât îl iubea și cât de dor îi era de el... cât de curajoasă era Christina. Dar timpul pur și simplu nu-i ajunsese și fusese esențial să-i anunțe pe cei din afară cine era ținut prizonier.

Fără îndoială că familiile tuturor erau îngrijorate. Acum spera că nimeni nu o văzuse discutând cu Nahor.

- Ce-ai scris pe hârtia aceea?

Comandantul fu foarte furios atunci când află că Adel nu doar vorbise cu proprietarul bărcii, dar îi mai și strecurase acestuia o bucată de hârtie.

- Ai trimis o scrisoare?

- Nu, n-am scris o scrisoare, răspunse Adel.

- Atunci ce ai scris?

Cuvintele lui ieșeau pe un ton mânios și măsurat, în timp ce ținea un cuțit la gâtul lui Adel. Cu un glas ferm, Adel îi răspunse:

- Am scris doar numele celor pe care îi ții prizonieri aici.

- Ce-ai făcut?!

Comandanul spumega de furie. Adel era sigură că acesta îi va înfige cuțitul în gât, însă, pentru prima dată, nu simțea teamă. Îndeplinise sarcina care ea credea că trebuia să fie neapărat dusă la bun sfârșit și mai aflase că Methu era în viață. Acea zi fusese una grozavă. Una pe care nici chiar acel comandant lipsit de inimă nu va putea să o strice.

- Tocmai i-am asigurat pe oficialii trimiși de guvern că nimeni nu e ținut aici cu forța. Am semnat un acord. Și acum tu le-ai dat o listă de „prizonieri“! Scroafă ce ești! O să plătești tu pentru asta!“

Comandantul se ținu de cuvânt și Adel fu bătută cu brutalitate în după-masa aceea și în zilele ce urmară.

În mai puțin de două luni, satul Salubi fu din nou supus investigațiilor. Lista lui Adel circulă prin birourile celor din guvern și fu parcursă și de familiile prizonierilor, inclusiv de Methu. La urechile lui Adel ajunse vestea că: „Methu va veni cu niște oficiali guvernamentali ca să te ia pe tine și pe Christina“.

Adel era cuprinsă de extaz. Ea și fiica ei supraviețuiseră unui coșmar care depășea limitele imaginației prin grozăvia lui și acum urmau să meargă acasă. Starea de spirit i se îmbunătăți simțitor și reîncepu chiar și să zâmbească. Totuși, Christina nu părea convinsă.

- Chiar plecăm acasă? întreba ea plină de scepticism. O să plecăm cu tati? Dar dacă nu ne lasă?

Adel simțea neliniștea din glasul Christinei și știa că fata avea dreptate să pună toate aceste întrebări. Își îmbrățișă fiica cea curajoasă și se întrebă oare la ce tertipuri vor apela cei care le țineau prizoniere pentru a nu le lăsa libere. Aflară în ziua următoare.

„NU MĂ POT DUCE CU TINE”

Adel și Christina fură puse să stea în fața tuturor prizonierilor. Comandantul se adresa creștinilor astfel:

- În curând vom fi nevoiți să le transportăm pe Christina și pe Adel până la Dahma ca să-l întâlnească pe soțul ei creștin.

Zvonul dătător de speranță al vizitei lui Methu se răspândise deja printre prizonieri. O cunoșteau pe Adel. Dacă o vor lăsa să plece, nu-și va găsi liniștea până nu va ajuta la eliberarea tuturor celor ținuți acolo împotriva voinței lor. Adel avea să fie porțița lor de scăpare.

Comandantul continuă apoi cu o amenințare deja familiară:

- Adel și Christina vor fi întrebate dacă vor să plece cu Methu sau să rămână aici cu voi. Dacă oricare dintre cele două vor alege să plece cu Methu, atunci vă vom omorî până la unul.

În timp ce ieșea, comandantul se aplecă în fața unei micuțe care nu avea mai mult de cinci ani. Scoțându-și cuțitul din teacă și punându-l la gâtul fetei care tremura ca varga, adăugă plin de răutate:

- Chiar și pe tine.

Creștinii rămaseră încremeniți, cu ochii la Adel. Se întrebau cum va putea ea lua o astfel de decizie? Și se mai întrebau și ce ar face ei dacă s-ar afla în locul său. Adel știa că nimeni nu ar învinui-o dacă ar alege să plece împreună cu fiica ei și cu Methu. Dar înainte să apuce să dea un răspuns, comandantul rosti:

- Să mergem.

Acum? Adel nu avusese nici cea mai vagă idee că Methu le aștepta deja. Totul se desfășura într-un ritm prea alert. Ar fi avut

nevoie de timp ca să se roage și să se gândească dacă musulmanii ar fi în stare într-adevăr să-i ucidă pe toți prizonierii creștini sau dacă fusese totul o cacealma și nimic mai mult. Cum ar putea fi în stare să-i întoarcă spatele lui Methu? Dar cum să ia o decizie care ar putea însemna moartea celorlalți prizonieri?

Până să-și dea seama ce se întâmplă, se afla deja în drum spre camera unde Methu era așezat pe un scaun, împrejmuț de ofițeri. În timp ce intrau, comandantul îi șopti la ureche lui Adel: „Ține minte: dacă vreuna dintre voi se întoarce cu el, voi ucide fiecare prizonier. Și nu doar pe ei, ci și pe Methu. Jur că-l voi ucide și pe el.“ Cuvintele de gheață ale ofițerului îi dădură lui Adel fiori pe șira spinării și îi alungară din minte orice gând că ar putea să fie o cacealma din partea lui.

Adel putea să vadă suferința din ochii lui Methu și cât de mult tânjea acesta să se afle din nou alături de soția și de fiica lui! Ultimele luni trebuie să i se părut lungi cât o viață de om, dar acum era plin de speranță. Era, de asemenea, hotărât – și Adel știa că Methu își făcuse această promisiune sieși – să nu iasă din cameră decât însoțit de cele două. Tot ce putea face Adel era să se roage ca Dumnezeu să-i dea putere.

Un ofițer se prezentă sub numele de domnul Said și, fără să ezite, întrebă:

- Adel, vrei să pleci cu Methu sau să rămâi în Salubi?

Adel știuse că întrebarea urma să fie, cuvânt cu cuvânt, aceeași. Fusese cu exactitate instruită ce răspuns trebuia să dea. Încercă să vorbească, dar buzele i se mișcară fără să poată scoate vreun sunet. Dl. Said repetă întrebarea puțin mai tare.

- Adel, vrei să pleci cu Methu sau să rămâi în Salubi?

Adel se uită direct la Methu, care se întreba de ce soția lui avea nevoie de atât de mult timp pentru a răspunde.

- Methu... lacrimile i se rostogoleau pe obraji în timp ce rostea, cu o voce sufocată, cuvintele: Nu pot veni cu tine!

Methu era gata să sară de pe scaun până la Adel ca să o întrebe de ce; Said, însă, îl reținu, nelăsându-l să răspundă, și îi puse imediat aceeași întrebare și Christinei. Adel încă plângea când își privi fiica, nefiind sigură de răspunsul pe care aceasta urma

să-l dea. Nu avusese timp să stea de vorbă cu Christina și acum era convinsă că cei care îi țineau prizonieri aveau cu adevărat de gând să-i ucidă pe ostatici dacă oricare dintre ele ar fi plecat cu Methu. Dar cum ar fi cu puțință ca fiica ei în vârstă de nouă ani să poată înțelege ce consecințe grave ar avea decizia de a pleca împreună cu tatăl ei?

- Nu pot veni cu tine, tati. Îmi pare așa de rău...

Christina hohotea, încercând cu disperare să-și ceară iertare de la tatăl ei și să-i explice acestuia situația.

Domnul Said îi întrerupsese grosolan:

- Iată. Am terminat. Nu mai avem ce discuta. S-a înțeles?

Adel și Christina primiră permisiunea de a sta de vorbă cu Methu timp de cinci minute sub supraveghere strictă și primind ordinul categoric de a nu-și rosti nimic în șoaptă. Ignorând acest ordin, Adel vorbea șoptit, rugându-se ca cei ce se aflau de pază să nu o audă.

- Methu, a trebuit să răspund astfel. Au amenințat că-i ucid pe ceilalți dacă venim cu tine. Te rog, nu-mi purta pică. Atâta vreme cât mai respir, nu-mi voi pierde speranța. Știu că într-o zi vom fi din nou împreună.

Methu își privi frumoasa soție și îi văzu suferința din privire, admirând-o pentru curajul ei. Nu avea ce să spună. Își privi doar familia și răspunse simplu:

- Înțeleg.

Întâlnirea se sfârși la fel de repede pe cât și începu. Adel împreună cu fiica ei fură scoase din cameră. Adel dădu să se întoarcă pentru a-l mai vedea o ultimă dată pe Methu, dar comandantul reuși s-o prindă mai întâi pentru a-i aplica o lovitură de pumn într-o parte.

- Nu te mai uita la el, șuieră printre dinți. Nu-i decât un copil de-al lui Isus. E un porc.

Cu speranțele distruse, lui Adel nu-i mai rămânea decât să se întrebe ce-i va aduce ziua de mâine. Nu putea decât să plângă.

În următoarele câteva săptămâni, Adel se ținu cu dinții de speranța că într-o zi va fi din nou împreună cu Methu. Acest gând o ajuta să îndure nesfârșitul chin al captivității și-i oferea un lucru

de care să se agațe, chiar dacă nu era decât un vis îndepărtat. Apoi, în 10 aprilie, visul ei se transformă într-un coșmar...

- Adel, începu comandantul, m-am hotărât ce să fac în privința ta. Mi-ai dat multă bătaie de cap și, evident, ne creezi numai probleme. M-am hotărât să-i dau voie unuia dintre soldații mei să te ia de nevastă. Poate că el va putea să te țină sub control.

Adel nu-și putea crede urechilor.

- Nu mă pot căsători cu nimeni! Sunt deja soția lui Methu!

- După cum ți-am mai spus. Methu nu e un bărbat. Este un porc. Și nu-i recunosc uniunea cu tine. Dacă refuzi să te căsătorești cu omul pe care l-am ales pentru tine, atunci o să-i las pe toți să se bucure de tine.

Comandantul nu mai accepta nici o discuție și Adel își dădu seama, după expresia neclinită de pe chipul lui, că vorbea serios. Nu era nici o altă cale de ieșire.

Adel merse la celelalte femei prizoniere și le imploră să-i sară într-ajutor. Știa că nu puteau face mare lucru, dar spera ca acestea să protesteze alături de ea împotriva unei căsătorii impuse cu forța. Dar celelalte femei nu scoaseră nici o vorbă, temându-se pentru propriile lor vieți. Într-un final, una dintre ele îi spuse:

- Dacă nu te măriți cu unul dintre ei, s-ar putea să ne violeze și să ne omoare pe toate.

Adel era distrusă. Încercase din greu să stea alături de aceste femei și acum se simțea pur și simplu trădată de ele. Începu să plângă:

- Cum mă puteți transforma într-o marfă pe care s-o vindeți numai ca să vă scăpați pielea?

Celelalte femei nu făceau decât să-și ceară iertare, în timp ce plângeau și se țineau strâns unele de altele. Știau că nu va fi ultima dată când una dintre ele va fi forțată să se căsătorească.

Când ea și Christina fură nevoite să se mute împreună cu Almin, noul soț, Adel credea că situația nu va putea fi mai rea. Dar se înșela. Câteva luni mai târziu, Adel rămase însărcinată.

O NOUĂ VIAȚĂ

Până în octombrie, starea sufletească a lui Adel era la pământ. Se simțea ca și cum se prăbușea într-o spirală fără control, într-un abis fără fund. Acești monștri îi ucisese răul și mama, după care o bătuseră fără milă de nenumărate ori. Acum era convinsă că îi luaseră până și speranța de a se mai afla vreodată alături de Methu. Ura care începuse să-i roadă sufletul în acea teribilă zi în care fusese capturată creștea mult mai repede decât noua ființă care i se plămădea în pântec. Plângea fără oprire, căci, căutând o rază de speranță, nu era în stare să vadă nici una. Nu putea nici măcar să iubească pruncul nevinovat din pântecul ei. Pentru Adel, acesta nu era decât un prilej de amintire a lucrurilor care-i fuseseră luate.

- Nu-i voi lăsa să-mi ia și mai mult, se hotărî ea.

Așteptă până rămase singură, apoi luă un cuțit de pe teigheaua din bucătărie. Îi venea greu să creadă că lucrurile ajunseseră atât de departe. Se întreba cu ce scop fusese cruțată, dacă acum nu-i mai rămânea decât experiența acestei disperări atroce. Știa că Dumnezeu o salvase, dar simțea că nu mai poate continua să trăiască. Aducându-și încet cuțitul în dreptul pântecului, închise ochii și se rugă ca Dumnezeu s-o ierte.

- Mamă! Oprește-te! strigă Christina dând buzna în cameră și luă cuțitul din mâna mamei sale. Adel izbucni în lacrimi și se prăbuși la pământ. Christina plângea acum și ea împreună cu mama ei. Mamă, ce faci? Nu poți să-ți faci una ca asta. Iar copilașul ăsta nu a făcut nimic rău. E nevinovat.

Adel fu copleșită. Plânse vreme de ceasuri îndelungate și cuvintele Christinei îi răsunau în minte. Îl imploră pe Dumnezeu s-o ierte și-și mărturisii ura pe care o simțea pentru cei care o țineau ostatică. Începuse să-și dea seama că această ură ajunsese aproape să distrugă o ființă inocentă, la fel cum luptătorii jhadului făcuseră cu ea. Simți că această revelație o trezi la realitate și chiar dacă nu încercă imediat sentimentul iertării față de cei care îi făcuseră atât de mult rău, știa că trebuie să lase ca harul lui Dumnezeu s-o vindece. Ura ei zădărniciise puterea vindecătoare a iubirii lui Dumnezeu, pe care acum începea să o experimenteze.

Adel începu să-și mângâie pântecul și să-i vorbească micii făpturi dinăuntrul ei. Fiind convinsă că era vorba de o fetiță, o boteză cu numele de Sarah.

- Sarah, te rog iartă-mă. Te rog, iartă păcatele mamei tale. Tu n-ai greșit cu nimic. Tu ești binele care se poate ivi dintr-un întuneric atât de negru. Te iubesc.

Un nor negru se ridica, parcă, și se îndepărta, în timp ce Adel continua să se roage și să i se adreseze lui Sarah. Înainte, se gândise la acest copil nenăscut ca la un alt dușman, copilul celui care îi ucisese propriul fiu. Acum își dădea seama, însă, că era copilul ei și creația lui Dumnezeu. În timp ce-și îmbrățișa ambele fiice, simți creându-se o legătură instantanee.

A doua zi, Adel puse mâna pe o foaie de hârtie, știind că trebuia neapărat să găsească o cale de a vorbi cu Methu. Trebuia să-i comunice cele întâmplate și să-l implore s-o ierte. Chiar dacă nu avea să se mai gândească la ea ca la soția lui, ea avea să-l înțeleagă și nu avea să-i poarte pică. Îl iubea și-și dorea nespus de mult să fie din nou lângă el. În timp ce scria, lacrimile se amestecau cu cerneala, murdărind scrisoarea. Adel se întreba dacă el va reuși să deslușească rândurile. Când se opri din scris, scrisoarea avea șase pagini. Pentru Adel aceasta era cea mai importantă și dureroasă scrisoare de dragoste scrisă vreodată. O împătură cu grijă și o ascunse, rugându-se ca ocazia de a i-o trimite lui Methu să se ivească în curând.

În 24 decembrie, toți prizonierii fură obligați să lucreze pe o plantație de cocotieri. Munca era dificilă, mai ales pentru Adel, a cărei sarcină era deja în șase luni. Prizonierii își dădură seama că era Ajunul Crăciunului și cu toții se lăsau în voia amintirilor de la sărbătorile trecute. În acea seară, atunci când Adel începu să fredoneze încet melodia colindului „Noapte de vis“, i se alăturară și ceilalți. La puțin timp după aceea, cu toții cântau versurile colindului, în timp ce gardienii îi ascultau, plini de suspiciune și cu chipuri severe. Fiecare știa la ce pericole se expuneau cântând tradiționalul colind despre Hristos. Era foarte probabil să fie bătuți, însă nici unuia dintre ei nu părea să-i pese. Bucuria cântecului merita riscul pedepsei.

Cântară până târziu în noapte și se lăsară pradă amintirilor despre familiile lor. Fizic rămăseseră captivi, dar sufletele lor fură eliberate de cântările pe care continuau să le înalte către rai. În dimineața care urmă, plânseră împreună, vărsând lacrimi de tristețe și de bucurie, jelindu-și starea de captivitate, însă așteptând plini de speranță să vină vremuri mai bune și nu aveau să uite niciodată Crăciunul pe care îl petrecuseră împreună pe plantație.

La 18 martie se născu Sarah.

Acum, că pruncul venise pe lume, Christina simți că veni vremea să-i spună mamei sale următoarele:

- Trebuie să încerci să pleci de aici. Numai tu și Sarah. Trebuie să pleci. Dacă nu, vom muri aici cu toții.

- Nu te pot părăsi, Christina. N-o să te părăsesc niciodată, își asigură Adel fiica.

- Mamă, ascultă-mă. Trebuie să pleci, insistă copila cea înțeleaptă. Almin niciodată nu ne va lăsa să plecăm împreună. Dar dacă pleci tu cu Sarah, va crede că vă întoarceți. Dar să n-o faceți. Duceți-vă la tata. El se va întoarce după mine. E singura noastră șansă.

Adel știa că fiica ei avea dreptate, dar nu-și imagina cum ar putea pune în practică o astfel de idee. Nu știa sigur nici măcar dacă Methu ar primi-o înapoi. Și acum mai trebuia s-o îngrijească și pe Sarah. Adel pur și simplu nu avea curaj să pună la cale evadarea cât timp mai rămâneau atâtea întrebări fără răspuns.

Apoi, în aprilie, Adel primi și răspunsul pe care îl aștepta. Pur-tase asupra ei vreme de mai bine de șase luni scrisoarea pe care i-o scrisese lui Methu, rugându-se și sperând să se ivească o cale de a o trimite. Într-o după-masă, în timpul vizitei unor copii din sat, Adel prinse ocazia mult așteptată. O cunoștea pe una dintre fete și-și făcu în liniște drum până la zona în care se juca grupul de copii. Pe furiș, cu o mișcare grăbită, îi dădu scrisoarea fetei pe care o cunoștea și o rugă să se asigure că scrisoarea va ajunge la Methu, soțul ei. Copila luă scrisoarea cu un gest firesc și făcu un semn aprobator din cap.

Adel se întoarse acasă, rugându-se ca scrisoarea să ajungă în mâinile lui Methu, ca acesta s-o ierte și s-o mai iubească încă. În fiecare zi Adel cerceta cu privirea satul, sperând ca fetița să vină din nou în vizită. Câteva zile mai târziu, așteptarea ei avea să se sfârșească.

- L-ai întâlnit pe Methu? I-ai dat scrisoarea de la mine? o întrebă pe copila căreia îi încredințase scrisoarea, imediat ce o întâlnise.

- Da, i-am dat-o lui Methu. Și chiar în clipa în care i-am dat-o, am primit de la el asta.

Adel fu peste măsură de uimită să primească scrisoarea din mâinile fetei. Methu îi scrisese încă de dinainte de a primi scrisoarea de la soția lui. Adel își putu da seama după plicul decolorat și după marginile lui uzate că și Methu purtase cu el plicul înainte de a-l putea trimite, la fel cum făcuse și ea cu scrisoarea ei.

Dădu să citească rândurile pe loc, dar se răzgândi rapid. Dacă Methu o ura? Dacă luase în căsătorie o altă femeie? Emoțiile pe care le simțea îi dădeau o senzație de vertij, în timp ce se întorcea, alergând, la locuința ei, desfăcând plicul. Inima îi sări o bătaie în timp ce ochii îi căzură pe următoarele cuvinte:

„Adel, ai putea avea zece copii de la zece bărbați diferiți și tot ai fi soția mea. Nu mai ții minte ce ți-a spus pastorul? Numai Dumnezeu ne mai poate despărți acum. Te iubesc.

Methu“

Acum Adel își primise răspunsul, deci își putea pune la cale evadarea.

EVADAREA ȘI SALVAREA

După numai două luni, la 18 iunie, Adel primi de la Almin permisiunea de a-și vizita niște rude de pe o insulă învecinată. Strângând-o pe Sarah la piept, Adel întinse mâna după Christi-

na în timp ce se urcau pe micul feribot. Almin, însă, o trase pe Christina îndărăt:

- Ea rămâne aici.

Adel îl imploră s-o lase să vină și ea, dar el nu se învoi.

- Nu mă duc fără ea, insistă Adel, însă bărbatul nu se lăsa clintit din hotărârea lui. Era sigur că „soția“ lui nu se va mai întoarce dacă o va lăsa să-și ia cu ea fiica.

Totul se petrecu, însă, conform cu planurile Christinei. Își îmbrățișă mama și îi șopti la ureche „Mamă, te rog, promite-mi că tu și Sarah veți merge la tata. Te rog, te implor! Eu voi fi bine.“ Adel o strânse și mai tare pe Christina în brațe, întrebându-se cum va putea vreodată s-o lase de una singură pe fiica ei? Rugămintele Christinei îi pătrunseră, însă, până în miezul ființei. Gândindu-se la curajul ei, Adel o sărută și-și luă la revedere de la ea. Știa că era ultima dată când o va vedea pentru o vreme. Sau poate pentru totdeauna.

Stătea sprijinită de balustrada de pe punte și privea cum, încetul cu încetul, Christina se pierdea în depărtare. O strânse la piept pe Sarah și începu să plângă, întrebându-se din nou și din nou dacă luase decizia potrivită. Nu avea nici cea mai mică intenție să-și viziteze rudele îndepărtate. Avea să caute o cale de a ajunge la Methu înainte ca Almin să-și dea seama de evadarea ei. Apoi trebuia să găsească o soluție pentru a o recupera pe Christina.

Îi luă o săptămână întreagă până să ajungă la locul unde se afla Methu. Călătoria fusese lungă și dificilă și Adel evită să-l contacteze mai repede pe Methu de teamă ca nu cumva Almin să-și dea seama de planurile ei. Se așeză pe patul instalat în camera din spate a locuinței pentru oaspeți, strângându-l la piept pe Sarah și așteptând cu înfrigurare. Oare mă va vrea Methu înapoi cu adevărat? Și cum va fi cu Sarah?

Chiar dacă Adel era acum liberă, se simțea tot ca și când ar fi prizonieră. Mai rău, se simțea ca o trădătoare. Se căsătorise cu un alt bărbat și-și părăsise fiica mai mare. Cum va putea vreodată Methu să o ierte? Își puse la îndoială deciziile în repetate rânduri și plânse până adormi.

Adel se trezi brusc, auzind cum Methu intră în casă. Se ridică, tremurând; apoi o prinse pe Sarah, care încă dormea și se ridică în capul oaselor. Fu dintr-o dată convinsă că făcuse o greșeală groaznică și dădu să fugă afară din casă. Nu se gândi unde ar putea merge; ar fugi pur și simplu. Nu putea da ochii cu Methu.

Dar înainte să pășească pragul pentru a ieși, Methu se afla deja în cameră. Fără să schițeze vreun gest cât de mic de ezitare, traversă camera și-și îmbrățișă soția, peste măsură de fericit. Apoi privi bebelușul pe care Adel îl ținea în brațe și zâmbi.

- Deci aceasta e noua noastră fiică, spuse el.

Adel plângea – de data aceasta de bucurie – prețuind fiecare clipă din mult așteptata lor reuniune. Adel voia să-l țină pe Methu în brațe pe vecie, să se bucure de siguranța pe care o simțea în brațele lui puternice. Dar știa că soțul ei trebuia să plece. Acesta nu își va găsi liniștea până nu va reuși s-o recupereze și pe Christina.

Adel avu de așteptat zile întregi, cu nervii încordați la maximum, neprimind vești nici despre Methu, nici despre Christina. Dacă au ucis-o deja pe Christina? Dacă Methu e mort? Nu sunt toate astea din vina mea? Încercă să alunge toate aceste întrebări chinuitoare care îi treceau fără încetare prin minte, rugându-l pe Dumnezeu s-o asigure că cei dragi ai ei erau bine.

Adel găsi liniștea de care avea nevoie citind pasaje cunoscute din Scriptură, fragmente care îi lipsiseră atât de tare pe timpul celor optsprezece luni în care fusese ținută prizonieră. Își aminti cum soldații jihadului îi rupseră Biblia în bucăți pe când se afla în junglă. Adel dechise cartea la versetul din Filipeni 4:13 și, după cum îi era obiceiul, citi cu voce tare cuvintele: „Pot totul în Hristos care mă întărește“. Își aminti când le citise ultima dată. Se afla pe dealul din spatele satului ei, chiar în ziua atacului. De atunci parcă se scursese o viață, timp în care călătorise până în iad și înapoi. Știa că suferințele ei erau departe de a se fi sfârșit și nu putea înceta de a se gândi la Christina, întrebându-se dacă nu cumva își trădase propria fiică.

La mai bine de două săptămâni de la plecarea lui Methu, Adel află, în sfârșit, că acesta își recuperase fiica și că o aștepta să li

se alătura imediat. Aveau să se întâlnească în sfârșit cu toții, să fie din nou o familie. Lacrimi de bucurie i se scurgeau pe obraji și-i mulțumea Domnului că Methu reușise să-i salveze fiica. Dar acum se întreba: cât de departe va merge Almin ca să le aducă înapoi?

EPILOG

Când am intervievat-o pe Adel, aceasta frecventa, împreună cu Methu, cursurile unei școli biblice secrete, unde se pregăteau să fie evangheliști. Deși trecuseră deja câteva luni de la evadare, Adel și familia ei erau încă pe fugă pentru a scăpa de Almin, care, cu ajutorul mai multor musulmani pe care îi recrutase, continua să îi vâneze. Adel a fost în pericol de a fi prinsă de mai multe ori.

După ce și-a recăpătat libertatea, Adel a trebuit să se confrunte cu două mari dificultăți. În primul rând, era vorba de ceva ce nu credea că va fi în stare vreodată să reușească. Era conștientă că, în calitate de creștină, trebuia să-i ierte pe soldații jihadului. Procesul dificil a început încă din timpul sarcinii, în momentul în care Christina îi reamintise că pruncul pe care îl purta nu se făcuse vinovat pentru nimic, micuța Sarah fiind complet inocentă. Adel știa că, deși putea rosti „iert“, cuvintele trebuiau să-i pătrundă în inimă, acolo unde iertarea are loc cu adevărat. În lunile care au urmat, Adel s-a rugat mult. S-a rugat pentru mântuirea celor care îi făcuseră rău ei și familiei sale. Era convinsă că această rugăciune era cheia puterii de a-i ierta în inima ei.

A doua problemă a fost la fel de dificilă. Adel a trebuit să învețe să se ierte pe sine însăși. Din cauza căsătoriei în care fusese silită să intre, s-a simțit foarte des ca o trădătoare. Din nefericire, alți creștini tindeau să-i confirme acuzațiile pe care și le aducea ei înseși, această idee apăsând asupra inimii ei ca o plagă, copleșind-o cu o stare neliniște; cu atât mai mult fusese copleșită de vinovăție în timpul evadării ei. Uneori credea că Methu și prietenii lor creștini aveau s-o „elimine“ din cauza căsătoriei sale forțate. Uneori această frământare interioară a fost mult mai greu de îndurat decât abuzurile fizice la care fusese supusă.

Când Adel a ieșit din captivitate, a discutat cu un cuplu de misionari care se împrieteniseră cu Methu și care activaseră atât pe plan național, cât și internațional pentru cauza ei. Când Adel l-a întâlnit pe bărbatul din cuplu, Dumnezeu i-a impulsionat duhul și primele cuvinte care i-au ieșit pe gură au fost: „Adel, nu ești o trădătoare.“ Auzindu-le, Adel și-a descătușat lacrimile și a plâns, iar din acea zi a început să se ierte pe sine.

Adel și Methu și-au continuat eforturile de a-i elibera și pe ceilalți prizonieri. Adel se simte profund apăsată de faptul că unii dintre cei menționați în aceste pagini nu au fost eliberați nici până în ziua de azi și ne roagă să îi susținem în rugăciune.

PURNIMA:

UN COPIL ÎNCHIS, UN SUFLET PUS ÎN LIBERTATE

Bhutan, 1 Martie 1993

Era deosebit de rece și târziu în seara în care poliția strânse din nou grupul de credincioși și îi târî până la biroul administratorului de district. Purnima, în vârstă de treisprezece ani, tremura în timp ce era silită, împreună cu ceilalți membri ai grupului, să aștepte în curte până la terminarea interogatorului. Ofițerii îi bombardau cu aceleași întrebări pe care le puneau întotdeauna: „De ce vrei să fii creștin?“, „Cine vă sprijină?“, „Suntem într-o țară budistă și ați dezonorat-o acceptând această religie străină. De ce vrei să întorci poporul împotriva ta?“

Cei treizeci și cinci de credincioși fură interogați unul câte unul, pe parcursul nopții lungi și reci. Erau de față aproximativ douăzeci de ofițeri, dintre care mai toți aveau staturi mari și intimidante. Inima Purnimei se strânse atunci când un ofițer îl lovi pe unul dintre frații creștini de lângă ea. Câțiva din grup plângeau, în timp ce alții încercau să le spună Evanghelia. Tânăra Purnima stătea în fața bărbaților care pe lângă ea păreau niște munți, rugându-se ca Dumnezeu să-i dea suficient curaj ca să facă față întrebărilor ce aveau să urmeze.

- Cine ți-a dat voie să sărbătorești Crăciunul în satul Purtah? Ne aflăm în Bhutan. În Bhutan nu e permisă sărbătorirea Crăciunului! E ultima ta șansă: fie te întorci la budism, fie pleci din Bhutan.

Ofițerul se adresa acum direct Purnimei, așa încât fata putu simți cât de categoric era acest ultimatum.

- Înțelegi? Nu ți se permite să rămâi aici și să practici această religie străină. Deci, ce alegi?

Purnima nu avea nici cea mai mică îndoială că ofițerul vorbea foarte serios. A le cere creștinilor să se dezică de religia lor sau să fie denunțați public drept trădători și expulzați din țară era o chestiune de onoare. Purnima fusese obligată deja să plece de acasă și să-și părăsească satul natal. Nu avea idee unde se va duce, dar știa ce avea de făcut.

- Nu mă voi lepăda de Hristos! Nu vreau să-mi părăsesc țara, dar nu-L voi părăsi nici pe Hristos. El este singurul care ne poate salva pe mine și pe tine.

Purnima simți cum un fior îi scutura tot trupul în timp ce i se adresa atât de sfidător ofițerului care o privea roșu la față, însă inima îi era hotărâtă și în acel moment știu că soarta îi fusese pecetluită. Grupul de creștini și împreună cu el și Purnima primiră dispoziția oficială ca în timp de cinci zile să părăsească Bhutanul. Li se spuse să plece în Nepal.

Cinci zile.

Purnimei nu-i mai rămânea la dispoziție nici măcar o săptămână pentru a se bucura de viața pe care o trăise dintotdeauna. Vestei amenințării ofițerilor se răspândi cu repeziciune în regiune. Sora Purnimei împreună cu soțul ei plecaseră deja, temându-se pentru viețile lor. Acum, că toți creștinii fuseseră etichetați oficial ca trădători, unii dintre sătenii mai tranșanți înțeleșeseră de aici că aveau voie să-i atace.

Înainte de a pleca, Purnima avea de făcut un lucru. Voia să-și mai vadă mama o dată. Trecuse mai bine de un an de când părinții o dăduseră afară din casă. Acum trebuia să găsească o cale de a se strecura înapoi. Era sigură că aceștia aflaseră de iminența plecării și se ruga cu blândețe ca părinții ei să-și dorească s-o mai vadă pe fiica lor o dată înainte de plecare. La adăpostul întinericului, Purnima se întoarse la casa în care crescuse și pe care fusese obligată s-o părăsească la frageda vârstă de doisprezece ani...

O VINDECARE MIRACULOASĂ

Purnima crescuse într-un sătuc budist situat pe dealurile verzi din Bhutanul de Est. Tatăl ei, ca vraci al așezării, trebuia deseori să conducă ritualuri și să facă sacrificii pentru alungarea spiritelor rele care amenințau din exterior. După standardele locale, familia lor, alcătuită din opt membri, nu era nici săracă, nici înstărită, însă casa lor era încăpătoare și membrii familiei erau apropiați unii de alții. Împreună cu ei mai locuia și Sival, soțul Mayei, sora mai mare a Purnimei. Foarte probabil Purnima ar fi avut o copilărie obișnuită dacă vindecarea suferințelor Mayei nu ar fi fost atât de miraculoasă.

Vreme de trei ani, Purnima fu martora repetatelor sacrificii de găini pe care tatăl lor le aducea pe altarul lui improvizat, bătând o tobă făcută în casă și chemând spiritele să-i vindece fiica. După ritual, Purnima stătea lângă patul Mayei și aștepta ca aceasta să-și revină. Dar Maya nu se făcea bine. Avea parte de zile bune și de zile grele, însă stomacul o durea fără încetare și migrenele grave o țintuiau la pat, uneori mai multe zile în șir. Privindu-și sora care suferea atât de tare, Purnima o întreba pe mama ei: „De ce sunt spiritele atât de furioase? De ce ritualurile nu au efect?” Niciodată, însă, nu primea vreun răspuns care s-o lămurească.

Acum, după ani grei de boală, Maya își revenise complet. Nu mai avea dureri... nu mai avea țiuitul acela în cap. Părinții se bucurau că fiica lor se simțea cu mult mai bine, dar nu erau mulțumiți și de ceea ce afirma aceasta, anume că Isus fusese cel care o vindecase.

- Cum poți să spui astfel de lucruri? Cum îți poți dezona în acest fel familia și satul? se răstema tatăl. Noi suntem budiști și nu vreau să mai aud nici un cuvânt în plus despre acest dumnezeu străin. M-ai înțeles? Nici un cuvânt!

Era furios. Mai mult, se temea de cum ar reacționa ceilalți săteni dacă ar afla. De fapt, se temea pentru viața lui.

Însă Maya și Sival nu-și puteau nega noua credință. Când unul dintre prietenii lui Sival află de starea în care se afla Maya, îi mărturisi lui Sival că, în secret, era creștin și îi dădu o Biblie. Acesta îi mai spuse lui Sival că era convins că Isus putea s-o vindece

pe Maya. Și o făcuse. După aceea, credința lor crescuse repede, în timp ce citeau noua Biblie împreună.

- Dacă insistați să fiți creștini, atunci nu mai puteți rămâne aici, le spuse tata în acea ultimă seară lui Sival și Mayei. Sătenii nu vor permite niciodată una ca asta. Ne vor alunga și pe noi și noua voastră religie va aduce peste casa noastră numai rușine și nenorociri.

Când văzu că sora și cumnatul ei sunt alungați în felul acesta, Purnima se întristă foarte tare. Totuși, chiar și la cei zece ani ai săi, ea înțelese cât se poate de bine că spusele tatălui ei erau adevărate. Știa că sătenii nu vor accepta niciodată această nouă religie. Totuși, nu înceta să se minuneze, în secret, când se gândea la însănătoșirea Mayei și la expresia cea nouă care îi lumina chipul, chiar și în timp ce-și împacheta puținele lucruri pentru a părăsi unicul cămin pe care îl avusese vreodată. Situația era cu atât mai dureroasă cu cât Maya era însărcinată în luna a șasea.

După ce plecară, atmosfera de acasă era una de doliu. Mama Purnimei era deprimată și tatăl părea uluit de cele ce se abătuseră asupra casei sale. Purnima voia să discute cu mama ei despre Maya, dar nimănui nu i se mai permise nici măcar să-i pomenească numele sau să viziteze cuplul alungat acolo unde acesta se stabilise – o mică baracă de bambus, situată la câțiva kilometri depărtare, la marginea unui sat din apropiere.

Când află, însă, că sora ei dăduse naștere unui băiețel, nu mai putu suporta pierderea suferită. Se minuna de faptul că sora ei dădu naștere unui copil sănătos și încă nu putea să-și stăpânească curiozitatea care o făcea să se gândească mereu la însănătoșirea miraculoasă a surorii ei. Încerca să-și imagineze cum arată bebelușul.

Întrebări mari îi invadau fără încetare gândurile: Ce fel de Dumnezeu ar fi dispus să vindece pe cineva, fără să ceară nimic în schimb? Ce au găsit Maya și Sival în această religie care să le dea curajul de a-și înfrunta familiile și de a sfida societatea – chiar dacă asta a însemnat alungarea de acasă?

Aceste întrebări o făcură pe Purnima să se strecoare îndrăzneț într-o primă vizită circumspectă până la sora ei. Taiia drumurile

de-a curmezișul câmpurilor și mergea printre copaci pentru a nu se lăsa văzută, parcurgând astfel distanța care o separase de sora ei atât de multe săptămâni. Când Maya deschise ușa barăcii ei prăpădite, găsindu-și sora mai mică tremurând în prag, purtarea ei de om speriat se transformă rapid într-o ploaie de lacrimi și de îmbrățișări.

Purnima începu să se furișeze în mod regulat pentru a o vizita pe Maya. Nu putea sta niciodată prea mult, uneori pleca după doar un sfert de ceas. De fiecare dată, însă, Maya îi citea Purnimei o mică istorioară din Biblie, care asculta cu mare atenție, sorbind fiecare detaliu. Cel mai mult o fascinau povestirile cu Moise: nu atât extraordinara putere a lui Dumnezeu manifestată prin el, ci faptul că Moise fu nevoit să plece de acasă pentru a ajunge într-un final să fie purtătorul de cuvânt al lui Dumnezeu, în pofida dificultăților de vorbire pe care le avea. Dacă ar fi fost să devină creștină, atunci ar fi vrut să fie ca Moise.

În anul care urmă, Maya mai născu un copil, pe Esther. Vizitele Purnimei deveniră mai frecvente. Pentru tânăra Purnima, cărările satului pe care le bătea pe furiș pentru a-și vizita sora și pe cei doi nepoți ajunseseră să facă parte dintr-o aventură. Se gândea că n-ar avea prea mare bătaie de cap chiar dacă părinții ei i-ar descoperi escapadele. La urma urmei, nu era decât un copil.

Mama ei, însă, nu era de aceeași părere.

- Purnima, amândouă știm ce pui la cale, îi spuse într-o zi fiicei sale mai mici. Mi-am pierdut deja o fată, nu vreau s-o pierd și pe cealaltă. Mă înțelegi? Purnima dădea aprobator din cap, în timp ce mama îi explică în continuare că religia creștină era o religie străină, menită unor clase inferioare de oameni. Nu e pentru satul sau pentru țara noastră. Maya fusese păcălită de Sival și prietenul lui, încheie mama ei.

INEXPLICABIL ATRASĂ DE DUMNEZEU

Dar Purnimei îi plăcea să petreacă timp acasă la sora ei, astfel că vizitele secrete continuau. În ziua de Crăciun, Maya și Sival îi dădură voie Purnimei să se alăture micului grup de prieteni

care se formase de-a lungul ultimelor optsprezece luni. Vizitele întreprinse în căminul lor sădiseră semințe de credință în inima Purnimei și în timp ce aceasta asculta predica despre nașterea lui Hristos – cum se născu dintr-o mamă fecioară pentru a ne aduce mântuirea – simți o nevoie inexplicabilă de a-l chema pe Dumnezeu în inima ei.

Vreme de mai multe zile, nu spuse nimănui despre decizia ei de a-L accepta pe Isus, până când, în timpul unei alte vizite făcute pe furiș, îi mărturisii surorii sale că-și dorește să fie botezată. Maya fu peste măsură de fericită când primi vestea, dar în sinea ei era și îngrijorată de felul în care părinții aveau să primească vestea. După aproximativ trei săptămâni, într-o dimineață însorită de duminică, Purnima s-a botezat. S-a ridicat din apă copleșită de convingere.

- Maya. Știu ce am de făcut acum. Trebuie să le dau și părinților vestea. Nu mă mai pot ascunde. Vreau ca toată lumea să afle că de acum trăiesc pentru Hristos – și nu-mi pasă ce vor spune sau de ce vor face!

- Dar Purnima, ești atât de mică; ai doar doisprezece ani și știi ce vor face. Ești cu adevărat pregătită pentru una ca asta? Eu îl aveam deja pe Sival, așa că mi-a fost ceva mai ușor să plec de acasă. Poate ar trebui să mai aștepti până să le dai vestea – și să continui să te rogi.

Purnima era, însă, neclintită.

- Nu pot face una ca asta, Maya. Acum înțeleg în sfârșit tot ce am auzit până acum, tot ceea ce mi-ai povestit din Biblie. Nu m-am mai simțit niciodată ca până acum și știu că, așa cum ai spus, toate sunt adevărate. Cum voi putea vreodată să ascund în mine toate acestea și să nu le spun nimic mamei și lui tata? Pe lângă asta, te am pe tine...

Această remarcă o dezarmă pe Maya, care își îmbrățișă sora.

- Desigur. Întotdeauna o să mă ai și pe mine de partea ta. Vrei să te însoțesc?

- Nu, răspunse Purnima. E prea periculos pentru tine să te apropii de sat. Nu te teme. Voi fi bine.

Maya încerca sentimente contradictorii în timp ce-și privea sora alergând spre casă. Nu-i venea să creadă cât de curajoasă era această copilă și, chiar dacă se temea de felul în care vor reacționa părinții, se simțea foarte mândră de Purnima pentru cutezanța ei. Poate că Dumnezeu are planuri speciale pentru ea, cugeta Maya.

În nevinovăția ei de copil de doisprezece ani, Purnima veni acasă și trânti vestea:

- Mamă, sunt creștină.

Auzind-o, mama ei încremeni.

- Cred că glumești, spuse, apoi, plină de teamă. Ești prea mică pentru a fi creștină. Și, pe lângă asta, ți-am spus că n-am de gând să mai pierd o fiică.

Dar plină de încredere, Purnima își confirmă încă o dată hotărârea.

- Mamă. Nu vreau să fie nevoie să plec și eu, așa cum a trebuit să plece Maya. Eu vreau să rămân. Dar m-am hotărât să devin creștină și nimic nu mă poate face să mă răzgândesc.

Fu obligată să plece chiar în acea seară. În timp ce pleca, pășind pe deja familiara cărare ce ducea spre locuința Mayei și ducând cu sine puținele ei lucruri, își putea auzi mama plângând în urma ei. Știa că mama își iubea ambele fiice, dar părinții se temeau de ceea ce le-ar putea face sătenii. Până nu demult, și Purnima se temuse. Dar în timp ce umbla pe întuneric, se hotărî să nu se mai lase pradă fricii.

De atunci încolo, trăi împreună cu Maya și cu familia acesteia. Dar chiar dacă pe de o parte se bucura să-și petreacă timpul cu acești oameni, condițiile de trai erau grele – spațiul era strâmt și duceau cu toții o luptă pentru supraviețuire. Apoi, în ziua de Crăciun a anului 1992, când se împlinea exact un an de la convertirea Purnimei, începu și seria de arestări.

Poliția locală se alarmă tot mai tare din cauza numărului crescând de creștini din regiune și își intensifică presiunea asupra credincioșilor. Creștinii avură de îndurat zece interogatorii în tot atâtea săptămâni și de fiecare dată autoritățile încercară să-i convingă sau să-i oblige să-și nege credința în Hristos și să se întoar-

că la rădăcinile lor budiste. Bărbații fură palmuiți și bătuți; unii fură reținuți vreme de o săptămână sau mai bine într-un centru mare de detenție, unde mulți dintre ei fură bătuți și mai tare. Femeile fură umilite și acuzate de prostituție. Consecința fu că mai mulți membri ai grupului ajunseră să-L nege pe Hristos, însă mica Purnima deveni și mai încăpățânată în credința ei.

Acum, pentru Purnima, sora ei mai mare, cumnatul ei și pentru prietenii din satele învecinate cu care aceștia se întâlneau deseori în grupuri de părtășie, cea mai recentă dispoziție pe care o primiseră din partea autorităților era foarte dureroasă, dar foarte categorică: „Părăsiți Buthanul“.

„CUM POȚI FI ATÂT DE CURAJOASĂ?”

Continuând să meargă pe câmpuri, Purnima văzu luminile de la ferestrele părinților ei – acolo unde odată era pentru ea acasă. Nu știa exact ce avea să-i spună mamei. Se întreba dacă aceasta o va lăsa măcar să intre. Nu-și mai vorbiseră și nici nu se mai văzuseră din noaptea în care Purnima fusese dată afară din casă. Acum, nevoită să plece și din Buthan, se întreba dacă-și va mai putea vedea mama vreodată.

Apropiindu-se încet de ușa din față, se hotărî să intre pur și simplu.

- Mamă? Mamă, sunt eu.

- Purnima! mama își îmbrățișă fiica strâns. Te rog, spune-mi că ai venit acasă și că nu mai pleci. Te rog spune-mi că nu mai ești creștină.

Purnima nu scoase nici un cuvânt vreme de câteva clipe. Vede-a cât de tristă era mama ei; ochii îi erau deja în lacrimi. N-ar fi vrut s-o întristeze și mai tare, dar trebuia să-i spună:

- Mamă, sunt obligată să plec din Bhutan. Poliția nu-mi mai dă voie să rămân. Îmi pare rău.

Mama își privi tânăra fiică și îi invidie curajul. Dar era încă atât de tânără, atât de nevinovată.

- Purnima, încă n-ai nici măcar paisprezece ani. Cum poți fi atât de curajoasă? Cum poți să-ți abandonezi țara?

Purnima plângea acum împreună cu mama ei.

- Nu-mi abandonez țara, mamă, suspină ea. Ea m-a abandonat pe mine.

Știa cât de mult o iubea mama ei și știa că aceasta n-ar fi dat-o niciodată afară din casă. Dar cu toții se temeau atât de tare. Se temeau de creștini, se temeau de Crăciun, se temeau de Hristos. Purnima nu-și dădea seama care putea să fie cauza acestei teribile frici.

- Uite. Ia asta. Tatăl Purnimei îi dădu fiicei lui un mic teanc de bani. Te rog să ai grijă de tine. O privi în ochii plini de lacrimi, îi dădu o îmbrățișare rapidă și ieși din cameră.

Preț de alte câteva minute Purnima rămase cu mama ei, încercând să rețină fiecare trăsătură a chipului atât de drag, tonul vocii, felul în care îi sclipeau ochii atunci când zâmbea. Mama ei era așa de frumoasă și Purnima nu știa când – sau dacă – avea s-o mai vadă vreodată. O ultimă îmbrățișare și apoi tânăra dispăru printre câmpuri o ultimă dată.

A doua zi dimineață, se alătură altor opt creștini dintre cei pe care îi cunoscuse în casa surorii ei. Aceștia erau la rândul lor obligați să părăsească Bhutanul. Guvernul le pusese la dispoziție un autobuz care să-i ia din satul lor, Purtah, și să-i ducă până la granița cu India. De acolo încolo, trebuiau să se descurce singuri.

- Cine va fi ghidul nostru? glumeau între ei, încercând să-și risipească neliniștea.

Nici unul dintre ei nu mai călătorise dincolo de granițele comunității lui și nici nu cunoșteau meleagurile către care se îndreptau. La puțin timp după ce trecuseră granița, autobuzul se opri și cei nouă refugiați coborâră. Priveau printr-un nor gros de eșapament cum vehiculul întoarse și plecă. Era ultima lor legătură cu Bhutanul și acum aceasta dispăruse. Li se spusese simplu „să meargă în direcția asta“, printre dealurile Indiei, către Nepal.

BÂNTUITĂ DE VISE

Creștinii călătoriră timp de trei zile pe jos, fără să aibă neplăceri, dar din pricina terenului muntos pe care îl aveau de parcurs,

epuizarea fizică se făcea tot mai tare simțită. Ajungând în dreptul unui copac neobișnuit de mare, John, care devenise conducătorul neoficial al grupului, sugerează o pauză de o zi la adăpostul acestui arbore, ca să-și refacă puterile. Nu aveau de ce să se grăbească, însă realitatea dilemei cu care se confruntau începea să devină tot mai limpede și Purnimei i se făcea tot mai frică. Nu voia ca ceilalți să afle, dar noapte de noapte adormea plângând și, încă de când își părăsise satul, vise intense cu mama ei îi bântuiau somnul. Nici noaptea pe care o avea înaintea ei nu avea să facă excepție...

8 Martie, ziua ei de naștere. Purnima se cuibări lângă mama ei, privind cerul senin din acea noapte. Celor două le plăcea să privească stelele împreună arătând spre forme imaginare. Fiind mezină familiei, Purnima putea petrece mai mult timp cu mama ei și nu se simțea nicăieri mai în siguranță ca atunci când erau doar ele două împreună.

- Ia zi, sărbătorito, ce planuri ai acum, că ești mare? glumi mama.

- Mare? Ce vrei să spui? Nu am decât paisprezece ani, răspunse Purnima chicotind.

Se simțea deseori împărțită între spiritul ei jucăuș și inevitabilele reponsabilități ale vieții de adult, însă în acea seară era doar micuța mamei. Momentul de reverie nu dură mult, ci se încheie abrupt, când Purnima văzu patru ofițeri de poliție ieșind de pe câmp și apropiindu-se de ele. Tânăra fu cuprinsă de spaimă când își dădu seama că bărbații se aflau acolo pentru ea. În mod straniu, mama ei nu părea să-i observe.

Înainte ca Purnima să poată scăpa, cei patru ofițeri o înconjură. Unul dintre ei o înșfăcă, înfigându-și atât de adânc degetele lungi în carnea ei, încât Purnima începu să simtă furnicături din cauză că sângele nu-i mai putea circula prin braț.

- Dă-mi drumul! Mă doare! îl rugă ea.

Însă nimeni nu răspunse.

Încetul cu încetul, brațele acelea o îndepărtau de mama ei și o duceau departe de casă. Totul părea că se dizolvă în depărtare.

- Mamă! Mamă!

Vocea Purnimei răzbea în ecouri către casa pe care o părăsea. Te rog, ajută-mă! Te rog, fă-i să mă lase!

Dar strigătele ei nu serveau la nimic. Mama ei ședea nemișcată în scaun, ca și cum nimic nu se întâmpla...

Purnima se trezi cu o tresărire puternică și trase tare aer în piept, în timp ce mintea ei revenea încet la realitate. Simțea gustul sărat pe care lacrimile uscate i-l lăsaseră în jurul gurii. Se întreba dacă se va putea obișnui vreodată cu această stare în care se simțea atât de singură.

Era beznă și se vedea doar o așchie de lună care lumina foarte slab crengile imense pe care Purnima le avea deasupra capului. Corpul începu să-i tremure, așa că își strânse mai tare haina subțire peste umeri. Adunând bluza care-i servea drept pernă, își ascuți privirea pentru a scruta întunericul și se mira cât de înfricoșătoare putea fi liniștea nopții.

Să fie chiar ziua mea? se gândea în sinea ei. Fără să reușească, Purnima încerca să-și dea seama în ce zi a lunii se aflau. Evenimentele din ultima perioadă se desfășurară cu așa o repeziciune, că nu mai știa în ce dată era. Oricum, acest lucru nu mai conta acum. Se întreba cum va putea supraviețui zilelor, săptămânilor, chiar anilor care aveau să urmeze. Tot ce știa cu siguranță era că îi va fi teribil de dor de casă. În timp ce aluneca din nou în somn, Purnima își aminti iarăși chipul frumos al mamei și căldura mângâierii ei.

RĂNIȚI, SÂNGERÂND... ȘI FRÂNȚI

- Treziți-vă! Treziți-vă și dați-ne banii dacă vreți să rămâneți în viață!

Purnima fu trezită grosolan de niște voci ridicate și de izbiturile unei cizme grele ce o loveau dintr-o parte.

- Am zis să te trezești!

Durerea îi sfâșia corpul, în timp ce atacatorul necunoscut o lovi din nou. Nu-și putea da seama exact câți erau cei care-i ata-

cau, dar erau mai mulți bandiți. Micul grup de creștini nu-i putu sări în ajutor.

Strigătele puternice ale celor cu care călătorea o făcură să înțeleagă că și ei aveau parte de același tratament brutal. Purnima încerca să-și protejeze corpul de ploaia de lovituri care se abătea asupra ei. O frică paralizantă puse stăpânire pe ea, însă un verset din Biblie îi inundă brusc mintea – credea că versetul provine din Evanghelia după Matei – „Nu vă temeți de cei ce văucid trupul”.¹

Ucid trupul, repetă Purnima pentru sine, rugându-se ca aceasta să nu fie soarta ei imediată. Mintea îi fu surescitată când își aminti de banii pe care i-i dăduse tatăl ei. În timp ce tâlharii căutau furioși prin tabăra improvizată, jefuindu-i de puținele lucruri pe care le aveau, Purnima se chinui să ia banii ascunși printre lucrurile ei, înainte ca hoții să ajungă la ei. Mâna ei găsi ceea ce căuta chiar înainte ca o altă lovitură dureroasă să i se abată peste spate, lăsând-o fără aer în plămâni. Strigă către Dumnezeu, aducându-și brațele pe lângă trup pentru a se apăra și încercă să se rostogolească departe de cizma care continua să-i zdrobească trupul.

După ce nelegiuirii îi terorizară suficient pe refugiații osteniți, confiscându-le pe deasupra toate bunurile, așezară în linie patru creștini – inclusiv pe Purnima. Față în față cu atacatorii, nici unul dintre refugiați nu îndrăzni să scoată vreun cuvânt. În număr de aproximativ doisprezece, fiecare dintre ei purta o eșarfă legată în jurul feței. Purnima îi privi pe cei care stăteau în rând cu ea. Fiecare era încremenit de frică. Știa că pentru atacatori n-ar fi însemnat mare lucru să-i ucidă pe loc.

- Să nu faceți plângere la poliție, le atrase atenția un bărbat în timp ce flutura neglijent un pistol prin fața lor. Altfel, ne întoarcem și vă omorâm.

Avea degetul pe trăgaci și continua să țintească pistolul în fața fiecăruia dintre cei pe care-i avea în față, pentru a da greutate cuvintelor lui. Purnima închise ochii și se întrebă dacă va auzi detunătura pistolului. Când îi deschise, hoții plecaseră.

¹ Matei 10:28.

Victimele rănite se adunară cu chiu cu vai și începură să evalueze daunele. Chiar dacă erau recunoscători că Dumnezeu le cruțase viețile, cu toții erau plini de răni sângerânde și nu le luă mult să-și dea seama că hoții nu le mai lăsaseră nimic. Aceștia luaseră tot, până și hainele pe care creștinii le avură prin bagaje. Nu și-ar fi imaginat niciodată că drumul până în Nepal avea să ascundă astfel de primejdii.

A doua zi dimineța, John reuși să oprească un camion mare de la o fermă, care avea o remorcă de lemn improvizată în spatele cabinei ruginite. Aflând că mașina se îndrepta spre Nepal, l-a rugat pe șofer să-i ia și pe ei, în timp ce restul grupului se aduna în jurul lor:

- Ne poți lua și pe noi, te rugăm? Nu mai putem rămâne prin partea locului. E prea periculos.

- Aveți bani? îi întrebă șoferul bătrân, coborând de la volan și vrând să vadă dacă nu cumva putea face niște bani în plus.

John îi povesti cum fuseseră jefuiți cu o noapte în urmă și cum pierduseră literalmente tot ce aveau.

Te rugăm, continuă el, unii dintre noi abia pot umbla din cauza loviturilor.

Însă chiar și după ce le văzu rănilor, șoferul îi refuză. Era în continuare interesat doar de profit.

John împreună cu restul grupului începură să dea înapoi, descurajați de ratarea unei astfel de oportunități, când glasul Purnimei se făcu auzit:

- Am eu niște bani.

Ceilalți o priviră peste măsură de surprinși, întrebându-se cum ar putea ea să aibă bani, după câte se petrecuseră? Hoții fuseseră foarte meticuloși în căutările lor.

- I-am ascuns cu multă grijă, fu răspunsul Purnimei și, zâmbind, îi întinse șoferului banii pe care îi avea.

Cea mai tânără persoană din grupul lor de nouă refugiați devenise eroina lor, pe care o îmbrățișară cu toții, în timp ce se înghesuiau în remorcă. Firea isteată și generoasă a tinerei fete avea să le mai vină și altă dată în ajutor.

Soarele de după-masă dezmoști micul grup de creștini și le scoase din trup frigul care-i pătrunse din cauza dormitului pe pământul rece și ud. În timp ce majoritatea profitară de ocazie pentru a dormi, Purnima se gândi iar la mama ei și pentru prima dată se întrebă dacă luase decizia corectă. Poate că ar fi trebui să-și țină convingerile pentru sine, așa cum sugerase la un moment dat și Maya. Deschise Biblia pe care Sival i-o dăruise după botez și-și aminti să-i mulțumească lui Dumnezeu că hoții nu o găsiseră utilă.

Răsfoind paginile, Purnima află cu repeziciune pasajele ei preferate. Le citise de o sută de ori și le subliniasse ca să poată ajunge ușor la ele. Încă de la primele vizite pe care i le făcuse Mayei, Purnima fusese fascinată de povestirile pline de aventură care se găsesc în Scriptură. Avea în minte fuga în Egipt a Mariei și a lui Iosif, fuga lui David de regele Saul și-și mai aminti și de preferatul ei, Moise, și de fuga acestuia din Egipt. Aceste istorioare o încărcară de curaj pentru a mai înfrunta încă o zi. Strânse Biblia la piept și știu că se afla pe mâini bune.

REFUGIAȚII SE REUNESC

În timp ce seara se așternea, șoferul opri brusc în orașul indian Mon și-i anunță pe pasageri că trebuia să alimenteze camionul și să cumpere provizii. Aveau la dispoziție câteva ceasuri până să pornească din nou la drum, o ocazie binevenită pentru a-și întinde oasele. Purnima și ceilalți porniră într-o scurtă plimbare prin oraș, în timpul căreia îl întâlniră pe pastorul așezării.

Acesta era de loc din Bhutan și fusese uimit de povestea călătoriilor și de cât de dispuși se arătaseră aceștia să lase totul pentru a-L urma pe Hristos. Fu impresionat mai ales de tânăra Purnima. Îl trase pe John deoparte și-l întrebă câți ani avea fata.

- Nu știu sigur – treisprezece sau paisprezece, răspunse John.

- Este însoțită de vreun membru al familiei? întrebă pastorul în continuare.

- Nu. Familia surorii ei se îndreaptă de asemenea către Nepal, însă au plecat înaintea noastră. Nu știm unde se află acum.

Pastorul nu-și putu reține o undă de amărăciune pentru mica Purnima. Îl întrebă pe John dacă crede că ar fi cazul s-o invite să locuiască împreună cu el și cu familia lui. John găsi că această idee ar fi minunată: se temuse la rândul lui pentru Purnima, așa încât îl încurajă pe pastor să discute direct cu ea.

Fata fu de acord să se mute împreună cu pastorul și cu soția acestuia. Era atât de reconfortant să facă parte din nou dintr-o familie. Totuși, această familie nu era familia ei și Purnima nu înceta să se roage pentru reîntâlnirea ei cu Maya. Nu-și dădea seama cum s-ar putea petrece una ca asta, se ruga pur și simplu ca această reuniune să aibă loc. Trecuseră trei luni și la un moment dat, pastorul o invită pe Purnima să ia parte la o conferință creștină care se desfășura în afara orașului Ason. Purnima acceptă cu bucurie, fără să știe că Sival se va afla și el acolo.

Fu peste măsură de fericită să-l întâlnească și se hotărî pe loc să-l însoțească în Nepal. Decizia îi întristă pe păstor și pe soția lui.

- Purnima, ești sigură că vrei să pleci? întrebă pastorul. Știi cât de greu îți va fi în Nepal? Vei fi forțată să trăiești într-o tabără de refugiați.

Purnima ascultă argumentele blânde ale pastorului, convinsă fiind că acesta avea dreptate. Clericul și soția lui o trataseră ca pe propria lor fiică și nu-i venea ușor să se despartă de ei. Dar hotărârea ei era luată deja.

- Da, sunt foarte sigură, răspunse ea. Vreau să fiu cum familia mea. Vă sunt foarte recunoscătoare pentru bunătatea voastră. Sunt convinsă, însă, că aceasta e ceea ce Dumnezeu vrea de la mine.

Purnima și Sival ajunseră în tabăra de refugiați situată la granița din nord a Nepalului într-o seară noroasă și târzie, astfel că Purnima nu putu vedea imediat care erau condițiile din noua ei casă. Tot ce o interesa în acele clipe era că urma s-o vadă din nou pe Maya. Cele două surori se îmbrățișară, copleșite de bucuria revederii, scoțând strigăte de fericire. După aceea, Purnimei nu-i luă mult ca să adoarmă, răpusă de oboseală, pe una dintre saltelele subțiri de bambus.

- Purnima, trezește-te!

Micuța Esther alerga în jurul capului Purnimei, bătând din palme și răsând în baraca supraaglomerată.

Când Purnima își deschise ochii, primul lucru pe care îl observă fu cadrul șubred de bambus acoperit cu o folie groasă de plastic – „acoperișul”. Ridicându-se, auzi ceea ce păreau a fi vocile a sute de oameni care se agitau chiar la intrarea locuinței lor. Aglomerația din tabără și sărăcia lucie a miilor de familii care trăiau aici deveni în scurtă vreme vizibilă pentru Purnima. Cu cât vedea mai mult, cu atât se cufunda într-o disperare mai adâncă.

Fericită că se află din nou împreună cu sora ei, Maya încerca să îi ridice moralul Purnimei.

- Ascultă, Purnima, îi spuse ea tinerei sale surori. Știi că locul ăsta e groaznic, dar mâna Domnului e întotdeauna peste noi, indiferent unde ne aflăm. Probabil are o misiune pentru noi aici. Gândește-te numai câți dintre oamenii de aici nu au auzit niciodată de Hristos. Și știi cum oamenii se simt întotdeauna atrași de tine. Te ascultă atunci când le vorbești despre Hristos, poate pentru că nu sunt obișnuiți să vadă o predicatoră atât de tânără și de drăguță. Purnima roși și zâmbi.

- Cred că ai dreptate, spuse ea. Totuși, cât timp crezi că vom fi nevoiți să stăm aici? Să fie cu adevărat planul lui Dumnezeu ca noi să nu ne mai întoarcem acasă niciodată?

Maya nu știu ce să răspundă, dar o trase pe Purnima aproape de ea și o îmbrățișă strâns. Voia să fie puternică pentru sora ei mai mică, dar adevărul era că și ea se întreba uneori aceleași lucruri.

Pe măsură ce treceau săptămânile, Purnima descoperea încetul cu încetul ce era permis și ce nu era permis în viața de tabără. Încearcă să obții un „permis de trecere” când vrei să ieși din tabără pentru a merge prin satele din împrejurimi. Dar nu le spune autorităților că ai de gând să le duci oamenilor Evanghelia și să le împarți broșuri. Nu organiza întâlniri cu grupuri mari de creștini în interiorul taberei; rămâneți în grupuri mici și frecvențați adunările unor „biserici de casă”. Profită de avantajele cursurilor de limbă care-ți sunt puse la dispoziție și așa mai departe. Tabăra

de refugiați avea o cultură și o viață proprie, care nu semăna cu nimic din ceea ce-și imaginase Purnima.

PASIUNEA PENTRU RĂSPÂNDIREA EVANGHELIEI

Pentru Purnima, punctul culminant al vieții de tabără era creșterea plină de fervoare a bisericii care se răspândea printre miile de refugiați. Se bucura de siguranța pe care o simțea printre creștini și de prietenii puternice pe care le legase. De multe ori, ea și prietenii ei obișnuiau să se strecoare în grupuri mici pentru a-și vizita frații în credință care locuiau în alte sate sau în alte tabere; se foloseau de astfel de ocazii pentru a-și exersa limba nou învățată prin intermediul predicilor. Purnima găsea cea mai mare satisfacție în timpul acestor aventuri, continuând să-și descopere talentul muzical și pasiunea tot mai mare pentru cei pierduți. Învăluită de pasiunea de a vesti Evanghelia, aproape că reușea să uite de mizeria vieții de tabără.

Purnima și prietenii ei continuă aceste expediții de răspândire a Evangheliei în afara taberei, până când, la un an de când începuseră, fură prinși asupra faptului. Grupul pornise în zorii unei duminici răcoroase de august, urmând să parcurgă cele două ore de mers care-i despărteau de locuința lui Hona. Acesta auzise de creștinii plini de duh care locuiau prin tabere și invită un astfel de grup să se întâlnească în casa lui și să evanghelizeze oamenii din piața locală. Purnima și prietenii ei acceptară bucuroși.

Încet, în grupuri de câte doi sau trei, unsprezece inși se strecurară afară din tabără și se întâlniră la aproximativ un kilometru mai încolo. Având cu ei Biblii, pliante și o chitară, creștinii erau foarte entuziasmați la gândul de a predica într-un sat în care nu mai fuseseră și în care, foarte probabil, aveau să găsească oameni care nu mai auziseră niciodată Vestea cea Bună. Știau, însă, că nu era timp de pierdut și că trebuie să se întoarcă în tabără înainte de căderea întunericului.

Ajunseră la locuința lui Hona înainte de ceasurile amiezii și, după ce își traseră sufletul, se îndreptară către piață. Abia dacă

apucară să cânte câteva cântece, când Purnima și ceilalți se treziră acostați de cinci ofițeri de poliție.

-Veniți cu noi, le ordonară numaidecât aceștia.

Speriați, creștinii găsiră că nu au nimic altceva de făcut decât să execute ordinul și, nu peste mult, se aflau în fața unui căpitan cu o înfățișare foarte severă.

- De unde veniți? îi întrebă acesta. Cine v-a dat voie să părăsiți tabăra? Cine v-a permis să răspândiți prin Nepal această religie a voastră?

„NU AVEȚI NICI UN DREPT AICI”

Avură de așteptat cât fu ziua de lungă în închisoarea rece și întunecată, cât timp căpitanul îi luă la întrebări pe fiecare. Primii fură bărbații, apoi urmară femeile. Purnima începu să obosească și, gândindu-se că era vorba de o simplă neînțelegere, se hotărî să-i ceară ofițerului niște răspunsuri:

- N-am făcut nimic rău. De ce ne țineți aici? Vă rugăm să ne lăsați să plecăm. Trebuie să ne întoarcem în tabără înainte de lăsarea serii.

- Nici vorbă! Îi răspunse, urlând, căpitanul. La noapte stați aici și... mâine sunteți invitați să-i faceți o vizită comandantului de district.

Pe Purnima o trecură fiorii la vederea satisfacției pe care căpitanul părea s-o încerce în urma arestării și încarcerării grupului de evangheliști. Purnima împreună cu alte trei femei fură închise într-o celulă îngustă și murdară unde se îngrămădiră unele lângă altele și-și ridicară glasurile spre Dumnezeu pe parcursul nopții, rugându-L să aibă grijă de ele. Fuseseră conștiente de pericolele la care se expuneau predicând în Nepal, dar erau atât de mulți oameni care nu auziseră încă Evanghelia și care o îmbrățișau cu ardoare, încât aceste riscuri păreau să merite.

A doua zi dimineață, cei unsprezece creștini fură puși din nou împreună.

- Dacă aveți bani, vă puteți cumpăra de mâncare ca să luați prânzul, le spuse unul dintre ofițeri. Acum vom face cu toții o plimbare lungă împreună.

Purnima și prietenii ei se uitară întrebători unii la alții, dar fata se hotărî să nu-și facă prea multe griji. Cu siguranță că toate aveau să se lămurească în cursul zilei de azi, la biroul comandantului de district.

Toată ziua înaintară cu greu prin junglă. Erau unsprezece creștini însoțiți de nouă polițiști înarmați. Probabil părem foarte periculoși, se gândea Purnima cu ochii la armele agenților. Mușchii i se încordau în timp ce se lupta cu terenul accidentat. Pentru că nu avuseseră bani la ei, nu se putură aproviziona cu mâncare și nu aveau nici apă, decât atunci când se întâmpla să găsească vreun izvor în drumul lor.

Pe când ajunseseră, în sfârșit, la biroul administrativ era deja întuneric. Purnima era frântă de oboseală, simțea că îi este frig și foame, însă avea încă încredere că Dumnezeu nu-i părăsise și că se vor putea întoarce acasă în curând. Speranțele îi fură spulberate, însă, odată cu începerea interogatorului. Cinci ofițeri stăteau așezați în spatele unei mese groase de lemn din camera obscură care servea pentru interogatoriu. De la locurile lor, le adresau prizonierilor întrebări pe un ton răstit, într-un val de mânie.

- Cine v-a dat vouă voie să țineți predici în piața Jhapa? Cine vă susține? De unde ați primit materialele? Sunteți niște refugiați mizerabili! Aici nu aveți nici un drept.

Oricine încerca să răspundă întrebărilor cu care erau hărțuiți era plesnit sau lovit cu piciorul – fapt care se întâmpla însă și în cazul în care nu ofereau nici un răspuns. Vreme de ceasuri întregi întrebările – și bătăile – continuară să se abată asupra creștinilor, până când un alt ofițer interveni spunând:

- Destul! Ajunge pentru seara asta. Dați-le să mănânce și continuăm mâine.

Condițiile din celule erau chiar mai rele decât cele din închisoare. Purnima își reținu cu greu greața care o copleșise în momentul în care simțise mirosul oribil care o lovi. Podeaua de

ciment era rece și nu exista nici măcar o găleată pe care s-o poată folosit pe post de toaletă.

Dimineață, Purnima și celelalte femei așteptară, pline de înfrigurare, în celula în care-și petrecuseră noaptea. Ofițerii începură să scoată prizonierii afară unul câte unul pentru interogatoriu. Comandantul de district o informă pe Purnima că existau dovezi cum că ea și prietenii ei ar fi distrus un templu budist și că le-ar fi insultat zeii.

- Nu! Nu-i adevărat! strigă Purnima, nevenindu-i să-și creadă urechilor.

Ofițerul îi trase o palmă peste față.

- Mincinoasă obraznică! urlă acesta. Spune adevărul și vei avea parte de o sentință ușoară. Dacă minți în continuare, vei ajunge în închisoarea federală, unde vei petrece mult, mult timp.

Purnima începea să fie cuprinsă de panică, dar nu se pierdu cu firea. Continuă să primească palme și lovituri de picior una într-una. După o vreme, se cufundă într-o stare de ireal, în timp ce cruzimea bărbatului se dezlănțuia asupra ei. Exceptând acea noapte din India, în care fuseseră tâlhăriți, nu mai avusese ocazia să vadă cât de răi puteau fi oamenii. Dar în cele 28 de zile care aveau să urmeze, avea să se lămurească din plin de acest trist adevăr. Fu o lecție dură pentru un copil de cincisprezece ani.

Zilele lungi de interogatoriu se scurgeau lent, în timp ce oficialii își continuau misiunea de a epuiza resursele sufletești ale Purnimei și ale prietenilor acesteia. Rutina era mereu aceeași, atâta doar că nu știau niciodată cine va avea primul parte de runda zilnică de întrebări și de bătăi. Întrebare, răspuns greșit, o palmă. Încă o întrebare, încă un răspuns greșit, încă o palmă. Și tot așa.

În celula lor, Purnima și celelalte femei cântau cu glas duios și se rugau până târziu în noapte, încercând să se încurajeze reciproc, adresându-și una alteia cuvinte pline de încurajare. „Rezistă. Se va termina în curând cu toată treaba asta și apoi vom putea merge acasă“, șopteau pe întuneric.

Acasă, se gândea Purnima, cu o nuanță de ironie, ce cuvânt relativ...

STRĂLUCIND DE PACEA LUI DUMNEZEU

În tabără Purnima se gândise mult la părinții ei și la cât de tare îi lipsea căminul pe care îl lăsase în Bhutan. Acum, însă, deși nu și-ar fi imaginat vreodată că va fi posibil așa ceva, îi lipsea sora ei și cocioaba sordidă pe care o ocupau în tabăra supraaglomerată. Se întreba ce mai fac nepoții ei și își făcea griji gândindu-se cum reușea Maya să facă față situației. Primise, oare, vești despre unde se afla Purnima?

Maya, îmi pare așa de rău că-ți dau atâta bătaie de cap... Probabil îți vine să înnebunești... se gândea Purnima.

De fapt, însă, niște creștini din tabăra de refugiați, inclusiv pastorul vechiului grup, auziră vești despre arestarea grupului. Făcură chiar și vizite la centrul de detenție unde Purnima și ceilalți erau reținuți, fiind, însă, bătuți cu brutalitate de ofițeri și alungați. Celor unsprezece creștini încarcerați li se dădu de veste despre cele întâmplate, aceștia fiind peste măsură de întristați când aflară că prietenii lor fuseseră atacați fără să provoace în nici un fel.

În a douăzeci și cincea zi de când fuseseră închiși, unul dintre gardieni veni dis-de-diminează la Purnima. Comandantul de district o aștepta în deja familiara celulă pentru interogatorii, pregătit să-și verse cruzimea asupra fetei. Din nou începu șirul întrebărilor:

- Cine te-a trimis pe tine să ții predici? Ești atât de tânără. Poate că nici măcar nu e vina ta. Sunt sigur că cineva te-a obligat să treci la această religie și poate că ți-a dat și bani. Cine vă oferă sprijin? Dacă-mi spui cine, bătăile vor înceta și poate chiar te vei putea întoarce în tabără.

Pentru Purnima clipele care urmară părură o eternitate. Oboșită, epuizată din cauza lipsei de hrană – prizonierii primeau două porții de orez pe zi – și murdară din pricină că prizonierii nu se puteau îmbăia, Purnima simțea în același timp că pacea lui Dumnezeu strălucea în interiorul ei, pe durata acestor interogatorii. Faptul că simțea cum se pierde în prezența lui Hristos o ajută peste măsură de mult și se ruga ca Dumnezeu să-i ierte pe cei care o chinuiau și s-o întărească pentru tot ce avea să urmeze.

- Răspunde-mi la întrebări! urlă comandantul.

Purnima și-a făcut curaj și și-a adunat forțele pentru a mai primi o palmă. Știa că bărbatului nu avea să-i placă răspunsul ei.

- Nu l-am acceptat pe Hristos de dragul banilor sau al ajutoarelor sau pentru altceva! L-am acceptat pentru că sora mea fusese greu bolnavă vreme de trei ani și apoi L-a cunoscut pe Hristos și a fost vindecată ca prin minune. Am văzut multe miracole și am pace și bucurie. Alt motiv nu este.

Frustrat, comandantul se apropie până la câțiva centimetri de fața ei. Mirosindu-i respirația și văzându-i furia întunecată din ochi se sperie, dar Purnima încercă să nu bată în retragere.

- Minți! îi urlă el în față. Știi că ai ceva de ascuns. Nu spui adevărul. Acum va trebui să mergi la închisoare pentru foarte multă vreme. Ești pregătită pentru asta? Și înainte ca Purnima să apuce să mai răspundă ceva, o lovi cu atâta forță, încât o trânti de pe scaun. Duceți-o la ea în celulă, ordonă el.

Femeilor care împărțeau celula cu Purnima li se tăiară respirația când îi văzură fața delicată plină de lovituri și începând deja să se tumefieze de la acea lovitură violentă.

- Nu vă temeți, minți Purnima, în timp ce lacrimi de durere începeau să i se formeze în ochi. Nu-i atât de rău pe cât pare.

Femeile știau că nu e așa, pentru că avuseseră la rândul lor parte de suferință și umilire din partea acelor ofițeri lipsiți de inimă. Încercară s-o mângâie pe Purnima cât le stătea în putință, compătimentându-se reciproc pentru încăpățânarea cu care oficialii refuzau să creadă povestea lor. Polițiștii pur și simplu nu păreau să creadă că Purnima și prietenele ei nu primeau nici un fel de ajutor financiar de la străini. Polițiștii erau convinși că Bibliile și pliantele veneau de undeva din afara Nepalului, de vreme ce creștinismul era o religie străină. Refuzau să creadă că se răspândea prin intermediul oamenilor locului, fără ca nimic din exterior să forțeze lucrurile și fără ca oamenilor să le fie promisă posibilitatea vreunui câștig personal.

Zilele următoare trecură în liniște, iar Purnima și celelalte femei se întrebau care va fi soarta lor. Rugăciunea și cântecele cântate încet le ajutară să-și elibereze mintea și să facă timpul să

treacă mai repede. Purnima avea însă un sentiment de neliniște cu privire la brusca lipsă de interacțiune cu ofițerii. Ce-or fi punând la cale? De ce nu ne dau drumul? se întreba tânăra.

„CÂT SUNT DE BINECUVÂNTATĂ”

Într-un final, într-o dimineață devreme de marți, la data de 20 septembrie, grupul fu din nou adunat în biroul comandantului de district. Purnima știa că se întâmpla ceva, pentru că, până atunci, femeile fură separate în permanență de bărbați. Nu s-au spus prea multe în timp ce prizonierii au fost înșirați fără alte formalități și încătușați, iar apoi puși să străbată piața satului, până la sala de judecată cu acoperiș de tablă. Purnima era atât de fericită că se afla din nou afară, la soare, chiar dacă era doar pentru câteva clipe, încât uită să-și mai facă griji pentru cele ce aveau să urmeze.

Grupul fu escortat prin sala deja plină și așezat în față, lângă avocatul care le fusese desemnat. În partea opusă, celălalt avocat anunța că avea să aducă acuzații oficiale la adresa celor unsprezece. În mod ironic, după ce se dădu citire acuzațiilor inventate – inclusiv distrugerea de temple budiste și sacrificarea vacilor sfinte – Purnimei i se păru chiar că îi revine speranța. Poate că aceasta urma să fie ziua în care avea să li se facă dreptate și, deci, ziua în care aveau să fie puși în libertate. În mod sigur judecătorul își va da seama că are de-a face cu niște oameni nevinovați.

Avocatul lor și-a prezentat argumentele într-un mod foarte convingător, dar era evident că avocatul acuzării avea un scenariu prestabilit pe care trebuia să-l urmeze. În timp ce ziua se scurgea încet, făcându-și loc ceasurilor de seară, se părea că scopul principal al acuzatorului era să facă din acest grup de creștini un exemplu pentru alții. Era aproape zece seara când judecătorul se hotărî în sfârșit și sentința fu citită în fața grupului obosit. Purnima se ridică în momentul în care își auzi numele înșirat printre numele celorlalți prizonieri. O undă de șoc îi scutură trupul când judecătorul anunța cu severitate că urmau să-și petreacă următorii trei ani în detenție într-o închisoare federală.

Trei ani. Cuvintele răsunau în mintea Purnimei. Tânăra îi promisese lui Dumnezeu că-i va rămâne credincioasă indiferent de ce se va abate asupra ei: departe de acasă, exilată din Bhutan, închisă într-o tabără de refugiați. Dar închisoare? Era mai mult decât putea să ducă o adolescentă de cincisprezece ani. Închise ochii și căută mângâiere în povestirile biblice pe care le reținuse. Și-l imagina pe Isus stând pe un vârf de munte și învățându-și discipolii și simți cum curajul îi revine odată cu familiarele cuvinte care i se perindau prin minte: binecuvântați cei prizoniți ... binecuvântați cei... Se opri, dându-și seama de adevăr: Binecuvântată sunt eu.²

Era greu să te gândești la o astfel de sentință ca la o binecuvântare; spiritul și sufletul Purnimei acceptară situația mai repede decât reușise mintea ei s-o facă. În zilele ce urmau, însă, promisiunea făcută de Isus avea să fie temelia care îi întări pe prizonierii creștini, aceștia repetându-i deseori cuvintele la unison.

Fură încătușați doi câte doi și scoși afară din sala de judecată pentru a începe încă o călătorie dificilă prin junglă. Închisoarea era pe un vârf de munte, la câteva mile depărtare. În timp ce în mintea Purnimei se derula din nou ședința de judecată, devenea tot mai sigură că Dumnezeu juca un rol în ceea ce li se întâmpla. Fuseseră acuzați pe nedrept și urmau să fie închiși în numele lui Hristos. Această convingere o mângâia pe Purnima și simțea că este un privilegiu să fii chemat să suferi pentru Hristos. Privindu-și prietenii care-și târau picioarele prin junglă, își dădu seama din nou că se afla pe mâini bune.

„BUN VENIT ÎN IAD”

Era trei dimineața când ajunseră la poarta închisorii. La lumina lunii, Purnima reuși să distingă zidul înalt care înconjura incinta închisorii și porțile imense. Când se deschiseră, acestea scoaseră un scârțâit care nu prevestea nimic bun. Locul avea o atmosferă impunătoare, sumbră și arăta ca și când fusese la un moment dat o fortăreață imensă, aflându-se acum într-o stare avansată de degradare. În timp ce înaintau prin curte către clădirile din interi-

² Vezi Matei 5:10.

or, Purnima putu să arunce o privire peste umăr pentru a vedea cum i se închid porțile în urmă. Zăngănitul zgomotos reverberă în întreaga închisoare, noua ei casă.

Purnimei și celorlalte femei li se dădu o saltea subțire de paie și fură conduse în celulă. Era un întuneric aproape imposibil de pătruns cu privirea, dar ochii Purnimei reușiră încetul cu încetul să distingă celelalte siluete care dormeau întinse pe jos. O voce sinistră se făcu auzită de pe podea:

- Bun venit! Bun venit în iad!

Purnima se întreba neliniștită cu cine avea să-și împartă celula. De ce se făcuseră vinovate aceste femei? Erau violente? Aveau s-o agreeze sau nu? Aceste întrebări fără răspuns o nelinișteau destul de tare. Între timp, găsi un loc liber de-a lungul peretelui exterior și-și strânse genunchii la piept. Era epuizată, dar se simțea prea înspăimântată ca să poată dormi.

În câteva ore, o licărire de lumină pătrunse prin deschizăturile zăbreleite din partea superioară a zidului, permițându-i fetei și prietenelor ei să examineze locurile dimprejurul lor. Camera nu era mare, dar era supraaglomerată. Mai erau încă cinci prizoniere în celulă și fiecare părea să-și fi reclamat propriul spațiu, adunându-și în jur, pe podea, puținele bunuri pe care le avea. Toaleta, dacă o puteai numi astfel, era alcătuită dintr-o ridicătură de ciment situată lângă peretele exterior. Aveau la dispoziție o chiuvetă ruginită, dar nu și săpun sau apă caldă. Toaleta nici măcar nu avea o ușă. În ridicătura de ciment, o groapă ducea către un puț despre care, judecând după miros, Purnima credea că nu fusese golit niciodată. Mirosul acela invadea întreaga încăpere.

Pereții de beton ai închisorii erau pătați cu straturi de vopsea, care căzuse din cauza murdăriei adunate de-a lungul anilor. Podeaua era rece, umedă și murdară. O fereastră interioară mică, situată aproximativ la nivelul privirii, le permiteau deținuților să vadă curtea interioară și clădirile mult mai mari în care erau încarcerați bărbații. Acestea se aflau tocmai vizavi. Deasupra curții, o pasarelă cu balustradă le permitea gardienilor să supravegheze curtea, deși Purnima nu putuse încă vedea nici unul.

Conducătoarea autodeclarată a celulei era Tulasa.

- Tu de ce ești aici? o întrebă grosolan pe Purnima, privind-o direct în față. Ești cam mică pentru pușcărie, nu crezi?

- Nu știu dacă sunt prea mică, răspunse Purnima, dar ne aflăm aici pentru că suntem creștini.

- Creștini? Tulasa aproape că scuipă cuvântul. De ce v-ar închi-de pentru una ca asta? Doar să fii prost nu-i în afara legii.

Celelalte femei răseră și ele împreună cu ea, după care Tulasa se prezentă, deși fără căldură în glas.

- Se zice c-am omorât-o pe soacră-mea, mormăi ea. Deci o vreme o să fiu pe-aici. Așa că v-aș fi recunoscătoare dacă ați sta în banca voastră.

Purnima nu se putu abține și-și căscă ochii, ținând-o pe femeie cu privirea; deși se simțise intimidată de cuvintele dure ale acesteia, suspecta pe undeva că în spatele aparențelor se ascundea un suflet blând și plin de compasiune. Începând din acel moment, fata se rugă ca Dumnezeu să-i ofere ocazia de a-l descoperi.

Tulasa se retrase în colțul ei, eliberând un șuvoi de înjurături. Purnima observă că provizia ei de păături și de obiecte personale era destul de mare, fapt din care se putea deduce că Tulasa se afla în detenție de ceva vreme și primise anumite obiecte de la prieteni sau de la membrii familiei care se aflau în libertate. Nou venitele, în schimb, nu aveau nimic altceva decât hainele de pe ele. În acea primă dimineață se strânseseră una lângă alta și se rugară, angajându-se să-și înceapă fiecare zi în rugăciune și să postească în fiecare vineri. Li se dădură ustensile strict necesare pentru gătit și în fiecare zi primeau două porții de mâncare, în general cartofi și orez. Din când în când, li se mai dădea o mică sumă de bani, ca să-și achiziționeze cele necesare.

Femeile creștine descoperiră în curând că adaptarea la viața de închisoare semăna, întrucâtva, cu viața dintr-o tabără de refugiați: învață regulile, încearcă să eviți bătăile de cap și fii cu băgare de seamă. Diferența izbitoare era, desigur, completa lipsă de libertate și faptul că gardienii nu erau dispuși să intervină atunci când problemele, în mod inevitabil, se iveau.

Dar, se gândea Purnima, cel puțin aici nu vor fi nevoite să facă față unor interogatorii zilnice care să se soldeze cu bătăi crunte

și se puteau bucura de momentele lor liniștite de camaraderie – asta în pofida batjocurilor neîncetate ale celorlalte deținute sau a neîncetatelor hărțuiri verbale cu un limbaj jignitor. Cea mai mare sursă de teroare erau pentru Purnima avansurile pe care i le făcea gardianul. Acestea începuseră la puțină vreme de la sosirea ei în închisoare.

Primele luni trecură încetul cu încetul și Purnima reuși să doarmă foarte puțin. Își dădu ușor seama care era motivul pentru care celelalte deținute nu se instalaseră de-a lungul peretelui exterior: lângă el era foarte frig. Sănătatea ei era tot mai precară pe măsură ce iarna se apropia și nu avea haine groase și nici măcar o singură pătură. Încetul cu încetul, felul ei optimist de a privi lucrurile fu înlocuit cu un profund sentiment de disperare. Dându-și seama ce se întâmplă, Purnima ajunsese să-și facă griji pentru vulnerabilitatea ei și pentru credința care-i era în declin. Se întreba din nou dacă nu cumva decizia ei fusese una foarte greșită. Reveniseră și visele cu mama ei și cu casa pe care o părăsise, așa încât nopțile deveniră mai greu de îndurat. Ajunsese aproape pe punctul de a renunța.

Într-o după-masă, Purnima auzi strigăte venind din clădirile cu celulele pentru bărbați, urmate de voci furioase care strigau: „Prinde-l! Prinde-l! Termină-l!“ Pentru celulele bărbaților izbucnirea unui conflict nu era ieșită din comun, însă de această dată trupul Purnimei fusese străbătut de fiori. Fata auzi o voce care spunea: „Termină-l și gata! Un creștin mort nu mai poate nici să cânte, nici să se roage!“

Purnima știa că amenințările erau reale. Tulasa i-a povestit despre cineva care fusese ucis în celulele bărbaților cu puțin timp înainte de venirea grupului de creștini. Știind că unul dintre frații ei creștini se afla în pericol de moarte din pricina altor deținuți, Purnima strigă, înnebunită, după vreun gardian. Dar nu veni nimeni. Plângând, Purnima se trânti pe saltea și se rugă. Își dădu seama în acel moment cât de dificilă era detenția pentru frații ei, înghesuiți într-o celulă alături de mai mult de două sute de criminali violenți, în comparație cu ceea ce avea ea de sportat. Realiză

cât de absorbită fusese de autocompătimire – în timp ce vizavi, unul dintre prietenii ei era bătut, poate chiar ucis.

- Doamne, se rugă ea, te rog nu-i lăsa să-l omoare, te rog nu-l lăsa să moară.

Continuă să plângă, dar de această dată nu doar pentru ea, ci și pentru ceilalți.

Un frate de credință pe nume Ashok fusese victima atacului din complexul celulelor pentru bărbați; supraviețuise, dar ca prin urechile acului. Recunoscătoare că bărbatul își revenea și hotărâtă să nu se mai concentreze asupra ei înseși, Purnima începu să caute moduri în care să poată depune mărturie în fața celorlalte femei cu care își împărțea captivitatea. Știa că trebuia să fie activă într-un fel sau altul, dacă voia să supraviețuiască celor trei ani de detenție. În ultimele săptămâni își lăsase nu doar corpul să fie încarcerat, ci și spiritul și această situație trebuia să se schimbe.

- Arată-mi ce pot face, Doamne, se rugă ea. Indiferent de circumstanțe, sunt liberă să te slujesc.

Tocmai atunci își dădu seama că nu mai era mult până la Crăciun.

CADOUL DE CRĂCIUN

Un bărbat cunoscut numai sub porecla de „Unchiul“ devenise pentru închisoarea federală o prezență permanentă. Era aici atât de mult și se plimba atât de relaxat pe coridoarele ei, încât nou-veniții credeau că făcea parte din personal – dar nu era așa. În fiecare săptămână făcea o tură prin celule pentru a-i întreba pe deținuți dacă vor ceva de la piață.

- Bună dimineața, Purnima, o strigă în acea dimineață. Ce să-ți cumpăr azi? Sau ce-o să faci? O să-ți păstrezi toți banii până te eliberează? De ce faci economii, totuși? La ce bun dacă nu-i cheltui?

În timp ce acesta punea întrebările, Purnimei îi veni o idee. Asta-i! Asta trebuie să fac. Mulțumesc, Unchiule! Se grăbi să îndese toți banii economisiți în mâinile întinse ale Unchiului și îi șopti instrucțiunile printre gratiile celulei. Privindu-l în timp ce se

îndepărta de celula femeilor, Purnima se ruga ca Unchiul să cumpere exact ceea ce-i ceruse ea. Bărbatul crezuse că Purnima își pierduse mințile când îi auzi lista de cumpărături, dar îi răspunse pe un ton blând:

- Cum aş putea refuza o fătucă atât de nevinovată?

Când se întorse mai târziu în aceeași zi, puse pachetul în mâinile nerăbdătoare ale Purnimei.

- Ai totul aici, o asigură Unchiul. Dar tot cred că nu ești în toate mințile. De la închisoare ți se trage.

Purnima zâmbi, îi mulțumi și se întinse ca să-i strângă mâna printre gratii. Își începu apoi pregătirile, în timp ce restul femeilor o priveau. Într-un final, incapabile să-și mai ascundă curiozitatea, veniră la Purnima și o întrebă ce făcea. Purnima, însă, le ignoră și-și văzu de treabă. Îi luă tot restul după-mesei, dar fusese foarte hotărâtă să facă totul cum trebuie. Când, într-un final, își termină lucrul, se adresă celorlalte femei pentru a le anunța:

- Încă de când am ajuns în această celulă, Dumnezeu mi-a dat ideea să economisesc banii pe care îi primesc de la închisoare. Până azi dimineață nu am știut de ce, dar apoi am știut ce să fac cu ei. L-am rugat pe Unchil să cumpere de ei cei mai buni pui și cele mai proaspete legume pe care le putea găsi. Și acum am gătit tot ce mi-a adus – pentru voi.

Rămase fără grai, celelalte femei o priveau uimite. Tulasă o ținti cu o privire plină de suspiciune, așteptând să vadă „care-i poanta” și întrebându-se de ce Purnima, căreia nu-i adresase nici măcar un cuvânt plin de bunătate, ar fi dispusă să facă un astfel de gest.

- Despre ce vorbești? Care-i șmecheria? o întrebă sarcastic.

- Vreau doar să mănânc împreună cu voi, Tulasă – împreună cu voi, toate. Nu-i nici o șmecherie. Vă fac acest cadou. Așa că haideți să mâncăm!

În seara aceea, deținutele din celula femeilor serviră cea mai bună cină pe care și-o puteau aminti. Până și gardienii se uitau cu jind la mâncare când treceau pe acolo. Vestea circulă repede prin închisoare: Purnima preparase un festin!

În următoarea seară, Tulasă își părăsi colțul și veni să se așeze lângă Purnima.

- De ce ai făcut pentru noi chestia asta? o întrebă, fiind pentru prima dată sinceră și politicoasă în preajma Purnimei. Noi n-am făcut decât haz de tine și de prietenele tale, încă de când ai pășit pragul celei... Și tu alți bani nu aveai decât ăia. Aveai și tu nevoie de ei, așa că spune-mi de ce i-ai cheltuit pentru noi?

Pentru Tulasă un astfel de gest de bunătate era pur și simplu de neînțeles. Credea că Purnima fusese fie fraieră, fie foarte înțeleaptă și voia să afle de care dintre cele două variante era vorba.

- Tulasă, începu fata, cu un zâmbet larg pe față, ai auzit vreodată de Crăciun?

În acest fel se înfiripă prietenia puțin probabilă dintre o ucigașă și o predicatoră adolescentă. Purnima îi povesti Tulasei cum îl acceptase ea pe Hristos în timpul unei slujbe de Crăciun în urmă cu trei ani. Cu felul ei de a fi blând, dar entuziast, Purnima avea să-i vorbească Tulasei despre Hristos deseori în lunile care urmau și, deși pare incredibil, cele două ajunseră prietene apropiate. Pe undeva, Tulasă îi amintea Purnimei de mama ei, simțindu-se mângâiată de prezența femeii mai în vârstă. Deși nu știa ce avea să aducă viitorul, Purnima se hotărî să-l înfrunte cu curaj. Își asumă propriile-i slăbiciuni, dar nu le dădu voie s-o țină legată. Avea să se ridice la înălțimea provocării și să lase tot restul în mâna lui Dumnezeu, așa cum făcuse și Moise.

EPILOG

Alături de ceilalți creștini, Purnima a fost eliberată din închisoare după paisprezece luni și șase zile. Cei din tabără aflaseră de arestarea lor, vestea răspândindu-se, într-un final, în toată lumea. Conducători ai Bisericii de pretutindeni au adresat petiții guvernului nepalez pentru eliberarea lor. „Știm că un grup de unsprezece creștini se află în detenție într-o închisoare federeală“, au comunicat aceștia protestul lor regelui nepalez. „Unul dintre aceștia e doar un copil!“

Purnima și ceilalți au fost informați mai târziu că eliberarea lor fusese o binecuvântare mai mare decât crezuseră inițial. Autoritățile repsonsabile cu detenția lor intenționau să-i țină închiși timp de șapte ani (interval prevăzut de lege pentru vina de a contribui la convertirea cuiva la creștinism).

Imediat după eliberarea lor, au solicitat, spre mirarea oficialilor, o întâlnire cu fostele colegi de celulă. După trei luni de detenție, creștinii începură să primească ajutor de la familiile lor. Când s-au reîntâlnit, femeile le-au dat celorlalte deținute lucrurile pe care le strânseseră, precum și banii pe care Purnima îi mai economisise pentru o altă ocazie specială. Le-au reamintit și că ele fuseseră persecutate pentru credința lor în Isus Hristos. Unele dintre deținute îmbrățișaseră și ele această credință și au fost încurajate „să rămână pe această cale“. Cei unsprezece le-au promis că-și vor aminti de ele și de toți ceilalți prizonieri și că-i vor pomeni întotdeauna în rugăciunile lor.

În mod remarcabil, unul dintre bărbații care luaseră parte la atacul lui Ashok a făcut un pas în față, spunând: „O lumină strălucitoare a intrat în închisoarea noastră și acum o părăsește.“

Chiar înainte de a pleca, Purnima a îmbrățișat-o încă o dată dată pe Tulasă – devenită între timp creștină (Tulasă a fost mai târziu eliberată, în urma anulării condamnării. În prezent, este o conducătoare activă a bisericii). Încă de prima dată când Maya i-a citit Purnimei din Biblie despre Moise, fata l-a admirat profund. Exilat din țara în care a crescut și în pofida faptului că nu se simțea potrivit pentru a ține cuvântări, Moise a fost folosit de Dumnezeu în împlinirea unor planuri mărețe. Tot astfel și Purnima, care se simțise deseori inadecvată întâmplărilor din pricina vârstei, a devenit acum un fel de celebritate în Nepal. Este deseori invitată să depună mărturie în bisericile din jurul taberei unde locuiește în continuare împreună cu Maya, Sival și cei doi copii.

Rugăciunea ei este ca într-o bună zi să se poată întoarce în Bhutan, țara ei de baștină, pentru a-și vedea mama și pentru a vesti Evanghelia.

AIDA:

O VOCE PENTRU CEI LIPSIȚI DE GLAS

Rusia, iulie 1968

Renunță la serviciile unui avocat. Aida Mikhailovna Skripnikova nu avea nevoie de cineva care să vorbească în locul ei, mai ales de cineva desemnat de guvernul sovietic. Voia să vorbească ea însăși în numele ei, adică să-și prezinte singură cazul înaintea judecătorului. Așezată în banca apărării din camera de judecată cu lambriuri de lemn, Aida privea sus către portretul ce reprezenta prototipul chipului lui Lenin, „părintele“ sistemului care acum o ținea captivă.

Avocatul acuzării se împotrivise ideii. Acesta n-ar fi vrut ca acuzata să poată vorbi pentru sine; ar fi însemnat să i se acorde astfel un grad prea mare de libertate. Bărbatul sublinie faptul că acuzata fusese închisă pentru o vreme într-un spital pentru oameni cu boli mintale. Cum ar putea ea să conducă o pledoarie pentru apărare?

Într-un final, judecătorul îi dădu dreptate Aidei și avocatul apărării care îi fusese desemnat fu nevoit să părăsească încăperea, lăsând-o responsabilă pentru propriul ei caz – și propria ei pedeapsă. Nu era prima dată când Aida se afla într-o sală de tribunal și nici prima dată când era adusă în fața justiției pentru credința ei. Și dacă judecătorul avea s-o găsească vinovată o va trimite într-un lagăr de muncă, tot n-ar fi fost o premieră pentru ea... Nicidcum... toate aceste lucruri îi erau deja familiare. Ceea ce avea să fie diferit de această dată, însă, era atitudinea ei. Nu avea de gând să fie martora pasivă a propriei sale apărări, după un scena-

riu pus la cale de guvern. Pentru prima dată, avea să vorbească în apărarea propriei sale persoane, articulându-și pledoaria de dragul tuturor credincioșilor de pe întreg cuprinsul patriei-mamă.

Capetele de acuzare erau multiple și judecătorul le citi pe rând cu o voce puternică și acuzatoare care-ți îngheța sângele în vene. Aida fu acuzată că locuise în Leningrad fără să aibă permis de ședere (acesta îi fusese anulat), dar și de a fi membra unei biserici neînregistrate și pentru distribuirea ilegală de materiale imprimare creștine interzise.

CALOMNIE VERSUS ADEVĂR

La baza celor mai importante capete de acuzare care i se aduseră stătea un singur cuvânt: calomnie. Partea acuzării pretindea că Aida adunase și dăduse mai departe informații „false” despre cum creștinii fuseseră arestați, judecați și închiși în URSS. În ochii guvernului, o și mai reprobabilă acuzație era aceea de a transmite această informație străinilor. În acest fel fu făcută posibilă scurgerea unor informații care condamnau politica URSS și răspândirea lor către celelalte țări.

La fel cum acuzarea avea să se concentreze pe un singur cuvânt, tot așa urma să procedeze și Aida. Aceasta avea să se bazeze în apărarea ei pe cuvântul adevăr. Dacă informația pe care o transmisese era adevărată, atunci, se gândea ea, nu putea fi totodată și calomniatoare. În consecință, își propuse să demonstreze în fața curții corectitudinea certă a informației.

În timp ce se dădea citire listei de acuzații, Aida realizează pentru prima dată cât de meticuloasă fusese supravegherea ei de către poliție. Știa totul despre domnișoara Jursmar, frumoasa suedeză care venise în URSS pentru a afla informația din gura Aidei. Știa când și unde se întâlniseră. Îi confiscaseră domnișoarei Jursmar caietulul în care aceasta notase detalii cu privire la întâlnirea cu Aida. Judecătorul enumeră chiar și fiecare articol și publicație pe care Aida i le dăduse domnișoarei Jursmar, în timp ce un ton de sarcasm disprețuitor i se insinua în voce.

- Jursmar a încercat să scoată din țară documentația pe care o primise, intonă judecătorul, dar când au percheziționat-o la vamă, au găsit documentația tocmai pomenită și i-au confiscat-o imediat.

Și-a ridicat ochii de pe foaia de rechizitoriu pentru a o privi pe acuzată. Avea pe față o urmă de surâs triumfător.

Știau și de David, un alt prieten creștin din străinătate, și de copia unei reviste, Vestitorul Mântuirii, pe care Aida i-o trimise. Știau despre călătoria pe care o făcuse într-o altă zonă pentru a o întâlni pe sora ei, căreia îi dăduse reviste ce urmau să fie împărțite creștinilor din biserica subterană. Poliția părea că se află la curent cu toate întâlnirile pe care le avusese și cu fiecare petec de hârtie pe care îl distribuise.

Se întreba liniștită ce alte informații mai interceptaseră și, deci, despre care dintre prizonierii creștini nu se știa încă nimic din cauză că mesajele îi fuseseră interceptate înainte de a fi citite de alți ochi.

În timp ce citea, o frază anume se rostogoli de pe buzele judecătorului. Conform rechizitorului, Aida distribuise „informații în mod deliberat false, care defăimau statul sovietic și ordinea socială“.

O TAINICĂ ÎNCREDERE

Aida stătea singură și liniștită la masa apărării, șezând incomod pe scaunul greu, de lemn. Crezuse că va fi neliniștită sau tulburată, în schimb simțea o încredere tainică, senzația că Isus Hristos se afla în încăpere. Isus le ceruse ucenicilor Lui să nu-și facă griji cu privire la ceea ce vor spune când se vor afla în fața regilor sau a judecătorilor și nici ea nu-și făcea griji.

Când poliția a interogat-o, spuse judecătorul, continuând să citească de pe foaia de rechizitoriu, nu a recunoscut că e vinovată, deși mărturisise că a trimis și a distribuit materiale cu un conținut creștin. Poliția afirma că în apartamentul ei s-au găsit copii de-ale documentelor pe care le trimisese, acestea constituind în mod evident dovezi ale culpei sale. Ea declarase că mate-

rialele nu conțineau calomnii, ci „reflectau cu exactitate situația bisericii din țara noastră“.

Într-un final, judecătorul termină de citit rechizitoriul. Privind-o sever pe Aida, o întrebă:

- Inculpat, înțelegi care sunt acuzațiile care ți se aduc?

Aida îi întoarse privirea, uitându-se plină de încredere în ochii lui.

- Da.

- Te declari vinovată?

- Nu.

Vocea Aidei era calmă și fermă.

Judecătorul își coborî privirea pe hârtiile sale și anunță că procesul avea să înceapă imediat. Primul martor, anunță el, avea să fie chiar Aida.

O FAMILIE COPLEȘITĂ DE DURERE

Când, la vârsta de douăzeci și unu de ani, Aida începu să-L urmeze pe Hristos, nu se aștepta ca drumul pe care El avea să-o poarte să ducă într-o sală de tribunal. Se născuse într-o familie de creștini și știuse încă de mică cine era Isus. Dar familia ei fu copleșită de durere o dată cu arestarea tatălui lor în 1942, pentru refuzarea serviciului militar. Îi fusese promis un certificat care să-l scutească de datoria militară, dar acesta nu mai ajunsese la ei. În schimb, bărbatul fu executat, lăsând-o pe Aida, atunci în vârstă de doi ani, fără nici măcar o amintire de-a lui.

Mama ei fu nevoită să îngrijească familia singură, într-o comunitate siberiană mică, și a reușit să se achite de această sarcină dificilă prin muncă asiduă și prin rugăciune. Le citea copiilor din Scriptură în mod regulat. Și, în pofida riscului de a fi arestată și condamnată, îi ducea la adunările de creștini care se țineau în secret acasă la diferiți membri. Uneori, unchiul ei rămânea afară cât timp dura o întâlnire, ca să vadă dacă erau semne că poliția sau armata urmau să descindă. Aida își amintea perfect duminica în care poliția făcuse o razie în timpul unei întâlniri care se ținea

acasă la familia ei. La plecare, le puseră cătușe unchiului ei și altor doi bărbați creștini, îi luară cu ei și le făcură dosar penal.

Din păcate, când Aida era în vârstă de unsprezece ani, mama ei muri. Una dintre cele mai limpezi amintiri pe care Aida le avea despre aceasta era cum obișnuia să își facă griji pentru credința copiilor ei atunci când aceștia aveau să crească. Dar în pofida eforturilor mamei sale, Aida își părăsi, într-adevăr, credința. Nu fusese atât vorba de un moment decisiv în care să-i întoarcă spatele, cât de o derivă lentă, o pierdere a interesului. Pe Aida o creștea o soră mai mare și, mutându-se dintr-un loc în altul, familia încetase să mai frecventeze întâlnirile bisericești. La școală, copiilor li se spunea că nu există Dumnezeu și, încetul cu încetul, în casa lor nu se mai pomeni deloc despre El.

RENAȘTEREA CREDINȚEI

La nouăsprezece ani, Aida se mută în Leningrad (actualul St. Petersburg). Victor, fratele ei mai mare cu cinci ani, tocmai terminase serviciul militar în cadrul marinei și se stabilise acolo, iar Aida îl urmă, ca să-i fie prin preajmă. Într-o bună zi, în conversația lor se ivi subiectul religiei.

Aida spuse:

- Nu știu dacă există sau nu un Dumnezeu.

Fu surprinsă de câtă pasiune se afla în răspunsul fratelui ei:

- Dar ce-ți veni? o întrebă el. Eu unul nu m-am îndoit nici o clipă! Știu că există Dumnezeu.

Aida ar fi vrut să fie și ea la fel de sigură ca fratele ei. Ea, însă, avea nevoie de dovezi.

La scurtă vreme după ce avusese acea conversație cu fratele ei, Aida trecea pe lângă un anticariat și își aminti că auzise pe cineva spunând că la acel magazin se puteau găsi uneori Biblii de vânzare. Ca într-o doară, intră și întrebă vânzătorul. Acesta îi răspunse că Bibliile erau foarte rare și că momentan nu avea nici una în magazin. Aida dădu să plece, când un alt cumpărător ieși după ea și se oferă să-i vândă un Nou Testament pentru 15 ruble.

Erau aproape toți banii ei, dar i-i dădu omului în schimbul volumului vechi. Fratele Aidei fu foarte încântat de achiziția tinerei, mai ales că era un moment în care avea mare nevoie de această carte. Fusesse diagnosticat cu cancer și doctorii îi spusese că boala avea să-l răpună. Victor o rugă pe Aida să meargă la casa de rugăciune și să-i anunțe pe prietenii lor de starea sănătății lui.

Aida îi îndeplini cererea și prietenii lor veniră zilnic pentru a-l vizita și încuraja pe Victor. Tânăra văzu cum spiritul fratelui ei părea să prindă aripi pe măsură ce boala îi târa trupul către moarte. Era uimită să vadă cum credința lui în Hristos devenea mai puternică pe măsură ce trupul lui devenea tot mai slab. Tânjea după credința și certitudinile pe care le avea fratele ei. Acesta se apropia de moarte nu cu îngrijorare și spaimă, ci cu o profundă încredințare că acolo își va afla un cămin etern.

Victor muri la patru luni de la primirea diagnosticului. Veghind la patul lui în timp ce viața pământească i se scurgea din trup, Aida simți că dorința fratelui ei era ca ea să înțeleagă că el nu se desparte de ea spunându-i „Adio“, ci „Ne vedem mai încolo“.

Aida își dorea să poată avea și ea aceeași încredere, aceeași certitudine. Viața fratelui ei – și moartea lui – îi oferiseră răspunsuri la multe întrebări. Aida discută despre restul întrebărilor cu prietenii lui Victor de la casa de rugăciune. Într-un final, decizia ei deveni una clară: avea să-L urmeze pe Hristos în credință.

Era o decizie care avea să se dovedească foarte costisitoare pentru tânăra femeie, însă una pe care nu avea s-o regrete niciodată.

SCHIMB DE MATERIALE INFORMATIVE – ȘI CUVÂNTUL

- Vrei să oferi curții explicații cu privire la acuzațiile care ți se aduc? o întrebă judecătorul.

- Da, aș vrea, răspunse Aida, știind că însuși judecătorul va fi cel care va face primul interogatoriu.

În cadrul acestui proces el avea să servească drept acuzator, judecător și juriu.

- Recunosc cele ce s-au spus în rechizitoriu despre distribuția de materiale și despre cei care le-au primit.

Recunoaște cele afirmate în rechizitoriu. Acest caz va fi rezolvat mai repede decât speram. Mai bine își păstra avocatul, își spuse judecătorul.

La îndemnul judecătorului, Aida îi enumeră din nou pe toți cei cărora le dăduse materiale, așa cum apărea în rechizitoriu. Protestă la adresa faptului că în rechizitoriu unul dintre documente era denumit „ziar“, când, de fapt, nu erau decât două sau trei pagini, dar recunosc că distribuise aceste materiale, ba chiar și că le dăduse unor străini:

- În rest, tot ce afirmă rechizitoriul e corect? întrebă judecătorul când Aida termină de vorbit.

- Da, răspunse ea. Tot ce se afirmă despre distribuirea de documentație este corect. Dar această documentație nu conține „informații în mod deliberat false, care defăimează statul sovietic și ordinea socială“; adică în conformitate cu articolul 19011, aceste fapte nu constituie infracțiuni, fapt valabil și în cazul distribuirii în sine de documentații. În consecință, pledez pentru nevinovăție.

În loc să trateze direct afirmațiile pe care le făcuse Aida, judecătorul se arătă interesat de cunoștința acesteia, domnișoara Jursmar, căreia Aida îi înmânase materialele, inclusiv transcrierile de la procesele a doi creștini, care avuseseră loc în tribunalele sovietice. Aida refuză să spună unde a întâlnit-o pe domnișoara Jursmar, spunând că acest episod era „ceva personal“.

Ascultând cuvintele Aidei, acuzatorul se învioră, întrebându-se dacă nu cumva tânăra creștină va opune mai multă rezistență decât crezuse.

În silă, Aida le oferi câteva detalii: ea și domnișoara Jursmar aveau o cunoștință comună în Suedia, un prieten care aranjase ca cele două să se întâlnească. Domnișoara adusese cincizeci de exemplare ale Noului Testament, pe care Aida plănuia să le distribuie credincioșilor din biserica subterană -pe care poliția le confiscă. În schimb, Aida îi dădu suedezei documentația, inclusiv câteva scrisori și transcrierile din timpul proceselor, pentru ca aceasta

să le ducă angajatorului ei – Misiunea Slavă. Acolo urmau să fie tipărite și răspândite în toată lumea.

- De ce i-ai dat domnișoarei Jursmar copii din Vestitorul Mântuirii și din Broșura Frățească¹, precum și transcrierile unor procese care au avut loc în Moscova sau în Ryazan și scrisori de-ale lui Korev și Makhovițky? o întrebă judecătorul pe un ton aspru.

- Ca să le citească și să afle prin ce trece biserica noastră, răspunse Aida simplu. Vestitorul Mântuirii este publicația mea favorită și Broșura Frățească îi poate informa cu privire la viața bisericii noastre. Procesele au ajuns să facă atât de profund parte din viața bisericii din Rusia, încât pentru a o cunoaște e nevoie să știi și despre acestea.

Într-adevăr, rușii care alegeau să-L urmeze pe Hristos cu trup și suflet, trebuiau să accepte că procesele făceau parte din viața de zi cu zi a URSS-ului. Arestările, bătăile și încarcerarea erau parte din prețul pe care era foarte probabil să-l plătești dacă te hotărai să-L urmezi pe Isus aici. Revistele bisericii subterane descriau această stare a lucrurilor și publicau articole despre aceasta.

Judecătorului nu-i venea să creadă că Aida i-ar putea încredința unei femei pe care tocmai o întâlnise informații atât de confidențiale și de importante.

- Printre credincioși prietenii se înfiripă mult mai ușor, încercă să-i explice Aida. Pot să merg într-un oraș în care n-am mai fost, să cunosc pentru prima dată niște oameni credincioși și după câteva minute să fim deja prieteni apropiați. Credincioșii sunt ca o familie mare. Ne pasă de tot ce i se întâmplă celuilalt.

Acuzatorul începu să-și intercaleze întrebările printre cele ale judecătorului, cerându-i Aidei să furnizeze informații despre toate adresele străinilor din agenda ei. Voia să știe dacă le scrisese tuturor.

¹ Aceste reviste creștine ilegale au fost publicate de bisericile baptiste subterane din Uniunea Sovietică. Comuniștii au permis publicarea unei singure reviste creștine „oficiale”; ea conținea articole ce susțineau guvernul sovietic. Creștinii din subterană, din dorința lor de a spune adevărata poveste a bisericii, au riscat închisoarea prin tipărirea și distribuirea propriilor lor publicații.

- Unora le-am scris, răspunse Aida, adăugând apoi pe un ton acid: nu știu de vreo lege care să interzică cetățenilor sovietici să corespundeze cu prietenii lor din străinătate.

Unii dintre credincioșii care veniră pentru a fi de față la proces și-au ascuns zâmbetele, în timp ce judecătorul aruncă o privire tăioasă la remarca Aidei. Acesta începu să citească apoi fiecare nume din agendă.

UN CURAJ APARTE PENTRU EVANGHELIE

Aida nu fusese încă de la început o corespondentă din prima linie a bisericii sovietice. Când L-a acceptat pe Hristos nu avea mai mult de douăzeci și unu de ani. Era plină de entuziasm față de noul ei Prieten cel mai bun și era dornică de a-L împărtăși tuturor celor care îi ieșeau în cale.

În acea perioadă, un suflu de trezire spirituală se făcea simțit în cadrul bisericii baptiste din URSS. „Pentru un timp, credința oamenilor devenise tot mai slabă, relată ea mai târziu, și dintr-o dată s-a făcut simțit printre ei un val de trezire. Ce-am văzut a fost cu adevărat miraculos. I-am văzut pe cei morți – pe cei morți spiritual – ridicându-se din nou și pe cei slabi i-am văzut făcând fapte extraordinare. Am ajuns să cunosc măreția umilinței și a răbdării, măreția eforturilor pe care trebuia să le depună biserica. Această trezie a însuflețit și propriul meu spirit și de atunci încolo nu am mai putut să stau pe margine.“

Noii ei prieteni de la casa de rugăciune pe care o frecventase Victor o încurajară să ia și ea parte la activitățile de răspândire a Evangheliei. I-a văzut imprimând felicitări cu fragmente din Evanghelie și cu mesaje care îi îndemneau pe oameni „să se pocăiască și să creadă Vestea cea Bună“. Puneau aceste felicitări în cutii poștale, încingând astfel spiritele în Leningrad, știrea despre aceste felicitări apărând chiar și în ziarele locale.

Încă din primele zile ale noii sale vieți, Aida dovedi un curaj și un zel aparte când venea vorba de a le împărtăși celorlalți credința ei. La doar câteva luni de la convertire, Aida puse la punct un mod special de a-i ura bun venit Noului An (1962). Achiziționă

un număr de cărți poștale care reprezentau o pictură de Claude Lorrain cu un răsărit peste un port. Timp de mai multe zile, fu nevoită în timpul ei liber să lucreze pentru a le pregăti, scriind de mână un mesaj simplu pe fiecare felicitare în parte:

AN NOU FERICIT ÎN 1962!

O urare de An Nou
Anii noștri zboară
Unul după altul, pe neobservate
Măhnirea și tristețea dispar,
Viața trece peste ele.
Această lume este atât de trecătoare
Toate cele se sfârșesc.
Viața e importantă... Nu fi nepăsător!
Ce răspuns îi vei da Creatorului?
Prietene, ce te așteaptă dincolo de mormânt?
Răspunde la această întrebare cât timp încă este lumină.
Poate că mâine te vei înfățișa înaintea lui Dumnezeu
Pentru a da socoteală pentru tot.
Gândește-te bine la asta,
Căci nu vei sta o veșnicie pe acest pământ.
Poate chiar mâine legăturile tale cu această lume se vor rupe!
CAUTĂ-L PE DUMNEZEU CÂTĂ VREME ÎNCĂ ÎL POȚI GĂSI!

Fragmentul de pe felicitare se încheia cu un îndemn simplu, același pe care Aida îl văzuse mai devreme pe felicitările tipărite de prietenii ei: „Pocăiește-te și crede Vestea cea Bună!”

După ce termină de completat toate felicitările, Aida se îmbracă bine pentru a se feri de gerul de afară și ieși. În piața mare din fața Muzeului de Istorie a Religiei și Ateismului, tână brunetă începu să împartă felicitările. Teancul de felicitări se epuiză repede, Aida oferindu-le trecătorilor laolaltă cu urări de bine pentru Noul An.

Aida aproape terminase, când o mână puternică o prinse de braț.

- Ce-i asta? întrebă un bărbat care arunca priviri mânioase și îi flutură prin față o felicitare.

- O felicitare de sfârșit de an, răspunse Aida, încercând să scape din strânsoarea mâinii. Pe lângă bărbatul impunător, Aida părea foarte scundă și cu cât acesta o strângea mai tare, cu atât fetei i se încorda întreg trupul. Bărbatul privi în jurul său și îl strigă pe polițistul de la colț.

- Nu avem nevoie de așa ceva pe-aici, îi spuse bărbatul, scrâșnind din dinți. Nu îi dădu drumul brațului până când polițistul nu o prinse de celălalt pentru a o duce la mașină.

O MOSTRĂ DIN CEEA CE AVEA SĂ URMEZE

Fu prima vizită forțată a Aidei la secție. O reținură vreme de câteva ceasuri și apoi o eliberară, dar nu înainte ca poliția să-i facă dosar penal, consemnând toate detaliile „evangelizării prin felicitări”. Aida se așeză calmă pentru a le răspunde la întrebări, mirându-se în sinea ei de liniștea pe care o simțea. Dumnezeu îi era alături și, deci, știa că nu trebuia să se teamă de autorități. Se întreba dacă ofițerului îi spusese vreodată ceva despre dragostea pe care Hristos i-o purta.

Poliția îi informă cu privire la acest incident atât pe angajatorul Aidei, cât și pe cei din administrația căminului unde locuia. Prima ei întâlnire cu sistemul juridic avu loc în luna aprilie, când un așa-zis „tribunal tovărășesc” află de dovezile care se strânseseră împotriva Aidei. Aceasta fu pusă să stea pe o bancă, față în față cu trei „tovarăși” care urmau să-i hotărască soarta. „Acuzatorii” erau oameni obișnuiți din comunitatea locală care fuseseră aduși pentru a vorbi împotriva ei. Un bătrân tremura, chipurile, de furie, strigând:

- Nu vreau să respir același aer cu ea! Nu vreau să umblu pe același pământ ca ea!

Alți martori afirmară că Victor murise din cauză că ceilalți bapțiști nu i-ar fi permis să ceară ajutorul medicilor (un lucru foarte ciudat de afirmat, gândi Aida, de vreme ce Victor murise la spital). Spusele acuzatorilor o uimiră și din alte puncte de vedere.

Nu era acuzată pentru că împărțise felicitări cu mesaj creștin? Ce legătură era între acestea și fratele ei? Aida încercă să-și spună punctul de vedere și să se apere și chiar și văduva fratelui ei încercase același lucru, însă mulțimea din sala de judecată striga furioasă pentru a le acoperi vocile. Până la sfârșitul procesului, participanții cerură în cazul Aidei ca un tribunal cu o jurisdicție mai mare să fie sesizat, așa încât să poată fi impusă o pedeapsă mai aspră. „La Tribunalul Poporului! La Tribunalul Poporului!”, scandau ei.

Aida se întreba cum de reușise prin câteva felicitări banale să stârnească o atât de aprigă ură în rândurile acelei gloate. Cei trei oficiali îi anulară Aidei permisul de ședere în Leningrad și o lăsară fără loc de muncă. După depozițiile martorilor, spectatorii din mulțime nu considerau că sentința era una suficient de aspră. Se ridicară și începură să bată din picioare, urlând la tânăra pe care o aveau înaintea și cerând o pedeapsă mai grea. Pentru propria ei siguranță, fu nevoie ca Aida să fie escortată de gardieni și scoasă afară din sală pe ușa din spate a clădirii.

Decizia curții avu nevoie de mai multe luni pentru a fi aplicată, dând poliției mai mult timp pentru culegerea de probe împotriva tinerei creștine – nu dovezi ale activității criminale, ci ale activității de om credincios. Aida continuă să locuiască în Leningrad, găsind de lucru pe ici pe colo. Viața ei devenise mai grea, dar acele greutăți de început aveau să fie doar o mostră din ceea ce avea să urmeze.

„PUR ȘI SIMPLU REFUZAȚI SĂ ȚINEȚI SEAMA DE LEGILE NOASTRE”

Acum, în procesul ei din prezent, interogatoriul continua, judecătorul și avocatul acuzării hărțuind-o pe Aida cu întrebări despre fiecare dintre străinii pe care îi contactase, despre fiecare frântură de informație pe care o puse în circulație. Se interesară apoi de revistele creștine pe care Aida le distribuise. Judecătorul luă o revistă din grămada de probe și o răsfoi cu mișcări lente, căutând pasajele pe care le marcase în prealabil. Găsind acele

fragmente pe care le considera ca fiind cele mai incriminatoare, judecătorul începu să le citească rând cu rând, cu voce tare. La sfârșitul fiecărei propoziții își ațintea privirea asupra Aidei, provocând-o să explice sau să confirme fiecare afirmație.

Judecătorul mai ceru informații despre diferite denotații creștine, scoțând în evidență faptul că existau denotații ale căror întâlniri nu erau scoase în afara legii.

- Nu știu nimic despre persecuția credincioșilor de alte denotații, răspuse Aida istovită. Noi nu scriem decât de persecuția creștinilor evanghelici și a bisericii baptiste.

Avocatul acuzării susținu că cei din afara graniței care citesc materialele distribuite de Aida ar putea crede că toți creștinii din Uniunea Sovietică sunt pasibili de a fi dați pe mâna justiției. Acesta continuă discuția de unde o lăsase judecătorul, citind din reviste și încolțind-o pe Aida cu privirea la fiecare propoziție pe care o găsea inacceptabilă. Scoase, de pildă, în evidență cele scrise într-una dintre reviste care spunea că elevii creștini erau persecutați de sistemul sovietic de educație. Sugeră că școlile nu fac decât să repare răul produs de părinții fanatici care otrăvesc mințile copiilor lor cu superstiții stupide.

- Legea interzice impunerea unor credințe religioase minorilor, afirmă el, uitându-se la judecător pentru a se asigura că acesta îl asculta cu atenție.

- Totuși, legea nu interzice impunerea ateismului, răspuse prompt Aida.

- Ateismul nu este o religie. Copilul crește și apoi se poate hotărî singur asupra atitudinii sale în fața credințelor religioase. Ateismul nu este impus.

- Atunci ce-i poți spune unui copil? întrebă Aida privindu-l când pe avocat, când pe judecător. Că este în afara legii să afirmi că Dumnezeu există, dar că este legal să spui că nu există?

Nimeni nu spuse nimic și judecătorul avu grijă să schimbe subiectul, știind că nu avea nici un răspuns. Îi ceru acuzatei „să nu se abată de la subiectul principal“.

Avocatul își continuă lectura cu alte comentarii dintr-o altă revistă.

- Știi că o comunitate religioasă trebuie înregistrată? o întrebă pe inculpată.

- Da. Aida mai știa și că prin înregistrare, o biserică se pune sub controlul guvernului comunist – un guvern care nega însăși existența Dumnezeuului pe care biserica se presupunea că-L servește.

- Comunitatea din care faci parte nu a fost înregistrată; în consecință, nu vi se permite să țineți întâlniri, însă nu pentru că la mijloc ar fi vorba de o persecuție a credincioșilor în țara noastră, afirmă el, asemeni unui profesor nerăbdător care ține prelegeri unui copil de grădiniță.

- Comunitatea noastră a depus cerere de înregistrare, răspunse calm Aida. Am înaintat o cerere, dar aceasta a fost refuzată.

- A fost refuzată pentru că vă încăpățânați să nu țineți cont de lege.

- De care legi mai exact nu ținem cont? întrebă Aida.

- Cereți să se înființeze școli duminicale și vreți să organizați activități religioase pentru minori.

- Nu-mi amintesc să fi cerut o școală duminicală, contraargumentă Aida. Și, conform legii, părinții au dreptul să-și educe copiii cum consideră.

- Ba nu-l au! răbufni avocatul. Legea interzice implicarea copiilor minori în societăți religioase. Dar voi refuzați să țineți seama de legile noastre.

- Conform constituției, avem libertatea să ne alegem credințele religioase. Termenul implică a avea o mărturisire de credință, răspunse Aida. „Înseamnă că poți vorbi tuturor oamenilor despre Dumnezeu, adică să-ți profesezi liber credința. Sau nu așa stau lucrurile?”

În acest punct, Aida atinse miezul argumentației sale. Constituția sovietică afirma că oamenii sunt liberi să creadă ce vor și să-și practice credințele. Totuși, conducătorii sovietici se temeau de credința creștină; ei doreau ca întreaga încredere a individului să fie în Partidul Comunist și ca cetățeanul să depindă complet de acesta. Se gândeau că, eliminând credința religioasă, oamenii ar fi mai înclinați să creadă cu pasiune în Partid.

Încă o dată, judecătorul nu putu răspunde întrebării lansate de Aida. În consecință, schimbă încă o dată subiectul, spunând că, dacă cele afirmate în toate materialele informative erau adevărate, atunci de ce fusese Aida atât de precaută când le împărțise?

Pentru că celor care persecută nu le place să se afle că persecută, răspunse Aida, asemănându-se tot mai tare cu un avocat specialist și tot mai puțin cu o simplă muncitoare din fabrică. Sunt sigură că materialele informative pe care le-am dat domnișoarei Jursmar nu conțineau nici o afirmație în mod premeditat falsă. În Vestitorul Mântuirii și în Broșura Fraților, acolo unde este descrisă situația credincioșilor, descrierile sunt reale. Sunt de acord cu voi că cele afirmate nu sunt foarte plăcute, dar aceasta e viața reală a creștinilor și trebuie să se discute despre ea. Când i-am dat domnișoarei materialele, știam că aş putea ajunge în închisoare din cauza lor. Înțelesesem acest lucru. Dar asta nu schimbă cu nimic valoarea de adevăr a celor afirmate în materialele respective.

Avocatul acuzării își examinează notele sale și apoi se așează. În sfârșit, interogatoriul direct al Aidei se încheie. Dar nu și procesul. Acum veni rândul martorilor. Primii chemați fură vecinii ei, Anatoli și Alla Lavrenteva. Atât judecătorul, cât și avocatul acuzării îi sâcăi cu întrebări: „V-a vorbit despre credința ei?“, „V-a dat vreun fel de reviste?“, „Avea radio sau televizor?“, „Părea să aibă alte resurse de trai pe lângă cele oficiale?“, „Cum se îmbrăca?“, „Ce gătea?“

Nici Anatoli, nici Alla nu au spus că li s-ar părea ca Aida să fie o răufăcătoare.

- Aida se înțelegea bine cu toată lumea, spuse Anatoli. Nu puteai să spui despre ea decât lucruri bune.

Un alt vecin fu chemat să depună mărturie, fiind la rândul lui bombardat cu întrebări despre obiceiurile vestimentare ale Aidei, despre comportamentul ei și despre locul ei de muncă.

Într-un final, o credincioasă, Maria Akimovna Skurlova, fu și ea chemată să ia loc pe scaunul martorilor. O cunoaștea pe Aida de cinci ani. Se rugaseră și se închinaseră împreună și când Aida ieși din închisoare după o sentință de un an, Maria îi oferise un loc unde să stea.

Maria recunoscu că o ajutase pe inculpată.

- Spui că Aida a fost concediată de la locul ei de muncă pe motiv că era credincioasă? întrebă judecătorul. Dar tu de ce nu ești concediată de unde lucrezi? Căci sunt sigur că ai un loc de muncă.

- Mie încă nu mi-a venit rândul, răspunse Maria cu simplitate.

În continuare, martora recunoscu că în apartamentul în care locuia împreună cu Aida au venit în vizită câțiva străini, dar nu știa ce – sau dacă – Aida le dăduse acestora ceva.

Când Aida se ridică pentru a o interoga pe prietena ei, o întrebă despre persecuția creștinilor. Maria înșiră nume de creștini care fuseseră supuși interogatoriilor sau ale căror case fuseseră perchezitionate de către poliție; alții fuseseră arestați.

- Știu că unii au fost și amendați, mărturisi Maria. Sukovitsyn a fost amendat...

- De ce a fost amendat? le-a întrerupt avocatul.

- Pentru că s-a rugat.

- Unde s-a rugat?

- A condus întâlnirea de rugăciune din apartamentul lui Luka. Se ținuse acolo o întâlnire.

- Așa! răspunse avocatul aproape strigând triumfător. O întâlnire într-un loc neautorizat. Aveți o casă de rugăciune. Mergeți și rugați-vă acolo!

Mai târziu, avocatul le-a întrerupt din nou atunci când Maria mărturisise că și ea fusese amendată pentru că participase la o întâlnire creștină.

- Unde se ținea întâlnirea? întrebă el.

- În pădure.

- Este interzisă organizarea de slujbe în spațiul public. De-asta ai fost amendată. Făcu un semn afirmativ din cap către judecător, zâmbind plin de satisfacție.

- Nu mai era nimeni în pădure; eram singuri. Am participat la întâlnire și apoi am plecat, dar apoi unii dintre noi au fost ridicați când se aflau deja în drum spre casă. Maria a mai relatat și despre alte situații în care creștinii fuseseră hărțuiți și împiedicați

de poliție să-și desfășoare activitățile, după care i s-a permis să părăsească boxa martorilor.

Ultimul martor, Ekaterina Andrejevna Boiko era o altă prietenă de-a Aidei, care era la rândul ei credincioasă. A spus despre Aida că era prietena ei și că era o persoană „cumsecade și bună la suflet“.

Ekaterina povestește despre cum poliția îi făcuse o vizită căutând-o pe Aida. Ofițerii insinuaseră cu multă siguranță că Aida era spioană și o îndemnară pe Ekaterina și pe ceilalți locuitori ai imobilului să-i anunțe imediat ce o văd intrând în clădire.

Era limpede că Ekaterina nu era un martor care să fie de partea acuzării. Uneori, nu răspundea decât monosilabic. Alteori, rămânea mută după ce i se puneă vreo întrebare.

- Ce știai despre vizita turistei suedeze la Skripnikova acasă? Întrebă avocatul.

- N-am știut nimic de ea. Am aflat de ea a doua zi. Poliția a sunat-o pe Aida la apartament în timp ce mă aflam acolo. Un polițist a afirmat că materialele fuseseră confiscate de la un străin și că Aida i le dăduse acestuia.

Avocatul o întrebă pe Ekaterina despre studiile făcute după clasa a X-a.

- De ce nu ți-ai continuat studiile?

- Voiam să urmez cursurile Facultății de medicină, răspunse Ekaterina, dar în evaluarea de personalitate au scris că sunt credincioasă și că sunt o membră a mișcării schismatice baptiste. Așa că nu am intrat la facultate. Și, oricum, aș fi fost exmatriculată.

- Și nici măcar nu ai încercat? O urmă de batjocură se făcu simțită în vocea avocatului.

- Știam din exemplele altor frați că nu mi se va permite să învăț, oricum.

Când venise rândul apărării să pună întrebări martorei, Aida și-a privit prietena. Începu prin a pune întrebări generale, pentru ca mai apoi să atace direct felul în care statul sovietic îi trata pe credincioșii creștini. Aida o întrebă despre cazuri specifice de credincioși care fuseseră amendați de către poliție și Ekaterina

enumeră numele care îi erau cunoscute, oferind și detalii despre unele dintre ele.

- De ce vă întâlniți pentru a vă ruga în pădure? le-a întrerupt judecătorul. Aveți o casă de rugăciune pe dealul Poklonnaya. De ce nu mergeți acolo? Comunitatea voastră nu e înregistrată, țineți întâlniri în locuri neautorizate și tulburați liniștea publică. De asta sunteți amendați.

- Am depus cerere pentru înregistrare. Întâlnirea noastră din pădure nu a deranjat pe nimeni din Lavriki.

Avocatul acuzării o întrebă dacă se considera o cetățeană loială, care are obligația de a respecta legile propriiei sale țări.

- Dar le respect, insistă Ekaterina.

- Vă întâlniți în pădure și în locuința lui Luka și comunitatea voastră nu e înregistrată, ripostă avocatul. „Deci nu le respecti”.

- Întâlnirile de rugăciune de la Luka nu sunt împotriva legii. Îl cită apoi cu îndrăzneală pe Lenin, care spunea că legile împotriva credinței sunt „rușinoase”.

Nedorind să contrazică spusele unuia dintre fondatorii comunismului, avocatul acuzării eliberă brusc martora.

PUNCTUL DE COTITURĂ

Aida încercase la început să-și practice credința în limitele oferite de legea sovietică. În primele luni frecventa regulat casa de rugăciune care era înregistrată și aprobată de către guvern. Era mulțumită și bucuroasă că se putea închina împreună cu credincioși asemeni ei și nu era încă la curent cu mersul lucrurilor din cadrul bisericilor înregistrate.

- Pe măsură ce continua să se închine și să ia parte la acțiunile bisericii, restricțiile începeau s-o deranjeze. Făcea parte dintr-o grupă de studiu biblic pe care o frecventau tineri din biserică, dar fusese avertizată ca nu cumva conducătorii bisericii să afle despre ea. Legea comunistă interzicea împărtășirea de „superstiții religioase” oricui era sub optsprezece ani și conducătorilor bisericii părea că le pasă mai tare de legile comuniste decât de sufletele pierdute.

Aida se gândi la casa de rugăciune pe care o frecventase împreună cu mama ei. Își amintea de sentimentul prezenței lui Dumnezeu pe care acel loc îl degaja și de faptul că acolo copiii și tinerii fuseseră bineveniți și învățați lucruri esențiale despre creștinism. Aidei nu i se părea corect ca tinerii să fie împiedicați să asculte Evanghelia, iar acest lucru nici nu se potrivea cu învățăturile Scripturii.

Punctul de cotitură surveni atunci când Aida începu să lucreze pentru cauza creștinilor care fuseseră închiși pentru credința lor. Viziunea ei era aceea de a răspândi informații despre aceștia și de a pune la punct o rețea de rugăciune și sprijin pentru ei. Conducătorii bisericilor autorizate se aflau în posesia unor liste cu cei care erau închiși, însă listele aveau regimul confidențial al unor secrete de stat și nu pe cel al informației ce trebuia cunoscută de către toți creștinii.

Pentru Aida acesta era exact genul de informație care era vital ca toți să o știe. Cum s-ar putea ruga creștinii – cei din URSS, dar și cei din jurul lumii – și cum și-ar putea oferi sprijinul pentru acești frați din închisoare, dacă acestora nici măcar nu li se cunoșteau suferințele? Aida încercă să răspândească vestea, un efort care a pus-o în conflict direct cu fruntașii bisericilor autorizate. „Simplu spus, autoritățile au încercat să slăbească biserica încă din interiorul ei, prin înșși preoții ei“, relatează Aida mai tâziu. „Voiau să introducă interdicții care să-i suprimă viața spirituală. Și, de fapt, până în anii '60 au avut destul de mult succes în această direcție.“

Poziția conducătorilor îi plasa pe aceștia într-o opoziție directă cu eforturile Aidei de a face ca veștile despre creștinii întemnițați să se răspândească. Așa că Aida avea de ales: să rămână în rândurile enoriașilor din biserica autorizată și să se protejeze sau să fie parte din biserica subterană și să depună eforturi pentru a-i proteja pe frații și surorile ei din închisoare. Prima variantă era cu adevărat atrăgătoare. La urma urmei, acesta fusese anturajul fratelui său înainte de moartea lui și avea, la rândul ei, mulți prieteni printre ei.

Cu toate acestea, Aida refuză să aleagă calea ușoară a pasivității. Refuză să meargă pe urmele unor conducători în mod clar mai interesați de aprobarea guvernului decât de frații creștini încarcerati. Astfel, se angajă cu toată ființa, trup și suflet, în mișcarea bisericii subterane, conștientă fiind că va plăti pentru asta.

La data de 4 iunie 1962 apăru un articol în Smena, o publicație ce servea drept portavoce pentru guvernul sovietic. Articolul era intitulat „Nu fi un cadavru printre cei vii” și voia să-i discrediteze pe credincioși în general și pe membrii bisericii subterane în special. Politica oficială afirma că Dumnezeu nu există și articolul îi lua în derâdere și îi ridiculiza pe cei ce alegeau să-l urmeze pe un Mesia imaginar.

După ce Aida citi articolul, începu să compună un răspuns, o apărare a credinței ei și a celorlalți creștini. Trimise răspunsul la redacție, dar, evident, aceasta refuză să-l publice. Deznodământul ar fi putut să se rezume la atât, dar Aida le arătă fraților de credință articolul din Smena și răspunsul ei. Impresionați de eseu, cerură o copie. Apoi veniră în vizită câțiva credincioși ucraineni; cerură la rândul lor copii și le luară cu ei înapoi acasă. În curând, mii de copii au fost redactate și date din mână în mână printre credincioși de pe tot cuprinsul Uniunii Sovietice. Membrii bisericii subterane au fost alarmați când au citit atacul lansat asupra credinței lor – pentru ca mai apoi să fie încurajați de replica îndrăznească lansată de una dintre credincioase și de argumentația bine încheiată a acesteia. Aida era în linia întâi a samizdatului, o nouă practică de comunicare a materialelor publicate prin mijloace proprii. Guvernul pur și simplu nu reușea să supravegheze fiecare șapirograf, copiator sau tipar din țară.

Prin eseu ei, numele Aidei Skripnikova ajunse să fie cunoscut de mii de credincioși pe care nu-i întâlnise niciodată. Și mai devenise foarte familiar pentru încă cineva: pentru ofițerii poliției secrete.

MIEZUL PROBLEMEI

La procesul Aidei mai fuseseră programați și alți martori, dar aceștia nu se prezentară. Judecătorul hotărî ca procesul să se desfășoare în pofida acestui lucru.

Frustrată, Aida se plânse că se petrecea mai mult timp în analiza unor lucruri cum ar fi casa ei, rochia ei și felul în care gătește decât acele elemente importante pentru cazul juridic.

- Rog curtea să acorde mai multă atenție elementelor din miezul problemei, pledă Aida. De exemplu, aș vrea să vă explic de ce comunitatea noastră nu e înregistrată. Pentru început, spuneți-mi, vă rog, ce legi am încălcat pentru a ni se refuza înregistrarea?

- Inculpată, răspunse judecătorul, curtea pune întrebări aici, nu invers.

Simțind ranchiuna cu care se pronunță judecătorul, avocatul acuzării intră și el în discuție:

- Nici măcar nu înțeleg ce cere inculpata.

Aida trase aer adânc în piept, încercând să se adune.

- Rog curtea să acorde mai multă atenție chestiunilor esențiale care apar în rechizitoriu și cer ca elementele secundare să nu eludeze aspectele esențiale ale cazului pe care curtea trebuie să le aibă în atenție. Aceasta e prima mea cerere. A doua este ca voi, curtea de judecată, să aflați care e data exactă în care mi s-a anulat permisul de ședere.

Judecătorul întrebă de ce ar fi atât de importantă acea informație.

Aida a motivat că în cursul procesului se menționase că poliția începuse strângerea de dovezi împotriva ei cu mult înainte ca permisul de rezidență să-i expire.

- Dacă sunt dată în judecată pentru un permis de ședere expirat, și nu pentru activitățile mele de creștin, atunci de ce am fost pusă sub observație încă de dinainte de expirarea permisului meu de reședință? întrebă ea. Pot să vă spun eu de ce s-au inițiat anumite proceduri împotriva mea. Când mă aflam în casa de rugăciune, am abordat de două ori cetățeni străini pentru a le cere o Biblie. Aceste două solicitări au ajuns la urechile autorităților.

- Problema permisului de rezidență nu are nimic de-a face cu acest caz, afirmă judecătorul. Ești acuzată că ai distribuit informații în mod deliberat false care defăimează statul sovietic și ordinea socială.

- Totuși, problema locului de muncă și a permisului de reședință a beneficiat de foarte multă atenție în cadrul procedurilor juridice, replică imediat Aida.

- Curtea a fost interesată de aceste probleme nu pentru că ai fi acuzată pentru ele, ci pentru că acestea servesc la evaluarea personalității tale. Poate că ți se pare straniu că instanța de judecată îți chestionează caracterul. Dar curtea trebuie să știe ce fel de persoană ești. Atunci când elaborează o sentință, curtea ține seama de personalitatea inculpatului.

Aida spuse în continuare că dacă instanța de judecată își dorește cu adevărat să-i cunoască personalitatea, atunci e cu atât mai important să cunoască adevăratele aspecte ale poveștii ei. Cea din urmă solicitare formulată față de judecător fu chemarea în instanță a unui ultim martor: domnișoara Jursmar, suedeza căreia Aida îi dăduse documentația în cauză.

- Agenda acestei femei a fost folosită ca dovadă împotriva mea, argumentă Aida, dar ca să înțelegem cu acuratețe notițele sale ar trebui s-o avem pe ea aici de față pentru a ni le explica.

Judecătorul mimă că ia în considerare solicitările Aidei, consultându-se cu avocatul, pentru a conchide mai apoi:

- După ce a analizat situația, curtea a decis ca cererile inculpatei să fie refuzate.

Urmară câteva întrebări de încheiere, după care procesul se amână. Mai rămăneau pledoariile finale. Procurorul va avea încă o șansă să apere sistemul sovietic, să explice că creștinii aveau, de fapt, libertate religioasă, dacă erau dispuși să respecte legea.

Pentru Aida, avea să fie ultima ocazie, ultima ei șansă de a vorbi în numele ei și al fraților din biserică. Se simțea împovărată de greutatea acestei sarcini, știind că riscă să fie din nou închisă, dar era încurajată de mângâierea pe care i-o aducea Tatăl ei din ceruri.

O ÎNCERCARE DE „REEDUCARE”

Închisoarea nu era o amenințare lipsită de temei pentru Aida. Ea mai fusese închisă o dată. După ce în 1963 tribunalul tovărășesc îi anulasese permisul de ședere în Leningrad, Aida își petrecu o vreme la sora ei, în Ucraina, unde fu impresionată de tenacitatea și îndrăzneala credincioșilor. Se întoarse în Leningrad și mai hotărâtă. Poliția o luase în colimator, dar Aida reuși să se strecoare în oraș și să evite să fie prinsă. Fără permisul de rezidență, putea fi arestată oricând și, totuși, și-a continuat lucrarea creștină.

Aida și prietenii ei continuară să se întâlnească în pădurea din afara orașului pentru a nu fi descoperiți; acolo, în anul 1965 avu loc prima arestare oficială a Aidei. Avea douăzeci și cinci de ani. „Poliția a ajuns la fața locului și a început să ne alunge“, își aminti ulterior unul dintre martori. „Ne-au bruscat și ne-au tras de păr; au reținut câțiva oameni; pe unii i-au amendat și pe alții i-au ținut în arest vreme de două săptămâni.“

Aida fu una dintre persoanele arestate, poliția organizând pentru ea un proces. Pe hârtie, motivul pentru care fusese arestată nu avusese nimic de-a face cu religia. Deși fusese arestată în afara orașului, Aida fu acuzată că nu are un permis de ședere în Leningrad.

La acel proces – care se ținu într-o mică hală de la Curtea Raionului – Aidei nu i se dădu voie să spună nimic. În mod evident, procesul fu doar de fațadă, o încercare de a simula justiția acolo unde aceasta nu exista în realitate. Când totul se sfârși, Aidei i se citi sentința: un an de închisoare.

Verdictul nu o făcea să se simtă copleșită. Se întâlnise deseori cu credincioși care fuseseră la închisoare și cu mulți alții care erau pregătiți să meargă dacă acolo i-ar trimite Hristos. Acum era rândul ei. Pentru conducătorii sovietici rolul închisorii era acela de reeducare a prizonierului. „Acești sărmani oameni au fost induși în eroare“, explicau oficialii „și acum trebuie să li se arate și să fie convinși de adevărul și de puterea sistemului sovietic: gloria patriei.“

Pe lângă sesiunile monotone de reeducare, Aida a mai fost forțată și să petreacă multe nopți reci pe o podea de ciment. Nici-

odată nu avea mâncare destulă și ceea ce i se dădea de multe ori n-ar fi fost bun nici pentru animale. Cât timp se află în detenție, Aida fu internată cu forța într-o instituție psihiatrică. După 30 de zile de „evaluări“, medicii conchiseră că Aida era un om normal și o trimiseră înapoi în celula ei. Lunile pe care le petrecu într-odată în închisoare comunistă îi lăsară tinerei credincioase, care nu pregeta să spună ce gândește, o moștenire de cicatrici și de ani buni de suferință.

Aida nu fu asimiliată de „reeducarea“ sovietică. În loc să-i diminueze credința, experiența prin care trecu îi întări și mai tare încrederea în Hristos. În loc s-o oprească de la răspândirea Veștii, Aida era și mai pasionată de a împărtăși adevărul lui Hristos atunci când ieși din închisoare. Cunoștea acum prea bine care era prețul de plătit pentru această încăpățănare, cu toate acestea, hotărârea ei nu-și pierdu din intensitate.

„STATUL NU SE AMESTECĂ“

În al doilea proces al Aidei veni și momentul pledoariilor finale. Prima fu recapitularea făcută de avocatul acuzării, care începuse prin relatarea unor episoade din istoria bisericii din Rusia.

- După marea Revoluție Socialistă din octombrie care s-a desfășurat în țara noastră, biserica a fost separată de stat, iar credincioșii de toate confesiunile au primit libertatea de a-și practica religia, afirmă el, mândru. Avocatul continuă apoi prin a-i acuza pe creștinii evanghelici, pe baptiști și Consiliul Bisericilor că-și încurajează adepții să nu se supună legilor statului. Comunitățile care sprijină Consiliul Bisericilor nu sunt înregistrate, acuză avocatul. Întâlnirile lor ilegale au loc în case private și în locuri publice. Unii dintre adepți au fost învinuiți de încălcarea legii cultelor. Consiliul Bisericilor numește aceasta persecuție pentru credință. De șapte ani durează această luptă titanică împotriva autorităților. De la istoria bisericii și de la situația generală a credincioșilor, avocatul trecu, în final, la problemele specifice din cazul Aidei. Skripnikova a avut legături în toată țara, dar sarcina ei principală a fost să organizeze contactul cu persoanele din străinătate.

Trebuie spus și că s-a achitat cu brio de ea, adăugă el sarcastic. Tonul lui deveni apoi și mai condescendent. Din nefericire, viața Aidei a început într-o familie de bapțiști. Desigur este păcat că lăsăm deriva unei persoane să o îndepărteze de noi, dar s-a discutat mult cu Aida și i s-a arătat limpede comportamentul anti-social al caracterului ei. Cu o voce tot mai ridicată și-a formulat ultimele comentarii, oferind mai întâi un citat din documentația găsită acasă la Aida. Unul dintre articole îl citează pe un anume Kryuchkov, mai exact ce a afirmat acesta la procesul lui din Moscova: „Acei frați care se află în închisori și lagăre nu suferă pentru că au încălcat legea sovietică, ei suferă pentru că i-au rămas credincioși lui Dumnezeu.“ Avocatul făcu un semn solemn cu capul. Toate acestea sunt afirmații în mod deliberat false și care defăimează statul sovietic și ordinea socială. În Uniunea Sovietică sunt practicate numeroase credințe, se deschid biserici și nimeni nu este persecutat pentru ceea ce crede. Statul nu se amestecă în activităților organizațiilor religioase, dacă acestea nu încalcă legea cultelor. Vina acuzatei Skripnikova, aceea de a distribui în mod sistematic materiale ce afirmă lucruri în mod deliberat false și care defăimează statul sovietic și ordinea socială, a fost pe deplin dovedită. Aceste fapte sunt tratate corect în articolul 190/1 a Codului Penal. În consecință, îndemn curtea s-o condamne pe inculpată, Aida Skripnikova, la doi ani și jumătate de închisoare.

Spunând acestea, se așeză având pe față o expresie încrezută de satisfacție.

„PENTRU CREȘTIN NU EXISTĂ DECÂT O SINGURĂ CALE”

Judecătorul se întoarse spre Aida, făcându-i semn că-și poate începe discursul final în apărarea sa.

- Intenționez să vorbesc despre substanța acuzațiilor care au fost aduse la adresa mea, îmi încep eu cuvântarea pe un ton limpede și calm, dar aici s-au deschis alte subiecte și, deci, trebuie să mă ocup și de ele, deși, așa cum am mai spus, ele nu au nici o legătură cu acest caz.

În debutul discursului său, Aida dezminți unele dintre problemele minore prezentate de acuzare, cum ar fi scrisoarea pe care o trimise publicației Pravda în 1958 sau locul ei de muncă pe care îl avu mai târziu într-un laborator de construcții. Apoi se ocupă de probleme mai importante.

- Când spun că am fost concediată de la locul de muncă din pricina credinței mele, mi se răspunde: „Aceasta e o afirmație în mod deliberat falsă“, dar iată cum s-au petrecut lucrurile: După eliberarea mea din închisoare, am găsit de lucru într-o tipografie. La o săptămână de la începerea lucrului, mă aflu la o întâlnire de rugăciune, când a descins poliția și mi-a reținut numele, alături de numele altor participanți. Știam că vor anunța la noul meu loc de muncă ce s-a întâmplat“, spuse Aida. Toți cei de la tipografie au fost alarmați când au aflat că sunt credincioasă și au început să-mi spună încă de la început că, dacă nu-mi schimb părerile, voi fi concediată. Nu mi-au ascuns acest fapt. Mi-au spus direct: „Tipografia este o instituție politică. Aici nu poate lucra oricine.“ Au făcut aceste afirmații chiar dacă tipografia respectivă se afla sub auspiciile căilor ferate și nimic secret nu se tipărea acolo – numai formulare, bilete și orare de tren. Nu știu ce anume din toate acestea nu-mi putea fi încredințat, continuă ea. Această stare de fapt a ținut vreme de trei săptămâni. Apoi am fost chemată în biroul șefului și mi s-a spus că sunt concediată. Desigur, nu mi-au spus că sunt dată afară din cauza credinței mele, ci sub pretextul reducerii de personal. Când am urcat la etajul magazinului și am spus că am fost concediată din cauza reducerii de personal, ochii muncitorilor s-au căscat, mai-mai să le sară din orbite. Una dintre mașini era oprită de ceva vreme pentru că nu era cine să o mănuiască. Șeful mi-a spus: „Nu te putem angaja pentru că permisul tău este valabil doar în afara orașului“, de parcă înainte nu văzuseră că am un astfel de permis de ședere și de parcă șeful nu s-ar fi uitat peste actele mele înainte. Aida îi spuse curții că fusese sigură că, odată ce poliția începuse din nou să pună întrebări, nu va trece mult până la o nouă arestare. Trecuseră doar șase luni de la eliberarea mea și voiam să fac ceva folositor până să fiu din nou arestată. Trebuia să termin ce aveam de făcut.“

Trase adânc aer în piept. Să aducă argumente în favoarea cauzei sale era ceva atât de obositor; era un efort care necesita o concentrare atât mentală, cât și emoțională și spirituală și era greu de susținut pe o perioadă mai lungă. Îl rugă pe judecător să-i acorde o pauză de zece minute și acesta fu de acord.

Apoi procesul reîncepu. Aida viză în comentariile sale în mod anume lucrurile ce îi fuseseră imputate:

- Distribuirea oricărui fel de publicații nu constituie o infracțiune în sine și dacă acuzarea s-ar lămuri că nu există afirmații intenționate false în revistele Vestitorul Mântuirii și Broșura Fraților, atunci n-ar mai fi nici un temei pentru a mă judeca. În consecință, trebuie să discut despre conținutul acestor publicații. Aida vorbi în continuare despre întâlnirea interzisă la care participaseră creștini și conducători creștini și despre care se scrisese în revistele împărțite de ea. Legea din 1929 spune că oamenii care aparțin unei confesiuni sau alteia au dreptul de a organiza congrese, remarcă Aida. Dar în loc să dea aprobările necesare, autoritățile au început să-i persecute pe cei ce le-au solicitat. Mai apoi, anchetatorul acuzării a notat șaptesprezece fraze „subversive“ pe care le-ar fi extras din reviste. După spusele lui, aceste fraze conțin afirmații în mod deliberat false care defăimează statul sovietic și ordinea socială. În acest moment, Aida se întoarse și se adresă direct judecătorului. În timpul mărturiei sale, domnișoara Boiko a început un citat din Lenin; voi încheia eu citatul început de ea: „Doar în Rusia și în Turcia mai existau încă legi rușinoase împotriva oamenilor religioși. Aceste legi fie interziceau direct practicarea deschisă a religiei, fie îi interziceau răspândirea. Aceste legi sunt teribil de injuste, de rușinoase, de opresive.“ Acum aş vrea să atrag atenția curții asupra răspândirii Cuvântului. Lenin însuși a considerat interzicerea propagării credinței ca fiind la fel de nedreaptă și de rușinoasă.

Mai trase în plămâni o gură de aer și continuă.

- Acum vă voi povesti cum s-a întâmplat să fiu arestată. La data de 11 aprilie, m-am dus la o întâlnire de rugăciune. Am observat că sunt urmărită, dar nu am acordat importanță acestui fapt. Cu toate acestea, a doua zi, poliția a venit la apartamentul

unde locuiam și m-a arestat. Și la domiciliile altor credincioși s-au inițiat percheziții. Doar în legătură cu cazul meu s-au desfășurat 11 percheziții: trei în Leningrad, patru în Perm, trei în Kirovograd și una acasă la sora mea din Magnitogorsk. Este mai mult sau mai puțin firesc faptul că mi s-a percheziționat apartamentul și poate chiar și că s-a percheziționat locuința surorii mele. Dar de ce să percheziționezi apartamentele altor credincioși? Singurul motiv a fost acela că adresele lor se aflau în agenda mea. Și în nici unul din aceste locuri n-au găsit nimic legat de cazul meu.

În continuare, Aida trecu la chestiunea motivului acuzațiilor.

- Pentru ce suntem aduși în instanță? Noi considerăm că suntem acuzați pentru credința noastră, dar ni se spune: „Aceasta e o afirmație în mod deliberat falsă; voi sunteți acuzați pentru violarea legii sovietice.“ Sunt membră a unei comunități neînregistrate, care a solicitat înregistrarea – toate comunitățile noastre au trimis aceste cereri, în care sunt incluse și statutele. Când le depunem nu ni se spune: „Nu trebuie să faceți cutare sau cutare lucru, căci ar fi împotriva legii.“ În schimb, ni se spune: „Semnați un angajament că nu veți încălca legea.“ Această procedură pentru înregistrare nu este cea corectă. Aida văzu că judecătorul devenea tot mai agitat, așa că se grăbi să-și încheie pledoaria. Credincioșii nu pot să se angajeze că vor respecta o lege care le interzice să vorbească despre Dumnezeu și care le interzice părinților să-și crească copiii pe calea credinței. Oricât ar fi de supuși față de autorități, nici un părinte creștin nu va accepta o lege care îl obligă să-și crească copilul ateu. Vor fi dispuși mai degrabă să treacă prin orice suferințe vreți – ar prefera să fie în boxa acuzaților – decât să promită că vor respecta o astfel de lege. Hristos ne-a spus să predicăm Evanghelia oricărei făpturi, continuă Aida, și credincioșii nu pot să respecte o lege care le interzice să vorbească despre Dumnezeu și despre mântuire. Nici măcar un singur credincios nu va face una ca asta. Chiar dacă nu este misionar sau predicator, chiar dacă nu este capabil de a rosti o singură predică, nu are nici o importanță – tot nu

va accepta o astfel de lege, pentru că până și o persoană care nu este în stare să predice va avea la un moment dat șansa de a împărtăși cuiva mesajul mântuirii. În consecință, credincioșii nu vor promite respectarea unei astfel de legi. Cu tot respectul pe care îl au față de autorități, vor încălca această lege. Mai spun o dată: credincioșii nu pot să respecte o lege care îi obligă să nege Evanghelia. Așadar, când trecem prin instanță din pricina unor astfel de încălcări suntem foarte îndreptățiți să afirmăm că suntem aduși la tribunal pentru credința noastră. Știu că Vestitorul Mântuirii și Broșura Fraților nu conțin nici o propoziție în mod deliberat falsă. Dar, în același timp, știu ce înseamnă să le trimiți în străinătate. Știam că acest lucru putea să mă aducă pe banca acuzaților. Nu voi cere nimănui altcuiva să trimită Vestitorul Mântuirii în străinătate, știu că e periculos. De aceea o fac eu înșămi.

Aida făcu o pauză, adunându-și puterile pentru ultima parte a pledoariei, gândurile finale pline de pasiune. Voia să încheie cu acele gânduri care să fie hotărâtoare pentru sentința ei.

- La un moment dat, oamenii și-au dat seama că era nedrept să interzici propagarea unei credințe. Acum ei nu înțeleg asta. Acum, ei spun: „Crede și roagă-te pe cont propriu. Dar să nu îndrăznești să vorbești cuiva despre Dumnezeu.“ A-l reduce la tăcere cu forța pe oponentul tău ideologic nu înseamnă o victorie ideologică. Acest lucru s-a numit întotdeauna barbarism.“

Frustrat că această infractoare ținea acum predici în sala lui de judecată, judecătorul o întrerupse:

- Nu te afli aici ca să vorbești despre biserică; vorbește doar despre tine, spuse el, accentuându-și vorbele cu degetul îndreptat spre ea.

Aida fu neînfricăată.

- Pentru creștini există o singură cale, mai spuse ea. Creștinului nu-i rămâne decât să provoace. O dată ce afli adevărul, nu-ți mai rămâne decât să-l urmezi, să-l afirmi cu tărie și, dacă e nevoie, să suferi pentru el. Nu se poate să fie altfel. Nu pot acționa altfel.

Iubesc libertatea și mi-aș dori foarte mult să pot fi liberă, să fiu în mijlocul familiei și al prietenilor. Dar nu pot să fac altfel decât cum îmi dictează conștiința. La ce-mi servește libertatea, dacă nu pot spune că Dumnezeu îmi este Tată? Certitudinea că sufletul și cugetul îmi sunt libere îmi dă curaj și mă întărește. Doar atât am avut de spus.

Aida se așează; își prezentase pledoaria și inima îi era acum eliberată.

EPILOG

Nemișcat de spiritul Aidei și neconvins de argumentele ei, judecătorul o condamnă la trei ani de detenție într-o închisoare sovietică. Era o sentință cu șase luni mai lungă decât ceea ce solicitase avocatul acuzării. Aida părăsi sala între doi gardieni înalți.

Încarcerarea, însă, nu reuși s-o oprească din activitățile ei. Transcrierile procesului ei fură copiate cu greu, dar cu acuratețe, pe douăzeci de fâșii de pânză decupate din cearceafuri de pat sau alte materiale textile de acest fel, după care fură scoase pe furiș din Uniunea Sovietică. Credincioși din întreaga lume putură citi cuvintele „Aidei din Leningrad“ și se rugară pentru această soră a lor atât de plină de credință.

Aida părăsi lagărul de muncă al închisorii la data de 12 aprilie 1971. La eliberare, oficialii îi reproșară că nu învățase nimic din experiența închisorii. De fapt, învățase foarte multe, dar nu ceea ce și-ar fi dorit cei care o închiseseră. Aida obținut un doctorat în credința lui Dumnezeu și o mai mare înțelegere a bucuriei profunde și a satisfacției care vin de pe urma slujirii lui Dumnezeu. Devenise un membru deplin al acelei frății pe care Pavel o numește „părtășia suferințelor Lui“.²

Astăzi, Aida Skripnikova trăiește în St. Petersburg. Credința ei a supraviețuit regimului care a încercat s-o distrugă. Astăzi, creștinii asemeni ei se pot întâlni pentru a se închina împreună, fără să încalce legea făcând asta. Biserica ei s-a adunat recent pentru a sărbători cea de-a patruzecoa aniversare și pentru a re-

² Vezi Filipeni 3:10.

memora cât de credincios le-a rămas Dumnezeu membrilor. Într-o expunere specială au fost onorați cei care fuseseră martirizați pentru credința lor.³

³ Pentru mai multe detalii despre Aida și procesul ei, vezi Michael Bourdeaux, *The Evidence That Convicted Aida Skripnikova* (Anglia: Centrul de Studiu despre religie și comunism, 1972); (ediția americană: Elgin, Ill.: David C. Cook Publishing Company, 1973).

SABINA:

O MARTORĂ A DRAGOSTEI LUI HRISTOS

România 1945

Rușii îi alungaseră pe naziști de pe teritoriul românesc și acum preluau controlul total asupra guvernului și societății românești. Ultimul lor efort fu acela de a-i convoca la o întâlnire pe fruntașii tuturor confesiunilor; rușii numiră această întâlnire „Congresul Cultelor”. Scopul lor oficial era acela de a-și asigura sprijinul unora dintre membrii clerului, însă în ochii Sabinei tactica nu era altceva decât o încercare de a domina și de a-i transforma pe conducătorii religioși în marionetele statului.

Sabina era mică de înălțime, cu aproape o jumătate de metru mai scundă decât soțul ei, Richard, însă pasiunea ei pentru Hristos era uriașă. Șezând lângă soțul ei și auzind încă un pastor care se angajează în mod public să le fie loial comuniștilor care le invadaseră țara, Sabina îl smuci pe soțul ei de braț.

- Richard, n-o să speli tu rușinea asta de pe fața lui Hristos? spuse ea stăruitor. Trebuie să faci ceva! Oamenii ăștia scupă pe numele lui Hristos!

Richard se uită în jur la delegații adunați în clădirea Parlamentului. Era un adevărat spectacol. „Libertate religioasă completă!” era mottoul proclamat al comuniștilor. Susțineau că între comunism și Dumnezeu se va înfiripa o coexistență pașnică, sau mai bine zis între Dumnezeu și președintele onorific al congresului – Iosif Stalin.

- Cât de ușor poate fi lumea păcălită, spuse Richard în șoaptă.

Richard și Sabina fură înghesuiți în mulțimea de patru mii de episcopi, pastori, preoți, rabini, mullahi, care umpleau galeriile și incinta marii săli. Musulmani și evrei, protestanți și ortodocși, toate credințele își aveau acolo reprezentanții.

Înainte de începerea congresului, avusese loc la Patriarhie până și un serviciu religios. Conducătorii comuniști își făcuseră cruce și sărutaseră icoanele și mâna Patriarhului. Apoi fu rândul discursurilor. Petru Groza, care nu era decât o simplă marionetă a Moscovei, le spuse că noul guvern sprijinea pe deplin credința, de orice fel ar fi fost ea, și că va continua să le plătească salarii ca și până acum celor cu funcții clericale. Ba mai mult, aveau chiar să mărească aceste salarii. Vestea fu întâmpinată cu un val cald de aplauze.

După discursul lui Groza, urmară replicile preoților și ale pasturilor. Unul după altul își exprimau fericirea cu privire la această apreciere pozitivă a religiei. Statul putea să conteze pe sprijinul bisericii, dacă biserica putea să conteze pe sprijinul statului. Nimic mai simplu de atât. Un episcop remarcă faptul că de-a lungul istoriei facțiuni de coloraturi politice variate se alăturaseră bisericii. Acum și roșul va intra în această categorie și pe el personal acest fapt îl bucura. Toată lumea era fericită. Și fericirea lor fu transmisă lumii pe calea undelor radio, în direct.

- Bine, răspunse Richard. Mă pot duce să iau cuvântul. Dar dacă merg, să știi că nu vei mai avea soț.

Sabina știa că avea dreptate și că ceilalți frunțași ai cultelor vorbeau astfel pentru că se temeau pentru familiile, pentru locurile lor de muncă, pentru salariile lor. Dar mai știa și că cineva trebuia să aibă curajul de a-i expune pe comuniști în loc de a umple atmosfera cu lingușire și minciuni. Privind direct în ochii lui Richard, îi răspunse simplu:

- N-am nevoie de un laș pe post de soț.

Richard dădu din cap în liniște. Completă o cartelă prin care anunța că se înscrie la cuvânt. Comuniștii erau încântați. Pastorul Richard Wurmbrand, un preot lutheran bine cunoscut pe întreg teritoriul țării, un reprezentant oficial al Consiliului Mondial al

Bisericilor, dorea să se adreseze adunării. Acum aveau să facă reale progrese!

VREMEA CURAJULUI ȘI A ADEVĂRULUI

O tăcere încordată se așternu peste sală în timp ce Richard pășea către podium. Sabina se întreba ce era în mințile oamenilor din mulțime și se ruga cu înflăcărare pentru soțul ei.

- Vă mulțumesc pentru acest privilegiu de a fi împreună și de a ne adresa liber auditorului, începu Richard. Când se întâlnesc copiii lui Dumnezeu, și îngerii se adună în jurul lor pentru a le asculta înțelepciunea. Este, așadar, de datoria fiecărui credincios să nu-i ridice în slăvi pe oameni sau pe conducătorii lumii, care vin și pleacă, ci să-L laude pe Dumnezeu, Creatorul și pe Hristos, Mântuitorul, care a murit pentru noi pe cruce.

Întreaga atmosferă din sală începu să se schimbe și inima Sabinei se umplu de bucurie. În sfârșit, atenția se muta dinspre propaganda comuniștilor înspre Hristos.

- Ți s-a anulat dreptul la cuvânt! exclamă deodată Burducea, ministrul Cultelor, sărind în picioare. Ignorându-l, Richard continuă să-și încurajeze colegii să-și pună încrederea în Dumnezeu, iar nu în om, și să se supună tot Lui.

Cei din audiență începură să aplaude. Știau că Richard avea dreptate și că era singurul destul de curajos pentru a spune cele ce trebuiau spuse.

- Închideți-i microfonul! răcnea Burducea la cei pe care îi avea în subordine. Dați-l pe omul ăsta jos de pe scenă! Imediat!

Când Richard amuți, mulțimea începu să scandeze „Pastorul! Pastorul!”

Întâlnirea degeneră într-un haos total, fapt binevenit pentru Richard, care putu în acest fel să se strecoare prin spate, înainte ca cineva să apuce să-l rețină.

Sabina privea liniștită cele ce se petreceau. Era mândră de soțul ei și de curajul cu care acesta luă atitudine în Numele lui Hristos. Mândria ei era amestecată, însă, cu un sentiment de neliniște. Începea totodată să se întrebe care urma să fie prețul pe

care soțul ei îl va avea de plătit pentru îndrăzneala cu care vorbi împotriva rușilor.

Richard și Sabina îi avuseseră dintotdeauna la inimă pe ruși. Discutaseră des ideea de a trimite misionari români în Rusia pentru răspândirea Evangheliei.

- Iată că acum Dumnezeu ni i-a adus pe ruși la noi, obișnuiau să-și spună cei doi soți.

Când rușii ajunseră în România pentru prima dată, în vara anului 1944, Richard și Sabina – care pe atunci avea treizeci și unu de ani – le ieșiră în întâmpinare cu flori și cu broșuri ce prezentau Evanghelia. Fiind evrei români, avură de suferit pierderi inimaginabile de pe urma naziștilor. Întreaga familie a Sabinei fusese ucisă în lagărele de concentrare și Richard fusese arestat deja de trei ori. Când cei doi soți se convertiră la creștinism, își promisera că aveau să lucreze printre toți cei pierduți, indiferent de păcatele lor. În 1944, această hotărâre îi aduse în punctul de a întinde o mână atât naziștilor care căutau o cale de scăpare, cât și comuniștilor care tocmai se instalau.

În timpul ocupației naziste, Richard și Sabina ascunseseră în casa lor mulți evrei care încercau să scape. Apoi, când naziștii fură nevoiți să fugă, îi ascuseră și pe aceștia. Unul dintre soldații naziști o întrebară pe Sabina de ce ea, o evreică, îl ajuta pe dușmanul ei, un nazist, să se ascundă. Sabina îi explică, simplu, că ea nu avea dușmani și că Dumnezeu îi iubea pe toți cei păcătoși. În loc de mulțumire, germanul îi promise că o va aresta în cazul în care naziștii ar ajunge din nou la putere.

CĂȘTIGÂND TIMP

În timpul verii lui 1944, Sabina și Richard se putură bucura de o fereastră temporară de libertate religioasă. Ion Antonescu, fostul dictator, fusese dus la Moscova și apoi adus înapoi în România și executat. Prelații bisericii ortodoxe care își exercitaseră tirania asupra evreilor și asupra protestanților își pierduseră puterea absolută.

Majoritatea românilor credeau că măcar acum vor avea parte de un guvern democratic, dar Sabina nu se lăsă păcălită. După Congresul Cultelor nu se mai luă nici o poziție oficială împotriva lui Richard, însă la scurtă vreme de la acesta, un grup de agitatori comuniști veneau cu regularitate la biserică pentru a-i întrerupe serviciile religioase. Săptămână de săptămână, tineri cu înfățișări brutale se împingeau până în spatele bisericii pentru a fluiera, a batjocori și a întrerupe slujbele.

- Ar trebui să fim mulțumiți, spuse pastorul Solheim, pastorul principal al congregației. Mai bine o audiență gălăgioasă căreia îi pasă de ceea ce aude, decât una liniștită care numai se face că ascultă.

Apoi primiră primul avertisment. Într-o zi, pe când Sabina lucra într-una din anexele bisericii împreună cu Richard, un om îmbrăcat în haine simple intră și le vorbi.

- Sunt inspectorul Rioșanu, se prezintă el. Tu ești Wurmbrand? Atunci tu ești omul pe care îl urăsc cel mai tare. Richard și Sabina se uitau la el, nevenindu-le să-și creadă urechilor. Dar numai ca să-ți arăt că nu e nimic personal, continuă el, am venit să-ți vând un pont. La sediul poliției secrete există un dosar mare și lat pe numele tău. L-am văzut. În ultima vreme cineva a turnat informații despre tine. Ai vorbit cu mulți ruși, nu-i așa? Rioșanu își frecă palmele aspre ca șmirghelul una de cealaltă. Dar m-am gândit că poate ajungem la o înțelegere.

Le spuse celor doi soți că ar fi dispus să distrugă raportul în schimbul unei sume de bani. Intră și Sabina în discuție și ajunseră la o înțelegere. Vârându-și banii în buzunar, Rioșanu spuse:

- Ne-am înțeles. Numele informatorului este...

- Nu! îl întrerupse rapid Sabina. Nu vrem să știm! Inspectorul o privi plin de curiozitate pe femeia scundă pe care o avea în față, dar Sabina dădea din cap. Știa că nu trebuiau să afle cine era turnătorul; în caz contrar foarte probabil că s-ar fi umplut de resentimente și păcatul ar fi fost al lor.

Totuși, Richard și Sabina erau conștienți că plata făcută nu le putea cumpăra siguranța – aceasta era în mâna lui Dumnezeu

– însă poate că-și cumpăraseră puțin timp și șansa de a continua activitățile pentru înființarea bisericii subterane.

Până la sfârșitul anului 1947, tot mai mulți creștini fuseseră arestați și Sabina pierduse urma multor prieteni de-ai ei în închisoare. Într-o după-masă friguroasă de iarnă, Sabina se afla acasă bolnavă de bronșită, când auzi o bătaie în ușă. Deschise și fu surprinsă s-o găsească stând în prag pe doctorița rusoaică Vera Yakovlena. O cunoștea foarte puțin. Aceasta nu venise pentru a o trata pe Sabina, ci pentru a aduce un mesaj urgent. În timp ce-și spusese povestea, chipul ei fu asemeni unei măști tragice.

Vera venea dintr-un oraș ucrainean de unde fuseseră deportați în lagăre de muncă din Siberia mulți conducători religioși, împreună cu alți oameni de credință, printre care și ea. Dintre aceștia, puțini se mai întoarseră.

- Munceam pentru a curăța pădurea, femeile cot la cot cu bărbații, spuse Vera. Aveam drepturi egale: să murim de foame sau să înghețăm de frig. Doctorița se aplecă spre Sabina pentru a o prinde de braț cu o mână plină de cicatrici groase și albe, tremurând din cauza amintirilor. În fiecare zi mureau oameni, prăbușindu-se în zăpadă pentru că erau extenuați, mai adăugă ea.

Într-o zi, Vera fu prinsă vorbind cu alt prizonier despre Hristos. În chip de pedeapsă, fu forțată să stea vreme de mai multe ore în picioare, desculță pe gheață. Pentru că pedeapsa o împiedică să-și îndeplinească norma zilnică de muncă, gardienii o bătura. Majoritatea celorlalți prizonieri din lagăr muriră din pricina condițiilor inumane sau a ședințelor de tortură, însă Vera reuși să supraviețuiască. Se prezenta acum în fața Sabinei nu doar pentru a-și povesti tragedia, ci și pentru a o încredința că Dumnezeu îi rămase credincios în lagărul de muncă. În suferința și în nevoia ei, Dumnezeu își arătase puterea.

Sabina avea o durere groaznică de cap. În loc să poată cumpăni miracolul al cărei martoră era, nu era în stare să se gândească decât la probabilitatea ca ea însăși să aibă de îndurat suferințe asemănătoare. Ce să însemne una ca asta? De ce a venit să-mi spună astfel de lucruri? se întreba ea.

Când Vera se ridică să plece, Sabina o rugă să rămână la ei peste noapte sau măcar să aștepte întoarcerea lui Richard, ca să-i asculte și el mărturia și să afle ce li se întâmpla fraților și surorilor lor. Vera era însă deja la ușă. Se mai opri scurt pentru a spune:

- Soțul meu a fost ridicat de poliția secretă. Este în închisoare de doisprezece ani. Mă întreb dacă îl voi mai întâlni vreodată pe pământul acesta. Apoi plecă.

Doisprezece ani! repetă Sabina cuvintele, cutremurându-se. Cum ar putea cineva rezista atât de multă vreme?

Din cauza intensificării persecuției creștinilor sub regimul comunist, posibilitatea plecării în străinătate trebuia luată în calcul.

- Sabina, încă nu e prea târziu, începu Richard. Mai putem pleca. Mulți alții își cumpără o astfel de cale de scăpare.

Sabina nu-i răspunse. Știa că Richard își dorea să plece la fel de puțin ca ea, însă pericolele erau reale. Trebuiau să se gândească și la Mihai, dragul lor fiu în vârstă de opt ani – singurul lor copil. Richard continuă:

- Până acum, când am fost arestat de naziști, mi s-a dat drumul după doar câteva săptămâni. Dar cu cei de acum ar putea dura ani de zile. Și te-ar putea lua și pe tine, Sabina. Și atunci cu Mihai ce s-ar întâmpla?

Richard atinse coarda sensibilă. Sabina știa că, dacă atât Richard, cât și ea ar fi arestați în același moment, Mihai nu ar avea unde să meargă și ar sfârși pe străzi, cerșind ca să aibă ce mânca. Era prea mult de îndurat pentru o mamă. Cu toate acestea, Sabina nu răspunse.

Într-un final, Richard îi aduse aminte de vorbele unui alt prieten:

- „Scapă-ți viața“, cită Richard cuvintele spuse de Înger lui Lot: „să nu te uiți înapoi“. ¹

- Scapă-ți care viață? întrebă Sabina, răspunzându-i lui Richard în acest fel.

Merse apoi în dormitorul lor și-și scoase Biblia pentru a citi cu voce tare cuvintele lui Isus:

¹ Geneza 19:17 KJV.

- „Oricine va vrea să-și scape viața o va pierde; dar oricine își va pierde viața pentru Mine o va câștiga”.² Închizând Biblia uzată, îl întrebă pe Richard: Dacă pleci acum, vei putea să mai predici vreodată pornind de la acest verset?

Deocamdată problema plecării fu lămurită. Și peste câteva luni situația avea să se prezinte și mai clar...

A ÎNCETA SĂ EXIȘTI

Duminică dimineața, în ziua de 29 februarie 1948, Richard plecă la biserică, spunându-i Sabinei peste umăr în timp ce ieșea pe ușă: „Sabina, ne vedem acolo.”

Dar când Sabina ajunsese la biserică după aproximativ treizeci de minute, îl găsi pe pastorul Solheim în micul birou, părând supărat.

Richard n-a apărut încă, spuse el, dar având atât de multe pe cap trebuie că și-a amintit în ultima clipă de ceva urgent de făcut înainte de biserică.

- Dar mi-a promis că ne întâlnim aici în treizeci de minute, replică Sabina, cu o voce în care se întrezărea deja frica.

- Poate s-a întâlnit cu un prieten care avea nevoie de o mână de ajutor, adăugă Solheim. O să vină el.

Pastorul Solheim se ocupă de serviciul religios în timp ce Sabina le telefonă prietenilor lor, aflând că Richard nu se afla la nici unul dintre aceștia. Frica ei crescuse și mai mult.

În acea după-masă Richard trebuia să cunune un tânăr cuplu din biserică.

- Nu-ți face griji, o încurajă pastorul. Cu Richard ăsta al tău nu se știe niciodată. Nu-ți amintești timpul petrecut în tabăra aceea de vară când a plecat să cumpere un ziar dimineața și a telefonat apoi la prânz ca să ne anunțe că nu se întoarce la micul dejun?

Sabina zâmbi când își aduse aminte. Richard își dăduse seama că avea de rezolvat ceva urgent și se întoarse la București.

- Ai dreptate. Trebuie să fi făcut ceva similar și de data asta, remarcă ea, încercând să se convingă și pe sine.

² Matei 16:25 KJV.

Prânzul de duminică din apartamentul mic al familiei Wurmbrand era de obicei un moment cu lume multă și veselie. Mâncarea nu era niciodată prea multă, dar creștinii se adunau în jurul ei pentru a povesti și a cânta. Pentru cei care participau la această întâlnire, momentul era clipa mult așteptată a întregii săptămâni.

Acum, în schimb, se învârtteau cu toții prin casă, așteptându-l în liniște pe Richard. Acesta, însă, nu apărură. Pastorul Solheim fu nevoit să-i cunune pe cei doi tineri. Sabina dădu telefoane la toate spitalele, făcând inclusiv turul unităților de urgențe, gândindu-se că poate Richard fusese implicat într-un accident. Dar nu-l găsi nicăieri. Într-un final, trebui să accepte că are de bătut la alte uși: Ministerul de Interne. Cu siguranță, Richard fusese arestat.

Și așa începură orele, săptămânile, anii de căutare, de a urmări un fir care duce de la un birou la altul, de a bate la orice ușă care s-ar putea deschide.

Sabina se gândi la Vera, care era despărțită de soțul ei de doisprezece ani. Se gândi la tortura pe care această femeie fusese nevoită s-o îndure după ce-i vorbise unui alt prizonier despre Hristos, o faptă de care cu siguranță și Richard avea să se facă vinovat. Sabina își aminti cum ea și Richard îi mulțumiseră lui Dumnezeu că puteau să fie o mărturie în fața soldaților ruși care invadau orașul, aceiași care-i țineau soțul prizonier acum.

Se răspândi un zvon că Richard fusese dus la Moscova, așa cum li se întâmplase și altora. Dar Sabina refuza să creadă una ca asta. Seară de seară, pregătea cina și se așeza la fereastră, gândindu-se: În noaptea asta va veni. Richard n-a făcut nimic rău. În curând va fi eliberat. Comuniștii nu pot fi mai răi ca naziștii, care întotdeauna îl lăsau să plece după o săptămână sau două. Îl liniștea pe Mihai când acesta plângea după tatăl său. Îi spuse că Dumnezeu are grijă de Richard – și de ei toți. Se rugau împreună ca Richard să fie în siguranță și să vină acasă repede.

Însă Richard nu veni. Începură să-i bântuie visele și conversațiile pe care le avuseră împreună în urmă cu câteva luni: Când am mai fost arestat, m-au eliberat după doar câteva săptămâni. Cu comuniștii, ar putea dura câțiva ani...”

Inima Sabinei era zbuciumată. Între ea și Richard era o dragoste care rezistase multor provocări. De data aceasta, însă, nu-și imagina cum vor reuși ea și fiul ei să treacă prin viață fără el. După câteva săptămâni, pastorul Solheim o duse pe Sabina la ambasadorul suedez, vechiul lor aliat. Voiau să-i ceară acestuia ajutorul. Ambasadorul Reuterswaerd le răspunse că va vorbi imediat cu Ministrul de Externe, Ana Pauker.

Răspunsul acesteia fu în mod evident unul inventat: „După informațiile noastre, pastorul Wurmbrand a fugit din țară cu o valiză plină cu bani care îi fusese încredințată pentru ajutorarea celor ce suferă din cauza foametei. Ni s-a spus că e în Danemarca.”

Ambasadorul aduse apoi cazul lui Richard în cabinetul primului ministru Petru Groza, însă acesta repetă aceleași cuvinte, căroro le adăugă o promisiune jovială: „Deci credeți că Wurmbrand se află într-una din închisorile noastre? Dacă puteți dovedi asta, îl eliberez!”

Comuniștii erau atât de siguri de ei înșiși. Poate că de aceea umbla vorba: „O dată ce-l înhață Securitatea, omul încetează să mai existe.”

SALVATOAREA PUNTE DE LEGĂTURĂ

După câteva luni de eforturi inutile, Sabina se afla la biserică într-o seară, când fu chemată să se întâlnească la intrare cu un străin care aștepta la ușă. Omul era nebărbierit și mirosea a țuică. Insistase să-i vorbească Sabinei între patru ochi.

- L-am întâlnit pe soțul tău, îi spuse simplu. Inima Sabinei se întoarse pe dos. Primea în sfârșit vești despre soțul ei. Sunt gardian – nu mă întreba la ce închisoare – dar află că sunt gardianul care îi duce mâncarea... A spus că m-ai plăti bine dacă ți-aș aduce niște vești cât de cât.

- Cât îmi ceri? îl întrebă Sabina.

La câte minciuni ascultase, nu mai era sigură dacă omul avea cu adevărat informații reale.

- Îmi risc pielea, să știi.

Suma pe care o ceru era uriașă – și nu voia să negocieze.

Pastorul Solheim era la fel de suspicios ca Sabina. Îi spuse gardianului:

- Adu-mi câteva cuvinte care să fie așternute cu scrisul de mână al lui Richard. Îi dădu o ciocolată din depozitul cu provizii pentru victimele foametei și îi spuse: Du-i asta lui Richard și adu-mi înapoi un mesaj care să-i poarte semnătura.

Gardianul plecă și Solheim se întoarse către Sabina.

- Asta e tot ce putem face, îi spuse. Nu avem de unde ști dacă gardianul spune sau nu adevărul și ne cere o sumă considerabilă. Sabina știa că pastorul Solheim n-ar fi vrut ca ea să-și facă speranțe deșarte, pentru ca apoi să și le vadă spulberate din nou.

Două zile mai târziu, însă, omul reveni. Își dădu jos șapca și, vârându-și degetele în căptușeală, îi înmână Sabinei ambalajul ciocolatei. Despăturindu-l cu grijă, citi: „Scumpa mea soție, îți mulțumesc pentru dulceața ta. Sunt bine. Richard.“

Inima Sabinei tresări. Era în viață! Era scrisul lui de mână! Apăsât și clar, hotărât și totuși nelineștit. Nu avea cum să se înșele asupra speranței tumultoase care emana din acele rânduri.

- E bine sănătos, spuse gardianul. Unii nu rezistă la încarcerarea solitară. Nu se simt bine în propria lor companie. Din nou bărbatul mirosea a țuică. Îți transmite că te iubește.

Sabina fu de acord să-i plătească suma cerută cu condiția ca omul să continue să transmită mesaje. Într-un final spuse:

- Bine. Dar să știi că îmi asum un risc mare. Unii au primit douăzeci de ani pentru o chestie ca asta.

Fu de acord să-și riște libertatea dintr-un dublu atașament: față de bani și față de alcoolul pe care banii îl aduceau. Totuși, se pare că-l și admira pe Richard și uneori îi strecura câte o porție de pâine în plus.

- Sabina îi fu recunoscătoare pentru sacrificiu și omul continuă să-i aducă mesaje de la Richard. Un gardian bețiv devenise firul care o lega de Richard. Deocamdată trebuia să se mulțumească și numai cu atât.

PEDEPSIREA FAMILIEI PRIZONIERULUI

Legile comuniștilor erau aspre. Soția unui deținut politic nu putea primi cartelă de alimente. Aceste cartele le erau destinate doar „muncitorilor“. De asemenea, soția unui deținut politic nu putea munci. De ce? Pentru că nu avea cartelă și, deci, nu exista.

Sabina implora autoritățile. „Din ce să trăiesc? Și cum să-mi hrănesc fiul?“ „Asta e problema ta, nu e problema noastră.“

Sabina își făcea griji pentru Mihai. De când Richard fusese arestat, îl vedea cum slăbește văzând cu ochii din cauza lipsei de hrană sățioasă. Și știa că Mihai încă-și jelea „frații și surorile“, cei șase copii orfani pe care Sabina și Richard îi luaseră la ei după masacrele naziste din estul României.

Dar apoi, auzind că rușii se hotărâră să repopuleze cu refugiați cele două provincii pe care le anexaseră, Basarabia și Bucovina, cei doi soți își dădură seama că, mai devreme sau mai târziu, copiii aveau să fie luați de lângă ei și trimiși în est. Sute de alți orfani avură de trecut prin aceeași situație critică. Sabina se gândi că, poate, dacă ar reuși să-i trimită în Palestina, acolo unde noul stat Israel era pe cale să se nască, totul avea să fie bine. Astfel, cuprinși de tristețe, într-o zi nefastă, i-au dus pe copii să se îmbarce pe pachebotul turcesc Bulbul, împreună cu o mică armată de refugiați. Le era greu să-i vadă plecând, dar a-i trimite în Palestina părea să fie mult mai bine decât să aștepte o soartă necunoscută care să-i ia prin surprindere sub ruși.

Trecuseră săptămâni întregi și încă nu se iviseră vești despre vas. Cu fiecare zi care trecea, Sabina era tot mai îngrijorată. Puse în aplicare un plan internațional de căutare, acoperind zone de la Marea Neagră până la Marea Mediterană. Vasul, însă, dispăruse și, încetul cu încetul, dispărea și speranța. Se crezu că Bulbul lovise o mină rămasă din timpul războiului și că se scufundă împreună cu toți pasagerii care se aflau la bord.

Durerea pe care o simți familia Wurmbbrand fu teribilă. Sabina și Richard îi iubiseră pe copii ca și cum ar fi fost ai lor și Mihai se bucurase de ei de parcă îi erau frați. Când Sabina acceptă într-un final adevărul morții celor șase orfani, nu mai vru să discute cu nici un străin și nu mai vru să vadă pe nimeni din afara familiei

sale. Credința îi era pusă la grea încercare. Cum a putut Dumnezeu să lase una ca asta să se întâmple? Cum de a putut să-mi ia copiii? se întreba ea neîncetat.

Desigur, Sabina știa în sinea ei că nu-L putea învinui pe Dumnezeu pentru ura și războaiele rasei umane. Foarte probabila scufundare accidentală a vasului fusese o consecință a acestora. Dar ea îi iubise pe copii și se întreba cum va putea vreodată să treacă peste această durere.

Din miezul propriei sale suferințe, Sabina căuta să-l mângâie și pe Mihai, care plângea plin de amărăciune oricând se gândea la copiii care-i trecuseră prin viață și-i luminaseră zilele. Îl ținea în brațe și-i spunea o poveste pe care o auzise deseori spusă de Richard:

Se spune că în timp ce un rabin vestit era plecat de acasă, cei doi fii ai săi muriseră. Amândoi fuseseră neobișnuit de frumoși și de pricepuți în cunoașterea Legii. Îndurerată, soția lui îi duse în camera lor de culcare și le acoperi trupurile cu o învelitoare albă. În seara aceea, rabinul se întoarse acasă.

- Unde sunt fiii mei? întrebă el. M-am uitat de mai multe ori peste tot prin curte și nu i-am văzut nicăieri.

Soția îi aduse o cană de apă pentru a-l răcori, dar el continua să întrebe: „Unde sunt fiii mei?”

- Sunt pe aici, răspunse ea, punându-i înaintea o porție de mâncare pentru a-i potoli foamea.

După ce termină de mâncat, soția i-a vorbit:

- Dacă-mi dai voie, aș vrea să te întreb ceva.

- Te rog, întreabă-mă.

- În urmă cu ceva vreme, o prietenă îmi dădu spre păstrare două diamante foarte frumoase și am avut grijă de ele ca și cum ar fi fost ale mele. Acum mi le cere înapoi. Să i le dau?

- Poftim? întrebă rabinul. Mai e loc de ezitare înainte de a returna ceva persoanei căreia îi aparține de drept?

- Nu, îi răspunse femeia. Totuși, am găsit cu cale să nu i le dau înapoi înainte să te întreb pe tine.

Apoi îl conduse în cameră și ridică învelitoarea albă de pe cele două trupuri moarte ale băieților.

- Băieții mei! Băieții mei!“ se tânguia cu glas tare tatăl. Fiii mei, lumina ochilor mei!

Mama se întoarse și plânse cu multă amărăciune.

După o vreme, își luă soțul de mână și-i spuse:

- Nu m-ai învățat tu că nu trebuie să șovăim când vine vorba să dăm înapoi ceea ce ni s-a încredințat pentru păstrare? Domnul a dat, Domnul a luat, numele Domnului fie lăudat.

Povestea îi oferea prea puțină mângâiere lui Mihai, dar înțelegea ceea ce voia mama lui să spună și curajul ei îi dădu putere. Avea acum zece ani și era înalt pentru vârsta lui, avea obraji ascuțiți și strălucitori și o privire întrebătoare. La școală învăța lecția dură despre ce însemna să fii fiul unui „element antisocial“. Mihai își adora tatăl, iar Sabinei nu-i veni ușor să-i explice că acesta fusese luat de lângă ei și închis doar pentru vina de a fi pastor. Și acum, zi de zi, tot mai mulți oameni dispăreau.

La un moment dat, fură eliberați din închisoare un număr de prizonieri binecunoscuți. Veniră acasă în ambulanțe și-și arătară vânătăile și cicatricile, povestind despre torturile la care fură supuși. Când vestea despre felul în care fuseseră tratați se răspândi, autoritățile îi arestară pe toți din nou.

Sabinei îi venea atât de greu să se gândească la ororile pe care scumpul ei soț cu siguranță le îndura. Se rugă ca acesta să nu cedeze și să nu-și trădeze prietenii. Richard promisese că prefera să moară decât să facă una ca asta, dar cine poate ști cât de mult poate să reziste un om? Sfântul Petru jurase că nu se va lepăda de Hristos, totuși o făcuse, și încă de trei ori.

BĂTAIA DIN UȘĂ

Pe Sabina o liniștea gândul că, dacă Richard va muri, se va întâlni din nou cu el în viața de după moarte. Se înțeleseseră să se aștepte unul pe altul la una dintre cele doisprezece porți ale raiului, la Poarta Beniamin. Isus își dăduse o întâlnire similară cu discipolii Săi, mai exact să se întâlnească în Galileea după moartea Sa. El își ținuse promisiunea.

Însă pe Sabina nu viața viitoare o preocupa acum, ci bătaia în ușa de la ora cinci dimineața...

Sabina lucrase până târziu cu o seară înainte, prestând muncă voluntară la biserică și făcând apoi câteva vizite. Mihai era la niște prieteni de la țară și una dintre prietenele Sabinei stătea la ei, în micul lor apartament. Vocea aspră le sperie pe cele două femei, trezindu-le. Un trosnet care traversa liniștea din zorii zilei:

- Sabina Wurmbbrand! Deschide! Știm că ești înăuntru.

Sabina se îndreptă către ușă, temându-se că cei de afară ar putea-o sparge pentru a intra în orice clipă.

- Sabina Wurmbbrand? răcni omul cu ceafă de bivol care era în fruntea grupului, atunci când Sabina deschise ușa. Știm că ascunzi arme aici. Arată-ne unde sunt, acum!

Înainte de a apuca să reacționeze, bărbații scoteau deja afară cufer pentru a le cerceta, deschideau dulapuri și goleau sertarele pe jos. Un raft de cărți se prăbuși, iar prietena Sabinei se grăbi să le recupereze.

- N-ai treaba lor, se răsti unul dintre bărbați. Îmbrăcați-vă.

Cele două femei fură nevoite să se îmbrace de față cu șase bărbați, care călcau în picioare toate lucrurile aruncate pe podea, în timp ce devastau apartamentul. Din când în când, se apucau să strige, ca pentru a se încuraja unul pe altul să continue această căutare absurdă.

Deci nu ne spui unde sunt ascunse armele? O să întoarcem locul ăsta cu susu-n jos!

Sabina îi răspunse liniștită:

-Singura armă din casa asta este aici. Și îngenunche pentru a-și ridica Biblia cu grijă de sub picioarele unuia dintre soldați.

Ofițerul cu ceafă de bivol răcni:

- Vii cu noi ca să faci o declarație completă!

Sabina puse Biblia pe masă și spuse:

- Vă rugăm acordați-ne câteva minute ca să ne rugăm. După aceea vin cu voi.

În timp ce ieșea, Sabina apucă un pachet pe care i-l întinse prietena ei – o pereche de șosete și niște lenjerie de corp. Acestea aveau să fie foarte valoroase acolo unde mergea ea.

ZIUA ELIBERĂRII

Unul dintre gardieni îi acoperi ochii Sabinei, ca să nu poată vedea, după care o scoaseră afară din apartament. După ce parcurseră cu mașina un drum nu foarte lung, fu târâtă de-a curmezișul unei parcări, după care gardienii îi descoperiră ochii în timp ce-și înghesuiau noua prizonieră într-o cameră lungă și goală, aglomerată de alte femei. Din când în când, se auzea câte un nume. În rest, deținutele așteptau în liniște. Elementele „sociale putrede” ale României așteptau să fie chemate pe nume pentru a-și afla soarta.

Era 23 august, Ziua Eliberării, după cum o numeau comuniștii.

Înainte de lăsarea serii și după o lungă zi de așteptare, li se împărți pâine neagră și supă diluată. Într-un final, fu strigat și numele Sabinei. I se acoperiră din nou ochii și fu din nou dusă cu mașina. De data aceasta, drumul o duse pe Sabina la ceea ce mai târziu află că era sediul Securității. Fu înghesuită într-o celulă strâmtă, laolaltă cu mai multe femei.

ÎNTREBĂRILE DE LA CAPĂTUL LABIRINTULUI

Trecuseră câteva zile, când Sabina fu scoasă din celula comună și închisă de una singură. Scrutând celula mică, își dădu rapid seama că lipsea ceva: găleata. În scurtul timp pe care îl petrecuse în detenție, Sabina înțelese că găleata era un obiect esențial. Acum tocmai acel obiect lipsea.

Deseori, Sabina putea să audă cum bocancii grei ai gardianului călcau apăsător de-a lungul coridorului îngust și de fiecare dată se întreba dacă nu veneau după ea. Într-un final, îi veni într-adevăr rândul. Ușa celei se deschise cu un zăngănit și gardianul urlă:

- Întoarce-te cu spatele!

Apoi ochii îi fură acoperiți din nou.

- Mișcă-te! Ia-o la dreapta. Acuma la stânga. Iar la stânga. Mișcă-te!

Brusc, frica puse stăpânire pe Sabina, în timp ce era purtată de gardian prin ceea ce părea a fi un labirint. Începu să se întrebe dacă schimbările bruște de direcție aveau s-o ducă în fața unui

pluton de execuție și dacă avea să moară pe întuneric, fără să se aștepte la asta. Încercă să-și stăpânească emoțiile care o luaseră razna. Labirintul se sfârși dintr-o dată și ochii Sabinei îi fură descoperiți. Se găsea în fața unui gardian înalt și blond cam de vârsta ei.

- Ești conștientă de crima pe care ai comis-o împotriva statului, nu-i așa, doamnă Wurmbrand? Sabina fu distrasă de strania asemănare dintre ofițer și un bărbat cu care avusese o serie de întâlniri la Paris. Vei scrie acum o declarație detaliată despre ea, ordonă bărbatul, arătându-i printr-un semn un stilou și un carnet.

- Dar ce să scriu? întrebă Sabina. Nu știu de ce m-ați adus aici. Ordinele continuară.

- Scrie care a fost crima pe care ai comis-o împotriva statului!

Sabina luă stiloul care-i fu oferit și așternu câteva cuvinte în scris, în care afirma din nou că nu este conștientă de vreo nelegiuire pe care s-o fi comis. Ofițerul citi cele pe care le scrisese femeia și o trimise apoi nervos înapoi în celulă. În timp ce închidea ușa trântind-o, gardianul îi spuse:

- Acum vei sta aici până vei fi gata să scrii ceea ce ți-a cerut locotenentul să scrii. Dacă nu, vei avea parte de alt tratament.

Ce tratament va fi acela? se întrebă Sabina. Intimidare și batjocură? Umilire? Tortură? Atâtea se spusese despre cele pe care prizonierii creștini le aveau de îndurat în închisorile comuniste, că Sabina știa prea bine de ce erau în stare să facă. Unii dintre foștii prizonieri vorbiseră chiar de tortura psihică, care fusese concepută special pentru a-l „înmuia” pe prizonier în vederea unui interogatoriu mai reușit. Comuniștii obișnuiau, de pildă, să pună înregistrări cu voci care urlă și-i spuneau prizonierului că urletele aparțineau copiilor săi torturați. Cum ar putea un părinte întreg la minte să facă față unui astfel de moment?

În cadrul următoarei întâlniri cu locotenentul se conturară în sfârșit probleme care aveau legătură cu arestarea lui Richard.

- Doamnă Wurmbrand, spuse el, soțul tău e acuzat de activități contrarevoluționare. Pentru vina asta, ar putea fi împușcat. Colegii lui au vorbit, venind în sprijinul acuzațiilor care i se aduc.

Inima Sabinei bătea cu putere. Bărbatul mințea, desigur, urmărind să-i vadă reacția. Sabina își dădu toată silința să nu exprime nici un sentiment, în timp ce locotenentul continua:

- E posibil ca ei să încerce doar să-și scape pielea. Poate că ei sunt adevărații contrarevoluționari. Nu putem să ne pronunțăm, decât dacă ne spui tot ce-au zis oamenii care lucrează cu misiunea. Totul. Vorbește, denunță-i pe adevărații contrarevoluționari și soțul tău va fi eliberat mâine.

Gândul o tenta puternic pe Sabina, dar nu avea încredere în comuniști.

- Nu știu nimic, spuse ea, înfruntând privirea locotenentului.

În acea noapte, îngrijindu-și vânătăile provocate de loviturile gardianului, se întinse pe pătutul îngust și-i simți capătul cu picioarele. Săracul Richard, se gândi ea. El, care e atât de înalt, cu siguranță că picioarele lui o să atârne la capătul patului.

Oare ce-i făceau acum? Pentru o clipă fusese gata să declare orice doar pentru a fi din nou împreună cu el, în siguranță; în clipa imediat următoare se hotărî să nu cedeze unei astfel de tentații. Două dorințe care, aparent, se opuneau una alteia, se luptau acerb în inima ei: voia ca Richard să supraviețuiască și voia ca Richard să nu cedeze.

O bucată de tencuială de un alb semănător cretei căzuse de pe peretele celulei. Sabina o ridică și-și desenă cu ea o cruce pe pătura de culoare închisă. Apoi îi mulțumi lui Dumnezeu. Și, asemeni unui răspuns ce părea șoptit de Cel ce auzise rugăciunea, un gând i se ivi în minte: șapte. Sabina își dădu seama că se află în celula cu numărul șapte: cifra sfântă a zilelor în care fu creată lumea.

I se păru o încurajare atât de mare, încât Sabina se întinse pe pat și începu să plângă. Trupul îi rămase în întuneric, dar spiritul i se ridică într-o lumină imaginară care depășea limitele închisorii. Își frecă mâinile de crucea pe care o desenase pe pătură și, adormind, șopti: „Suntem răstigniți împreună cu Hristos.”

- Trezește-te!

A doua zi în zori, Mielu, gardianul șef, cel cu față roșie, era deja în pragul ușii. Sabina se ridică și se așeză cu fața la perete, așa cum învățase că trebuie să facă. Cu un gest brutal ochii îi fură

acoperiți și din nou fu condusă prin labirintul întunecat. De data asta, Mielu, un bărbat mult mai în vârstă decât Sabina, o interogă punându-i întrebări chinuitoare vreme de o oră.

- Cu cine te-ai culcat? Ce-ai făcut cu ei? Vreau să știu cu cine și cât de des – tot, tot, tot.

Epuizată fizic și sufletește, sătulă de această situație, Sabina fu stupefiată când văzu ce turnură luase interogatoriul. Răspunse în liniște:

- Nu-ți voi spune ceea ce vrei tu să auzi. Cele mai îngrozitoare antecedente de ordin sexual nu pot reține o persoană de la a deveni sfântă, dacă aceasta e voia Domnului, mai adăugă ea. Maria Magdalena fusese o prostituată cândva. Totuși, oamenii o vor adora în vremuri când tu și cu mine vom fi fost de mult uitați.

Mielu mormăi o obscenitate și o trimise pe Sabina înapoi în celulă.

CINEVA M-A CUMPĂRAT DEJA!

În timpul sesiunii următoare, Sabina fu forțată să privească fotografiile unor oameni diferiți.

Îl recunoscut pe unul dintre ei, un rus pe care îl botezară în secret acasă la ei.

- Îl recunoști pe vreunul dintre ei? o întrebă un interogator chel.

Sabina știa ce avea să se întâmple dacă le-ar da un singur nume. Interogatorul își îndulci oferta.

Spune-ne ce vrem să știm și vă vom elibera pe tine și pe soțul tău.

Ispita era foarte puternică, dar la fel era și dorința de a-și sacrifica viața pentru fratele ei.

Nu recunosc pe nimeni.

Chelul bănuia că Sabina nu spunea adevărul și într-un final o întrebă care ar fi prețul ei.

- Fiecare femeie are un preț. Al tău care e? Libertatea? O funcție pastorală bună pentru soțul tău? Bani? Spune care este.

Sabina era sătulă de constanta folosire a puterii și de promisiunile deșarte. Singurul lui interes era să aresteze cât mai mulți oameni și Sabina n-avea de gând să joace vreun rol în asta.

- Pe mine cineva m-a cumpărat deja! exclamă ea. Isus a fost torturat și a murit pentru mine. Îmi puteți oferi voi un preț mai mare de atât?

Fața interogatorului se înroși de mânie și Sabina crezu că bărbatul o va plesni. Dar în loc să facă asta, acesta se mulțumi s-o trimită înapoi în celulă.

Într-un final, Sabina fu închisă din nou într-o celulă comună. Lunile trecură una după alta și frigul iernii începea să se instaleze. Își făcea neîncetat griji pentru Mihai. Cine avea grijă de el? Trăia pe străzi? Suferea de frig? Era bolnav? Poate comuniștii l-au luat și pe el în arest. Mii de îndoieli și de neliniști îi străpungeau inima în fiecare clipă.

În noiembrie, directorul închisorii veni în celula în care Sabina era ținută captivă.

- Vom citi o listă de nume, explică directorul. Acelea dintre voi care se aud strigate trebuie să fie gata de plecare în zece minute.

Nu li se aduse la cunoștință nimic altceva. O forfotă cuprinse grupul de prizoniere, în timp ce gardianul care-l însoțea pe director începu să citească numele, printre care și pe al Sabine.

- Ce părere ai? o întrebă Sabina în șoaptă pe femeia de lângă ea, care-și aduna la rândul ei lucrurile pentru a pleca.

- Cred că fie ne eliberează, fie ne împușcă, răspunse femeia pe un ton sumbru.

DOMNUL SĂ TE AIBĂ ÎN PAZĂ DACĂ AJUNGI LA JILAVA

Totuși, nu fură nici eliberate, nici împușcate – cel puțin nu încă. Sabina și celelalte femei fură duse la Jilava, cea mai temută închisoare din toată România. Sabina își aminti că auzise vorbindu-se despre această închisoare notorie. Și se părea că exista o celulă anume în care aveau loc orori de nedescris. „Domnul să te aibă în pază dacă ajungi vreodată la Jilava în celula patru“, avertiza zvonul.

Un gardian care se prezentase drept sergentul Aspra, le conduse pe deținute prin pasaje arcuite care coborau, ducând în subterană. Într-un final se aflau în fața unei uși de oțel care avea gratii ruginite de sus până jos.

- Bine-ați venit în celula numărul patru! proclamă Aspra, mândru.

Era în mijlocul dimineții când ajunseră și în celulă era aproape beznă. De tavan atârna un singur bec ce lumina slab. Paturi suprapuse din lemn erau dispuse în două straturi, aliniate de-a lungul camerei ce părea un cavou. Sus, la capătul îndepărtat al celei, se afla o singură fereastră care fusese, însă, acoperită cu vopsea.

O sută de ochi se zgâiau la noile venite. Sabine, care aproape se sufoca din lipsă de aer, îi reveni patul de la capăt, cel amplasat direct deasupra găleții.

După ce dormise cu întreruperi, Sabina fusese trezită brutal atunci când se dădu deșteptarea la cinci dimineața. Imediat, cinci-zece de femei se aliniază pentru a folosi mica găleată. Mai târziu, Sabina află că două sute de femei erau ținute în patru celule, iar trei mii de bărbați ocupau restul închisorii. Jilava fusese concepută pentru a găzdui un total de șase sute de prizonieri.

La ora unsprezece, femeile se aliniază, pentru că un butoiăș de supă fusese adus înăuntru. Sabina se mira cât de liniștite erau colegele ei de celulă, luând în considerare faptul că supa le era servită împreună cu o singură felie de pâine. Însă în clipa în care butoiășul dispăru din celulă, liniștea camerei se topi într-un scandal sălbatic. Femeile începură să se înjure una pe cealaltă, luptându-se pentru mâncare. În câteva clipe, gardienii se întoarseră și începură să le bată pe femei cu bastoanele, răsturnând castroanele în toate părțile, până când podeaua se acoperi cu bălți mari de supă. Aspra le promise nervos că a doua zi nu aveau să mai primească supă.

Din nou celula fu cuprinsă de liniște și femeile se gândeau la cum va fi a doua zi fără să mai primească mâncare.

Încetul cu încetul, se înfiripă conversații în șoaptă. Una dintre deținute o întrebă pe Sabina de ce fusese închisă.

- Nu arăți prea periculoasă, îi spuse ea și toate capetele priviră spre ea, analizând-o din cap până în picioare pe noua venită.

Sabina zâmbi:

- Sunt soția unui pastor, răspunse.

Auzindu-i răspunsul, câteva prizoniere scuipară câteva blesteme și-i întoarseră spatele. Altele, însă, s-au arătat interesate.

- Atunci trebuie că știi niște povești din Biblie, îi spuse o prizonieră al cărei nume era Elena, așezându-se pe pardosea lângă ea.

- Știu, îi răspunse Sabina, zâmbind din nou. Ți-ar plăcea să ascuți una?

În următoarele câteva ore Sabina avu parte de o audiență captivată, în timp ce istorioarele se înșirau una după alta. În biserica ei toată lumea se pusese de acord: nimeni nu se pricepea mai bine ca Sabina să spună o poveste. Acultând fermecate poveștile incitante, femeile uită pentru o vreme că în următoarele treizeci și șase de ore aveau să nu mai primească porția de mâncare.

Sabina fu încurajată de interesul manifestat de colegele ei de detenție față de povestirile biblice, însă avea să descopere în curând că zvonurile care circulau despre Jilava erau mai mult decât fondate. Femeile gardian își ascultau ordinele cu o supunere oarbă. Dacă li se ordona să bată o prizonieră, o băteau fără cruțare, folosind bastoanele. Meticulos și tare. Nu manifestau nici remușcări, nici milă. Le tratau pe deținute de parcă ar fi fost niște covoare.

SĂ DAI O RAZĂ DE SPERANȚĂ... ȘI APOI SĂ O RĂPEȘTI

- Veniți și serviți-vă! Supă de morcovi, doamnele mele!

Invitația sarcastică a gardianului și mirosul urât care emana din oala aburindă anunțau venirea mesei. Dar multe dintre femeile mai în vârstă nu se adunară la rând. Erau prea vlăguite până și pentru a se alinia ca să primească mâncare. Deși Sabina nu știa asta la acea oră, dieta ucigător de săracă era parte din pregătirea pentru lagărele de muncă. Expunându-le pe femeile mai slabe, această măsură își dovedi eficiența.

- E muncă de sclavi desigur, îi spuse o profesoară tânără. Dar la Canal primești aproape un kilogram de pâine pe zi – și macaroane!

Închisoarea era plină de zvonuri despre noul lagăr de muncă de la Canalul Dunării. Fiecare nou-venit avea câte ceva de adăugat despre uriașul proiect care avea să coste miliarde, în pofida faptului că majoritatea forței de muncă provenea de la prizonieri care prestau muncă forțată. Canalul urma să parcurgă 65 km de câmpie stearpă din sudul României, legând Dunărea de Marea Neagră.

- La Canal primești tot ce vrei de acasă! le spunea deținuților unul dintre oficialii închisorii.

- Chiar și ciocolată?

Sabina era uimită. Renunțând la libertate, visul predominant al femeilor era acum să primească ciocolată.

Zvonurile mai povesteau și despre haine calde care erau disponibile gratuit la Canal, la fel ca asistența medicală. Totuși, ultima din acest șir de promisiuni fu cea care îi atrase Sabinei atenția. Mai mult decât că primeau haine și ciocolată, se spunea că la Canal prizonierii puteau primi vizite lungi de o zi întreagă din partea membrilor de familie!

Sabina se agăță de speranța de a-l putea vedea pe Mihai din nou și nu se mai gândi la altceva.

- Dar nu toată lumea va avea dreptul să meargă la Canal și să muncească, le avertiză Viorica, una dintre paznicele închisorii. După cum îi spuse ofițerul politic într-una din zilele trecute: „Într-o societate socialistă munca este un privilegiu, nu o răsplată pentru bandiți.”

Era una dintre caracteristicile culturii carcerale: să dai o rază de speranță. Mai târziu, oferta avea să le fie prezentată iar, în noi termeni. La data de 6 ianuarie 1951, când Mihai împlinea doisprezece ani, Sabina avea să descopere acești noi termeni.

- Îți voi face o ofertă, o anunță într-o dimineață căpitanul Zaharia Ion. În loc să mergi la muncă la Canal, poți rămâne aici în calitate de deținut special. Vei avea parte de un confort relativ și

de toate privilegiile de la Canal, fără să fie nevoie să și muncești. Este o ofertă cu adevărat generoasă.

Sabina știa că în închisoare nu există privilegii pentru care să nu trebuiască să plătești un preț. Aștepta în liniște ca directorul să lase lovitura să cadă.

- Tot ce trebuie să faci este să-mi dai raportul din când în când, despre celelalte prizoniere – totul strict confidențial, desigur. Este foarte simplu și nimeni nu trebuie să afle de mica noastră înțelegere.

Fără să ezite o clipă măcar, Sabina îi dădu răspunsul ei:

- Mulțumesc, îi spuse ea pe un ton respectuos, dar în Biblie poți să găsești exemplele a doi trădători. Unul care l-a trădat pe Regele David și altul care l-a trădat pe Isus. Amândoi s-au spânzurat. Nu vreau să sfârșesc și eu la fel, deci nu voi fi turnătoare.

Într-o clipită, comportamentul directorului trecu de la îndatoritor la amenințător.

- Atunci nu mai vezi tu libertatea în veci! răcni el.

Sabina se întreba dacă mai avea vreo șansă de a ajunge măcar la Canal. Știa că numele ei era pe una dintre listele cu cei care vor pleca și știa că prizonierii aleși puteau pleca în orice clipă. Se îngrozea la gândul muncii forțate, dar ar fi făcut orice să-l poată vedea pe Mihai – mai puțin să devină o trădătoare.

Câteva zile mai târziu, Sabina fu transferată în lagărul de muncă forțată de la Dunăre. Ea și celelalte prizoniere descoperiră foarte repede că fuseseră păcălite.

CANALUL

În prima dimineață, pe Sabina o trezi mirosul acru de excremente de șobolan. Auzi o voce care îi spunea vecinei de lângă ea:

- Ar trebui să lași niște pâine pentru ei noaptea. În felul ăsta n-or să te muște.

Zi de zi, Sabina ieșea la muncă împreună cu ceilalți prizonieri – atât femei, cât și bărbați. Aveau de construit un dig și Sabina trebuia să care pietre mari pe o distanță de două sute de metri până la șalupă, să le arunce înăuntru și apoi să se întoarcă după

altele. Avea senzația că spatele i se va rupe de la această greutate constantă. Îi venea greu până și să-și întindă oasele.

Fiecare echipă de muncitori avea un șef de brigadă ale cărui ajutoare verificau câtă muncă prestau deținuții. Norma obișnuită putea urca până la aproximativ șapte metri cubi. Dacă muncitorii îndeplineau norma, a doua zi aceasta urma să crească. Dacă nu o îndeplineau, urmau să fie pedepsiți.

Sabina nu și-ar fi putut imagina niciodată condițiile pe care le aveau de îndurat în lagăr. Când întrebă de acele privilegii care li se promisese, i se râse în nas.

Tot mai multe femei ajungeau în lagăr pentru a munci la Canal. La fel ca Sabina, fiecare dintre ele își dorea cu ardoare să-și vadă familia, mai ales copiii. Realizând care era dimensiunea noului proiect al Canalului, majoritatea femeilor începură să-și piardă speranța. Dar Sabina se agăța cu toată puterea de o speranță care depășea orice proiect de canal sau sistem de închisori. În curând, această altă speranță începu să se facă simțită și celelalte prizoniere și-ar fi dorit să poată avea la rândul lor o astfel de nădejde.

- Te rugăm, Sabina, spune-ne alte istorisiri din Biblie, o rugau ele după o zi grea de muncă.

Sabina știa care erau pericolele; știa ce se putea întâmpla dacă ar fi fost prinsă. Cu toate acestea, nu pierdea nici o ocazie să le împărtășească Evanghelia colegelor ei de detenție. Tot mai multe prizoniere veneau la ea, mărturisindu-și păcatele și întrebând-o dacă ar putea vreodată primi iertarea. Sabina le asigura că Dumnezeu ar fi oricând gata să le ierte și le spuse un lucru pe care-l auzise de la Richard.

- Iadul înseamnă să stai singur în întuneric, amintindu-ți de răul pe care l-ai făcut.

Cu siguranță că aceste femei aveau parte aici de această experiență.

Dacă Sabina refuzase oferta de a deveni turnătoare, alte femei nu făcuseră la fel. Uneori prizonierele știau cine era informatoarea, dar niciodată nu puteau fi prea sigure. Dilema era una perpetuă. Ar fi fost posibil, de pildă, ca o prizonieră să-i ceară Sabinei să-i spună mai multe despre Hristos, însă numai ca s-o păcălească

pentru a o duce în punctul de a vorbi despre credința ei – fapt interzis și care ar fi avut consecințe îngrozitoare. Pe de altă parte, era posibil și ca femeia pur și simplu să vrea să afle aceste lucruri. Nu prea avea de unde ști dacă i se întindea sau nu o cursă, așa că de cele mai multe ori alegea să vorbească.

Fusese pârâtă de către un informator de mai multe ori. Sabina fusese dusă la „carceră” – un dulap îngust, suficient de mare încât să încapă o singură persoană, stând în picioare. Fusese trimisă la carceră imediat după o zi de muncă, lăsată acolo de-a lungul întregii nopți și scoasă afară tocmai înainte de a merge la lucru pentru a-și face norma. Carcera deveni un loc familiar pentru Sabina pe parcursul șederii sale la Canal.

UN LICĂR DE SPERANȚĂ

Îi întreba mereu pe prizonierii nou-veniți dacă nu știau ceva de Richard. Nu primise nici o veste, până când o prizonieră îi spuse despre un predicator pe care îl întâlnise la Văcărești. De fapt, nu-l întâlnise, îl ascultase doar vorbind. Celula lui era aproape de toaletă și în timp ce pușcăriașii așteptau la coadă, „predicatorul din pușcărie” îi încuraja să-L urmeze pe Hristos și să-i primească dragostea. Toți cei din închisoare întrebau cine era acel predicator, dar nimeni nu știa. Acum prizoniera îi spuse Sabinei că e sigură că acela era Richard.

Chipul Sabinei se luminează de bucurie. Richard al ei era încă în viață! „Predicatorul din pușcărie” trebuia să fi fost el. Dar speranțele îi fură apoi spulberate de finalul poveștii prizonierei:

- Într-o zi am auzit că predicatorul era foarte bolnav. După aceea am început să-l auzim tot mai rar, până când nu l-am mai auzit deloc. Se zvonea că murise. Îmi pare rău.

Ochii Sabinei se umplură de lacrimi, dar refuză să scoată vreun cuvânt. Avea să-și verse jalea în fața lui Dumnezeu. Se rugă ca Dumnezeu să adauge ani la viața credinciosului Său servitor, Richard al ei, dacă acesta mai era încă în viață. Se mai rugă și pentru Mihai, de teamă ca nu cumva să fie și el arestat și trimis la Canal. Inima i se opri pentru o clipă într-o zi când văzu un

băiat de vârsta lui Mihai muncind la canal. Deși fu ușurată să vadă că nu era fiul ei, tot plânse pentru copil – și pentru mama lui, oriunde s-ar fi aflat aceasta – și îi cuprinse în rugăciunile ei.

În sfârșit, un licăr de speranță se ivi apoi. În duminica aceea urma să fie zi de vizită! Sabinei nu-i veni să-și creadă urechilor. Să-l vadă iar pe Mihai – ce mare bucurie ar fi! Când veni ziua mult așteptată, o deținută îi împrumută Sabinei o rochie; a ei ajunsese numai zdrențe din pricina căratului de pietre. Inima îi era plină de o speranță nerăbdătoare și număra clipele până când își va putea strânge copilul din nou în brațe. Însă când prizonierele erau organizate pentru a-și primi vizitele, li se spuse că trebuie să stea în cealaltă parte a camerei față de cei ce le vizitau și că vor avea la dispoziție pentru conversație numai 15 minute.

Apoi îl zări pe Mihai și-l îmbrățișă doar cu inima, iar ochii ei plini de lacrimi îl încălziră cu dragostea ei din cealaltă parte a încăperii. Cât era de subțirel și ce trăsături serioase avea! Emoțiile mamei și ale fiului șterseră timpul cu buretele. Amândurora le venea greu să rostească vreun cuvânt și, desigur, le era imposibil să vorbească ceva personal. Când trecură cele 15 minute, strigătul Sabinei traversă distanța care îi separa:

- Mihai! Mihai, să crezi în Isus din toată inima ta!

Era cel mai bun lucru pe care i l-ar fi putut spune.

Cuvintele îi fuseseră întrerupte însă, de gestul brutal cu care unul dintre gardieni o împinse, după care fu condusă afară de către paznici.

Înapoi la barăci, restul deținuților se strânseseră în jurul ei și o întrebară cum arăta Mihai și ce-i spusese acesta. Dar Sabina nu putea decât să dea din cap. Vreme de mai multe ceasuri, nu fu în stare să vorbească din pricina emoțiilor care-i umpleau inima la gândul scumpului ei fiu.

Din păcate, multe dintre femei așteptaseră toată ziua pe cineva care nu apărui. Sabina nu putea decât să se roage pentru ele, în timp ce acestea plângeau în hohote pe saltelele lor de paie.

Când veni iarna, Sabina și celelalte prizoniere se găseau într-o stare și mai jalnică. Sabina continuă să muncească pe malul înghețat al Dunării, încărcând șalupa cu pietre grele. Condițiile

deveniră mult mai aspre, pentru că muncitoarele nu puteau să lase pietrele să cadă în șalupă fără să se stropească. Apa înghețată țâșnea în aer și le uda learcă. Încă din primele minute de lucru, hainele Sabinei musteau de apă. Gerul aspru le îngheța bocnă, Sabina părând să fie închisă de un înveliș de gheață la fel de tare precum o armură. Degetele, crăpate și umflate din pricina muncii, îi erau amorțite de frig, până în momentul în care le trezea durerea provocată de una dintre pietrele greoaie care le strivea.

Seara, când se întorcea la baracă, își lua cu ea în pat hainele ude. Nu avea unde să le usuce și orice haine ar fi atârnat în acel mediu, putea fi sigură că aveau să dispară. În consecință, dormea de obicei cu rochia udă pe post de pernă și tot udă o îmbrăca dimineața. Cu puțin noroc, hainele aveau să i se zvânte pe drum spre locul unde avea să lucreze, exact la țanc pentru a se uda la loc imediat. În acest moment, Sabina ajunsese slabă cât un băț și vântul rece părea că trece prin ea.

APTĂ DE MUNCĂ!

Următoarea sarcină a Sabinei fu să încarce pietre în roabă. Alte femei preluau roaba și o deșertau în șalupele de pe Dunăre. Din cauza acestei munci, articulațiile de la degete îi erau zdrelite în permanență, iar unghiile rupte și pline de sânge. Ironia făcea ca chiar crunta epuizare fizică s-o împiedice să simtă câtva din durerea care îi devasta corpul.

Într-un final, pe Sabina o trezi într-o dimineață sunetul apei care se scurgea prin jgheburile barăcii. Venea primăvara, aducând, însă, cu ea o nouă provocare: pământul înghețat care fusese tare ca fierul se transforma acum în noroi.

Gardienii care le însoțeau pe muncitoare la muncă și înapoi în lagăr erau singurii bărbați pe care aceste femei îi vedeau și unele dintre ele făceau glume vulgare despre aceștia cât timp dura drumul.

Ana, o mică prostituată arțăgoasă, și prietena ei, Zenaida, antrenau de obicei aceste sesiuni, făcând schimb între ele de comentarii nesărate.

- Petru ăsta are mâini ca de gorilă, spuse Zenaida într-o zi, cu o voce suficient de joasă ca să nu poată fi auzită de bărbați. Uită-te cu cât păr i-s acoperite dosurile palmelor. Dacă l-ar vedea careva, sigur e numai păr din cap până în picioare.

- O, sunt unele femei aici care sigur l-au văzut! pălăvrăgi Ana, descoperindu-și dinții de aur și râsul unora dintre femei răsună numaidecât.

- Pfui! gemu Zenaida, prefăcându-se scârbită. Totuși, nu pot înțelege ce-i poate atrage la noi. Îți poți imagina o adunătură de creaturi mai neapetisante și mai lipsite de vino-ncoace decât noi?

Replica obscenă a Anei la comentariul Zenaidei provocară strigăte de răs printre prietenele lor. Și mai multe cuvinte vulgare zburară de colo până colo. Sabina se uita drept înaintea, încercând să le ignore.

- Micii noastre sfinte nu-i place să audă cuvinte murdare, spuse Ana. Crede că suntem groaznice.

Sabina nu răspundea nimic, o reacție care nu reuși decât să le enerveze și mai tare pe celelalte. Dar de această dată trâncănelile Anei, care erau grosolane, dar care rareori aveau o intenție malițioasă, avură asupra Sabinei repercusiuni mai crude decât și-ar fi dorit fata.

La sfârșitul zilei femeile se aliniază ca de obicei, obosite și triste, pentru a-și târî picioarele pe poteca noroioasă ce se întindea de-a lungul Dunării. Petru, unul dintre gardieni, îi făcu semn cu cotul colegului lui, un tânăr cu o înfățișare de imbecil și cu un nas turtit, după care întinse piciorul pentru a-i pune piedică Sabinei în timp ce aceasta trecea pe lângă ei. Sabina căzu cât era de lungă în noroiul alunecos.

Restul gardienilor izbucniră în hohote de răs.

Petru se aplecă și o târî pe Sabina ca s-o ridice. Era plină de noroi din cap până în picioare.

- Acum, doamna mea, mârâi el, ai nevoie de o baie bună.

- Azvârle-o în Dunăre! se auzi vocea unei femei.

Sabina încercă să scape din strânsoarea mâinii care o prinse, dar un alt gardian se grăbi să-i sară primului în ajutor. În timp ce Petru o ținea de încheieturile mâinii, celălalt o prinse de glezne

ca s-o poată smuci. O legănară o dată și apoi o aruncară prin aer. Sabina ateriză într-o zonă mai puțin adâncă și plină de pietre, plămânii golindu-i-se brusc de aer. Sabina era în stare de șoc dar încă lucidă, în timp ce apa rece ca gheața o acoperea și curentul îi târa trupul mic, lovindu-l de pietre. Se auzeau strigăte de la țărm, dar Sabina nu le putea înțelege. De fiecare dată când încerca să se ridice, curentul puternic o prăbușea la loc. N-avea nici un rost; Sabina nu putea să scape fără să primească ajutor.

Dintr-o dată, două brațe puternice o prinseră de sub umeri și o târâră pe țărm. Altceineva o forță să se ridice și o bătu peste spate. Se simțea goală pe dinăuntru și simțea că i se face rău. Gâfâia în timp ce o durere ascuțită îi străpungea corpul prin lateral. O senzație de vertij o copleșea și un sunet vijelios îi umplu urechile. Să fi fost Apa Vieții care curgea prin Paradis? se întreba ea, dar apoi deschise ochii și văzu noroiul, paznicii, femeile subțiri și murdare care se înșirau de-a lungul țărmului și-și dădu seama că încă nu ajunsese în Rai.

- E în regulă. Ridică-te! strigă la Sabina o femeie, privind-o aspru. Apoi îi spuse pe un ton mai moale: Mișcă-te sau o să îngheți.

Niște mâini aspre o ajutară pe soția pastorului să se ridice în picioare. Tremura, dar suferea mai mult de pe urma șocului decât de pe urma frigului. Își ținea o mână în dreptul pieptului din cauza suferinței pe care i-o provoca durerea crescândă din partea laterală a corpului.

Când ajunsese înapoi la baracă, Sabina își inspectă rănile. Zona care o dureau era foarte julită și pielea de pe mâini și picioare îi fu zdrelită puternic. Când încercă să-și ridice brațele, simți o durere atât de ascuțită că aproape își pierdu răsuflarea. Izbuti să se târască sus în patul ei și încercă să doarmă, schimbându-și poziția la fiecare câteva minute de-a lungul întregii nopți pentru a se așeza mai confortabil. Nu reușea, însă, nicicum să se așeze așa încât să nu simtă durerea.

A doua zi dimineața o consultă „doctorița” lagărului, o femeie rea ce purta numele de Crețeanu. Pe corpul Sabinei se conturau vânătăi imense mov cu galben care semănau cu harta Africii și

acum îi era deja imposibil să-și ridice mâinile mai sus de nivelul taliei.

- Aptă de muncă! se pronunță Crețeanu.

Sabina ar fi vrut să protesteze, dar apoi se răzgândi. Un protest nu i-ar fi cauzat acum decât necazuri, poate ar fi ajuns chiar la carceră. Se îndreptă către celelalte femei, așteptând să fie transportată la locul de muncă, dar stătu deoparte atunci când rândul începu să se deplaseze.

- Care-i baiul cu tine? se răsti la ea supraveghetorul, privind plin de mânie la silueta încovoiată.

- Nu pot munci azi. Am dureri mari. Cred că am niște coaste rupte, îi răspunse femeia.

Poate că supraveghetorul s-ar fi gândit să-i ofere Sabinei un răgaz, dacă n-ar fi intervenit, amenințător, Petru. O prinse pe Sabina de mână și o zvârli afară din rând, fapt care o făcu să strige din cauza durerii groaznice.

- Baiul cu ea e că femeia asta nu și-a îndeplinit norma pe ziua de ieri. Acuma treci la treabă! o învărti cu o mișcare amplă și îi plantă o cizmă uriașă în spate, care o aruncă înainte, până în rând cu celelalte femei.

Sabina merse la lucru în acea zi și în fiecare zi care urmă, străduindu-se să țină pasul, chiar dacă, așa cum aveau să confirme mai târziu medicii, avea două coaste rupte.

DIANA ȘI FLOAREA

Când veni în sfârșit vara la deprimantul complex de pe Dunăre, Sabina începu să se simtă tot mai încurajată. În lagăr ajunseră încă două fete noi, care fură instalate în baraca Sabinei. Unele dintre femeile de stradă le cunoșteau, însă fără ca cele două tinere să li le adreseze prea des. Timide cum erau, își aleseră paturile într-un colț îndepărtat al camerei.

Ulterior, Sabina află că cele două erau surori, Diana și Floarea. Cu un ten viu și mai închis la culoare, cele două surori erau manierate și aveau voci liniștite. Erau două prostituate, după spusele

celor care le cunoșteau, fiind, în consecință strânse de pe străzi pentru a primi sentințe „administrative“ la Canal.

Pe fete le împresura o aură de melancolie și mister. Nimeni nu putea scoate de la ele mare lucru despre trecutul lor, deși multe femei încercaseră să le smulgă secretele. Munceau ca sclavele și apoi dormeau și totul ar fi rămas un mister dacă Diana n-ar fi auzit numele Sabinei când un gardian o strigase într-o zi. Diana se repezi imediat la Sabina:

- Îl cunoști pe Richard Wurmbbrand? întrebă.
- Sunt soția lui, îi răspunse Sabina.
- O! exclamă tânăra. Ce părere poți să ai despre mine?
- Ce vrei să spui?
- Tatăl meu era predicator, spuse Diana cu o voce tremurândă.

Obişnuia să ne citească din cărțile lui Richard. Spunea că ele sunt „hrana lui spirituală“. Tata a fost închis pentru credința lui, lăsând-o acasă pe mama bolnavă cu șase copii. Floarea și cu mine suntem cele mai mari. Amândouă ne-am pierdut locurile de muncă de la fabrică când tata a fost închis. Familiei noastre nu-i mai rămânea decât să moară de foame.

Sabina își așază mâna pe brațul fetei pentru a-i oferi mângâiere, în timp ce aceasta își continua povestea sfâșietoare.

- Într-o zi un bărbat m-a invitat în oraș. Am mers la un film, după care am luat cina. Mi-a spus că-mi poate face rost de un permis de muncă. După aceea... Diana și-a lăsat capul în jos și și-a șters lacrimile care îi inundau ochii. Am băut vin, prea mult vin și apoi... apoi m-a sedus. În curând, s-a întâmplat din nou, dar de această dată nu a mai pomenit nimic despre permisul de muncă.

Totuși, bărbatul îi dădu bani. Știind cât de disperată era nevoia financiară a mamei sale pentru a întreține familia, Diana îi acceptă. La o săptămână după, bărbatul i-l prezentă pe un prieten de-al lui, după care plecă și-i lăsă singuri. Când acest al doilea bărbat încercă să facă dragoste cu ea, Diana se înfurie. Acesta, însă, flutură și el banii de care Diana avea atâta nevoie, spunându-i fetei că el nu făcuse decât să accepte sugestia prietenului lui. Diana îi cedă cu strângere de inimă.

În curând, fata avea un flux constant de „clienți“ și trecu peste sentimentul de rușine și încetul cu încetul se obișnuiește cu noua ei viață, preferând-o chiar muncii grele de la fabrică.

Povestea Dianeii fiind una atât de groaznică, Sabina avea senzația că fata nu-i spunea totul. Dintr-o dată, Diana se opri și căută chipul Sabineii din priviri.

- Credeam că vei fi scârbită, îi spuse ea. Nu te supără faptul că provin dintr-o familie de creștini și că am devenit... prostituată?

- Nu esti prostituată, îi răspunse cu blândețe Sabina. Ești prizonieră. Și oricum, nimeni nu e sfântă sau prostituată tot timpul, după cum nimeni nu e bucătar sau tâmplar tot timpul. Faptele tale nu sunt decât însușiri care alcătuiesc anumite părți din ceea ce ești. Aceste atribute se pot schimba în orice moment. Și cred că s-au schimbat chiar și în timp ce-mi spuneai povestea ta.

Diana ar fi vrut să poată crede cuvintele Sabineii, dar era limpede că acestea nu o mângâie. Era așezată pe patul îngust din spațiul gol al barăcii, cu mâinile încordate prinse între genunchi, cu fața crispată de suferință și vinovăție.

- Dacă ar fi vorba numai de mine, răbufni ea în sfârșit. Tot n-ar fi așa de grav. Dar am făcut-o și pe sora mea să urmeze la rândul ei această cale. Prietenul meu a făcut această sugestie. Zicea că nu e corect ca eu să duc în cărcă toată responsabilitatea pentru familia noastră. Așa că, într-un final, i-am făcut cunoștință cu Floarea și l-am lăsat s-o scoată și pe ea în oraș.

La scurt timp după aceea, Floarea era deja inițiată într-ale prostituției. Dificultatea principală pe care o aveau cele două surori era să-și țină ocupația secretă față de fratele lor, un adolescent în vârstă de cincisprezece ani care pur și simplu le adora pe amândouă. Asemeni tatălui său, băiatul era foarte religios și avea un temperament foarte sensibil și cald, însă nu cunoștea nimic despre lumea cea mare.

- N-ar fi făcut rău nici unei muște, spuse Diana, dând din cap. Știam că dacă ar fi aflat, n-ar mai fi putut de supărare. Am încercat să ascundem toate astea de el.

Noul stil de viață al celor două surori – nopțile târzii și semnele că dintr-o dată familia dispunea de bani – le stimulase vecinilor

curiozitatea. În curând, unul dintre ei află cu certitudine care era ocupația celor două surori și-l anunță pe băiat.

- Din cauza șocului a înnebunit, spuse Diana trist. A ajuns într-un spital de nebuni.

Apoi ieși din închisoare și tatăl lor. Când descoperi care erau adâncimile până în care fiicele lui se prăbușiseră, spuse:

- Îl rog pe Dumnezeu un singur lucru: să mă trimită înapoi la închisoare, ca să nu mai trebuiască să văd ce se petrece cu familia mea.

Acum lacrimile îi curgeau pe obraji Dianei fără să le mai poată opri.

- Își vedea de treaba lui, mai spuse ea. Începu să predea copiilor lecții despre Evanghelie și în curând a fost denunțat. Informatorul mi-a mărturisit într-un târziu că trebuia să facă asta, așa încât tata să nu mai fie în drum și să nu se amestece în „afacerea” noastră. El și cel care m-a sedus prima dată sunt una și aceeași persoană.

Uluită și întristată de această poveste tragică, Sabina o îmbrățișă pe Diana.

- Tu te simți rușinată de ceea ce ai făcut – și pe bună dreptate, căci într-o lume atât de decăzută încât până și Dumnezeu este ținut pe o cruce, nu ne putem permite să-i târâm numele prin noroi (nume pe care îl ai asupra ta fiindcă ești creștină). Dar acest sentiment de durere și vinovăție te va îndruma către o virtute strălucitoare. Ține minte că pe Calvar soldații nu doar că au străpuns trupul lui Hristos sub coastă, dar L-au și deschis tot acolo, așa încât păcătoșii ca mine și ca tine pot intra foarte ușor în inima Lui pentru a-și afla iertarea.

Diana se gândi puțin la aceste cuvinte după care spuse în încet:

- Rușinea și suferința – da, le-am cunoscut. Dar mai e ceva de mărturisit: nu întotdeauna mi-a plăcut ceea ce făceam. Și acum îmi vin în minte lucruri rele tot timpul. Nu mi le pot opri nicicum.

În fiecare zi Sabina se ruga pentru ființa chinuită care era Diana, până când, într-un final, fata reuși să se elibereze de sen-

timentul de vinovăție. Sabina se gândea mereu cum cele două surori fuseseră nevoite să se dedea păcatului pentru a pune pâine pe masă. Poate că cel mai mare păcat dintre toate era cel al creștinilor din lumea liberă care nu se organizaseră să le trimită mâncarea care le-ar fi putut salva.

ÎN OCHII TĂI MĂ VĂD PE MINE ÎNSĂMI

La câteva săptămâni după aceea, Sabina fu adusă înaintea comandantului adjunct al lagărului – o femeie cu fața roșie, cu antebrate grele și cu dinți minunați. Uniforma ei largă părea să-i îngreuneze mișcările, de parcă ar fi fost o armură.

- Le-ai vorbit prizonierelor despre Hristos. Să n-o mai faci! avertiză ea.

- Îmi pare rău, dar asta nu se poate, îi răspunse Sabina.

Înfuriată, comandanta adjunct ridică un pumn pentru a o lovi pe Sabina. Apoi se opri și se uită lung la prizonieră.

- De ce zâmbești? întrebă ea, cu fața colorată de furie.

- Dacă zâmbesc, e din cauza a ceea ce văd în ochii tăi, răspunse Sabina.

- Da? Și ce vezi tu acolo?

- Mă văd pe mine însămi. Când oamenii se apropie unii de alții, se văd pe ei înșiși în ochii celui alt. În ochii tăi mă văd pe mine însămi. Și eu eram impulsivă. Obişnuiam să mă enervez pe ceilalți și să-i atac prin cuvinte aspre și gânduri egoiste. Asta până am descoperit ce înseamnă să iubești. Când ești în stare să iubești ești în stare să te sacrifici de dragul adevărului. De când am învățat această lecție, pumnii mei nu se mai pot încheșta.

Comandanta părea uluită de îndrăzneala Sabinei. În tăcerea care se așternu, Sabina continuă:

- Dacă te uiți în ochii mei, te vezi pe tine, așa cum te-ar putea transforma Dumnezeu!

Femeia din fața ei parcă se făcuse de piatră. Purtarea ei furioasă nu se schimbă, însă îi spuse Sabinei cu un glas scăzut:

- Du-te de aici.

Sabina continuă să le vorbească despre Dumnezeu celorlalte prizoniere.

ELIBERAREA

Și apoi, absolut pe neașteptate, Sabina fu eliberată. Încerca să citească documentul care dispunea de eliberarea ei: acesta avea ca titlu cuvintele „Certificat de Eliberare“, dar soarele apusese și era prea întuneric pentru a citi celelalte rânduri. Sabina fu urcată într-un camion și scoasă din lagăr. Nu la mult timp, coborî din camion. Acesta o lăsă departe de periferiile Bucureștiului.

Avu de umblat ceasuri întregi, cărându-și prin suburbii grămăjoara slinoasă și urât mirositoare de lucruri. Pentru prima dată în aproape trei ani, văzu oameni grăbindu-se acasă, ieșind de la locul de muncă sau făcându-și cumpărăturile împreună cu familiile lor, având aceeași viață de zi cu zi pe care o avusese și ea înainte de a fi închisă.

Sabina grăbi pasul, dornică să ajungă acasă, dar se întrebă apoi dacă mai avea măcar o casă la care să se întoarcă. Se mai întrebă și cu câte schimbări va trebui să se obișnuiască. Nu mai știa nimic despre prietenii și rudele ei. Mihai ar trebui să aibă acum paisprezece ani. Cum trecuseră, oare, anii acestui băiat? Gândul de a afla aproape că o umplea de groază, totuși, aștepta cu nerăbdare să-l vadă.

Trecu de Calea Victoriei, gândindu-se cu tristețe la secția de poliție unde fusese reținută. Nimic nu se schimbase. Portretele gigantice ale bărbaților pe care comuniștii îi numeau cele patru genii ale omenirii – Marx, Engels, Lenin și Stalin – priveau în continuare de sus mulțimile care mișunau pe stradă. Într-un final, ajunse la un bloc pe care îl cunoștea și urcă scările. Bătu la ușă, sperând ca nici aici să nu fi intervenit vreo schimbare. Aproape că se prăbuși de ușurare când văzu că ușa fu deschisă de o prietenă.

- Sabina! strigă prietena ei, ducându-și mâinile la gură și făcând un pas în spate pentru a o vedea mai bine. E posibil să nu mă înșele privirile?

Cele două femei se îmbrățișară și începură să plângă. Apoi în cameră apărură Mihai. Sabina simți că inima îi va exploda în momentul în care îl văzu intrând pe ușă. Era palid și chiar mai înalt decât la ultima lor întâlnire de la închisoare și era atât de subțirel. Era deja mare.

În timp ce se îmbrățișau, lacrimile îi curgeau pe obraji. Mihai o privi și i le șterse ușor, cu vârfurile degetelor.

- Nu plânge așa de tare, mamă, îi spuse el.

Sabina era atât de fericită că-și putea îmbrățișa din nou fiul, încât simțea că, dacă s-ar fi putut opri din plâns atunci, niciodată nu va mai trebui să verse lacrimi.

E NEVOIE DE UN SINGUR CUVÂNT

În acea perioadă Sabina se simțea de parcă ar fi revenit din morți înapoi în lumea viilor. Era atât de fericită să fie din nou liberă! Realitatea bătu, însă, din nou la ușă: chiar dacă nu se mai afla în închisoare, Sabina era încă tot proscrisă din punct de vedere social, pentru că nu era doar soția unui condamnat la închisoare, dar și fostă deținută politică.

Fără o cartelă pentru alimente, nu putea cumpăra nici măcar pâine, iar obținerea unei astfel de cartele se dovedi imposibilă. Într-o dimineață așteptă la coadă vreme de patru ceasuri în fața unui birou guvernamental. Când Sabina ajunsese la micul ghișeu, funcționara se răsti:

- Unde ți-e cartea de muncă? Fără carte de muncă nu poți primi cartelă de alimente.

- Dar sunt fostă condamnată. Nu am putut face rost de carte de muncă, explică Sabina.

- Nu am ce să fac în situația asta. Fără carte de muncă și număr, nu poți primi cartele pentru alimente, conchise fata, uitându-se deja la următoarea persoană din rând. Următorul!

Din nou, Sabina și Mihai erau la mila celorlalți. Casa familiei Wurmbrand și toate posesiunile lor fuseseră confiscate. Din fericire, niște prieteni locuiau acum în casa unde avusese familia apartamentul și aceștia îi invitară să stea în cele două camere mici

ale mansardei. Mobila era șubredă, paturile erau vechi și saltelele aveau arcuri lipsă, nu aveau apă curentă sau baie, dar Sabina era fericită că se afla din nou împreună cu fiul ei și era hotărâtă să facă din cele două camere un cămin primitiv.

Într-o dimineață, la câteva luni de la eliberarea Sabinei, un oficial de la Ministerul de Interne își făcu apariția la ușă. Era gras, avea o voce tunătoare și păr negru cu cărare pe mijloc. Căra o servietă atât de plină de documente, că balamalele stăteau să plesnească. Bărbatul începu să strige la Sabina și să-i spună că nu e o mamă bună, că nu e în stare aibă grijă de fiul ei. Sabina îl privea liniștită. Știa ce avea să urmeze.

Omul o întrebă în sfârșit la ce-i putea folosi să rămână legată de soțul ei, un contrarevoluționar pe care oricum n-avea să-l mai vadă vreodată? Era o chestiune de bun simț ca o tânără inteligentă, așa cum era ea, să divorțeze de acest dușman al poporului. Dacă n-o va face acum, cu siguranță o va face mai târziu. Pentru câtă vreme credea ea că va reuși să mai țină piept statului, manifestând această oarbă și prostească nesupunere?

Bărbatul ba încerca s-o intimideze, ba s-o ademenească, zugrăvind-i soarta folosindu-se de tot soiul de scenarii sfâșietoare.

Iubirea? Țipa el, Iubirea? Nu era decât o prostie. Iubirea nu exista. Sabina avea nevoie de un nou soț, un nou tată pentru fiul ei. Pentru contrarevoluționari nu trebuia să mai existe dragoste. Fierbând în sinea ei de mânie, Sabina se gândea: Îndrăznești să-mi spui toate astea în casa mea? Nu m-am căsătorit cu soțul meu doar de dragul vremurilor fericite. Am fost uniți pentru totdeauna și, orice-ar fi să fie, nu voi divorța de el.

Omul mai aduse argumente și îndemnuri vreme de încă 30 de minute, timp în care Sabina nu scoase nici un cuvânt. Își aminti de vechea zicală: Nici măcar Dumnezeu nu-l poate contrazice pe cel care nu spune nimic.

Într-un final bărbatul plecă, dând din cap în timp ce ieșea pe ușă.

- Mai devreme sau mai târziu tot treci tu pe la noi, spuse, în timp ce ușa se închidea în urma lui. Toate fac la fel.

În pofida experienței neplăcute a vizitei bărbatului, norul greu de pe cer avea un contur de poleială: dacă autoritățile comuniste își doresc atât de tare ca Sabina să divorțeze de soțul ei, atunci nu putea decât să însemne că Richard era încă în viață! Sabina auzi cum bărbatul cobora zgomotos scările. Își vede de drum către următoarea lui victimă, se gândi Sabina grav, unde poate că va avea mai mult noroc.

Autoritățile depuneau eforturi substanțiale pentru a le sili pe soțiile deținuților să divorțeze. În primul rând, pentru că voința unui deținut de a opune rezistență sau chiar de a supraviețui era zguduită din temelii atunci când acesta afla că fusese abandonat tocmai de persoana care-i promisese că-i va fi alături orice s-ar întâmpla. În al doilea rând, prin divorț era mult mai ușoară alinierea soției la stilul comunist de viață. Odată ce se pronunța sentința de divorț femeile erau dornice să-și uite soții (probabil dintr-un sentiment de vinovăție) și calea cea ușoară pentru aceasta era adoptarea viziunii de partid. Sabina cunoștea foarte multe femei care repetau papagaligește sloganurile guvernului ce-i batjocoreau pe deținuții politici, bărbați pe care o dată îi iubiseră și la ai căror copii le dăduseră viață. În al treilea rând, copiii fără tată erau la mila statului și puteau fi, deci, îndoctrinați de la cea mai fragedă vârstă.

Era nevoie de un singur cuvânt pentru a face să se întâmple toate astea. Când o femeie răspundea afirmativ propunerilor oficialului, atunci acesta urma să se ocupe de toate demersurile necesare. La câteva zile după aceea, soțul urma să fie anunțat de față cu toți cei din celulă:

- Soția ta a divorțat de tine.

Omul se întreba: Oare cui îi mai pasă de mine acum? Sunt nebun că nu cedez și că nu semnez tot ce-mi dau ei de semnat ca să ies o dată de aici. Totuși, chiar dacă semna, tot era posibil să nu părăsească închisoarea vreme de alți câțiva ani. Între timp, nevasta i se recăsătorea și naștea alți copii noului soț. În acest fel fură distruse cămine, familii și vieți.

Sabina le încuraja pe femeile ale căror soți erau în închisoare să se pregătească sufletește pentru vizita oficialului și să rămână

de partea soților lor, să-i iubească pentru cine sunt, nu pentru cine ar trebui să fie. Le sfătuia să-și amintească momentele ferice ale căsniciei lor și să se agațe de acestea pentru a face față ispitelor. Se întâmpla, însă, foarte des ca eforturile ei să eșueze. Presiunile la care erau supuse soțiile celor închiși erau crâncene.

ÎNCĂ O ISPITĂ

Apoi veni vremea când Sabina, pe atunci în vârstă de patruzeci și trei de ani, mai trebui să înfrunte o ispită. Numele lui era Paul și Sabina știa că se îndrăgostise de ea. Își făcu apariția în viața ei într-un moment în care iar nu mai aflase nimic despre Richard de luni de zile și simțea cum anii vieții ei trec pe lângă ea. Din nou ajunse la punctul în care nu mai era sigură nici dacă Richard mai era măcar în viață sau nu. Bătuseră atât de mulți oameni la ușa ei care spusese că îl cunoscuseră în închisoare pe pastorul Richard Wurmbrand și că acesta murise. Să fi fost adevărat sau să nu fi fost decât un alt truc de-al comuniștilor?

Când se gândea la Paul, Sabine îi venea greu să țină seama de cuvintele raționale pe care le spusese celorlalte femei. Paul era bun și blând, tot un evreu creștin, ca ea. Locuia într-o singură cameră împreună cu părinții lui bătrâni și uneori îl scotea pe Mihai la film sau îl ajuta la lecții. Sabina se gândea deseori: Iată pe cineva alături de care o femeie ar putea avea parte de dragoste și încredere.

Uneori Paul o prindea de mână atunci când vorbeau și Sabina găsea că nu voia să și-o retragă. Relația lor nu ajunse niciodată la punctul în care biserica sau legea să o poată numi adulteră. Cu toate acestea, Sabina știa că e greșit ce se întâmplă.

Într-o zi pastorul bisericii o vizită, având pe chip o expresie gravă.

- Sabina, știi cât de dragă îmi ești și cât de mult te apreciez. Și lucrurile nu se vor schimba, orice s-ar întâmpla. Vă știu pe tine și pe Richard de mulți ani. Și sper că știi că, fie că păcătuiești, fie că nu păcătuiești, fie că-ți păstrezi credința, fie că ți-o pierzi, eu o să țin la tine la fel de mult, pentru că știu cine ești, nu ce faci.

Vorbea cuprins de emoție și foarte sincer; apoi se opri pentru o clipă înainte să pună întrebarea.

- Așa că iartă-mă că te întreb, spuse privind direct în ochii Sabinei, dar ce e între tine și Paul?

Pentru un moment, Sabina nu spuse nimic. Pastorul continuă:

- Nu-ți imagina că n-am trecut la rândul meu prin astfel de încercări. Dar, te rog, Sabina, răspunde-mi la întrebare.

- Este îndrăgostit de mine, răspunse în sfârșit, aplecându-și capul.

- Și tu ești îndrăgostită de el?

- Nu știu, răspunse sinceră. Poate că da.

- Îmi amintesc de un lucru pe care obișnuia să-l spună Richard, continuă pastorul. „Nici o pasiune nu rezistă în fața toiagului rațiunii. Dacă amâni, dacă-ți iei răgaz pentru a te gândi, vei vedea ce mult rău îi poți face soțului sau soției tale și copiilor tăi.“ Trebuie să iei decizia care e foarte greu de luat. Cea mai grea decizie. Nu te mai întâlnești cu acest bărbat.

Pastorul avea dreptate. Era cea mai grea decizie. Sabina ar fi vrut să își stăpânească sentimentele care o luaseră razna și să nege ceea ce simțea pentru Paul. Dar Sabina era și mamă, și femeie, nu doar soția unui condamnat. Știa că Paul ar fi un soț bun, un partener grijuliu care ar fi putut să-i alunge sentimentul constant de singurătate. Și ar fi fost și un tată bun pentru Mihai. Această ispită era peste puterile Sabinei, mai ales că până și prietenele ei de la biserică îi spuneau: „Soțul tău a murit. Ai avut o viață suficient de grea. Lasă-l pe bărbatul ăsta să aibă grijă de tine. Este un bun creștin care te iubește.“

Numai pastorul fusese destul de îndrăzneț și de devotat ei ca să-i spună cele ce trebuiau spuse. Și Sabina știa că avea dreptate. Știa că Satan voia să-i compromită experiența de bun creștin. Astfel, cu foarte multă dificultate, îi spuse lui Paul că cei doi nu trebuie să se mai vadă și se dedică din nou efortului de a-l aștepta pe Richard al ei.

ZECE RÂNDURI PE O FELICITARE

Câteva săptămâni mai târziu, Sabina freca podeaua bisericii, când prietena ei Marieta dădu buzna, fluturând o felicitare. Pe obraji îi curgeau lacrimi.

- Sabina, cred că e... cred că e de la...

Nu putu să-și termine propoziția, dar îngenunche lângă Sabina pe podeaua udă. Sabina întoarse felicitarea. Era semnată „Vasile Georgescu“, însă scrisul de mână al lui Richard mare, neregulat și frumos era inconfundabil. Ochii Sabinei se încețoșară și femeia strânse felicitarea la piept.

Știa că prizonierii politici nu aveau voie să scrie decât zece rânduri cenzurate – asta în cazul fericit în care li se permitea să scrie. Ce ar putea să spună Richard după atâția ani în care nu știuse nici măcar dacă soția și fiul lui mai trăiau? Sabina își ținu respirația și citi cuvintele cu ochii plini de lacrimi. „Timpul și distanța sufocă o dragoste mică, dar întăresc o dragoste mare“, scrisese el. Apoi o ruga să vină să-l viziteze într-o anumită zi, la spitalul închisorii din Târgul Ocna.

Felicitarea de la Richard era cea mai bună veste pe care o putea primi Sabina. Și, chiar dacă îi frângea inima, știa că nu va putea să meargă în vizită. În fiecare săptămână Sabina trebuia să se prezinte la secția de poliție din București, unde i se refuza în permanență revocarea interdicției de părăsire a orașului. Așadar, nu va putea să fie acolo în ziua stabilită pentru a se bucura de vederea chipului scumpului ei soț. Se bucura, însă, că Mihai va merge în locul ei.

Până la orașul Târgul Ocna, situat în Nordul României pe cealaltă parte a Carpaților, trenul din București trebuie să parcurgă câteva sute de kilometri și să facă un ocol în jurul munților. Sabina aranjă ca o prietenă de familie căreia ei îi spuneau „Mătușa Alice“ să-l însoțească pe Mihai până la închisoare. Însă numai Mihai va avea voie să-l vadă pe Richard.

Sabina rămase acasă pentru a aștepta nerăbdătoare întoarcerea lor. Mătușa Alice și Mihai fură plecați două zile. În acest interval, prin mintea Sabinei se perindară milioane de gânduri și griji. Avea Mihai să-și vadă cu adevărat tatăl? I se va permite

lui Richard să primească cele câteva haine groase și mâncarea pe care Sabina i le trimisese? De vreme ce se afla în sanatoriul închisori, însemna că este foarte bolnav. Va fi în stare să se ridice în picioare? Va putea fi în stare măcar să-i vorbească fiului lui? Și cum va reacționa Mihai la această întâlnire după ce nu-și mai văzuse părintele de atâția ani? Nu va fi el răvășit când va vedea starea fără îndoială precară a sănătății tatălui său?

Ajunseră înapoi acasă într-o seară târzie de decembrie. Sabina îi auzi urcând scările. Încă de dinainte de a intra pe ușă, strigă Alice:

- L-am văzut! L-am văzut! E viu! Și-a revenit!

Aveau umerii plini de zăpadă.

- Mihai! Își strânse fiul la piept, apăsându-și obrazul de lâna înghețată a hainei lui.

- Mamă! Tata e bine și ne-a rugat să-ți transmitem că acum știe că se va putea întoarce la noi în curând. Zicea că dacă Dumnezeu i-a făcut parte de miracolul de a mă vedea, atunci poate face și să fim împreună din nou.

Nu trecu mult și începură să plângă toți trei.

- Am fost nevoiți să așteptăm ore în șir în zăpadă, spuse Alice. Ne-au lăsat înăuntru pe poarta principală și ne-au lăsat să stăm într-un complex izolat de sanatoriu printr-un gard. Prizonierii au de traversat un spațiu deschis până să ajungă la o baracă mare de tablă unde-și primesc vizitele. Era îngrozitor să-i vezi! Însăpăimântător! Arătau ca un cârd întunecat de forme stinse – ca niște fantome cenușii, așa arătau! Și printre ei, înaintând, l-am văzut pe Richard! N-aveai cum să nu-l vezi, atât e de înalt. Îi făceau semne cu mâna ca o nebună, dar nu m-a putut vedea. Eram toți laolaltă și toată lumea făcea cu mâna. L-am văzut și eu, dar numai pe Mihai l-au lăsat să-i vorbească.

În astfel de condiții tatăl și fiul nu reușiră să-și spună mare lucru, povesti Mihai. Dar Richard apucă să-i spună la despărțire aceste cuvinte:

- Mihai, singurul cadou pe care ți-l pot face ca tată este să-ți spun următorul lucru: caută întotdeauna cea mai înaltă dintre

virtuțile creștine, aceea de a păstra întotdeauna măsura cea dreaptă în toate lucrurile.

Sabina păstra cu mult drag felicitarea pe care o primise de la Richard între paginile Bibliei sale. Din când în când, obișnuia să o scoată pentru a o reciti. Richard îi povesti ulterior că în închisoare și în sanatoriu devenise un adevărat expert în condensarea unor înțelesuri profunde în puținele cuvinte care încăpeau în scrisorile minuscule pe care prizonierii aveau voie să le scrie. Unii dintre prizonieri veneau la el să-i ceară ajutorul pentru a face ca fiecare rând din cele zece să conteze. Prizonierii se întrebau unii pe alții ce sugestie le făcuse Richard, așa încât cuvintele pastorului circulau din celulă în celulă. Rezultatul fu că mulți dintre deținuți își începeau scrisorile cu „Timpul și distanța sufocă o dragoste mică, dar întăresc o dragoste mare.“ Mesajul de iubire și speranță al lui Richard putea fi citit și prețuit în lumea largă. Predicatorul din închisoare era din nou pe metereze.

ÎNTR-O FRUMOASĂ DIMINEAȚĂ

În întregul bloc al țărilor comuniste, anul 1956 începu cu o atmosferă de răzvrătire. Planurile cincinale ale sovieticilor nu du-seseră nicăieri. Mâncarea era în continuare puțină și salariile erau mici. Toate speranțele care mijiseră după moartea lui Stalin se risipiseră.

Apoi, în februarie, în timpul celui de-al douăzecilea Congres al Partidului Comunist, premierul sovietic Nikita Hrușciiov ținu un discurs secret în care îl acuza pe Stalin și metodele sale. Rușii n-au publicat niciodată textul acestui discurs, dar nu trecu mult timp până când oamenii din toate țările est-europene să simtă cum briza caldă a dezghețului politic bătea dinspre Moscova.

Semnele „destalinizării“ fură repede vizibile. Forțele numeroase ale poliției și ale Securității fură reduse ca număr, pentru salvarea economiei fură încheiate contracte de milioane de dolari cu țări occidentale în vederea comerțului, colectivizarea se relaxă și, mai ales, sute de deținuți politici erau eliberați zilnic în urma unui act de amnistie colectivă.

Sabina nu îndrăzni să spere că Richard se va afla printre aceștia. Nu primise nici un indiciu, nici o veste care să o anunțe că Richard va fi eliberat mai repede. La urma urmei, îi mai rămăseseră câțiva ani buni din sentință. Apoi, într-o frumoasă dimineață de iunie din 1956, Sabina plecă de acasă pentru a-și vizita câteva prietene. Pe când se întoarse, îl găsi pe Richard acasă. Cu părul ras și arătând mai mult ca un schelet decât ca un om, soțul ei era în sfârșit liber. Sabina simți că e pe cale să leșine când acesta o îmbrățișă. Era o îmbrățișare de care se temuse că nu va mai avea parte niciodată. În seara aceea veniră în vizită prieteni din tot Bucureștiul pentru a-i ura bun venit. Și-au petrecut clipele râzând și plângând împreună la nesfârșit.

Richard suferise crunt în închisoare. Fusese bătut cu mai multe feluri de unelte de tortură și mai fusese și drogat cu tot soiul de substanțe. Pe trupul slăbit avea optsprezece cicatrici și doctorii descoperiră ulterior că plămânii îi erau acoperiți de urmele unei tuberculoze vindecate. Acestora pur și simplu nu le venea să creadă că Richard supraviețuise vreme de opt ani și jumătate (dintre care aproape trei izolat într-o celulă de sub pământ) practic fără să primească tratament. Acum primi cel mai bun pat dintr-un pavilion de spital. În mod surprinzător, deținuții eliberați erau tratați cu bunătate și generozitate de oameni, oriunde mergeau. Era cel mai privilegiat grup din România, o condiție care îi înfuria pe comuniști.

La scurtă vreme după aceea, Richard se simțea deja mai bine, iar cei doi soți au sărbătorit împlinirea a douăzeci de ani de căsnicie. Nici unul nu avea vreo lețcaie ca să-i cumpere celui alt un cadou, dar Richard reuși să facă rost de un caiet drăguț, legat, în care scrisese versuri pentru Sabina, iubirea vieții lui.

Amândoi făcuseră față ispitelor și torturii. Dumnezeu fusese cel care le dăduse forța necesară pentru a trece peste încercări. Dragostea le fusese motivația. Dar în timp ce un deceniu tragic le rămânea în urmă, un alt coșmar îi aștepta în prag.

PUNE ÎNGERII TĂI ÎN JURUL LUI!

În seara de 13 ianuarie 1959, o femeie de la biserică bătu la ușa familiei Wurmbbrand, cu ochii în lacrimi. Cu o săptămână în urmă, femeia împrumutase câteva copii de-ale predicilor lui Wurmbbrand și acum sute de exemplare circulau prin toată România – o situație complet ilegală. Acum femeia care voia să își ceară iertare veni să-l avertizeze pe Richard de faptul că se făcuse un raid la ea acasă și i se confiscaseră toate exemplarele pe care le mai avea. Femeia se temea că nu mai era mult până când aveau să se prezinte din nou la pastor acasă.

Cei doi soți mai aflaseră și că Richard fusese denunțat de un pastor tânăr care pretindea că-i este prieten. Știau că acesta fusese foarte probabil șantajat sau amenințat cu închisoarea pentru a-și semna declarația. A doua zi la ora unu, ofițeri furioși băteau din nou la ușa familiei Wurmbbrand și dădură buzna în mica lor mansardă.

- Tu ești Richard Wurmbbrand? întrebă pe un ton zgomotos căpitanul. Treceți în camera de lângă – cu toții. Și stați aici.

Și din nou mica locuință era plină de bărbați care căutau prin dulapuri, goleau sertare și aruncau hârtii pe jos. Pe biroul lui Richard găsiră pagini cu notițe, predici bătute la mașină și Biblii uzate. Toate fură confiscate. Găsiră și cadoul de la aniversare al Sabine, caietul în care Richard îi scrisese poeziile de dragoste.

- Vă rog nu luați și acel carnetel. E ceva personal, un cadou pe care l-am primit. Nu are cum să vă ajute, implora Sabina.

Bărbații îl luară oricum.

Cel care conducea grupul îi puse lui Richard cătușe și-l scoase din apartament prin camera din spate.

Plină de îndrăzneală, Sabina îi întrebă:

- Nu vă e rușine să tratați oamenii nevinovați în acest fel?

Richard făcu o mișcare pentru a se apropia de ea, dar îl prinseră de brațe și îl traseră înapoi. Bărbatul îi avertiză:

- Nu plec din casa asta de bună voie dacă nu mă lăsați să-mi îmbrățișez mai întâi soția.

- Lăsați-l, spuse căpitanul. Unul dintre ei îi eliberă mâinile.

Cei doi soți îngenunchează împreună pentru a se ruga, cu ofițerii de Securitate de jur împrejurul lor. Cântară apoi un cântec cu glasuri blânde care se amestecau pentru a rosti cuvintele „Temelia bisericii este Isus Hristos, Domnul ei“.

O mână grea se lăsă pe umărul lui Richard.

- Trebuie să mergem. E aproape cinci dimineața, spuse căpitanul în șoaptă.

Era evident impresionat de dragostea care-i lega pe cei doi soți. Ochii îi erau umezi.

Încă o dată cătușele se fixară pe încheieturile lui Richard și bărbatii îl scoaseră afară pe ușă. Sabina îi însoți pe scări. Când ajunseră jos, Richard se întoarse pentru a-i spune:

- Spune-i lui Mihai că-l iubesc. Făcu o pauză, după care adăugă: spune-i asta și pastorului care m-a denunțat.

Apoi dispăru. În timp ce mașinile se îndepărtau, Sabina fugi după dubă pe strada înghețată, strigând și plângând, alunecând pe urmele topite ale roților:

- Richard! Dragul meu Richard!

Duba dispăru după un colț și Sabina se opri fără să-și tragă respirația, cu inima frântă. Acasă, ușa mansardei rămăsese deschisă. Sabina căzu la pământ, spunând printre suspine următoarea rugăciune:

- Doamne, îmi încredințez soțul în mâinile Tale, plângea ea. Nu am ce să fac, dar Tu îl poți face să treacă prin uși încuiate. Ți poți pune îngerii în jurul lui, îl poți aduce înapoi.

Stătea pe întuneric și se ruga, până când ieși soarele și veni în vizită mătușa Alice. Aceasta o găsi pe Sabina tot acolo pe podea. Sabina se uită la Alice cu niște ochi roșii și plini de lacrimi și-i spuse:

- Iar mi l-au răpit pe Richard.

EPILOG

Richard fu închis timp de încă șase ani și Sabina îl putu vedea o singură dată în acest interval. Își continuă cu sârguință munca în cadrul Bisericii Subterane și-și aștepta soțul, credincioasă.

Nu-și permise niciodată să-și piardă încredințarea că Dumnezeu avea să-l aducă într-un final acasă.

În decembrie 1965, Richard fu răscumpărat de Misiunea Norvegiană pentru Evrei și de Alianța Evreilor Creștini, cu suma de zece mii de dolari. Rata uzuală pentru un deținut politic în acele vremuri era de o mie cinci sute de dolari. Cei doi soți nu și-au dorit să plece din țara lor, dar credincioșii din Biserca Subterană i-au convins că ar trebui să meargă pentru a fi vocea celor prigoniți pentru credința lor și martori că dragostea incredibilă a lui Dumnezeu strălucește în cele mai grele vremuri. Un an mai târziu, Richard, Sabina și Mihai au ajuns în Statele Unite.

Sub veșnicele amenințări cu moartea din partea comuniștilor, familia Wurmbrand a devenit imediat o voce pentru frații și surorile lor care sufereau de pe urma credinței creștine.

În octombrie 1967, dispunând doar de o sută de dolari și de o mașină de scris care era așezată pe masa din bucătărie, familia a scris primul exemplar al buletinului informativ *The Voice of the Martyrs*. Începând cu acel prim număr, publicația continuă să apară cu regularitate și aproape zece milioane de exemplare fură distribuite în jurul lumii într-o mulțime de limbi.

De când au ajuns în Statele Unite, cei doi soți au depus eforturi neîncetate pentru a răspândi un mesaj de speranță și iubire în fața persecuției și martiriului. Viețile lor au fost îmbogățite de toate încercările pe care le-au avut de îndurat.

Cu puțin timp înainte de a muri de cancer în 2000, Sabina și-a chemat la pat iubitul soț (care era la rândul lui grav bolnav). În prezența unui cerc restrâns de prieteni, i-a spus din nou cât îl iubește și l-a rugat s-o ierte pentru toate cusururile ei. Sabina avea dureri mari în acea perioadă, dar a refuzat calmantele pentru a avea mintea trează în momentele în care își lua la revedere de la viața trecătoare care-i provocase atâta suferință, dar care-i adusese și atât de multă bucurie.

Viața ei fusese una hrănită de dragostea lui Hristos și de iubirea pe care o arătase tuturor celor care o cunoscuseră.

TARA:

O VIAȚĂ DE FUGAR

Pakistan, Iunie 1985

Poștașul se apropie de binecunoscutul conac și pândi pe fereastră. Numai intrarea era mare cât multe din casele satelor pakistaneze.

- Am un colet pentru Tara, spuse poștașul, când un servitor îi deschise în sfârșit ușa. Îmi trebuie semnătura ei. Pot să intru? Avea sub braț o cutie de carton nu prea mare de culoare maro. Pixul era deja pregătit.

- Nu, nu puteți intra, răspunse servitorul cu severitate. Dați-mi mie coletul și i-l voi duce eu Tarei. Tatăl ei nu-i dă voie să vină la ușa.

- Bine, consimți poștașul cu reticență. Dar trebuie să am semnătura Tarei sau a cuiva împuternicit. Altfel, nu pot lăsa coletul, înțelegeți?

- Da, da, spuse servitorul pierzându-și răbdarea și întinzând mâna. Acum dați-mi, vă rog, coletul.

Tara privea de după colț, întrebându-se care era cauza agitației și cine i-ar fi putut trimite ei un colet.

- Ce-i asta? îl întrebă ea pe servitor. De la cine e? Servitorul dădu din umeri și îi înmână hârtia ca s-o semneze. Tara își mângâie numele, apoi luă pachetul. Era mai greu decât credea. Îl luă cu ambele mâini și își târî picioarele până în cameră, închizând ușa după ea. Deși familia Tarei era destul de numeroasă, ea avea propria odaie, frumos mobilată. În partea opusă ferestrelor mari

se aflau niște comode fixate în perete și de fiecare latură a patului se găseau niște noptiere încântătoare, având deasupra câte o veioză elegantă de cristal. Tatăl Tarei avea o slăbiciune pentru fiica lui mai mică și camera ei era ticsită de daruri scumpe cu care obișnuia s-o copleșească.

Acum era la fel de entuziasmată ca orice copil de doisprezece ani care ar primi prin poștă un colet neașteptat. Așeză cutia pe podea, se puse în genunchi lângă ea și desfăcu banda cu care era lipit capacul de carton. Uitându-se atent în cutie, Tarei i se tăie respirația. Curiozitatea plăcută se transformă numaidecât în neliniște. Sări în picioare și alergă înapoi la ușă, o deschise doar cât să-și vâre capul și se uită de-a lungul holului ca să se asigure că nu e nimeni prin preajmă. Închise la loc ușa, însă de data asta răsuci cheia înainte de a se întoarce la cutia desfăcută ce stătea pe podea în mijlocul dormitorului.

O voce lăuntrică îi spunea că ar trebui să-i predea cutia tatălui. Ar fi cel mai prudent din partea ei, își spuse ea. I-ar putea spune că habar nu are de ce sosise pachetul cu numele ei pe el. Însă, în realitate, Tara știa de ce sosise cutia. Conținea ceva ce ea ceruse. Cu câteva săptămâni în urmă, completase un cupon din ziarul local și îl trimise prin poștă. Acum ceea ce comandase sosise și se temea de ce avea să pătească dacă era prinsă. Mintea ei tânără începu s-o ia razna. Trebuia să se hotărască dacă s-o păstreze, pe ascuns, firește, sau să-i spună tatălui.

Curiozitatea triumfă asupra fricii și scoase una din cărțile din cutie. Cartea avea pe coperta moale, de culoarea fildeșului, un titlu format dintr-un singur cuvânt: Geneza. Așezându-se pe pat, deschise cartea și începu să citească.

Din prima zi în care sosi planul de studiu, Tara se cufundă în lectură, terminând mai mult de două cursuri aproape în fiecare săptămână. Își sigila testele rezolvate în plicurile care sosiră odată cu programa și ruga un servitor să le ducă la poștă. La scurtă vreme după aceea, primea în cutia poștală o diplomă, prin care era felicitată pentru reușită.

Tara, care provenea dintr-o familie foarte însemnată și strictă de musulmani, cunoscută în întregul Pakistan, nu intenționa

nicidecum să-și schimbe credința. Era pur și simplu captivată de studierea Bibliei și mai cu seamă se bucura că primește acele impresionante diplome. Era ușor și distractiv, oferindu-i-se în egală măsură o senzație palpitantă de primejdie de fiecare dată când își ascundea cu grijă cutia și conținutul ei zi de zi sub pat. Servitorii care o ajutau să trimită și să primească poșta se legară cu jurământ să păstreze secretul. Toți erau siguri că tatăl va fi furios dacă va afla. Dar știau și că Tara era feblețea lui. Își va ieși din minți, da, însă mai mult ca sigur că o va certa doar și îi va lua planul de studiu. Ea nu făcea decât să se distreze. Cât de rău poate fi să studiezi? se întreba ea.

După doi ani și jumătate, Tara expedie ultimul test. Terminase întregul curs, studiind fiecare carte din Biblie. Avu un sentiment de mulțumire că reușise să parcurgă o programă atât de vastă și încă se minuna că totul îi fusese oferit gratis, iar secretul rămase nedescoperit. Câteva săptămâni mai târziu, fu și mai surprinsă când sosi încă o cutie. Era mult mai mică decât aceea în care primise cursul, însă, în comparație cu mărimea ei, mai grea. Tara știa că provenea de la aceiași oameni care îi trimiseră cursul și diplomele de absolvire, dar habar nu avea ce se află în acea cutie mică. Spre mirarea ei, înăuntru se găsea o încântătoare Biblie albastră, cu marginile paginilor aurite. Era cea mai frumoasă carte pe care Tara o văzuse vreodată. Deschizând prima copertă, observă că numele ei era scris cu caractere sofisticate, în semn de recunoaștere a faptului că Tara absolvise cu succes întregul curs de studiu biblic. Tânăra răsfoi cu grijă paginile translucide înainte de a-și ascunde noul cadou sub pat, alături de celelalte cărți. Era destul de periculos că păstra planul de studiu. Dacă va fi prinsă pe deasupra cu o Biblie, știa că va trebui să plătească cu vârf și îndesat.

De fapt, nu știa nici pe jumătate ce avea să i se întâmple.

CREȘTINUL

În anul următor, după ce-și finalizează cu rezultate excelente cel de-al zecelea an școlar, Tara fu invitată să facă un curs de religie

comparată în Iran. Familia ei făcea pelerinaje destul de des în Iran și Tara era nerăbdătoare să accepte provocarea de a studia acolo. În același timp, era de părere că studiul secret al Bibliei avea să-i ofere un start bun în studierea creștinismului.

Familia o însoți în călătoria de studii și în timp ce se aflau în Iran Tara întâlni pentru prima oară un creștin. Lucrul acesta se petrecu într-o după-amiază, când plecă de la hotel cu gândul să fotografieze curtea ce împrejmuia moscheea din acel loc, pentru o prezentare pe care o avea de pregătit pentru următorul curs. Era periculos ca o tânără străină să se plimbe neînsoțită, dar Tara îi făgădui fratelui ei mai mare, care avea grijă de ea în ziua aceea, că nu se va îndepărta de hotel, iar el se învoi cu reticență ca ea să meargă.

Pe când se plimba prin curte făcând instantanee, dădu peste o priveliște bizară. Un bărbat era așezat pe jos lângă o fată cu câțiva ani mai mică decât ea. Avea mâinile împreunate strâns și privea spre cer, părând că vorbește cu cineva.

- Ce faceți? întrebă Tara, simțind o atracție ciudată față de acest om.

- Vorbesc cu Dumnezeu, răspunse el simplu.

- E imposibil să vorbești cu Dumnezeu, se împotrivi Tara, subliniindu-și remarca printr-un râset nevinovat. El nu va veni jos să vorbească cu dumneata și dumneata nu poți urca la El decât dacă mori. Deci cum poți spune așa ceva, că vorbești cu Dumnezeu?

Omul se uită răbdător la Tara și, zâmbind, adăugă:

- Nu numai că am vorbit cu Dumnezeu, dar am primit și un răspuns.

Acum Tara era sigură că omul își pierduse mințile.

- Ai primit un răspuns? Doar nu ești profet sau înger. Cum se poate să primești un răspuns de la Dumnezeu?

- Vrei să știi cum poți vorbi cu Dumnezeu?

- Da, normal că aș vrea să știu, răspunse Tara. Nu îl crezu nici o secundă, însă dorea să-i asculte explicația, așa inutilă cum probabil era.

- Atunci hai să ne întâlnim mâine la ora patru. Uite, îți scriu locul. Scoțând o foaie goală, bărbatul scrisese adresa și indicațiile

necesare pentru a ajunge la biserica lui. Vino aici și vei afla nu doar că poți vorbi cu Dumnezeu, dar și că El te iubește.

Când Tara se înapoie la hotel și își povestea experiența, fratele se înfurie.

- Ce-i în capul tău?! Nu poți merge în locul acela. E o biserică creștină. Țasta e Iranul și tu ești musulmană. Ai putea fi spânzurată dacă ești prinsă într-un asemenea loc.

- Am fost desemnată să fac un studiu despre diferite religii. Cum l-aș putea finaliza dacă nu fac cercetări? protestă Tara.

Cearta se sfârși prin consimțământul fratelui de a adresa o cerere oficială poliției locale pentru vizitarea bisericii. De acolo, fu trimis la tribunal, unde permisiunea îi fu acordată, însă funcționarii îi cerură ca fata să fie însoțită de doisprezece ofițeri de securitate și de fratele ei când va vizita biserica.

- Nu trebuie să-ți fie frică, îi spuse fratele ei. Voi fi afară, chiar lângă ușă, împreună cu poliția, dacă se întâmplă ceva. Tara se întrebă ce se petrece într-o biserică încât să fie nevoie de astfel de măsuri de securitate.

În următoarea după-amiază, la ora patru, Tara intră în biserică. Pași fără grabă, trupul tremurându-i ușor, în timp ce agenții de securitate și fratele ei așteptau afară. Exceptând bărbatul din curte, Tara nu se mai întâlnise niciodată cu cineva care nu era musulman. Se întreba cum arată creștinii, cum se comportă. Oare erau periculoși?

Găsi o bancă mai în spate. Alese un loc în apropierea intrării principale ca, în caz de nevoie, să poată ieși repede. Majoritatea băncilor de lemn erau deja pline și oamenii începuseră să cânte. Membrii bisericii intonară diferite cântece și Tarei i se păru că recunoaște în versuri unele versete pe care le studiasse în programa biblică. După cântare, un bărbat se urcă pe podium și începu să vorbească despre rugăciune. Spuse să vină în față oricine are un motiv de rugăciune.

În timp ce câțiva oameni începură să înainteze, Tara îl văzu pe omul întâlnit în curte cu o zi înainte. Ținea în brațe o fetiță cam de opt ani. Tara presupuse că era o altă fiică de-a lui. Aceasta părea să fie complet paralizată. Brațele i se bălângăneau pe spatelul

tatălui în timp ce o ducea în brațe. Privea în gol și aproape că nu părea vie.

Bărbatul merse în față și începu să se roage cu voce tare, cerându-i lui Dumnezeu să-i vindece copila. Se alăturară și ceilalți din biserică și începură să stăruie înaintea lui Dumnezeu pentru tămăduirea fetei. Tara fu din nou de părere că trebuie să fii nebun să încerci să vorbești cu Dumnezeu în felul acesta. De ce s-ar coborî Dumnezeu să ajute acest copil? Pentru Tara, lucrul acesta părea o aberație. Dar, în ciuda scepticismului ei, fu fascinată de ce se întâmpla și dorea să țină minte tot ce se petrecea ca să poată scrie despre asta în teza ei.

Apoi, Tara observă că fetița paralizată începe să se miște. Picioarele i se îndreptară ușor, iar tatăl o lăsă încet jos, ajutând-o să stea în picioare. Dumnezeu! gândi Tara. Nu pot să cred că se întâmplă așa ceva.

Oamenii din biserică cântau din nou cântece de laudă la adresa lui Dumnezeu, în timp ce fata, vindecată acum de boala care o ținuse paralizată, păși pe culoarul din mijlocul bisericii și o privi pe Tara drept în ochi. Când ajunse la banca unde ședea Tara, îi spuse simplu: „Emanuel“ și apoi se întoarse și merse pe culoar înapoi la tatăl ei.

Tara era îngrozită de cele întâmplate – și de toate gândurile care i se perindau prin minte. De ce a venit această fetiță la ea, dintre toți cei prezenți în biserică? Cum căpătaseră picioarele ei putere? Și ce însemna Emanuel? Studiul religiilor de care se apucase Tara dădea naștere mai mult la întrebări decât la răspunsuri. Era hotărâtă să înțeleagă ce înseamnă toate acestea.

Nu îndrăzni să spună nimănui la ce asistasă în biserică. Însă cu certitudine nu putea să uite. Mai târziu, când ajunse înapoi acasă în Pakistan, merse în singurul loc în care se putea gândi că va găsi răspunsuri. Se duse la Biblia albastră. De data aceasta Tara nu mai citea pentru a trece un test; acum căuta cu sârguință adevărul. În fiecare zi, se cufunda în Scripturi, încercând să înțeleagă diferența dintre Biblie și Coran și să afle de ce musulmanii erau atât de vehement împotriva creștinilor.

Dumnezeul creștinilor trebuie să fie adevărat, se gândi ea. Cum altfel i-ar putea auzi când se roagă?

TRĂDATĂ

În cele din urmă, Tara înțelese că mai departe de atât nu putea merge de una singură. Trebuia să stea de vorbă cu cineva. În loc să-i ofere lămuriri, cursul de religie – și ceea ce văzuse la biserică și citise în Biblie – îi stârniră noi întrebări și dorea cu disperare să înțeleagă ce se întâmplă.

- Tată, ies în oraș cu niște prietene, îi spuse ea, în timp ce se pregătea să plece. Era prima oară în cei șaisprezece ani ai ei când își mințea tatăl și vinovăția îi străfulgeră trupul când se grăbi să iasă pe ușă afară din casa mare și luxoasă a familiei. Însă trebuia să afle despre ce era vorba în credința creștină. Întoarcerea într-o biserică era singura cale pe care o știa și care putea să-i aducă lămuriri.

Își croi drum prin oraș spre o biserică și din nou se furișă într-o bancă din spatele sanctuarului, în timp ce slujba era pe cale să înceapă. La sfârșit, se prezentă celui care săvârșise slujba și îi spuse că dorește să-i adreseze câteva întrebări. Pastorul fu de acord. Tara crezuse că biserica e biserică, creștinul, creștin și că oricine ar trebui să fie în stare s-o ajute. Din nefericire, în situația de față, se înșela.

Pastorul deveni cam stingherit de numeroasele întrebări ale Tarei, pe măsură ce aceasta venea săptămână de săptămână să discute cu el. Își făcea griji cu privire la propria lui siguranță și îi spuse în mai multe rânduri că ar fi mai bine să nu mai vină.

- Dar unde altundeva m-aș putea duce ca să aflu aceste răspunsuri? răspunse Tara.

Insistența ei îl câștigă o vreme, dar, în cele din urmă, pastorul simți că riscul e prea mare. Crezând că se va scuti astfel de orice necaz viitor, își dădu întâlnire cu tatăl Tarei și îl înștiință că fiica lui vine la biserică și pune multe întrebări despre Biblie. În câteva clipe, trădase o adolescentă musulmană care căuta să afle cine este Dumnezeu cu adevărat.

- Ce naiba ai crezut că faci?! țipă tatăl la fiica lui când aceasta sosi acasă în după-amiaza cu pricina. Ți dai seama ce rușine mi-ai adus mie și familiei mele? Cum ai putut să te întâlnești cu acel om? Nu e musulman. E creștin! Cât de neghioabă ai putut fi? Ești și tu una dintre ei acum?

Tara era șocată de furia tatălui ei; nu-i văzuse niciodată așa latură. Încercă să-i explice că pune doar niște întrebări și că nu intenționa deloc să se convertească la creștinism, dar el nu era dispus s-o asculte. Îi porunci plin de mânie să dispară din fața lui și Tara fugi din încăpere, plângând. Nu avea habar în ce se băgase sau cum putea să potolească mânia tatălui ei.

Îi persistau încă în minte întrebări fără răspunsuri. Ajunsă în camera ei, în ciuda scenei pe care o îndurase, Tara se trezi că este atrasă din nou de micuța Carte albastră legată în piele. Ștergându-și lacrimile, deschise Biblia și se strădui să citească, în timp ce șuvoiul violent de cuvinte îi răsuna mai departe cu putere în minte.

Treptat, cuvintele străvechi o acapară, potolindu-i teama și încurajând-o prin dragostea lui Dumnezeu. Deveni atât de absorbită de citirea Scripturii, încât pierdu noțiunea timpului și nu observă că tatăl intrase în cameră. La început, înfățișarea lui scotea la iveală un om căruia îi părea rău că țipase atât de urât la fiica lui cea mai mică. Dar când o văzu ce citește, chipul plin de remușcări i se umplu de mânie.

- Tu ești creștină! Acum sunt sigur de asta! strigă el.

- Tată, jur că nu sunt creștină. Sunt doar curioasă. Trebuie să mă crezi!

- Nu mă minți! Din ce alt motiv ai citi o Biblie?

- Te rog, tată! E o simplă carte pe care o citesc. Știi că am studiat mult în ultima vreme. Tara încerca cu disperare să-l convingă de nevinovăția ei, când palma lui o izbi cu putere peste față.

- Cum ai putut face așa ceva familiei noastre? Noi suntem musulmani! Se retrase din fața lui în stare de șoc și copleșită de durere, cu ochii mari, nevenindu-i să creadă că tatăl ei o lovise. Acum veni după ea și o plesni din nou. Ne-am născut musulmani și o să murim musulmani. Iar tu – tu nu mai ești fiica mea!

Suspinele și tânguirea Tarei îl făcură pe fratele cel mai mare să alerge în camera ei ca să vadă ce se întâmplă.

Sora ta a devenit creștină! S-a întâlnit cu un pastor și acum o găsesc citind Biblia!

Auzind învinuirea, fratele Tarei trecu pe loc de la îngrijorare la furie și se aruncă asupra Tarei, începând să o bată cot la cot cu tatăl lor. Privirea îi căzu pe Biblia albastră și începu să-i rupă cu răutate paginile aurite. Tatăl Tarei găsi o curea din pânză, o îndoi în două și își plesni fiica peste față cu sălbăticie, în timp ce aceasta se ghemui pe podea, plângând isteric.

- Tată, trebuie să-i găsești un soț. Și încă repede, înainte ca lucrurile să meargă mai departe, spuse fratele ei, roșu la față de mânie și de atâta efort. Când cei doi bărbați părăsiră, în sfârșit, încăperea, tatăl dădea din cap.

„EMANUEL, EMANUEL”

În timp ce stătea întinsă pe podea în mijlocul încăperii și plângea, Tara rosti prima ei rugăciune: „Dumnezeule, nu știu despre ce vorbesc tata și fratele meu. Eu nu sunt creștină; sunt musulmană. Dar acum nu știu încotro s-o apuc. Te rog, arată-mi calea și o voi urma.”

Tara avu un sentiment ciudat de pace după ce se rugă și, zăcând acolo pe podea, căzu într-un somn adânc. După o vreme, simți că cineva îi ridică fruntea și o mângâie ușor pe obraz. Auzi o voce; părea că cineva dintr-un colț îndepărtat se îndreaptă spre ea. Vocea spunea: „Emanuel, Emanuel”. Tara se ridică repede în picioare și se uită în încăperea, dar constată că era goală. Când își aminti ciudatul vis — era un vis, nu-i așa? — încercă să repete bizarul cuvânt pe care îl auzise acum a doua oară: „Emanuel”.

Tara se întinse pe pat, gândindu-se iar la întâmplarea din Iran.

- Ce semnificație are? se întrebă ea cu voce tare. Și de ce tot aud acest cuvânt?

Își atinse ușor fața, trăgându-și mâna înapoi de durere. În toată viața ei, tatăl nu o lovise niciodată și Tara era devastată de mânia și de dorința lui de a o bate. Fuseseră mereu foarte apropiați. Dar

acum știa că nu vor mai fi așa niciodată. Știa că mânia tatălui ei nu se va potoli ușor.

Și nici căutarea ei încăpățânată a adevărului.

Câteva zile mai târziu, tatăl se așeză lângă Tara, a cărei față era încă vânăta din cauza bătăii. Se apropie din nou de ea cu privirea plină de remușcare.

- Tara, îmi pare foarte rău pentru ce ți-am făcut, spuse el. E rușinos ca un tată să-și bată fiica. Trebuie să înțelegi că nu am vrut să te rănesc. Impresia pe care mi-ai făcut-o a fost mai mult decât am putut suporta. Te rog să mă ierți.

Tara ședea tăcută, neîngăduindu-și să dea crezare pe deplin blândeții redescoperite a tatălui ei.

- Cred că acum a sosit timpul să te căsătorești, continuă el.

Tara își aduse aminte de spusele fratelui ei de după ce o lovisese. Dar avea numai șaisprezece ani și nu avea de gând să se căsătorească.

- Tată, sunt prea tânără să mă căsătoresc. Vreau să-mi termin studiile. Se străduie să pară liniștită.

Tatăl se ridică în picioare, cu vocea puțin mai hotărâtă.

- Am spus că cel mai bine ar fi dacă te-ai căsători. Nu e o sugestie.

Tara se înfioră la auzul răcelii tot mai accentuate din glasul lui, însă nu dorea să se dea bătută atât de ușor.

- Nu, tată, nu vreau. Sunt prea tânără și vreau să-mi termin mai întâi studiile. Nu-mi doresc o căsătorie aranjată, tată! Despre cine e vorba? Cum îl cheamă? Ce religie are?

Cuvintele îi scăpară din gură înainte să-și dea seama ce spune. Era un lucru prostesc ca o fată musulmană să spună așa ceva. Pentru familia lor exista o singură religie: islamul. Tatăl ei, înfuriat din nou, strigă:

- Cum adică ce religie are? Avem o singură religie aici! Suntem musulmani! O apucă de braț și o trase mai aproape, așa încât o putu privi cu dușmănie drept în ochi. Ești creștină! Chiar ești. Acum sunt convins!

Înainte să poată scoate vreun cuvânt în apărarea ei, simți din nou mâna zdravănă a tatălui repezindu-i-se peste față. Era ferm

convins că fiica lui se convertise la creștinism și, drept răspuns, făcu ceea ce credea că e de datoria lui.

Intrând în cameră chiar când o altă lovitură căzu pe fața Tarei, una din surorile ei țipă de spaimă și teamă.

Indiferenți la rugămințile membrilor familiei sau ale servitorilor care se găseau din întâmplare prin preajmă, tatăl și fratele Tarei o traseră în cameră și o închiseră înăuntru cu cheia. Retrăgându-se într-un colț și tremurând de groază, Tara avea motive întemeiate să-și simtă viața în pericol.

Tatăl și fratele ei o bătură cu orice le căzu în mână: cablul electric de la una din veiozele de cristal și tija de la closet. Apoi, puseră mâna pe toate lucrurile ei, le traseră și le mutară – covoaare, pat, haine, electronice, tot – după care le azvârliră pe coridor. Când teribila scenă luă sfârșit, Tara zăcea într-o baltă de sânge în mijlocul încăperii devenită acum goală. Ultimele cuvinte ale tatălui înainte de a trânti ușa sunară cam așa:

- Ori te măriți, ori mori. Tu alegi. Dacă ești creștină, nu este loc pentru tine în orașul acesta. Dar dacă te măriți, poți fi iarăși fiica mea. Altfel, vei muri aici de una singură.

FUGARĂ

Tara rămase întinsă pe gresia rece, alunecând din starea de inconștiență în cea de luciditate. Nimeni nu avu voie să-i vină în ajutor. Familia crezu că-și va veni în fire dacă e lăsată singură fără mâncare și fără asistență medicală. În a treia zi, Tara începu să se ridice, dar o baltă de sânge încheșat îi prinse părul de podea. Năucă, dar încercând să priceapă cele întâmplate, simți cum o cuprinde un val de greață și de tristețe când își inspectă rănilor. Nu și-ar fi putut închipui niciodată că încercările ei de a-l găsi pe Dumnezeu avea să o aducă într-un asemenea hal. Însă acum avea un singur gând, să scape cu viață. Fiindcă niciodată nu petrecuse nici măcar o zi departe de familie, habar n-avea ce să facă, dar asta nu conta. Își dădu seama că trebuie să plece.

Se căzni să ajungă la dulap ca să vadă dacă mai rămăsese ceva și găsi singurul lucru care scăpase, o mică sacoșă rămasă

de la ultima ei călătorie în Iran. Înăuntru se aflau câteva haine, ceva bani, plus câteva bijuterii și pașaportul. Tara se schimbă în tăcere de hainele murdare de sânge, schimonosindu-se de durere la fiecare mișcare. Când termină, stătu în mijlocul încăperii și aruncă o ultimă privire în jur. Știa că, dacă pleacă, nu se va mai putea întoarce niciodată acasă. În cultura ei, fuga de acasă era considerată aproape la fel de gravă ca faptul de a fi creștin și știa că familia ei nu va putea accepta niciodată această umilință. De această dată, dacă ar prinde-o, ar ucide-o fără îndoială.

Cu sufletul împovărat, se strecură afară pe fereastra dormitorului și își croi drum atent spre autogară. Tara era mahnită, nedumerită și cu inima frântă, iar singurul lucru care îi dădea putere era teama de ceea ce i-ar face tatăl sau fratele ei dacă ar găsi-o – și foamea sufletului după o cunoaștere mai profundă a Dumnezeului creștin. Când ajunse la autogară, își cumpără un bilet dus spre un oraș aflat la câteva ore depărtare, un loc pe care îl cunoștea vag. Fusesse acolo de câteva ori cu familia și plănuia să-și găsească adăpost într-o biserică pe care o văzuse acolo. De bună seamă că orice creștin de acolo o va ajuta, gândi ea.

Călătoria cu autobuzul fu lungă și oamenii se uitau la adolescenta plină de sânge și sușoteau între ei. Ca fată drăguță provenind dintr-o familie importantă, Tara se făcu mică de rușine, știind la ce se gândeau tovarășii ei de călătorie. Era o experiență nouă pentru ea și singura ei nădejde era că drumul în căutarea lui Dumnezeu merita osteneala de a renunța la tot. Încercând să evite privirile iscoditoare din jurul ei, spera, în același timp, ca acești străini să nu o dea pe mâinile poliției. Femeile din țara ei se bucură de puține drepturi și sunt rareori văzute în public fără să fie însoțite de un bărbat din familia lor.

Când autobuzul ajunse, în sfârșit, la destinația aleasă, Tara se grăbi să coboare și încercă să se amestece în mulțime, lucru nu foarte ușor în starea în care să găsea, plină de vânătăi și de sânge, dar se gândi că, de îndată ce va ajunge la biserică, se va putea spăla.

Când ajunse la biserică, fu întâmpinată de un membru din Armata Salvării ce stătea la ușă. În mod surprinzător, bărbatul încercă să o convingă pe Tara să nu caute ajutor acolo.

- Dacă aș fi în locul dumitale, nu mi-aș dori să rămân singură cu conducătorul acestei biserici. Circulă anumite zvonuri, spuse el.

Tara era mai-mai să izbucnească în lacrimi.

- Ce e asta? întrebă ea. Credeam că creștinii sunt creștini și acum îmi spuneți că biserica aceasta nu îmi e de folos? Pentru asta am plecat eu de acasă?

- Vino la mine acasă, îi spuse omul cu bunătate. Eu te pot ajuta și te pot proteja.

Deși Tara avea mari îndoieli cu privire la ideea de a merge acasă la acel bărbat, i se păru că nu are de ales. Reticentă, merse cu el. Se dovedi că omul avea soție și doi fii și toți din familie o tratarea cu bunăvoință – cam două săptămâni. Apoi, începură să circule zvonuri în familie; soția presupuse că poate soțul ei dorește să aibă o aventură cu tânăra lor musafiră. În cele din urmă, Tara nu mai putu suporta tensiunea; îl rugă pe acel bărbat s-o ducă în altă parte.

- Trebuie să știi pe cineva într-un alt oraș care m-ar putea ajuta, îl imploră ea. Du-mă acolo, te rog, și o să-mi caut un loc de muncă. Mulțumesc pentru ajutor, dar nu vreau să fiu pricina altor necazuri în familia ta.

- Cunosc, într-adevăr, un om care te-ar putea ajuta. De fapt, provine din orașul tău natal, spuse bărbatul din Armata Salvării.

Tara fu cuprinsă de teamă când îi auzi cuvintele.

- Nu cred că e o idee bună, spuse ea. Te rog, tatăl meu nu știe unde sunt și nu vreau să afle. Te rog, nu-mi face una ca asta.

- Nu te îngrijora, o liniști el. Îl cunosc pe acest om. O să te ajute.

UNCHIUL RENEGAT

Cum opțiunile i se împuținau rapid, Tara se învoui să se întâlnească cu acel om. Dar de cum îl văzu, așteptând în locul prestabilit, aproape că leșină.

- E tatăl meu! M-ai păcălit! strigă ea.

- Nu, nu e tatăl tău. Jur, spuse bărbatul. Du-te să-l cunoști.

Spre marea ei uimire, Tara descoperi că bărbatul era, de fapt, un unchi pe care nu-l cunoscuse niciodată, un om ce semăna izbitor cu tatăl ei.

- De ce tata nu ne-a spus niciodată de dumneata? îl întrebă Tara.

- Am devenit creștin în 1952, înainte să intre în vigoare legea Șaria, îi explică unchiul, referindu-se la adoptarea de către guvern a codului islamic. Pe atunci era legal să te convertești, dar din punct de vedere social, lucrul acesta era inacceptabil. Tatăl tău m-a renegat. De atunci, lucrez aici ca pastor. Acum înțeleg că Dumnezeu te-a trimis în locul acesta. Nu te îngrijora. Voi avea eu grijă de tine; poți deveni fiica mea.

Tara fu cuprinsă de un sentiment de ușurare; începu să simtă un licăr de nădejde înfiripându-se înlăuntrul ei; poate va reuși să se stabilească acolo, să-și găsească un loc de muncă și să-și continue școala.

Curând, descoperi că unchiul ei era un om bun la suflet și generos și ajunsese, în scurt timp, să-l îndrăgească și să-l admire. El petrecea mult timp discutând cu Tara despre creștinism și îi răspunse la toate întrebările. Îi explică până și semnificația cuvântului Emanuel. După două luni de trai în casa unchiului ei, studiind împreună cu acesta, Tara simți că are o înțelegere solidă despre Isus și în cele din urmă se rugă, cerându-i lui Dumnezeu să-i ierte toate păcatele, predându-și întreaga inimă Lui.

Goana după Dumnezeu își găsi răsplata, dar încercările erau doar la început...

Necazul reîncepu când, într-o zi, unchiul Tarei primi vizita unui văr care avu impresia că o recunoaște.

- O, nu, îl liniști unchiul. E doar o prietenă care a venit în vizită pentru o vreme.

Dar vărul nu se lăsă convins și când se întoarse acasă, îl sună pe tatăl ei și îi spuse de fata care stă la vărul lui, despre care bănuia că este Tara.

După numai câteva zile, Tara trebăluia prin bucătăria unchiului, când auzi pași grăbiți venind dinspre camera din față. Tara merse într-acolo și aproape că se ciocni de unchiul ei, care se năpusti în bucătărie, dând din mâini disperat:

- E tatăl tău! Vine. Trebuie să pleci – chiar acum! Pleacă! Du-te la ferma prietenilor mei din afara orașului, cea de care ți-am povestit. Uite câțiva bani; acum fugi! Și nu-ți face griji. Nu-i voi spune nimic tatălui tău. Voi veni la tine peste câteva zile.

Tatăl și fratele Tarei erau chiar pe pragul de la intrare, când ea ieși pe ușa din spate. Nu avu timp să se gândească, ci numai să fugă. Adrenalina pură o făcu să plece și să alerge cât putu de tare. Scotoci în buzunar ca să găsească adresa pe care unchiul ei îi ceruse s-o țină la ea tot timpul, în caz că avea să se întâmple așa ceva. Gâfâind și plină de durere, Tara ajunse în sfârșit pe strada principală și încetini ritmul, mergând energic. În partea aceea aglomerată a orașului nu dorea să dea de bănuț. După ce opri un taxi, se ghemui în scaun și închise ochii. Nu-i venea să creadă că iar este fugară, după numai două luni scurte petrecute cu unchiul regăsit. Însă chiar dacă iureșul de adrenalină, ce năvăli din cauză că trebuia să alerge atât de repede, îi făcu inima să zvâcnească sălbatic în piept, Tara simți o senzație ciudată de liniște furișându-se înlăuntrul ei. Înălță o rugăciune în gând pentru tatăl și fratele ei și se rugă să nu-i pricinuiască unchiului un necaz prea mare.

Tara stătu la fermă zece zile, până când lucrurile se potoliră în oraș. În cele din urmă, unchiul veni să o vadă, iar Tara fu nerăbdătoare să se întoarcă cu el acasă. Numai că, văzând expresia de pe chipul lui, fu descumpănită.

- Ce s-a întâmplat, unchiule? întrebă ea.

- Tara, tu știi cât de mult m-am bucurat să te am în aceste două luni, începu el, nescăpând-o o clipită din ochi. M-am simțit de parcă Dumnezeu mi-a dăruit fiica după care am tânjit mereu – atât în trup, cât și în spirit. Dar nu te poți întoarce cu mine

acasă. E prea periculos. Îmi pare rău că eu trebuie să fiu cel care îți spune asta, dar tatăl tău a spus că trebuie să mori. A susținut că e o chestiune de onoare pentru el și familia lui.

Tara înțelese că unchiul spune adevărul. Știa că tatăl și fratele ei nu vor înceta niciodată să o caute – și nu se îndoia de ce se va întâmpla dacă vreodată aveau s-o prindă. Simți cum o durere năpraznică încearcă să-i întunece mintea, dar tristețea din ochii unchiului îi copleși sufletul, ajutând-o să-și mute atenția de la ea însași la el și la nefericirea lui.

- Unchiule, te rog să nu-ți pară rău, spuse ea, strângându-i mâna. Eu sunt cea căreia trebuie să-i pară rău pentru că ți-am provocat atâta necaz. Îi sunt atât de recunoscătoare lui Dumnezeu că m-a condus la tine. Mi-ai oferit răspunsurile pe care le căutam, iar acum am pacea pe care nu am simțit-o înainte. Nu mă voi putea revanșa niciodată pentru asta.

Despărțirea fu dureroasă, deoarece Tara se pregătea să fie trimisă din nou spre un alt cămin. Unchiul ei aranjase să locuiască la o familie pe care o cunoștea, într-un oraș îndepărtat. Când se despărțiră, încercă să-și ascundă îngrijorarea de unchiul ei. Dar în sinea ei se întreba dacă va înceta vreodată să fie fugară...

PRIZONIERĂ ÎN REFUGIU

Tara fu primită cu brațele deschise în noul ei cămin. Familia era formată din pastorul din partea locului, soția și cei trei fii ai lor. Băieții o adoptară numaidecât pe Tara ca pe sora lor. Fiul cel mai mare, Rubin, o admira pe Tara mai ales pentru curajul ei.

Pentru a o feri de tatăl și de frații ei, care își continuă neobosită urmărire, noua familie a Tarei o rugară să rămână în camera ei aproape tot timpul. Stătea acolo toată ziua și seara, de fiecare dată când venea cineva în vizită (fapt care, întrucât soțul și tatăl era pastor, se întâmpla mai tot timpul).

Odaia Tarei era împărțită în două: o parte pentru dormit, cealaltă pentru studiu și alte activități. Cele două părți laolaltă nu făceau nici cât jumătate din dormitorul în care crescuse. Tara se simți ușurată să poată sta la o familie în care putea avea încre-

dere, însă privarea de libertate o făcea să sufere. Știa că nu mai poate rezista mult.

- Vă rog, lăsați-mă să ies din cameră, stăruie Tara într-o dimineață. Știu că încercați să-mi asigurați protecția, dar mă simt ca un prizonier. Asta nu e viață.

Pastorul dorea s-o lase să hoinărească în voie, însă știa că tatăl și fratele ei erau încă pe urmele sale. De fapt, veniseră prin oraș să pună întrebări, dându-și pe față intențiile de a-i lua viața.

- Tara, încă puțin, apoi te vom lăsa să ieși, îi spuse. Te rog, mai rabdă. E spre binele tău.

Tara știa că nu are de ales. Dacă era văzută în public, se punea în pericol nu numai pe ea, dar și pe familia adoptivă. Încercă să profite de timp studiind, dar erau multe zile în care nu putea face nimic altceva decât să plângă. Mica ei încăpere avea să-i fie casă un an întreg.

În cele din urmă, într-o seară, Tara îl auzi fără să vrea pe pastor vorbind de faptul că biserica are nevoie de o nouă secretară. Când veni în odaia ei în dimineața următoare, îl rugă să îi dea ei postul.

- Vă rog, domnule pastor, îl rugă ea. Dați-mi voie să obțin acest post! V-am dactilografiat predicile în tot acest timp; știu că pot face asta. A trecut un an de când am venit. Sigur tatăl și fratele meu au plecat mai departe.

Pastorului nu-i fu ușor să ia decizia, dar știa că nu o poate ține pe Tara în camera ei la nesfârșit. Fu de acord să-l întrebe pe pastorul principal al bisericii dacă este dispus să-i ofere Tarei acel post.

Săptămâna următoare, Tara era deja secretara bisericii.

- Tara, ascultă cu mare atenție, o instrui pastorul. Ești nepoata mea dintr-un alt oraș care a venit să ne viziteze. Te rog să nu-mi mai spui „pastor“. De acum încolo, trebuie să-mi spui „unchi“ și noi îți vom spune „Rebecca“. Nu povestii nimănui prin ce ai trecut. Pricepi?

Tara nu numai că pricepuse, dar fu chiar încântată.

La noul ei loc de muncă se descurca minunat. Studiase engleza și pastorul senior, care era englez, se atașă numaidecât de ea.

I se dădu în grijă partea financiară a bisericii și începu chiar să predea la școala duminicală.

Pastorul senior, cunoscând situația anterioară a Tarei, o lăsă totodată să lucreze individual cu musulmanii convertiți în ascuns. Tara începu să creadă că aceasta va fi esența lucrării ei și Îi mulțumi lui Dumnezeu că îi îngăduise să treacă prin încercări asemănătoare cu ale acestor convertiți, care nu puteau decât să fie încurajați de incredibila ei mărturie.

După șase luni de la începerea slujbei, Tara fu botezată în taină într-un mic bazin de la subsolul bisericii. Numai familia adoptivă, pastorul senior și unchiul ei avură permisiunea să participe.

PASIUNEA PENTRU EVANGHELIZARE

După ce petrecu doi ani cu noua ei familie, Tara avea optsprezece ani și tânjea să meargă și să se implice mai mult în lucrare. Era mulțumită de postul de secretară, însă își dorea să evanghelizeze oameni. Majoritatea lucrătorilor misionari se născuseră în familii creștine, însă Tara le putea vorbi musulmanilor, ea însăși fiind fostă musulmană. Tara supraviețuise brutalității tatălui și fraților ei și fusese proscrisă de familie. Avea o mărturie de împărtășit și știa că ceilalți o vor asculta.

- Te rog, Rubin! Te rog, lasă-mă să merg cu tine, îl imploră într-o zi pe fiul cel mai mare al pastorului care se pregătea să plece într-o călătorie de evanghelizare.

- Nu, Tara, spuse el, neplăcându-i să o refuze, întrucât știa cu câtă pasiune își dorea ea să evanghelizeze. E mult prea periculos. Cineva se va simți ofensat de mărturia ta și te va da pe mâna autorităților. Poate eu voi fi arestat, dar tu, dacă ești prinsă, vei fi ucisă mai mult ca sigur.

Rubin ajunse s-o îndrăgească pe Tara ca pe sora lui și nu suporta gândul de a o pune în pericol. Însă știa că ea va insista să meargă – și că el are dreptate. Tara își avea argumentul pregătit.

- Rubin, ce e mai important, întrebă ea, siguranța mea sau sufletele pierdute pe care încerci să le evanghelizezi?

Rubin își recunoscuse înfrângerea și Tara începu să-l însoțească în călătorii, în timp ce el o învăța arta evanghelizării.

Alți doi ani și jumătate se scurseră fără nici un incident. Tara se acomodase cu noua ei viață în calitate de nepoată a pastorului și își termină o parte din studiile universitare. Își descoperi un nou rol, acela de a aranja în secret botezuri pentru foștii musulmani și hinduși. Cea mai mare parte dintre ei erau rodul lucrării de evanghelizare făcute de Rubin. Ajută și la demararea unui program de alfabetizare și de lucrare cu copiii.

Tara rămânea mereu în gardă, dar după tot acest timp, avea în sfârșit sentimentul că își făcuse un rost departe de amenințările tatălui și ale fraților ei. Singurele necazuri veneau din partea câtorva membri ai bisericii care nu credeau că ea este nepoata pastorului și care erau invidioși pe lucrarea ei înfloritoare alături de conducerea bisericii. Era, însă, o problemă pe care o putea rezolva. Problema căreia nu-i putu face față o aștepta la ușa bisericii, într-o după-amiază însoțită de duminică, când Tara ieși afară din biserică.

DIN NOU FUGARĂ

Tara îl recunoscuse imediat; era vărul ei. Fiecare mușchi al corpului i se încordă când tânărul încercă să o privească ținută în ochi, însă Tara fu hotărâtă să treacă pe lângă el fără să-i ofere vreo dovadă a identității sale.

- Așteaptă! Vreau să vorbesc cu tine, strigă după ea.

După tonul vocii, Tara își dădu seama că nu era sigur de identitatea ei. Era plecată de mai bine de patru ani și se schimbase considerabil. Îi ignoră pur și simplu rugămintea, ca și cum nu l-ar fi auzit, și o luă înainte pe lângă el. Apoi auzi cuvântul de care îi era cel mai groază...

- Tara!

Tara se întoarse și îi răspunse cu falsă politețe:

- A, bună. Cu mine vorbești? Eu sunt Rebecca. Nu cred că te cunosc. Te rog să mă scuzi; mă cam grăbesc.

Dacă chipul nu o dădu în vileag, atunci vocea da. Știa că vărul ei găsisese ceea ce căuta. Acum era numai o chestiune de câteva ore până când vor apărea tatăl și fratele ei. Simți cum îi crește panica în suflet, însă își continuă drumul în grabă, încercând să se piardă în mica mulțime ce forfotea în jur. Inima îi bătea atât de tare încât crezu că-i sare din piept.

Ajunsa pe strada aglomerată, Tara luă un taxi.

- La aeroport, vă rog, spuse ea. Avea bani în poșetă, dar habar nu avea unde să meargă. Încă o dată rămânea fără opțiuni; își dorea numai să scape înainte de a o găsi tatăl și fratele ei. La aeroport, cercetă atent panoul de zboruri cu plecările, încercând cu disperare să se hotărască încotro să plece. Sfârși prin a zbura spre un oraș din partea estică a țării; se gândea că acolo va scăpa de pericol, măcar pentru o vreme. Nu știa unde va merge odată ce va ateriza și ajunsese să petreacă o lungă și dificilă noapte în aeroport. Îl sunase pe Rubin pentru ca familia adoptivă să nu-și facă griji. Dar, în afară de asta, nu putea decât să stea singură cu gândurile și amintirile ei și să încerce să se liniștească, rostind în gând o rugăciune. Se împotrivi pornirii de a-L întreba pe Dumnezeu: „De ce eu?“ Dar obosise să ducă o viață de fugar și se întreba dacă se va simți vreodată în siguranță în viața aceasta și dacă se va putea așeza vreodată într-un loc sigur.

În ziua următoare, epuizată și secătuită emoțional, Tara se întoarse la familia adoptivă. Îi părea rău pentru ei. Îi oferiseră dragoste nemăsurată și sprijin, iar prin ajutorul lor se expuseseră riscului atât pe ei, cât și întreaga comunitate a bisericii. Acum Rubin o înștiință că încearcă să-i obțină o viză pentru a putea pleca din țară. Tara se temea, dar totodată era și puțin mai ușurată la gândul plecării. Cel puțin într-o altă țară nu va trebui să poarte povara necazului pricinuit prietenilor ei dragi. Și nu numai prietenilor ei. Știa că, dacă e prinsă, guvernul s-ar putea folosi de toată această întâmplare pentru a crea un scandal uriaș în întreaga comunitate creștină din Pakistan. Da, era cel mai bine să plece.

Tara presupuse că, dacă se va ascunde, va fi în siguranță. Însă doi membri ai bisericii care erau invidioși pe atenția de care se bucura Tara din partea familiei pastorului, se hotărâră să ia lucru-

rile în propriile mâini. Sunară la CID, serviciul secret pakistanez, și raportară că o tânără din biserica lor se ocupă în mod activ cu evanghelizarea.

FIICA APOSTATĂ

Tara fu chemată la sediul CID, unde i se spuse că agenția îi va deschide dosar și că vor strânge informații pentru a vedea dacă acuzațiile sunt adevărate. Agenții doriră totodată să ia legătura cu familia Tarei. Acesteia nu-i venea să creadă că scăpase de atâtea ori, ca să fie apoi turnată de unul din membrii bisericii. Știa că majoritatea oamenilor din adunare erau buni la suflet și înțelesesă că era necesar să păstreze tăcerea referitor la trecutul ei. Dar numai unul sau doi se dovediră a fi suficienți pentru a schimba cursul evenimentelor. Acum se simțea ca prinsă de un curent care o trăgea în jos atât de adânc, încât nu avea să-și mai revină vreodată.

Tara strigă către Dumnezeu, rugându-L s-o salveze încă o dată. Îi veni în minte cuvântul Emanuel. Știa acum ce înseamnă, că Dumnezeu este cu ea, și acel gând îi era îndeajuns. Credea că dacă Dumnezeu a putut face un pește să-l scuipe pe Iona pe țarm, poate să o scape și pe ea din ghearele celor de la CID!

Dar nu avea să fie ușor. CID-ul îi confiscă pașaportul și continuă să-i pună întrebări și să completeze formulare. De obicei, Rubin era cu ea și încerca să-i convingă că Tara este sora lui, dar nu-l crezură. Numele de pe pașaport nu se potriveau. Pașaportul o identifica drept musulmană. Prin urmare, ce căuta ea într-o familie creștină?

După ce petrecu o zi întreagă în arestul CID-ului, Tara primi permisiunea să plece acasă – dar nu înainte de a fi avertizată să nu părăsească orașul. Agenția urma să o contacteze în curând. Tara avea nevoie de un semn de la Dumnezeu, avea nevoie de ceva de care să se agațe. Nu mai avea pașaport și era doar o chestiune de timp până când CID-ul va lua legătura cu adevărata ei familie – o întorsătură a situației care ar însemna pentru ea

sfârșitul. Uneori se întreba ce metodă va folosi tatăl ei pentru a o ucide...

Pe când se îndrepta spre ieșirea din sediul CID-ului, unul din funcționari îi șușoti ceva Tarei. Îi cunoștea familia, dar nu o dădu în vileag, știind în ce pericol se găsea.

- Tara, ascultă-mă, spuse el. Sunt prieten cu unul din verii tăi. Știu cine ești. Trebuie să părăsești țara cât mai rapid posibil. Nu numai tu ești în pericol.

Tara fu surprinsă, însă totodată ușurată. Era o minune că funcționarul CID nu o denunțase. Și nu numai că-i păstrase secretul, dar îi și confirmă ce avea de făcut acum. Trebuia să părăsească Pakistanul. Dar cum? Nu mai avea pașaport. Și chiar dacă ar fi avut, unde ar fi putut pleca?

Rubin merse numaidecât de la o ambasadă străină la alta, încercând să-i facă rost de viză. Fu refuzat în mod repetat. Ambasadatele spuneau că trebuie să cunoască pe cineva în țările lor, pe cineva care ar putea-o sponsoriza. În cele din urmă, o țară din Orientul Mijlociu îi oferi o viză pe trei luni contra sumei de o mie de dolari. Tara nu se bucura să călătorească într-un alt stat musulman, însă încă o dată îi lipseau alternativele. În ziua în care achită suma, află că CID-ul pregătește un mandat de arest pe numele ei. Agenții descoperiseră că aranja botezuri pentru foști musulmani și că ea însăși se convertise de la islamism la creștinism. Fusesse etichetată drept apostată. Tara află că și părinții depuseră plângere împotriva ei. Ei confirmau convertirea și, în conformitate cu legea islamică, recomandaseră personal să fie spânzurată.

Căzând și mai adânc în deznădejde, Tara se închise în camera ei mai multe zile în șir. Se aștepta în orice clipă ca familia ei să o prindă și să o ucidă. Mai rău, puteau să-i ucidă și noua familie. Și lucrul acesta s-ar întâmpla din vina ei. Rugăciunile ei deveniră mai scurte, însă conțineau de fiecare dată un strigăt înflăcărat către Dumnezeu, să nu o părăsească, să fie pentru ea Emanuel, chiar dacă lucrul acesta se va întâmpla exact când va sta în fața ștreangului.

**„SE PARE CĂ DUMNEZEU ARE O SLUJBĂ
IMPORTANTĂ PENTRU TINE”**

În vreme ce Tara era tot mai deznădăduită, Rubin era ocupat să-i facă rost de un nou pașaport și de acte de identitate pe care să le atașeze la viza pe care o obținuseră. O puse pe Tara să se tundă scurt și să poarte ochelari de soare pentru poză și falsifică un document care susținea că e grav bolnavă și că nu poate merge la biroul guvernamental ca să-și ridice actele personal. În duminica Paștelui a anului 1996, Rubin intră în odaia Tarei cu vestea cea bună:

- Tara, am toate actele necesare călătoriei. Paște fericit!

- Nu pot să cred! exclamă Tara. Cum ai reușit? Și cât te-a costat?

- Nu contează, răspunse el, afișând un zâmbet larg. Ți-am spus eu că Dumnezeu ne va scoate din încurcătură. El nu te-a adus până aici ca să te predea CID-ului. Se pare că are o slujbă importantă pentru tine, Tara, mai ales gândindu-ne la toate necazurile prin care ai trecut. Zâmbetul lui luminos îi spunea cât de bucuros era că făcuse parte din acel „necaz”.

Tara se simți smerită de credința și stăruința lui. Fusese pentru ea mai mult decât un frate; fusese un prieten la vreme de nevoie și nu o dezamăgise niciodată. Cu aceste gânduri, pe Tara o cuprinse o nouă tristețe, părerea de rău de a-și părăsi familia creștină și toate proiectele bisericii în care reușise să slujească.

- Mai am o singură rugămintă înainte să plec, spuse ea. Doresc să particip la botezul pe care l-am plănuțit pentru noii convertiți.

Rubin era gata să refuze, dar în realitate era prea obosit ca să se mai certe cu Tara. Și știa cine avea să câștige, oricum.

- Firește, spuse el, ridicând din umeri și zâmbind, dar trebuie să pleci imediat după aceea.

În seara următoare, Tara participă la botezul tainic. Îi cunoștea pe toți cei șase convertiți și fiecare dintre ei îi cunoștea incredibila istorie. Tara știa că poate avea încredere în ei. Se aflau cu toții în aceeași barcă.

Câțiva dintre ei erau din Pakistan, dar cei mai mulți erau din alte țări. Unul era din China, altul era din Afganistan și alți doi erau din Iran și Irak. Nu era un lucru neobișnuit să vezi convertiți călătorind prin Pakistan din teritorii străine.

Tara se minuna de modul în care Dumnezeu o folosisese. Urma să părăsească țara în ziua următoare din cauza credinței creștine, în timp ce alții veniseră în țara ei și o aflaseră. Iar cea mai mare parte dintre creștinii din comunitatea ei, inclusiv cei din propria ei biserică, nici măcar nu erau la curent cu ce se întâmplă. Era greu să ai încredere în cei ce se agață atât de strâns de propria lor siguranță.

TRĂDATĂ DIN NOU

Tara lăsa în urmă provocările Pakistanului, pentru a fi aruncată într-o nouă serie de încercări. Era scutită, deocamdată, de urmărirea familiei, însă trebuia să fie atentă să nu-și divulge identitatea. Chiar și într-o altă țară, exista riscul constant de a fi arestată de poliția islamică și extrădată înapoi în Pakistan. Și dacă avea să fie vreodată retrimisă în Pakistan, avea să fie predată direct în mâinile tatălui. Soarta avea să-i fie pecetluită.

Tara se confruntă și cu o altă provocare. În lumea musulmană, se presupune că femeile se căsătoresc până la vârsta de douăzeci și cinci de ani. Dacă nu, sunt considerate prostituate și de regulă sunt arestate, reeducate și desemnate pentru căsătorii aranjate. Tara nu avea nici cea mai mică dorință să se căsătorească, cel puțin nu câtă vreme viața îi era într-o așa mare dezordine și în mod sigur nu-și dorea o căsătorie aranjată de oficialitățile islamice. Și peste toate astea, acum era lipsită de sprijinul familiei adoptive și avea viză numai pe trei luni.

Își dădu repede seama că rămânând cu gândul la realitatea situației sale nu va face decât să își distrugă speranța pe care o mai păstra. Am pierdut tot, își spunea ea, dar L-am găsit pe Dumnezeu – o pierdere minoră pentru o descoperire atât de măreață. Emanuel – Dumnezeu este cu mine. La urma urmelor, cine poate fi împotriva mea? Am câștigat mai mult decât aș putea pierde

vreodată. Emanuel. Dumnezeu să fie cu mine. Aceasta deveni rugăciunea ei, o rugăciune care, de multe ori, o duse până în iad și înapoi...

Rubin aranjase să primească un loc de muncă cu normă redusă ca secretară a bisericii din noua ei țară, dar serviciul abia dacă îi asigura banii necesari să-și plătească mâncarea, nemaipunând la socoteală chiria. Mai lucra cu normă redusă ca bucătăreasă pentru soția pastorului, care vorbea mai mult despre bijuterii și despre modă decât despre Hristos. Tara începu să se întrebe dacă aceasta era credința pentru care își risca ea viața și deveni din nou neliniștită. Se trezi acum că se luptă cu depresia, în timp ce sufletul îi era cuprins de deznădejde.

În cele din urmă, își găsi un alt serviciu la un creator de modă și fu calificată pentru a depune cerere pentru un permis de ședere de trei ani. O problemă era rezolvată, dar alta și mai mare era pe drum.

Odată cu asigurarea permisului de ședere în noua țară, Tara începu să se ofere voluntar în evanghelizările organizate de biserică. Să-și facă noi prieteni era ușor pentru ea, dar să știe în cine putea avea încredere se dovedi a fi puțin mai dificil.

Deși Tara nu-și dădu seama pe atunci, unul din noii ei prieteni era un bărbat care lucra pentru o revistă creștină pakistaneză. Din relațiile pe care le avea în Pakistan, el știa că Tara nu este cine pretinde a fi. Dorind să „obțină povestea ei“, într-o zi, o abordă după biserică.

- Tara, știu că trebuie să-ți fie foarte greu aici, într-o țară străină, cu o limbă nouă și fără familie, spuse el. Ce-ar fi să vii la noi acasă la părășie și la o masă caldă? Vrem să te ajutăm.

Tara fu de acord. Ar fi frumos să-mi fac prieteni noi, își spuse ea.

La primele lor întâlniri, reporterul se ținu de cuvânt. O invită pe Tara și pe alți creștini de vârsta ei la el acasă pentru a petrece o după-amiază la masă și în părășie. Cu toate acestea, cu fiecare vizită, reporterul începu să-i pună Tarei tot mai multe întrebări – întrebări concrete – despre trecutul ei.

- Te rog, prefer să nu vorbesc despre mine, răspunse ea politicos, nedorind să-și ofenseze noul prieten. La următoarea lui invitație, Tara îl refuză.

Neliind gata să renunțe atât de ușor, reporterul o sună a doua zi.

- Tara, știu că întâmpini greutăți financiare aici, iar prietenii mei și cu mine chiar dorim să te ajutăm, îi spuse el. Te rog, vino și împărtășește-ne mărturia ta, iar noi vom strânge bani pentru tine. Suntem prietenii tăi. Poți avea încredere în noi.

Tara se învoi fără prea mare tragere de inimă. În acel moment, singurii creștini care într-adevăr cunoșteau întreaga ei poveste erau cei din familia adoptivă din Pakistan. Fusesse foarte atentă să nu lase pe nimeni să afle cine este. Tăinuirea identității reprezenta pentru ea o chestiune de viață și de moarte.

Trecu o lună și Tara dăduse câteva interviuri și altor reporteri. De fiecare dată, cei care o interviewau îi arătau compasiune și îi promiteau să facă tot ce le stă în putință ca s-o ajute. Mai trecu o lună, cu și mai multe interviuri și mai multe lacrimi, dar tot fără bani. Tara începu să se întrebe ce se întâmplă. În cele din urmă, într-o zi, primi un telefon de la o doamnă care o întrebă câți bani primește lunar de la bancă.

- Despre ce vorbiți? Eu nu am cont bancar. Și cu siguranță banca nu mi-a trimis nici un ban. De ce ar face o bancă una ca asta? o întrebă Tara pe femeie.

- O, înseamnă că e o greșeală, spuse femeia. Lumea trimite bani în acest cont, crezând că sunt pentru tine. Din câte înțeleg eu, s-a strâns o sumă destul de mare.

Tara fusese folosită; femeia aceea îi confirmase îngrozitorul adevăr. Se pusese la cale o afacere și alții profitau de pe urma mărturiei ei. Curând după aceea, văzu revista. Articolul de pe prima pagină prezenta o adolescentă musulmană care îl găsisese în mod miraculos pe Hristos și fugea de propria ei familie care îi dorea moartea. Articolul conținea numele ei! Tara nu-și putea crede ochilor.

- Cum se poate așa ceva? icni ea. Dar, și mai important, era îngrijorată: cum îmi voi împiedica familia să mă găsească?

Tara era la capătul răbdării. Se întreba cât mai poate suporta din această înșelăciune și vicleșug, când un alt om din biserică o abordă în timp ce pleca de la serviciul de duminică dimineață. Era aceeași poveste:

- Împărtășește-ne mărturia ta, spuse el, și vom strânge bani ca să te ajutăm. Dar acest om îi adresă o rugămintă care bătea altundeva. Îi spuse că era de părere că e foarte frumoasă și că presupune că se simte singură.

Atât i-a fost. Tara își trase mâna în spate și îl plesni pe bărbat peste față.

- Ai soție și copii, îl muștră ea cu asprime. Ești creștin! Cum poți trăi în halul ăsta?

Bărbatul fu luat prin surprindere de gestul agresiv al Tarei. Își puse palma pe obrazul ce acum se înroșea și mormăi:

- O să plătești pentru asta. Nu îndrăzni să faci o scenă mai mare, fiindcă pe stradă, nu departe de ei, se aflau oameni.

- Foarte bine, replică Tara, clocotind încă din cauza propunerii bărbatului. Să-mi spui cât am de plătit și voi plăti. Dar nu te apropia de mine!

Singura problemă era că el nu se gândea la bani.

Trei nopți mai târziu, o cărămidă sparse geamul micului ei apartament. Tara auzi bărbați țipând jos pe stradă, dar nu-și dădu seama ce spun, deoarece vorbeau o arabă stricată pe care nu o putu înțelege. Se uită pe furiș de după perdea, timp în care oamenii luară mai multe pietre de pe stradă. Le azvârliră din nou în fereastra ei, spărgând toată sticla care mai rămăsese pe ramă. Acum reuși să distingă câteva din cuvintele pe care le spuneau: „musulmană... acum creștină!... o apostată! Poliția! Chemați poliția...”

Trase din nou cu ochiul de după perdea tocmai la timp pentru a vedea cum bărbații sar în taxiuri și pornesc în goană. Pe doi dintre ei îi recunoscuse. Erau prieteni cu bărbatul pe care îl pâlmuise.

Tara se rugă ca amenințările lor de a chema poliția să fie numai o cacealma, o tentativă de a o speria. Ei bine, dacă era o cacealma, funcționa. Era speriată. Dar nu era o cacealma. Câteva

ore mai târziu, poliția sosi la ușă, întrebând-o ce se întâmplase. O duseră pe Tara la secția de poliție.

CÂND ÎI ÎNCREDINȚEZI TOTUL LUI DUMNEZEU

- Am fost înștiințați că ești musulmană și că te-ai convertit la creștinism – că ești și necăsătorită, începură ei cu întrebările. Tara știa că poliția o putea da cu ușurință pe mâna tatălui ei din Pakistan și că putea avea acces la dosarul de acolo. Dădu răspunsuri scurte, evazive, repetându-și un singur cuvânt după fiecare întrebare: Emanuel.

După câteva ore, poliția îi dădu drumul să plece, însă o încredințară că nu o vor scăpa din ochi. O tot întrebă de ce nu era căsătorită și îi sugeră cu căldură să-și găsească un soț. Îi oferiră chiar un bărbat anume, despre care știau că ar putea avea grijă de ea.

În mod surprinzător, Tara trecu rapid de la statutul de victimă al cărei apartament fusese atacat la cel de persoană acuzată. Așa stau lucrurile cu „drepturile“ unui creștin dintr-un teritoriu musulman.

UN SOȚ PENTRU TARA

Următoarele patru luni se scurseră fără incidente majore. Tara excelă în domeniul creației vestimentare și deveni mai activă în programele bisericii. Reuși totodată să ajute alți convertiți musulmani fugari, aranjându-le implicarea în lucrare alături de ea, care avea acum peste zece ani de experiență practică în domeniu. Totuși, știa că bărbatul pe care îl plesnise nu era mulțumit de felul în care se soluționaseră problemele pe care el le provocase. Voia mai mult. Tara își dădea seama de asta din felul în care se uita la ea. Dorea fie s-o aibă pe Tara, fie s-o distrugă.

În ce-o privea pe Tara, nici una dintre aceste variante nu era o opțiune.

Tara stătea pe scaun în apartamentul ei, când sună telefonul. Era același bărbat și avea vești. Era mândru s-o anunțe că scrisese-

se un articol pe care îl lipise la afișierul bisericii. Articolul afirma că Tara era prostituată. Acesta era motivul pentru care purta haine atât de frumoase, fiind pe deasupra și necăsătorită. O invită să vină să-i vadă opera.

Furioasă, Tara trânti telefonul. Omul acesta nu avea de gând să se dea bătut. Nu era prea îngrijorată de ceea ce credeau membrii bisericii. Cei ce o cunoșteau vor ști adevărul. Nu se putea căsători din cauza pericolului continuu în care se găsea; hainele cele frumoase erau exemple ale propriilor ei creații. Adevărata problemă avea să fie poliția; era doar o chestiune de timp până când articolul va ajunge la ei. În fond, îi puseră în vedere să se căsătorească, iar acest articol nu va face decât să le întărească poziția. Când vor afla de cele întâmplate o vor aresta.

După o săptămână, temerile Tarei se dovediră întemeiate. Fu dusă într-un centru islamic de detenție, unde trebuia reeducată după învățăturile islamului și, în cele din urmă, măritată după un bărbat musulman. Închisă într-o încăpere mică, Tara se ruga în gând. Nu avea idee cum ar putea să plece din centrul de detenție fără să consimtă să se căsătorească. Acum părea că situația era la fel ca înainte. Tatăl ei dorise să o mărite și era dispus s-o ucidă dacă refuză. Lucrurile nu erau cu mult diferite față de centrul de detenție. Dacă Tara nu putea fi „reabilitată”, urma să fie predată părinților ei din Pakistan. Însă ea refuzase planurile tatălui pentru ea și nu avea de gând să se lase convinsă de funcționarii centrului. Fără alte opțiuni, ea se rugă, încredințând totul în mâna lui Dumnezeu.

Trecură aproape trei luni. Tara era expusă zilnic lecțiilor din Coran. Când nu era în clasă, era ostatica propriei camere. În cele din urmă, într-o zi, un funcționar rupse monotonia printr-un anunț:

- Tara, ai un vizitator.
- Cum să am un vizitator? Nimeni nu știe că sunt aici.
- Spune că vrea să vorbească cu tine. Noi credem că e o idee bună să te duci cu el.
- Să mă duc cu el? întrebă Tara. Nici măcar nu-l cunosc pe acest bărbat și mă trimiteți cu el? Tara era evident supărată,

crezând că era vorba de un alt truc pentru a o face să se mărite. Totuși, bărbatul promise că o va aduce înapoi după prânz. Tara nu se arătă încântată de idee, deși i-ar face bine dacă ar mai ieși puțin din cameră. Se hotărî să meargă, dar să-l ignore pe bărbat în timpul prânzului.

Bărbatul era de vârsta Tarei, chipeș și vorbi cu glas domol și blând:

- Tara, știu cine ești, îi spuse. Am aflat despre tine de la un prieten musulman. Tara încercă să-l ignore. Dar cu cât vorbea mai mult, cu atât mai mult îi atrăgea atenția.

- Și eu sunt creștin, spuse el, continuând pe același ton grav și plăcut. Dar nimeni nu știe. Am fugit din Pakistan la fel ca tine. De fapt, am venit din același oraș. Știu și că cei de la centru au aranjat să te căsătorești cu un musulman care are deja trei neveste.

Tarei îi crăpă obrazul de rușine. I se spusese deja despre acest plan. Încercă să pară complet dezinteresată de ceea ce îi spune bărbatul și aproape reuși, când el îi spuse:

- Dacă refuzi, vei fi deportată în Pakistan – înapoi la tatăl tău.

Tara nu știa ce să creadă. Cum se putea ca centrul să aranjeze ca un creștin necăsătorit din orașul ei natal să aibă întâlnire cu ea?

- Și, ce dorești? întrebă Tara la sfârșit.

- Vreau să mă căsătoresc cu tine, spuse el.

O MINUNE ÎN CARNE ȘI OASE

Când Tara se întoarse la centrul de detenție, o așteptau trei funcționari.

- Am luat o hotărâre, Tara, spuse unul dintre ei. Trebuie să te căsătorești cu Zahid. Are deja trei soții și este dispus să te ia și pe tine. E un om bun. El se va ocupa de toate pregătirile. Nu trebuie să-ți faci griji pentru nimic. Dar dacă refuzi, vei fi deportată înapoi în Pakistan.

Până aici i-a fost: momentul deciziei sosise. Nu-i răspunsese bărbatului cu care se întâlnise la prânz când acesta o ceru de

soție. Pentru ea era prea mult ca să poată pricepe. Totul se petrecea prea repede și avea nevoie de timp ca să se gândească, ca să se roage. Tânjea să poată discuta cu familia ei adoptivă – cu oricine care îi cunoștea întreaga istorie sau care putea să-i ofere un sfat.

- Nu mă căsătoresc cu Zahid, răspunse Tara, spre surprinderea funcționarilor.

- Atunci poți să-ți faci bagajele. Te întorci în Pakistan.

- Îmi voi face bagajele, dar dintr-un alt motiv. Mă căsătoresc, doar că nu cu Zahid. Mă căsătoresc cu bărbatul care m-a invitat la prânz, răspunse Tara.

Funcționarii erau surprinși, dar încântați. Ar fi îngăduit orice, numai s-o aducă pe această tânără sub control.

Tara luă legătura cu bărbatul cu care luase prânzul și îi spuse vestea. Se va căsători cu el. Era încă nesigură dacă intențiile lui erau adevărate, așa că exista un risc. Însă nu un risc la fel de mare ca acela de a se căsători cu Zahid. Știa ce fel de om este acesta.

Odată hotărârea luată, Tara strigă din nou spre Emanuel, Dumnezeu care o adusese până acolo. Avea aproape douăzeci și șapte de ani și fusese fugară de peste zece ani. Dacă viitorul ei soț ar fi înșelat-o, știa cu ce probleme avea să se confrunte. Dar dacă era sincer, atunci bărbatul era o minune în carne și oase. El avea s-o ajute să scape de centrul de detenție și de zvonurile că este prostituată. Urma chiar să aibă un ajutor în lucrarea ei de misiune printre cei care se convertiseră în secret de la islamism. Sau se îndrepta oare spre o altă încercare? Erau prea multe întrebări.

În cele din urmă, Tara își aminti rugăciunea pe care o rostise când intra în centrul de detenție. Încredințase totul în mâna lui Dumnezeu. Și la fel făcu din nou. Acum nu mai avea ce să facă. „Emanuel, Dumnezeu cu noi“, se rugă ea, „să fie cu amândoi“.

EPILOG

Bărbatul cu care s-a căsătorit Tara s-a dovedit a fi o minune în carne și oase. Creștin dedicat, a slujit alături de Tara în lucrarea printre cei convertiți la creștinism după ce au părăsit islamismul.

În acest moment, au un băiețel, James, și sunt tot fugari. Ea și soțul ei sunt încontinuu supravegheați de funcționarii centrului de detenție. E arestată frecvent și chestionată în legătură cu activitățile ei.

- Cine vine la voi la prânz? Întreabă funcționarii. De ce a rămas acea femeie la voi acasă peste noapte? De ce ai fost plecată timp de patru ore astăzi?

Pentru Tara, viața e un joc constant de-a șoarecele și pisica.

Poate cea mai mare provocare încă o așteaptă. Peste câțiva ani, când fiul ei va fi destul de mare să vorbească, va fi și el chestionat fără îndoială de oficialitățile islamice. O altă provocare e mult mai aproape de ea. Chiar cu câteva luni înainte de a fi interviuată pentru cartea *Inimi de foc*, Tara a fost reperată de un alt văr de-al ei care a fost angajat să o găsească pentru a putea fi înapoiată tatălui și ca „dreptatea” să fie făcută.

Pentru protecția Tarei, nu se pot spune mai multe referitor la locul unde trăiește, nici nu se pot oferi amănunte despre acțiunile ei creștine. Dar un lucru e cert: ea trăiește o viață diferită de a celor mai mulți creștini. În cea mai mare parte, până și cei din biserica ei rămân în necunoștință de cauză față de viața ei de musulmană convertită, față de riscurile la care se expune în fiecare zi. Probabil le este cu neputință să înțeleagă. Probabil de aceea Dumnezeu are nevoie de cei ca Tara, ca să poată lumina calea altor fii și fiice dintre apostatații musulmani.

LING:

ÎN ȘCOALA SUFERINȚEI

China, 1973

Ling, în vârstă de nouă ani, fusese în sat toată dimineața cu sora ei mai mare la cerșit mâncare. Se așezară la odihnă sub copacul de ginkgo care le umbrea cocioaba, când mama lor strigă:

- Ling, vino repede, spuse ea. Tatăl tău vrea să te vadă.

Ea și sora ei își petreceau aproape tot timpul afară din cocioaba minusculă, supraaglomerată, făcută din bambus și iarbă, pe care familia lor o numea "acasă". Mai tot timpul, fie cerșeau mâncare, fie umblau după cărbuni la fabrica de fier din apropiere; cărbunii îi dădeau părinților pentru a-i vinde sau pentru a-i folosi la gătit. Din câte știa Ling, familia ei fusese dintotdeauna tare săracă, dar în ultima vreme lucrurile stăteau chiar mai rău. Starea de sănătate a tatălui ei se înrăutățea dramatic și Ling era îngrijorată de ceea ce va aduce ziua de mâine – și îngrijorată pentru mama ei.

- Ling, te rog, să nu-l facem pe tatăl tău să aștepte, stăruie mama ei cu vocea slăbită. Ling își părăsi cu părere de rău locul liniștit de sub bătrânul copac și li se alătură mamei, surorilor și fratelui ei adunați în jurul patului familial – un pat pe care îl împărțeau toți șase. Era principala piesă de mobilier din cocioaba cu o singură încăpere.

- Ling, apropie-te, îi spuse tatăl. Vreau să văd chipul tău frumos. Ling se așeză pe marginea patului și încercă să zâmbească. Nu-i plăcea să-și vadă tatăl astfel. De când se întoarse din spital ultima dată, fusese atât de slăbit, aproape neajutorat. Mama nu

i-o spuse, dar știa că tatăl ei este pe moarte. Cancerul îi devasta trupul și nu mai fusese în stare să muncească de luni de zile.

Acum, tatăl își ridică mâna și făcu un semn ușor de-a lungul patului unde se aflau soția și copiii, aproape toți cu ochii în lacrimi.

- Copii, vă rog să-mi promiteți că veți avea grijă de mama voastră. Aveți însă grijă și unii de alții. Nu voi mai fi printre voi multă vreme, dar să nu uitați niciodată că vă iubesc. Mama lui Ling suspina încet, în timp ce tatăl ei se ridică să-i cuprindă fața cu mâinile, mângâind-o. Promite-mi că după ce nu voi mai fi... Continuă să-i vorbească fără ocolișuri soției ce avea să devină în curând văduvă: te vei căsători cu un bărbat mai puternic. Cu cineva mai demn de încredere, care va avea grijă de tine mai bine decât am făcut-o eu. Nu uita, însă, să te rogi lui Dumnezeu.

Iubirea dintre ei era limpede pentru toți cei care îi cunoșteau. Ling nu îi auzise niciodată strigând sau măcar spunându-și vorbe aspre unul altuia. Nu suporta să-și vadă tatăl murind și nu-i plăcea să-și vadă mama atât de tulburată. Felul în care vorbeau despre Dumnezeu și se rugau nu îl înțelesese niciodată. Ling îi văzuse deseori pe părinți stând în genunchi lângă pat. Odată, îi întrebă ce fac și răspunseră că „vorbesc cu Dumnezeu“.

Așadar, unde este Dumnezeu acum? se întrebă Ling șovăitor. Dacă există într-adevăr un Dumnezeu, de ce moare tata? Își înăbuși un hohot de plâns și fugi din încăpere.

Mai târziu în acea după-amiază, mama lui Ling le spuse copiilor că socrii ei – bunicii lor – vor veni în vizită. Ling era uimită; știa că bunicilor nu le prea păsa de fiul și de familia lui. De fapt, era doar jumătate de adevăr. Bunica o blestemase pe Emily fiindcă nu fusese în stare să aducă pe lume mai mulți băieți!

Bunicii sosiră într-adevăr câteva zile mai târziu, dar de-abia dacă trecură pragul căsuței când fiul lor își dădu duhul. Refuzară să ajute la înmormântarea lui.

Fără bani pentru cumpărarea unui sicriu și fără ajutor din partea socrilor, mama lui Ling își înfășură cu grijă soțul decedat în cea mai frumoasă pânză albastră pe care o putu găsi. Urma să fie

„o înmormântare simplă“, genul de înmormântare rezervată celor mai săraci dintre săraci.

Ling împreună cu mama și frații ei îndurerați credeau că lucrurile nu pot ajunge mai rău de atât, dar se înșelau. În timp ce se pregăteau să plece, bunicii anunțară că îl vor lua cu ei pe fratele mai mic al lui Ling. Mama și restul copiilor protestară cu vehemență, dar fu în zadar. Băiețelul fu luat de lângă ei.

Cele trei fete rămaseră cu mama lor în cocioabă, fiecare întrebindu-se cât timp vor putea supraviețui.

- Te rog, Ling, ingenunchează și roagă-te cu mine, o invită mama într-o dimineață. Ling i se alătură lângă pat, fără nici o tragere de inimă. Iarna bătea la ușă și podeaua era rece pentru genunchii ei firavi. Lui Ling nu-i plăcu cererea mamei, gândindu-se că înduraseră destulă suferință.

Lângă ea, mama plângea încet. La început, Ling crezu că plânge de durere; apoi își dădu seama că mama ei își vărsa amarul înaintea lui Dumnezeu, vorbind cu El pentru a doua oară. Cât despre Ling, ea nu avea nimic de spus. Era dispusă să sufere pe genunchi în semn de susținere, dar mai mult de atât nu putea face. La urma urmelor, ce rost avea să vorbească cu aerul? Și chiar dacă Dumnezeu într-adevăr exista, nu dorea să vorbească cu El. Nu după ce îi lăsase să treacă prin atâtea.

Timp de câteva luni după moartea tatălui, familia lui Ling reuși să o scoată la capăt cu ajutorul unor vecini cărora li se făcu milă de ei, dar viața începu să devină tot mai grea pentru ele. În cele din urmă, mama anunță că vor merge să stea cu părinții ei din provincia Henan. În cultura chineză, femeile erau educate să creadă că trebuie să depindă de un bărbat. Nu era bine pentru ele să trăiască pe cont propriu, iar guvernul refuza să le ajute în vreun fel.

Când Ling ajunse în casa bunicilor, fu uimită de mărimea acesteia. Părinții mamei nu erau bogați câtuși de puțin, dar aveau un palat în comparație cu cocioaba unde crescuse. Bunica le conduse pe fete prin bucătăria strâmtă spre încăperea din spate. Era o odaie mică, sărăcăcioasă, folosită altă dată pentru depozitare.

- Puteți sta toate aici, spuse bunica cu asprime. Ling se uită la spațiul înghesuit, neatrăgător și chicoti sarcastic pentru sine. Se simțea deja acasă.

Noua lor viață atrase după sine o luptă constantă între mama și bunica lui Ling. Și conflictul se iscă din cauza faptului că mama lui Ling dorea să se angajeze în echipa de producție (biroul local al forței de muncă) pentru a-și putea obține propria casă, dar, în schimb, mama dorea ca fiica ei să se recăsătorească.

TATĂL VITREG

Într-o zi, pe când Ling se întorcea de la școală, auzi certurile obișnuite înainte să ajungă măcar la ușă.

- Dar, mamă, nu vreau să mă căsătoresc din nou! spunea mama ei, cu vocea frântă din cauza emoției. Nu aș putea să mai iubesc vreodată pe cineva așa cum l-am iubit pe Jun. Știai că planul meu era să rămân necăsătorită când am fost de acord să mă mut la tine. Dacă ai vrea să vorbești cu echipa de producție să mă lase să muncesc și m-ai ajuta să-mi cumpăr o casă, sunt sigură că voi putea să am grijă de copii. Te rog, mamă! Te rog nu face asta.

- Ești aici de doi ani, țipă bunica lui Ling drept răspuns. Nu mai suport! Nu așa se fac lucrurile. Shu-Tan e un om de treabă și poate avea grijă de copii. În plus, tatăl tău a aranjat deja: te căsătorești săptămâna viitoare.

Săptămână următoare, Ling avea tată vitreg.

Fata se zbârlea toată la auzul timbrului ascuțit al vocii tatălui ei vitreg și tânjea după tonul blând pe care îl folosea întotdeauna tatăl ei. Shu-Tan o trata pe Ling și pe surorile ei ca pe niște animale, iar Ling îl disprețuia în taină. Una era să fii sărac, dar era și mai rău să fii sărac și să trebuiască să trăiești cu un tată vitreg care o socotea drept servitoare și nimic mai mult.

Totuși, Ling își ascunse gândurile și nu le destăinuî nimănui. Acum, că mama ei se recăsătorise, li se dădu permisiunea să muncească și, când nu era la școală, Ling lucra la câmp alături de păstori, în echipele de colectare. Funcționarii locali aveau un sistem de punctare prin care stabileau plata și beneficiile lucrăto-

rilor. Un om sânguincios putea câștiga până la zece puncte pe zi. Ling câștiga nouă.

Ling ajută totodată la conceperea unei mașini simple de făcut tofu. Învărtită cu ajutorul unui bou, mașina folosea la sfărâmatul boabelor de soia între două pietre mari. Lui Shu-Tan îi plăcu ideea, dar nu-și permitea un bou. În schimb, o puse pe Ling și pe sora ei mai mare să facă treaba. Și în următorii patru ani „munca boului” deveni parte a programului lor zilnic.

Ca urmare a întregii ei munci grele, la vârsta de cincisprezece ani, Ling era zdravănă și robustă și tânjea după ziua când va putea să pornească pe cont propriu. Disprețul față de tatăl ei vitreg creștea cu fiecare zi în care el profita de pe urma muncii lui Ling și a surorii ei care produceau tofu. Cu toate acestea, el refuza să cumpere un bou. De ce să cumpere? Le avea doar pe fiicele vitrege pentru această corvoadă.

Mama ei, care plânse neconținut în primele câteva săptămâni ale căsniciei cu Shu-Tan, se ruga acum mai rar. Existau numai câțiva credincioși în satul Ru Tain, dar pe ascuns, și o singură Biblie, pe care, întrucât era analfabetă, mama lui Ling oricum nu ar fi putut-o citi. Rămase pe buzele ei o singură rugăciune, pe care Ling o auzea uneori în liniștea nopții: „Doamne, te rog, ocrotește-i pe copiii mei, mai cu seamă pe Ling și pe sora ei. Sunt silite să muncească atât de greu. Te rog să veghezi asupra lor. E tot ce cer.”

Ling se întreba de ce mama ei vorbește cu Dumnezeu despre munca de sclav pe care ea și sora ei o îndurau, când ar trebui să vorbească cu însuși stăpânul sclavilor! Se vedea lămurit că Dumnezeu nu le aducea alinare; Ling avea gânduri pline de amărăciune de fiecare dată când tatăl ei vitreg le supunea la munci tot mai grele. Suspectând, probabil, dușmănia crescândă față de el, într-o zi, tatăl vitreg îi sugeră să-și găsească un soț. Se oferă chiar să o ajute să-și aleagă unul.

- Ar fi cel mai bine pentru toți, îi spuse.

Ling știa că dorește doar să se scape de ea. Ar însemna o gură mai puțin de hrănit.

UN DUMNEZEU NEVĂZUT

Ling avea de ales între propria-i hotărâre și supunerea față de familie. Dacă refuza să se căsătorească, își dezonora întreaga familie și-și făcea mama de rușine, durere pe care cu greu ar suporta-o. Dacă se căsătorea, se temea ca nu cumva soțul ei să semene cu Shu-Tan. Îi rămânea o singură opțiune: să se sinucidă. Moartea îi părea singura cale prin care putea scăpa de robie, căci frământările din minte îi umpleau încet și inima de durere.

Mama lui Ling știa că fiica ei se cufunda într-o depresie profundă și se temea pentru starea ei de sănătate.

- Ling, ești un lider înnăscut, îi spuse fetei, încercând să-i ridice moralul. Cu siguranță Dumnezeu are un plan deosebit pentru tine.

Ling refuză să-și asculte mama vorbind despre Dumnezeul ei nevăzut. Totul părea lipsit de sens. Obligația de a avea de-a face cu superstiția zadarnică a mamei sale și cu munca dură impusă de tatăl vitreg nu făcu decât să-i alimenteze deznădejdea.

Știind cât de abătută devenise fiica ei, mama nu îndrăznea s-o scape din ochi, îngrijorată că și-ar putea lua viața. Într-o zi, reuși în sfârșit să-și ducă nefericita fiică la una din întâlnirile ce se țineau în bisericile de casă care se înființaseră în sat. Ling fu de părere că era mai bine decât să macine boabe de soia pentru tofu și se simți, de fapt, înveselită de acea adunare. Numai patru persoane participară: Ling, mama ei și încă două.

Stând și ascultându-le pe celelalte trei intonând o cântare, Ling se gândi la credința mamei ei. Cum poate fi atât de orbită de credința într-un Dumnezeu pe care nu-l poate vedea? se mira Ling. În ciuda scepticismului, nu putea ignora extazul pe care fața mamei sale îl radia. Arăta de parcă ar cânta unor îngeri nevăzuți.

CÂND DEVII UNEALTA LUI DUMNEZEU

Câteva zile mai târziu, Ling își auzi mama rugându-se iarăși pentru ea, dar de data aceasta cuvintele îi atraseră categoric atenția.

- O, Doamne, se rugă mama ei în șoaptă, te rog, mântuiește-mi copiii, dar mai cu seamă pe Ling. Tu știi cât de îndărătnică și neascultătoare poate fi uneori. Te rog să preschimbi această pornire încăpățanată a ei în ceva ce Tu poți folosi. Acea bucată din rugăciunea mamei îi era cunoscută și, auzind cuvintele încă o dată, Ling nu se putu abține să nu zâmbească. Ceea ce urmă în rugăciunea mamei o luă pe nepregătite: Am auzit povestirea despre Avraam, care Ți l-a oferit pe Isaac, fiul lui, ca jertfă, continuă ea. Acum și eu aș dori să Ți-l ofer pe unul dintre copiii mei. Aș vrea să ți-o dăruiesc pe Ling.

Ling se înfioră. Să mă sacrifice pe mine? Oare și-a pierdut mințile?

Rugăciunea mamei îi rămase în minte câteva zile, chinuind-o până la confuzie. În cele din urmă, după ce o ascultă pe furiș rugându-se din nou într-o dimineață, năvăli ca o furtună în încăperea pentru a o lua la întrebări.

- Iarăși ai de gând să mă sacrifici Dumnezeului tău, mamă? Vrei să mă omoare de atâta trudă sau pur și simplu să mă lovească cu un fulger? Și unde e acest Domn Isus de care tot vorbești? Fă-l să apară în fața mea ca să-l pot atinge și atunci voi crede! La urma urmelor, ce fel de oameni merg în cer? Femei bătrâne și deznădăjduite ca tine? Și cum poți ajunge acolo? Crezi că te poți cățăra într-un copac sau pe o scară și să ajungi în cer? Ling vedea pe chipul mamei suferința pe care i-o pricinuia. Nu-i plăcea s-o rănească, dar pur și simplu se săturase.

Ling își auzi vocea aspră și autoritară și își dădu seama că era același ton pe care îl folosea cu surorile ei. Se înălțase în postura de lider al surorilor ei prin tactici grosolane și convingătoare. Surorile acceptau, de obicei, tacit cerințele ei; știau că ar putea avea neplăceri dacă ar face altfel. Acum Ling se auzi certându-și mama cu aceeași voce nemiloasă și regretă durerea pe care i-o pricinuia. Dar nu se putea abține. Nu-i mai suporta rugăciunile ridicole, adresate unui Dumnezeu inexistent.

Timpul trecu și Ling continuă să trudească din greu. Izbuti să evite cu succes sugestia tatălui vitreg de a se căsători, până când, în cele din urmă, acesta renunță și începu din nou să o ignore.

Ling avea certitudinea că schimbarea atitudinii tatălui ei vitreg se datora influenței mamei. Deși se simțea ușurată, avea totodată un sentiment de vinovăție pentru că avusese neobrăzarea să-și ia mama la întrebări. Sperând să se revanșeze pentru izbucnirea ei, continuă să o însoțească la întâlnirile săptămânale ale bisericii.

Când sosi primăvara, Ling lăsase la o parte gândurile de sinucidere.

Într-o zi, se trudea la moara de făcut tofu, când mama veni în grabă la ea, strigând:

- Ling, a venit!

- Cine a venit? întrebă ea.

- Evanghelistul despre care am auzit atâtea! îi răspunse mama.

Nu-ți aduci aminte că ți-am povestit despre el? Va predica aici diseară și le-am spus celorlalți că mergem. Du-te și spală-te. Grăbește-te!

Înainte să se poată măcar gândi la vreo obiecție, mama ei se îndepărtase deja.

O, minunat, cugetă Ling, o autoritate auto-declarată în cunoașterea lui Dumnezeu.

Se duse la întâlnirea bisericii din acea seară în parte pentru a-i face pe plac mamei. Bătrânul predicator vorbi convingător și curativ, nu atât de mult rostind o predică, cât povestind pur și simplu despre Adam și Eva, explicând cum intrase păcatul în lume și asigurându-și ascultătorii că Dumnezeu i-a iubit atât de mult încât Și-a trimis propriul Fiu să moară pe cruce pentru ca păcatele lor să poată fi iertate. Ling simți cum i se înmoaie inima în timp ce cuvintele îi pătrundeau adânc în suflet. Nu cunoscuse niciodată o dragoste și o jertfă atât de mare. Mai auzise acea relatare, dar nu o înțelesese niciodată atât de bine – până în acea clipă.

Mai târziu în acea seară, neliniștea din sufletul ei se intensifică la vederea unei imagini reprezentând o cruce ce atârna de perete în casa mătușii ei. Se duse spre ea, ridicându-și mâna pentru a atinge scrisul, amintindu-și totodată povestea pe care predicatorul o relatase cu atâta însuflețire. Dacă Isus a murit pentru mine, eu ce am făcut pentru El? se întrebă ea în timp ce sufletul îi fu năpădit de căință. Ling căzu pe podea și plânse, strigând către

Dumnezeul nevăzut pe care Îl tăgăduise cu atâta hotărâre. Cui, simți palma mamei pe umăr.

- Vai, mamă! Îmi pare atât de rău, suspină Ling. Îmi pare atât de rău pentru toate lucrurile rele pe care le-am spus despre Dumnezeu tău și pentru felul în care te-am luat în râs, necrezând ceea ce mi-ai spus. Sunt un om atât de stricat. Cum ar putea Dumnezeu să mă ierte vreodată pe mine?

Ochii înlăcrimați ai mamei lui Ling luciră de bucurie când își îmbrățișă fiica – și proaspăta soră în Domnul.

- Ling, dragă, totul îți este iertat, spuse ea. Harul lui Dumnezeu te-a adus aici în seara aceasta și de-acum vei fi copilul Lui pentru totdeauna. Nimic nu mă poate face mai fericită. Cred că El are un plan deosebit pentru tine; cred asta de multă vreme.

Ling nu mai plânse atâta de când îi murise tatăl.

MIEI ÎN MIJLOCUL LUPILOR

În următorul an, Ling continuă să-și însoțească mama la întâlnirile biblice săptămânale, dar nu ca simplu spectator, ci ca membră a grupului de creștini aflat în creștere. O pace lăuntrică luă locul depresiei și avu convingerea că necazurile erau de domeniul trecutului. Mai apoi, avu un vis: Cărarea îngustă o tăia drept prin lan. Pe partea stângă, grâul era zvelt și verde, unduindu-se ușor în bătaia vântului. Însă pe partea dreaptă, grâul era copt, iar unele tulpini se rupeau sub greutatea spicelor mari, pârguite de soare. Ling privi de la un capăt la altul, în timp ce grâul dispăru în depărtare. Se întreabă cât de diferite trebuie să fi fost vremea și solul pentru a produce o așa recoltă.

În dimineața următoare, Ling îi povesti mamei neobișnuitul vis. Spre uimirea ei, mama îi povesti un vis asemănător. Văzuse și ea spicele de grâu încărcate și coapte; dar văzu și un mic lăstar de fasole care creștea în mijlocul lanului și auzi un glas care îi spunea „să ude acest lăstar plâpând, căci altfel se va usca.”

Nici una din ele nu știau ce înseamnă visele, dar amândouă pricepură că trebuie să existe un motiv pentru care avuseseră aceeași viziune. Răspunsul le veni în săptămâna următoare, la

întâlnirea de rugăciune, când textul pentru acea seară era din Evanghelia după Luca, capitolul 10: „Mare este secerișul, dar puțini sunt lucrătorii! Rugați, deci, pe Domnul secerișului să scoată lucrători la secerișul Său. Duceți-vă; iată, vă trimit ca pe niște miei în mijlocul lupilor.”¹

Întrebându-se dacă aceasta era semnificația viselor, Ling se sperie, dar deveni în egală măsură entuziasmată la gândul planului pregătit de Dumnezeu pentru ea. Era curioasă să afle la ce se referă cea de-a doua parte a pasajului:

- Cum pot eu să fiu predicator? își întrebă mama în timp ce discutau despre pasaj. Sunt prea tânără și nu știu mai nimic. Nici măcar nu am o Biblie.

Mama pur și simplu se uită la Ling și zâmbi. Înțelese exact ce înseamnă visele: fiica ei va duce Evanghelia sufletelor pierdute din China. O știa cu certitudine.

Curând după împlinirea vârstei de șaptesprezece ani, luându-și cu ea foarte puțini bani sau mâncare, fără Biblie și fără destinație, Ling o porni de una singură să predice Evanghelia în China. Dorea să aștepte până va studia mai mult, dar mama stăruia:

- Nu trebuie să știi multe. Împărtășește numai povestea lui Isus. Spune-le oamenilor ceea ce știi. Dacă e de la Dumnezeu, El îți va binecuvânta lucrarea. La încurajarea mamei, plecă.

Ling merse pur și simplu dintr-un sat în altul, împărtășindu-și credința. De fiecare dată când ajungea în vreun sat în care se găsea o Biblie, o studia ca să memoreze versete pentru următorul mesaj. Învăță și cântări. Nu-și dăduse seama niciodată că știe să cânte atât de frumos până nu văzu că oamenii erau atrași de glasul ei, după care stăteau să asculte ce avea de spus tânăra predicatoră. Simplul fapt că era o femeie tânără, necăsătorită, călătorind prin China era destul încât să atragă atenția oricui.

Dumnezeu binecuvântă lucrarea lui Ling. Cu cât călătorea și predica mai mult, cu atât mai numeroasă devenea audiența. Era uimită să vadă cum grupurile de câte șapte din primele sate ajungeau să fie grupuri de șaptezeci în satele pe care le vizita săptămâna următoare. Versetul era corect: ogoarele erau gata

¹ Luca 10:2-3.

de seceriș. Oamenii erau atât de însetați să audă Evanghelia și Dumnezeu o chemase pe ea să fie unul din mesagerii Lui. Gândul acesta o copleșea, iar Ling se ruga neîncetat să fie găsită vrednică de această chemare. Mai mult ca orice, dorea să fie o bună pildă. Dorea să le vorbească oamenilor despre ce trăia și cunoștea din proprie experiență.

În plus, tânjea după o Biblie și începu să-l roage pe Dumnezeu să-i ofere una.

- Cum se poate ca un predicator al Cuvântului lui Dumnezeu să nu aibă Biblie? Îl întrebă ea.

Tinerii erau atrași mai cu seamă de personalitatea carismatică a lui Ling și de zelul ei pentru Domnul. Unii se ofereau s-o însoțească și tânăra predicatoră accepta cu dragă inimă.

Pe măsură ce mulțimile deveneau tot mai numeroase și pasiunea ei pentru Evanghelie creștea, Ling simți că nu mai poate continua prea mult fără Biblie. Vizitase un sat în care credincioșii aveau numai fragmente din Evanghelia după Matei și citiseră în capitolul 25 pilda celor zece fecioare. Cinci dintre fecioare au fost chibzuite și au luat cu ele mai mult untdelemn pentru candelă și cinci au fost nechibzuite și nu au luat ulei în plus pentru candelă aprinsă. Abordând pasajul literal, fiecare membru al bisericii din sat trebuia să aibă tot timpul untdelemn în plus pentru a fi siguri că nu li se va termina până când va veni Domnul.²

Ling râvnea să aibă propria ei Biblie completă ca s-o poată studia și să-i poată ajuta pe alții s-o priceapă. Așadar, când auzi fără să vrea că o femeie la numai opt kilometri depărtare are Biblii disponibile, alergă într-un suflet. Se dovedi că femeia avea câteva Biblii care fuseseră aduse de valuri la mal, după ce câțiva membri ai unui grup creștin de misionari fuseseră nevoiți să le arunce peste bord în timp ce încercau să le introducă clandestin în China în toiul nopții. Câțiva credincioși aflați de-a lungul țărmului recuperaseră Bibliile, iar femeia le uscăse la soare, pagină cu pagină.

Când Ling ceru o Biblie, explicând cum o chemase Dumnezeu să predice Evanghelia, femeia se sperie.

² Vezi Matei 25:1-13.

- Nu, nu, nu! răspunse ea. Aceste Biblii sunt foarte valoroase. Știi cât de greu e să obții o Biblie? Și cum aș putea eu fi sigură că ești credincioasă măcar?

Ling stăruie în pledoaria ei, dar fără izbândă. Femeia nu dorea să se despartă nici măcar de un exemplar. Biata Ling păru atât de descurajată, încât femeia îi spuse că dacă îi poate recita rugăciunea „Tatăl nostru“ fără greșeală, se va mai gândi.

Ling plecă, încurajată că ar mai putea trage nădejde. Călătoria înapoi până în satul în care știa că se află o Biblie în casa unui credincios bătrân. Acesta își prețuia cu sfințenie Biblia și, când o văzu, Ling înțelese motivul. Biblia bătrânului era scrisă în întregime de mână. De fapt, mâinile fratelui erau acum definitiv contonșionate din cauza miilor și miilor de ore petrecute transcriind cu grijă fiecare verset, caracter cu caracter.

UN VIS SĂDIT, O MISIUNE ÎNCEPUTĂ

Când Ling îi adresă cererea, bătrânul îi prezentă cu grijă Biblia și îi dădu voie să copieze rugăciunea Tatăl nostru ca s-o poată învăța pe de rost. Ling fu cuprinsă de uimire când văzu caracterele scrise îngrijit și se întrebă câți ani petrecuse să copieze miile de versete. Urma să vadă mult mai multe Biblii ca aceasta în timp ce-și continuă călătoria. Aceste lucrări laborioase izvorâte din dragoste îi conferiră o nouă înțelegere asupra însemnătății Cuvântului lui Dumnezeu și se angajă să memoreze cât de multe pasaje va putea. Făgădui să distribuie Biblii credincioșilor din toată China... dacă Dumnezeu va îngădui ca acest vis să devină realitate.

În drumul de întoarcere la casa femeii, Ling începu să se întrebe dacă învățase corect rugăciunea Tatăl nostru. Dacă omul făcuse greșeli? Dacă o copiasse greșit?

Dar n-ar fi trebuit să se îngrijoreze. Trecu testul și recită rugăciunea fără greșeală. Cu toate acestea, femeia o puse apoi pe Ling să se roage cu voce tare ca să se asigure că era sinceră. Apoi îi puse întrebare după întrebare referitor la lucrare și la modul în care venise la Hristos. În cele din urmă, interogatoriul luă sfârșit

și femeia se puse în genunchi împreună cu Ling, strânse Biblia la piept și i-o înmână. Își ceru iertare că fusese atât de meticuloasă, dar apoi explică:

- După ce frații noștri au cules Bibliile de pe țărm, au început să le distribuie în China. A fost foarte periculos și unii au plătit cu viața. Neputând uita sacrificiul lor, prețuiesc aceste Cărți și mai mult.

Ling luă Biblia și plecă. O parte din carte era încă umedă, întrucât femeia nu terminase de uscat toate paginile. Ling deschise la Luca 10:2-3, întorcând cu grijă paginile ude și citi cu lacrimi în ochi cuvintele deja cunoscute: „Mare este secerișul, dar puțini sunt lucrătorii! Rugați, deci, pe Domnul secerișului să scoată lucrători la secerișul Său. Duceți-vă; iată, vă trimit ca pe niște miei în mijlocul lupilor.“

Ling înțelese pe deplin prima parte a îndemnului din partea lui Isus. Ea o pornise de una singură, ca lucrător al Domnului, și secerișul fusese cu adevărat mare. Acum, întrebându-se cum se va împlini a doua parte a acestui pasaj, se rugă ca Dumnezeu să-i dea putere.

SUB URMĂRIRE

Afișul prevestea ceva rău: „Căutați pentru crime împotriva statului“, anunța titlul. „Oricine vede persoanele enumerate mai jos trebuie să le denunțe imediat autorităților locale. Se oferă recompensă.“ Ling citi cuvintele și se înfioră când citi cu atenție lista, mișcându-și buzele în timp ce descifra nume pe care le știa. Mulți erau prieteni de-ai ei și colegi de lucrare. Mai apoi, pe listă apăru numele ei.

Nu se miră, dar cu toate acestea, descoperirea o trezi la realitate. Lucrurile merseseră ca pe roate o bună bucată de vreme. Ling deveni foarte eficientă în lucrarea ei nomadă. Amintindu-și cum îi schimbase viața bătrânul evanghelist când venise în satul ei și vorbise pur și simplu despre Adam și Eva, despre păcat și despre marea jertfă a lui Isus Hristos, Ling îi călcă pe urme. Cărând află că una din cele mai puternice modalități prin care putea

ajunge la inima oamenilor era să citească pur și simplu cu voce tare pasaje din Scriptură. Mulți chinezi știau cât de rară este Biblia și ascultau cu sete relatarea, sorbind mesajul cu repeziciune.

În mod surprinzător, necazurile debutară cu propriile ei rude. În timp ce cutreieră satele, vestea lucrării ei se răspândi repede, iar rudele o acuzară că aduce o mare rușine familiei.

- Îmbătrânește, se ciondăneau între ei. Ar trebui să se mărite, nu să hoinărească aiurea prin provincie ca o bezmetică!

Ling se gândise să se întoarcă acasă, dar dintr-un alt motiv. Tatăl ei vitreg era furios că producătoarea de tofu plecase. La început, crezu că se va întoarce de îndată ce i se va face foame. Dar pe măsură ce lunile trecură, își dădu seama că Ling plecase pentru totdeauna. Firește, se întoarse ocazional, dar niciodată pentru o vizită mai lungă de o după-amiază.

Refuzând să angajeze un ajutor sau să cumpere un bou, Shu-Tan o puse pe mama lui Ling să muncească la moară. Când auzi de cruzimea tatălui ei vitreg, Ling dădu fuga acasă și îi spuse mamei:

- Munca asta e prea grea pentru tine. O să rămân acasă.

- Nu, categoric nu, răspunse mama. Trebuie să-mi făgăduiești că vei rămâne credincioasă chemării lui Dumnezeu. Mă descurc eu. E o jertfă prea mărunță față de importanța predicării Evangheliei. Înțelegeți? Trebuie să-ți continui lucrarea pe ogorul Domnului.

Ling făcu întocmai cum îi spuse mama. Dar, la scurtă vreme, se iviră alte probleme. În câteva sate, poliția locală începuse să interzică „întâlnirile neautorizate” și „activitățile cultice”. Multor credincioși li se făcu frică s-o mai lase pe Ling să rămână în satul lor; în unele locuri i se refuză chiar să ia masa. Ling se trezi călătorind tot mai departe pe jos, deplasându-se mai adânc în inima țării. Ar fi putut parcurge o mare parte din distanță cu autobuzul, plătind numai cincizeci de cenți, dar suma era mai mare decât ceea ce avea ea.

Din fericire, când susținătorii ei auziră de călătoriile lui Ling, îi donară încălțăminte pentru a o ajuta să continue. Fata o primi cu bucurie.

În ciuda presiunilor tot mai mari, Ling avea parte de rezultate bune în lucrarea ei. Mulțimile numărau deseori peste o sută de persoane, iar vocea ei răsună puternic în timp ce se adresa mulțimilor ce dădeau năvală la întâlnirile în aer liber. Apărură biserici de casă în multe sate și acestea atraseră atenția guvernului. La început, creștinii negară respingerea bisericii oficiale patronate de guvern, numită Mișcarea patriotică Three Self (TSPM). Și chiar dacă creștinii erau dispuși să se alătore TSPM, nu exista nici o adunare pe o rază de două sute de kilometri!

În scurtă vreme, poliția intensifică persecutarea creștinilor. Drept urmare, credincioșii își mutară întâlnirile în locuri retrase, iar cântatul și predicatul se mai potoliră. Ling trebuia să aibă grijă în cine are încredere și refuza să rămână într-o singură zonă prea multă vreme. Devenise cunoscută multor misionari străini din zonă și aceștia o rugau deseori să se întâlnească cu ei. Ling știa că aceste întâlniri sporesc pericolul și atrag atenția nedorită a poliției, dar era nerăbdătoare să-și întâlnească frații și surorile de peste hotare și să le spună ce făcea Dumnezeu în China. Misionarii aduseră Biblii, pe care Ling le distribui bucuroasă bisericilor de casă. Bibliile erau încă destul de rare oriunde se ducea și de multe ori putea oferi o singură Biblie unei biserici de casă. Oamenii continuă să copieze de mână exemplare de-ale Bibliei.

GENUNCHI ÎNGLODAȚI ÎN NOROI, INIMI PLINE

În iarna anului 1983, persecuțiile și arestările creștinilor scăpară de sub control. Ling era mereu fugară, știind că, împreună cu colegii ei, era pe listele persoanelor căutate de guvern. Ieșea acum din discuție să meargă acasă pentru a-și vizita mama. Cu siguranță poliția supraveghea casa. În timpul unei vizite într-un sat numit Towkil, Ling fu nevoită să-i ducă pe săteni pe câmpuri pentru a le împărtăși Evanghelia. Turna cu găleata și nu exista nici un acoperiș. Dar toți rămaseră, pătrunși de mesaj și sorbind fiecare cuvânt.

Când Ling îi conduse în rugăciunea de pocăință, ascultătorii se așezară în genunchi în noroiul gros. Genunchii lui Ling erau

îngropați pe de-a-ntregul – la fel cu ai tuturor celorlalți. Peste o sută de persoane îl primiră pe Hristos în acea zi și Ling le împărtăși bucuria, deși se temea pentru ce avea să vină. Însă știa totodată că focul persecuției va face ca adierea Duhului Sfânt să sufle mai tare și mai departe. Își reînnoi încă o dată angajamentul de a fi credincioasă chemării, indiferent ce o aștepta.

La patruzeci de kilometri depărtare, în satul Datwin, Ling se întâlni cu alți predicatori care călătoriseră în provincie pentru a propovădui Evanghelia, încercând în același timp să evite persecuția. Unul dintre ei era cunoscut drept unchiul Foone și, împreună cu alții, împărtășea viziunea și pasiunea lui Ling. Îl slujeau pe Domnul de mulți ani. Unchiul Foone era cel mai în vârstă membru al grupului. Slujise deja timp de cinci ani într-un lagăr de muncă silnică.

Ling și ceilalți se reuniră – zece evangheliști: nouă bărbați și Ling – și-și luară angajamentul de a continua predicarea mesajului autentic al lui Hristos până când bisericile de casă urmau să aibă o conducere locală. Căzură de acord și asupra faptului că membrii grupului care erau încă necăsătoriți, de pildă Ling, să rămână așa, până când lucrarea lor avea să aibă un fundament solid.

Cea mai mare provocare pe care o întâmpinară evangheliștii nu era persecuția, ci nevoia copleșitoare de Biblie. Stabiliră ca Ling să fie responsabilă cu aducerea mai multor Biblii, de vreme ce dezvoltase deja relații cu misionari străini care introduseră Biblii pe ascuns. Când nu se afla în provincie sădind biserici, Ling, cu ajutorul unchiului Foone, urmărea orice zvon privitor la locul în care ar putea exista Biblii disponibile.

TRUDĂ MARE, PERICOL CRESCÂND

Între evanghelizări și distribuirea de Biblii, Ling călătorea în fiecare zi mai bine de cincizeci și cinci de kilometri – acum cel mai mult pe bicicletă. Călătoriile erau din ce în ce mai periculoase. Ling știa că poliția o urmărește. Presupunea că e doar o chestiune de timp până să fie arestată. Pentru a se pregăti, se apucă să citească tot mai multe pasaje despre persecuție în bisericile din

sate. Dorea ca oamenii să fie gata și, dacă avea să i se întâmple ei, dorea să fie un bun exemplu.

Lucrarea deveni tot mai dificilă. Deseori trebuia să meargă mai mult de o zi fără mâncare și unii membri ai bisericii o criticau. Are numai douăzeci de ani, e necăsătorită și e femeie, spuneau ei. Ce-i veni ei să se apuce de o astfel de lucrare? Unele atitudini batjocoritoare se datorau educației culturale a celor care o criticau, alții erau pur și simplu invidioși. Oricum ar fi fost, Ling suporta cu greu aceste comentarii.

Pe parcursul anilor '80, pe măsură ce Ling și colegii ei își continuă călătoriile, auziră tot mai multe știri despre creștini hărțuiți, arestați și chiar torturați de autorități. Guvernul central al Chinei era tot mai îngrijorat de creșterea rapidă a bisericilor de casă în toată țara, în timp ce bisericile oficiale TSPM își pierdeau membrii. Pentru Ling și pentru ceilalți evangheliști era limpede că credincioșii se aflau în căutarea unei revărsări proaspete a Duhului lui Dumnezeu care să ducă la înmugurirea mișcării bisericilor de casă. Prin urmare, liderii guvernului conduseră o campanie națională de înăbușire a dezvoltării acestor biserici. Persecuția se intensifică pe măsură ce poliția locală fu investită cu o mai mare autoritate de a-i pedepsi pe creștini, mai ales pe liderii acestora, după bunul lor plac. Aceasta însemna deseori tortură și închisoare, în absența unui proces.

La începutul anilor '90, Ling deveni cunoscută de mii de credincioși ca un lider înțelept și plin de compasiune. Dintr-un motiv oarecare, scăpase de mâna autorităților – cel puțin deocamdată.

RESPECTAREA UNUI ANGAJAMENT

În aprilie 1994, Ling era epuizată fizic.

- Ar trebui să te odihnești o vreme, îi spuse unchiul Foone. Și poate e clipa aleasă de Dumnezeu să te căsătorești.

Dar Ling se opuse sugestiei lui.

- Știi că le-am făcut o promisiune celorlalți din grupul de lideri. Am hotărât să nu ne odihnim și să nu ne căsătorim până când bi-

serica nu se va clădi pe un fundament solid. Credincioșii au nevoie de lideri care să-i ajute să-și păstreze puterea, ca să poată ține piept îngrozitoarei persecuții din ultima vreme. În plus, a sosit un nou transport de Biblii în Guangzhou. Îi iau cu mine pe Shen și pe Jan ca să luăm câteva. Ne vom înapoia peste câteva zile.

Bătrânul Foone simți o ușoară neliniște, dar își înăbuși impulsul de a o contrazice. Ling era încăpățânată, însă de aceea o adusesese el în grup de la bun început. Știa că Dumnezeu poate folosi arzătoarea ei dăruire pentru a ajuta bisericile de casă să crească și să înflorească. În plus, unchiul Foone și soția lui ajunseseră să o iubească pe Ling ca pe propria lor fiică.

Era la curent cu zbaterile fetei legate de faptul că uneori trebuia să înfrunte invidia membrilor bisericii pricinuită de funcția ei sau de necontenitele conflicte pe care le avea cu cei ce nu erau capabili să înțeleagă de ce rămase nemăritată. Gândindu-se la toate primejdiile cu care se confrunta, unchiul Foone rosti în gând o rugăciune în timp ce o privi cum pleacă.

PRINSĂ ÎN CELE DIN URMĂ

Era spre seară când Ling și colegii ei, după ce luaseră Bibliile, ajunseră acasă la prietenii lor, pe drumul de întoarcere. Se bucurară de o caldă părtășie și de tihnă după lunga lor călătorie și era destul de târziu când Ling se scuză și merse să dea un telefon înainte de culcare. Când ieși din apartament pe strada devenită acum tăcută, auzi un om strigând-o pe nume. Omul se grăbea spre ea și, când se apropie, în lumina felinarului, văzu că era un polițist. Primul instinct al lui Ling fu să o ia la fugă, dar când se întoarse, dădu peste un alt polițist.

Ei bine, se gândi Ling, în cele din urmă m-au prins. Așteptase clipa aceasta încă de când își văzu, cu câțiva ani în urmă, numele pe acel afiș cu persoane căutate. Dar crezuse cu tărie că nu va fi prinsă până ce Dumnezeu nu o va îngădui, potrivit planului Său. Acum își găsi alinare în acel gând.

- Trebuie să vii cu noi, spuse unul dintre polițiști după ce își arătară insignele.

Se pare că o așteptaseră și, deși avea o imagine destul de clară a ceea ce va urma, respiră ușurată, gândindu-se că o vor lua numai pe ea, fără să-i deranjeze pe ceilalți credincioși sau să percheziționeze micul apartament închiriat.

Dar în loc s-o conducă spre mașina care îi aștepta, polițiștii o conduseră înapoi la apartament.

- Unde mă duceți? întrebă Ling.

- Înăuntru, răspunse primul polițist. Era înalt, la fel ca Ling, și vorbea pe un ton liniștit, care o făcu să-și piardă curajul. În timp ce o escortară în clădire, mintea lui Ling o luă razna: Shen și Jan sunt amândoi căsătoriți; sigur poliția nu-i va trimite la închisoare. Câte Biblii vor găsi? Am distrus indicațiile de a ajunge la casa pastorului, după ce am luat de acolo Bibliile?

Intrând în apartament înaintea polițiștilor, Ling îi șopti în grabă lui Shen și lui Jan:

- Spuneți-le simplu că eu v-am angajat și că nu știți nimic. Lăsați-mă să iau răspunderea asupra mea.

Poliția o separă numaidecât de ceilalți, îmbrâncind-o într-un scaun și desfășurând un document oficial pe masa din fața ei. Își văzu numele scris pe unul din rândurile primului paragraf.

- Semnează asta, răcni domnul Înalt-și-Rău. Îi îndesă un pix în mână, iar Ling citi fugitiv documentul. Era un mandat care spunea că au voie să percheziționeze și să ia toate „dovezile” din camera ei. Semnă hârtia și, brusc, se simți cuprinsă de oboseală. Știa că urma să fie o noapte lungă.

Polițiștii se apucară de lucru, cercetând amănunțit apartamentul. Îi privi cum îi scotocesc printre haine. Iar apoi, găsiră cutia cu Biblii...

Ling fu dusă la Închisoarea 91, una din cele patru închisori celebre din China. Polițiștii care o interogară doreau să afle numai atât: nume, nume, tot mai multe nume. „Cine te finanțează? Cine sunt ceilalți lideri? Cine ți-a dat aceste Biblii?” Cunoscând consecințele divulgării numelui oricăruia din grup, Ling refuză să răspundă.

Interogatoriul se desfășură în mod repetat în următoarele două luni.

Pe lângă chestionarea frecventă, Ling trebuia să muncească alături de ceilalți deținuți. Munca obișnuită a deținuților era să facă brichete pentru țigări și controlul calității era menținut cu strictețe, întrucât brichetele trebuiau exportate în Occident. Ling se îmbolnăvi; avea febră mare și se simțea foarte rău. Dar dacă nu-și îndeplinea norma zilnică, avea să fie bătută.

„ȘTIM NOI CE SĂ FACEM CA SĂ VĂ DESCHIDEȚI GURA”

În luna iulie, Ling fu mutată la o altă închisoare. Poliția din orașul ei natal descoperise că fusese arestată și o extrădaseră. După ce o urmăriseră aproape zece ani, fură încântați să descopere că se afla în arest. Polițiștii din orașul natal aveau o experiență mult mai mare în interogarea deținuților. După cum îi spuse unul dintre ei: „Știm noi ce să facem ca să vă deschideți gura.”

Deja slăbită din cauza febrei și muncii silnice din Închisoarea 91, Ling îndură chinuri groaznice când începură interogatoriile. Buzele îi erau reci și simți că e gata să leșine. Sesiunile de întrebări fuseseră chinuitoare, dar nu divulgă nimic. Folosiră tehnici diferite de cele ale primilor anchetatori ai poliției, dar doreau aceleași informații: nume. „Cine sunt ceilalți cu care lucrezi?” o întrebau la nesfârșit. „Cu cine ai relații peste hotare? Povestește-ne despre întâlnirile voastre ilegale. Cine îți furnizează cărți și Biblii?” Întrebările o năuceau, dar Ling rezistă de nenumărate ori și nu divulgă identitatea celorlalți, deși tentația era foarte puternică. Uneori cei care o interogau îi arătau lui Ling poze cu ea și colegii ei. Dacă știi deja cu cine lucrez, de ce mai vor să le dau nume? se întreba Ling. Se putea oare întâmpla un rău mai mare de atât?

Într-o zi îngrozitoare, în camera interogatoriului intrară zece oameni. Unul ținea o mică clemă care era deschisă la ambele capete. Doi dintre gardieni o împinseră cu brutalitate pe podea, întinsă cu fața în jos. Îi traseră un braț la spate și i-l smuciră pe celălalt peste umăr așa încât palmele ajunseră la câțiva centimetri de șira spinării. Apoi un alt gardian își puse călcâiul bocancului pe spatele ei pentru a avea putere să-i tragă mâinile, timp în care

ceilalți doi care îi țineau mâinile se grăbiră să-i prindă degetele mari cu clema. Strânsesă șurubul tare, lipindu-i degetele laolaltă cu forța.

Ling auzi cum îi trosnesc oasele, în timp ce articulațiile umărului erau răsucite într-o poziție nefirească. O lăsară apoi de mâini și toată forța oaselor răsucite în poziție chinuitoare o străfulgeră de durere în tot corpul.

„Clema de degete“ era o practică atât de crudă, încât guvernul o scosese în afara legii în ceea ce privește utilizarea la femei. În nefericirea ei, Ling gemu, remarcând ironia situației: mulți dintre cei întâlniți în sate o descurajaseră să mai facă lucrarea deoarece era femeie și făcea ceea ce era considerat a fi treabă de bărbat. Acum, însă, era torturată asemeni unui bărbat.

Ling știa ce va urma. În acea clipă se gândi că trebuie să aleagă: să aștepte moartea sau să-și trădeze frații. Conchise că moartea e mai puțin dureroasă.

- Ridică-te, ți-pă un polițist în timp ce îi trase una în picioare. Ling se căznea să se ridice în genunchi, când fu din nou doborâtă la pământ de o lovitură plină de răutate în spate, aplicată cu bastonul. Durerea îi arse trupul ca o fulgerătură. Nu putea respira; abia se mai putea mișca. Încheieturile mâinilor i se umflară și brațele o dureau de la strânsoarea din spate.

- Vă rog! Nu pot... îi tremură vocea, în timp ce se căznea să rămână conștientă. Broboane de sudoare rece îi șiroiau pe frunte și îi ardeau ochii, când îl strigă pe Dumnezeu în agonie. Se întrebă dacă la fel s-a simțit și Isus pe când se ruga în grădina Ghetsimani, știind că avea să pătimească și apoi să moară. Se întreba dacă va muri...

Interogatoriul continuă trei ore, Ling având degetele mari de la mâini legate la spate și trupul schimonosit de chinuri. În cele din urmă, leșină de durere.

Când se trezi, era cu fața în jos, pe podeaua din celula slinoasă. În apropiere auzea glasuri și, în cele din urmă, cineva intră în celulă și o ridică pe patul de lemn. Nu se putea mișca; durerea era prea mare. Nu se putea ridica nici măcar să mănânce sau să

folosească oala. Rămase în pat vreme de cincisprezece zile, timp în care polițiștii se gândiră ce să facă cu ea.

Treptat, își reveni de pe urma tratamentului violent și rezistă condițiilor groaznice din închisoare mai bine de cinci luni. Apoi, fiindcă autoritățile nu găsiră nici o dovadă reală împotriva ei și nu reușiră s-o facă să dezvăluie numele celorlalți credincioși implicați în vasta rețea, o eliberară în silă.

SUFERINȚA E O ȘCOALĂ

Era o zi friguroasă și năprasnică de ianuarie, în anul 1995, când Ling bătu la ușa unei colege:

- Ling, exclamă prietena ei, Ruth, când văzu femeia slăbănoagă ce stătea în fața ei. O trase repede în casă, o cuprinse cu brațele și o asaltă cu întrebări: Ling, am fost atât de îngrijorați din cauza ta. De ce nu ai luat legătura cu noi? Ești atât de slabă! Te simți bine? Cei de la poliție nu au vrut să ne spună nimic despre tine. Cum ai supraviețuit? Cum ai reușit să scapi?

Urmă o sărbătorire improvizată, timp în care vestea reîntoarcerii ei începu să circule printre credincioși. Ling era epuizată, însă îmbărbătată, căci se găsea din nou cu frații și surorile creștine. Pe când se adunară să aducă mulțumiri și să se roage, Ling spuse:

- Vă mulțumesc foarte mult pentru rugăciunile voastre sincere pentru mine din aceste ultime luni. Știu că nu aș fi rezistat fără ajutorul lui Dumnezeu și fără sprijinul vostru în rugăciune. Credeți-mă, au fost multe zile în care nu am crezut că mai pot continua, dar Dumnezeu a fost credincios și în tot acel timp mi-a amintit mereu de dragostea Lui. Cred că suferința e o școală. Dacă ai absolvit-o cu succes, ți-ai făcut datoria. Dar dacă nu izbutești, ești nimicit. Pentru mine, închisoarea a reprezentat o astfel de școală. Cât am fost acolo, nu m-am putut baza decât pe dependența totală de Dumnezeu și acea dependență m-a obligat să mă apropii de El. Mereu v-am învățat să fiți puternici de dragul lui Dumnezeu și să faceți față încercărilor. Acum, vă pot spune cu și mai mare certitudine că Isus va fi cu voi, indiferent prin ce va trebui să treceți.

Înainte de arest, Ling studiase și ținuse prelegeri despre viața lui Pavel și a celorlalți apostoli din Noul Testament care au suferit pentru Hristos. Acum glumea cu colegii ei spunând că, atunci când va ajunge în cer, dorește să-l salute mai întâi pe Isus și apoi să dea mâna cu apostolul Pavel și să-l întrebe: „Când ai fost jos pe pământ, viața ta a fost la fel de grea ca a mea?”

Deși avea abia treizeci de ani, Ling fusese agresată fizic de atâtea ori, încât îi era greu să ducă o viață normală. Cu toate acestea, dorind să fie o bună pildă, își reluă numaidecât activitatea printre biserici de casă, dând învățătură și conducând studii biblice, întâlnindu-se cu contactele de peste hotare pentru a coordona acordarea ajutorului și răspândirea informațiilor și pentru a se asigura că fluxul de Biblie spre zonele centrale ale Chinei va continua. Din cauza asprei persecuții aplicate de guvern în timpul anilor '80, credincioșii se risipiră prin toată China și rețeaua de biserici de casă crescuse la câteva milioane de oameni. Acum cu și mai mare stăruință, Ling depunea mari eforturi pentru a se asigura că fiecare biserică are cel puțin o Biblie.

Într-o seară a lunii septembrie 1996, Ling își luase la revedere de la un cuplu de misionari din Europa și se întoarse acasă, când, pe la zece seara, ea și prietenii ei auziră o bătaie în ușă.

Răsună vocea unui bărbat:

- Bună seara! Dorim numai să vă verificăm cartea de rezidență.

Ling se uită la Foone și Shen și dădu din cap. Înțelese că trebuie să fie poliția. Deschise ușa și cinci polițiști se năpustiră înăuntru.

- Sunteți arestați, spuse un polițist, în timp ce un altul îi puse cătușe lui Ling și prietenilor ei. Ling se uită disperată cum încă o dată polițiștii îi răvășesc lucrurile. Urma să fie încă o noapte lungă...

VECHI PRIETENI

Când ajunseră la secția de poliție, Ling fu prezentată comisarului, un om cu voce blândă, care se ocupase de Ling și în timpul ultimului arest.

- Domnule, aceasta e domnișoara Ling... începu subalternul.

- Da, o cunosc, replică responsabilul, fața strălucindu-i de un zâmbet satisfăcut. Suntem vechi prieteni. Ei bine, Ling, de data asta nu cred că o să pleci de aici o vreme. Dosarul despre tine și grupul tău a devenit foarte impresionant. Și am mai ridicat încă doi lideri de-ai voștri în seara asta. Una peste alta, aș spune că a fost o zi de lucru fructuoasă. Își mișcă bărbia nepăsător. Du-o în blocul de celule numărul doisprezece, spuse peste umăr, în timp ce ieși pe ușă. Eu mă duc acasă.

După o săptămână, groaza lui Ling spori când se gândi la atitudinea neclară a polițistului. De ce nu o interogau? De ce era atât de relaxat polițistul? Cum au aflat de ceilalți pe care i-au arestat? Ling fu asaltată de valuri de panică când își dădu seama ce multe știe poliția. Își închipui că, fără îndoială, aceasta înțelegea chiar mai limpede decât înainte cât de influență devenise. Probabil o urmăriseră de când fusese eliberată după primul arest, știind, așadar, cu certitudine cât de des se întâlneau cu contactele ei de peste hotare. Mai aflară, firește, și de toți cei ce vizitaseră provincia ei și doriră s-o întâlnească în legătură cu mișcarea bisericilor de casă.

Ei bine, se gândi Ling, totul se leagă acum. Biserica crescuse exponențial, așa că poliția își luă angajamentul să afle, mai devreme sau mai târziu, amănuntele activității ei. Se supuse traiului din închisoare, înfiorându-se la gândul că vorbele lui Isus – „iată, vă trimit ca pe niște oi în mijlocul lupilor“ – devin iarăși adevărate în ceea ce o privește.

Următoarele patru luni fură chinuitoare pentru Ling.

- Vă rog, îi implora uneori pe temniceri, dacă vreți să mă ucideți, ucideți-mă. Dacă vreți să-mi dați o sentință, dați-mi o sentință. Dacă vreți să mă eliberați, eliberați-mă! Dar nu mă țineți aici fără nici o scuză sau fără vreun motiv, cum ați făcut și data trecută.

Spuse aceste lucruri plină de cutezanță, însă gardienii nu se mai sinchiseau de ea, excepție făcând momentele în care vreun gardian o scuipa sau își bătea joc de ea.

Uneori, Ling crezu că-și pierde mințile. În fiecare zi stătea pe banca tare din lemn care îi slujea drept pat. Mica celulă, destinată a fi cameră de detenție numai temporar, era mereu udă din cauza unei scurgeri de apă. Din când în când, era ticsită cu nici mai mult nici mai puțin de douăzeci de femei care trebuiau să-și petreacă timpul scoțând apa de pe podea.

Deși alte deținute veneau și plecau frecvent din celula de detenție înainte de a fi transferate într-o altă închisoare sau înainte de a fi eliberate, Ling era practic uitată acolo de autorități și rareori părăsea spațiul mic și strâmt. În acele zile interminabile nu i se permise să se întindă sau să se sprijine măcar de ziduri, ci fu obligată fie să stea în picioare, fie să se așeze cu spatele drept pe bancheta de lemn care îi slujea drept pat. Roiuri de muște și de țânțari făceau ca celula jengoasă să fie un loc și mai dezgustător.

În cele din urmă, comandantul poliției apără într-o zi în ușa celei, cu un formular în mână.

- Semnează asta, ordonă el.

Ling întinse mâna printre gratii după formular.

- Ce-i asta? întrebă ea.

- Semnează, mârâi comandantul, aruncându-i documentul în față. Vei fi mutată.

Lui Ling i se strânse inima când cercetă repede documentul și văzu că era o înștiințare prin care era trimisă într-un „lagăr de reeducare prin muncă”, pentru o sentință de trei ani. Statul chinez le oferea deținuților o perioadă de cincisprezece zile pentru a intenta proces sau pentru a încerca să se apere după primirea unei astfel de înștiințări, dar în cazul lui Ling, nu existau asemenea drepturi.

- Vei pleca astăzi, îi spuse comandantul.

Înainte ca Ling să poată protesta, el se îndepărtă țânțos, lovind betonul cu tocurele strălucitoarelor săi pantofi de gală, în semn de importanță, în timp ce dispăru pe coridorul lung al închisorii.

Trei ani.

O, Dumnezeuule, te rog veghează asupra bisericilor, se rugă Ling în gând în timp ce mașina o ducea în zona cunoscută drept „Râul de optsprezece mile”, unde era situat lagărul. Era recunos-

cătoare pentru tot ce reușise să realizeze alături de colegii ei, dar, în același timp, era îngrijorată de ceea ce li se întâmpla acum. Din cei zece lideri principali din rețeaua lor de biserici de casă știa de cel puțin patru care erau acum în închisoare. În afară de ea, unchiul Foone fusese reținut în închisoarea locală și alți doi lideri fuseseră trimiși într-un alt lagăr de muncă.

Când ajunseră, Ling primi un bol de orez și o cutie mică pentru lucrurile personale, apoi fu condusă în celulă.

RUGĂCIUNEA ÎN ÎNCHISOARE: LA FEL DE ESENȚIALĂ PRECUM RESPIRAȚIA

- Bine ai venit, Ling! Ni s-a spus că vei veni! o întâmpină o voce, în timp ce ușa celei fu trântită. Se dovedi că niște femei credincioase dintr-unul din grupurile lui Ling aveau să-i fie colege de celulă în lagăr. Nu-și putu reține un zâmbet la auzul salutului lor plin de viață. Ele păreau chiar bucuroase că este închisă, dar ea știa că pur și simplu se bucurau că fusese trimisă în celula lor. În timp ce se îmbrățișară și rostiră în șoaptă o rugăciune, Ling se întrebă câți credincioși li se vor mai alătura.

I se alocă un pat de sus. În acea primă noapte, Ling se urcă în pat și începu să se roage cu voce tare.

- Hei, strigă una dintre colegele de celulă. Nu poți face așa ceva aici. Dacă ești prinsă, ești pedepsită.

- Dar nu există așa ceva, să nu lași un creștin să se roage. Ar fi ca și cum nu l-ai lăsa să respire, răspunse Ling.

- Păi, așa e aici, spuse cealaltă femeie. Și nu numai atât, dar nu ai voie nici să porți părul lung.

Ling își trecu degetele prin părul lung, mătăsos și negru. Nu era mândră de înfățișarea ei, însă nu se putea imagina cu părul scurt. Întotdeauna și-l purtase lung, la fel ca mama sa. Se întreba cât de urât va arăta cu el scurt. Simți cum o podidesc lacrimile când se rugă în tăcere lui Dumnezeu să-i cruțe părul. Știa că face un lucru stupid chiar înainte de a-și încheia cererea. Se uită prin celulă, observând că toate celelalte femei aveau părul scurt – și că toate erau urâte.

Viața din lagăr era diferită de viața din închisoare. După lunile săptămâni de detenție, Ling se bucură să poată ieși afară în timpul zilei. Mâncarea era întrucâtva mai bună aici, dar în perioada de trei luni de izolare, trebuia să muncească cincisprezece sau șaisprezece ore pe zi făcând peruci. Din nou se gândi la această ironie în timp ce-și frecă părul scurt ce-i creștea acum pe cap. Confecționarea perucilor era o muncă istovitoare și grea și nu era un lucru neobișnuit ca muncitoarele să vomite sub presiunea normelor zilnice. Ling găsi că-i vine greu să se gândească la altceva.

Viața deveni o rutină monotonă, care presupunea să te trezești, să mănânci, să muncești și să dormi – și apoi, să te trezești, să mănânci și să muncești din nou. Câteodată, deținutele munceau toată noaptea în cazul în care cererea era mare sau dacă normele zilnice nu erau îndeplinite. Pentru Ling, cea mai mare provocare era să-și găsească timp să se concentreze asupra lui Dumnezeu și asupra rugăciunii, așa cum era deprinsă să facă. Și după atâția ani de călătorii nestingherite prin centrul Chinei, predicând, învățându-i pe oameni și îngrijindu-se de ei, această nouă viață, cu toate regulile și limitările ei, era o lovitură.

„DUMNEZEU ARE UN PLAN PENTRU NOI AICI”

În fiecare dimineață, deținutele erau în picioare la ora cinci când suna fluierul, după care aveau la dispoziție zece minute să-și facă patul și să se alinieze în curte, cincisprezece minute să mănânce și apoi toată ziua munceau la fabrică. Respectau acest program fără pauză, șapte zile pe săptămână. Pentru aproape toate, inclusiv pentru Ling, această rutină deveni o stare neîntreruptă de epuizare și de monotonie. Ling muncea cot la cot cu prostituate, traficanți de droguri, hoți, răpitori și alții care fuseseră etichetați drept „gunoiul societății”.

Complet secătuită din cauza orelor interminabile de lucru, i se păru din ce în ce mai greu să se roage noaptea, întrucât tânjea cu disperare după somn.

După câteva săptămâni, totuși, Ling simți cum vechiul obicei iese din nou la iveală în clipa în care își încredință situația în mâi-

nile lui Dumnezeu. Se simți încă o dată îndemnată să-și împărtășească încrederea în Dumnezeu cu celelalte credincioase.

- Scopul final al lui Dumnezeu în fiecare situație este să învățăm să ne supunem, nu-i așa? le spuse ea. Așa că știu că Dumnezeu are un scop pentru noi aici. Suntem înconjurată de răufăcători cu guri spurcate care se poartă în felurite chipuri și sunt sigură că Dumnezeu dorește să învățăm să-i iubim pe acești oameni și să le arătăm dragostea Lui. E ușor să-i iubești pe cei din afară – pe prieteni și pe colegi. Dar Dumnezeu dorește să învățăm să-i iubim și pe cei de aici.

Ling era recunoscătoare pentru acea mână de credincioase din numeroasa populație aflată în lagărul de muncă. Când o credincioasă se simțea descurajată, venea o alta ca s-o încurajeze. Și chiar dacă lui Ling i se părea frustrant că nu se pot întâlni în voie pentru a se ruga și pentru a avea părtășie, găsi alte momente și alte locuri în care se putea ruga și unde le putea încuraja pe femei – când aveau voie să facă pauze de mers la toaletă în timpul zilei de lucru sau când stăteau în picioare la prânz, de exemplu.

În scurtă vreme, abilitățile ei de lider deveniră evidente pentru conducătorii lagărului și o puseră responsabilă peste divizia ei, ca șef de echipă. Această promovare îi oferī lui Ling mai multe ocazii de a face cunoscută Evanghelia, întrucât acum răspundea de cele cincizeci de femei din dormitorul ei și muncea, totodată, ca maestru de producție și supraveghea două sute de femei la fabrica de peruci. Dacă munca era istovitoare și bătăile dintre deținute o înfuriau uneori, totuși, Ling își îndeplini datoria în mod ireproșabil și, în cele din urmă, câștigă inimile câtorva din femeile aflate în supravegherea ei.

- De ce te afli aici? obișnuiau s-o întrebe unele femei. Ești atât de bună la suflet și ești un lider atât de înțelept. Ai putea avea o carieră strălucită afară.

Ling profita de fiecare ocazie ca să împărtășească motivul arestării sale și, în urma mărturiei ei, multe deveniră credincioase în ascuns. Deși nu aveau Biblie, Ling le învăța versetele din Scriptură și cântecele pe care le memorase și le învăța să se roage. Își aminti de bătrânul frate care copiasc cu grijă Biblia și de propriul

ei angajament de a memora pasaje lungi din Scriptură. Acum, că era secătuită, se bucura că o făcuse.

„POATE O PERSOANĂ CA MINE SĂ CREADĂ?”

Oficialitățile închisorii continuară să remarce dosarul de muncă ireproșabilă al lui Ling și faptul că echipa ei se dovedise a fi cea mai bună în materie de producție și se părea că avea la activ mai puține bătăi și accidente decât celelalte echipe. Într-o zi, supraveghetoria lui Ling, domnișoara Tao, o opri în holul fabricii.

- Ling, ți-am văzut dosarul, spuse ea. Cunosco activitățile tale și faptul că ai fost un lider creștin cu influență. Și de unsprezece luni, de când te găsești aici, ți-am remarcat munca și comportamentul față de celelalte deținute, mai ales față de cele necioplite și mereu irascibile, care provoacă certuri cu atâta ușurință. Se pare că ai o mare afecțiune față de aceste deținute și, cu toate acestea, nu te porți ca ele. De ce?

Ling simți un entuziasm însoțit de neliniște când îi spuse șefei sale:

- Nu mă comport ca ele deoarece sunt creștină și mi-am predat viața în întregime lui Isus Hristos. El este rațiunea pentru care trăiesc. El e motivul pentru care pot să iubesc toate aceste persoane aparent respingătoare. Ling își ținu respirația, așteptând reacția domnișoarei Tao. Simpla pomenire a religiei i-ar putea prelungi sentința sau i-ar putea aduce închiderea într-un „dulap”, o celulă de detenție pentru o singură persoană. Nu reușea nicio dată să-și dea seama dacă un interogator încearcă s-o prindă în cursă. Dar, spre surprinderea ei, șefei îi scăpă întrebarea: Poate o persoană ca mine să creadă în Isus?

- Firește, răspunse Ling. Dar nu vă temeți că o să vă pierdeți funcția? Nu vă temeți că guvernul v-ar putea da afară din armată?

- Nu te temi că te-aș putea pedepsi, prelungindu-ți sentința, pentru că vorbești asemenea prostii? Ripostă domnișoara Tao, fără să rateze ocazia.

- Câtă vreme știu că timpul meu aici are un scop – câtă vreme știu că ați ajuns să credeți în Isus – pot sta aici pentru totdeauna.

- Te bucuri că stai aici?

- Nu, absolut deloc, răspunse Ling. Dar fiindcă Isus vă iubește, mă aflu aici. Viața mea și viața dumneavoastră ne-au fost dăruite de Dumnezeu.

Domnișoara Tao mai dezbătu o vreme, însă Ling îi răspunse la fiecare întrebare, timp în care continuă să-i „spună șefei ei despre bunătatea plină de dragoste a lui Dumnezeu“.

Domnișoara Tao se arătă interesată, însă nu se lăsă convinsă prea ușor și-și continuă discuțiile clandestine mai multe luni la rând. În cele din urmă, într-o zi, îi spuse lui Ling:

- Chiar dacă cred, trebuie să o fac în secret. Știi, în cartierul meu sunt câțiva creștini, dar nu am vorbit niciodată cu ei. E greu, din cauza funcției mele. Tu ești singurul creștin pe care l-am cunoscut vreodată cu adevărat.

Ling nu putu decât să-i zâmbească drept răspuns și să se roage în inima ei pentru domnișoara Tao.

Continuă să muncească și să-L slujească pe Dumnezeu în lagărul de reeducare cât putu de bine în decursul celor doi ani care urmară, dar sănătatea ei se înrăutățea din cauza numeroaselor ore de muncă și a lipsei de mâncare. Erau zile în care se întreba cât mai poate rezista. Apoi, într-o zi de decembrie, domnișoara Tao o chemă în cabinetul ei. Stătea la birou, cu o privire serioasă pe chip, ținând o foaie de hârtie.

- Ce este? întrebă Ling.

- Mi s-a dat o recomandare pentru pronunțarea sentinței în ceea ce te privește și trebuie să o semnez, răspunse domnișoara Tao.

Ling rămase stupefiată. Căută să-și amintească vreun incident recent care ar putea face ca sentința să i se prelungească. Firește, nu reuși să-și aducă aminte de nimic, deși cineva i-ar fi putut face o farsă, spunându-le minciuni oficialităților. Domnișoara Tao și Ling deveniseră prietene și Ling continuă să discute cu ea despre Hristos. Poate cineva trăsesese cu urechea la discuțiile lor și o denunțase.

Mintea ei o luase razna și se trezi la realitate numai când o auzi pe domnișoara Tao citind de pe hârtie și spunând: „...sentința cu un an“.

I se strânse inima. Atunci domnișoara Tao se uită la ea, uimită de expresia abătută de pe chipul lui Ling.

- Ling! M-ai auzit? spuse domnișoara Tao tăios. Ai fost clasificată ca deplin reabilitată și ți s-a redus sentința cu un an!

Ling rămase fără cuvinte.

- Ei bine, trebuie să spun că e prima oară când văd că rămâi fără cuvinte. Acum domnișoara Tao zâmbea. Felicitări, Ling; vei fi eliberată în mai puțin de trei săptămâni.

O LUME APARTE

Trei săptămâni mai târziu, frigul dimineții biciuia trupul firav al lui Ling în timp ce îl aștepta nerăbdătoare pe unchiul Foone afară din lagăr, în zăpada până la gleznă. Reabilitată, se uita ea, gânditoare. Lucrul acesta însemna că nu fusese prinsă învățându-le și evanghelizându-le pe celelalte deținute. Însemna, totodată, spera ea, că o vreme o vor lăsa în pace.

Ling era nerăbdătoare să-și reia munca de evanghelizare și de încurajare a membrilor bisericii, dar știa totodată că starea ei fizică nu mai era la fel ca înainte. Existau încă multe elemente ale vieții din închisoare de care cu greu avea să se descotorosească. O, Doamne, te rog să mă ajuți să mă readaptez la viața din afara închisorii. Și, te rog, rămâi în continuare alături de surorile care sunt încă acolo.

Ling se bucură de o reîntâlnire înflăcărată și plină de bucurie cu Foone și Shen când aceștia coborâră din mica lor mașină. Întrucât vizita vreunui credincios în închisoare i-ar fi creat mari dificultăți, avusese foarte puțini vizitatori în decursul ultimilor doi ani. Acum avea să afle că unii dintre lideri s-au căsătorit, că alți membri ai bisericii aveau copii și că se înființaseră noi grupuri de părtășie.

Imediat ce mașina porni în trafic, Ling simți cum o cuprinde un val de greață. „Iată încă un lucru pe care nu l-am mai făcut

demult“, se gândi ea, „să merg cu mașina“. Călătoria, ce dură patru ore, fu groaznică pentru Ling, adunată cum era în scaunul din spate și suferind de rău de mașină, deși încerca să se concentreze asupra bucuriei de a fi liberă.

Așa cum se aștepta, avu într-adevăr greutăți cu readaptarea la viața normală. Închisoarea era o lume aparte. Când era în lagărul de muncă, funcționarii nu permisera ca luminile să fie stinse niciodată. La mesele de lucru erau mai tot timpul activitate, dar până și celulele erau bine iluminate. Conducerea bisericii se dezvoltase bine în absența ei, îngreunându-i chiar mai mult reluarea rolului de lider, mai ales fiindcă era femeie. Era tristă că aparent nu exista loc pentru ea în rândul conducătorilor bisericii, dar era conștientă și de faptul că trebuia să se odihnească și să-și asume responsabilități ușoare câtă vreme corpul trebuia să i se vindece. Așadar, poate așa era mai bine.

ARESTAȚI – ABSOLUT TOȚI

Ling se mută în familia unuia din liderii creștini. Familia locuia într-o casă mare din centrul Chinei și Ling primi o cameră la etajul al doilea. Era planificat ca liderii să se întâlnească în secret în casa aceasta din nouăsprezece până în douăzeci și trei august. Ling intenționase să participe, dar, în schimb, în acea săptămână i se dădu o însărcinare importantă în vestul Chinei. Îi suspectă că încearcă să o ferească din calea răului, dar nu putea ști cert. Peste treizeci de lideri cheie ai bisericii erau așteptați la întâlnire și avea să fie o bună ocazie de a relua vechile legături – și de a-și reinnoi angajamentul în rolul de lider. Dar nu avea să fie așa.

Își terminase misiunea în vestul Chinei în seara zilei de 23 august, când primi un mesaj urgent. „Ling! Întoarce-te repede“, i se spuse. „Toți liderii au fost arestați – absolut toți. Numai tu ai mai rămas!“

Ling ajunse acasă a doua zi și îi găsi pe credincioși în stare de panică. Câteva din soțiile liderilor bisericii își vărsară frustrările asupra lui Ling, crezând că oarecum ea era responsabilă. Ieșise

din închisoare de numai șase luni și ceva, iar prietenii îi spuseră că și ea e căutată de poliție.

Ling luă numaidecât frăiele situației în mâini. Mai întâi, îi convocă pe toți credincioșii din oraș și dădu fiecărui grup sarcina de a se interesa de unul sau doi din liderii arestați. Trebuiau să strângă îmbrăcăminte, hrană și bani și să le ducă la secția de poliție pentru liderii „lor“.

Arestarea avu un impact uriaș asupra bisericii din întreaga țară, întrucât pastorii erau principalii lideri creștini din zonele respective. Vestea arestării lor călători peste hotare prin e-mail și se răspândi numaidecât în toată China prin emisiunile de la radio Vocea Americii. Ling căută să coordoneze fluxul de informații, căci oamenii din toate colțurile Chinei și de peste graniță începuseră să sune pentru a afla ultimele amănunte. Curând, începuseră să sosească familiile pastorilor și Ling îi găzdui pe toți, răspunzând la întrebările lor cât putu de bine.

După cinci săptămâni, toți, în afară de șase lideri, fuseseră eliberați, însă nu înainte de a plăti amenzi piperate (până la zece mii de yeni fiecare), pe care tot Ling fusese responsabilă să le acopere. Credincioșii erau atât de săraci, încât fu extrem de dificil să strângă banii pentru foarte mulți dintre lideri. Dar Ling nu voia să accepte un refuz. Frații încarcerați valorau mai mult decât orice sumă de bani și continuă să cerșească și să strângă fondurile până când, în cele din urmă, suma a fost suficientă.

Ling era istovită și se simțea că se prăbușește din cauza tensiunii situației, însă nu se putu odihni până când nu făcu tot ce-i stătea în putință pentru a ajuta la eliberarea celor șase pastori care mai rămăseseră, cei mai influenți lideri ai organizației lor – și din acest motiv, cea mai importantă pradă pentru poliție. Acum se temea ca liderii să nu fie executați.

Se mai putea face un singur lucru. Ling dădu telefon la secția de poliție.

- Aș dori să vorbesc cu comisarul, vă rog.
- Cine e la telefon? Întrebă secretarul secției.
- Mă numesc Ling. Comisarul știe cine sunt, mă caută.

- Ling, vechea mea prietenă! Sunt uimit să te aud, se auzi pe fir obișnuita voce domoală a comisarului. De unde suni?

- Nu contează. Trebuie să vorbesc cu dumneata despre prietenii mei pe care îi ții în închisoare.

- Desigur, vino la secție și vom putea discuta.

- Nu. Voi fi de acord să ne întâlnim numai la hotelul Bright Moon. Și trebuie să vii singur. Te voi urmări și dacă vine cineva cu dumneata nu mă voi arăta.

Ling știa că va fi de acord. Dacă nu altceva, măcar curiozitatea îl va duce acolo. De ce ar vrea evanghelistă care se ferise de el în ultimele câteva luni să-l invite pe el la o întâlnire?

- Bine. Când ai vrea să ne întâlnim?

- Diseară la șapte, spuse ea.

După ce închise, Ling se întâlnește cu unul din frații în care știa că poate avea încredere. Îi explică situația și îl întreabă dacă dorește să o însoțească la hotel și să aștepte afară.

- Dacă nu voi ieși, vei ști că am fost arestată.

La 6:50 seara, Ling și fratele care o însoțea stăteau în apropierea hotelului, urmărind și așteptând, dar ascunși privirilor. Îl văzură pe comisar. Era însoțit de un grup de polițiști. Inima lui Ling îi stătu în loc; era gata să plece, când observă că numai comisarul intră în hotel, în timp ce ceilalți polițiști așteptară în față. Intrând pe ușa din spate a hotelului, Ling se întâlnește cu comisarul în restaurant.

- Ling. Ce bine îmi pare să te văd, spuse el cu căldură, ca și cum erau, într-adevăr, vechi prieteni. Dar nu te temi că te voi aresta?

- Dacă mi-ar fi teamă, nu m-aș mai afla aici. Totuși, iată-mă.

Amândoi comandară și Ling îl înștiință pe chelner că ea va plăti. Apoi trecură la lucruri serioase.

- Ce ai de gând să faci cu prietenii mei? Pe ceilalți i-ai eliberat cu amenzi. Dacă dorești bani, îți voi da bani. Cât dorești?

- Las-o mai moale, Ling! spuse comisarul. Nici nu am mâncat încă. În plus, nu pot face nimic pentru ei, și asta din vina ta. Tu ești cea care a transformat totul într-un spectacol public.

Ling știa că încearcă s-o intimideze și refuză să bată în retragere. Dar era dispusă să încerce și alte tactici. Vorbiră în timpul unei încă două ore și Ling strecură afirmații despre credință; explică de ce ea și pastorii deținuți au atâta pasiune pentru răspândirea mesajului lui Isus Hristos. Comisarul ascultă plin de respect, văzând preocuparea din ochii lui Ling pentru prietenii ei, dar fu zadarnic. Refuză să-i ofere vreo speranță că ar putea fi eliberați.

Ling își trecu degetele prin părul negru. În sfârșit îi creștea înapoi. Își aduse aminte de rugăciunea mamei referitoare la faptul de a fi o jertfă și recită din memorie pasaje din Scriptură care o aduseseră până aici: „Mare este secerișul, dar puțini sunt lucrătorii... miei în mijlocul lupilor.“

Ling se întrebă dacă sosise vremea să se întoarcă în școala suferinței.

ÎNAPOI LA ȘCOALĂ

Când comisarul termină de mâncat, Ling înțelese că timpul îi expiră. Era conștientă că polițiștii o așteaptă afară, la ușa hotelului. Făcu o ultimă ofertă.

- Ei bine, m-ai tot căutat și iată-mă. Ia-mă pe mine și lasă-mi prietenii să plece.

Comisarul își ridică fruntea și zâmbi ușor.

- Ling, spuse el cu sinceritate, ești pe departe una din cele mai extraordinare femei pe care le-am cunoscut vreodată.

După aceea, fără să mai rostească vreun alt cuvânt, se ridică și părăsi restaurantul.

Ling rămase așezată în liniște preț de câteva minute, simțind că dăduse greș. Sufletul îi era împovărat și se întoarse acasă cu un sentiment de deznădejde. Știa că nu le va merge bine colegilor ei – prietenilor ei – care rămaseră în arest.

Pe măsură ce trecu timpul, Ling află că încă doi lucrători creștini fuseseră arestați și liderii care erau încă încarcerați fuseseră predați autorităților din districtele locale, unde fură torturați cu cruzime. Li se dădură sentințe între doisprezece și douăzeci și patru de luni de muncă silnică.

Ling își continuă lucrarea, cuprinsă de un sentiment profund de singurătate. Încă era destul de bolnavă în urma ultimei perioade de detenție și, văzând că sănătatea ei se subrezește, mulți dintre ceilalți lideri o îndemnară să renunțe la responsabilitățile sale. Însă ea refuză, amintindu-și cât de mult o încurajase mama ei și ce muncă istovitoare depunea ea la moara de soia ca Ling să poată face lucrarea. Îi era dor de mama ei. Trecuseră câțiva ani de când o văzuse ultima oară. Dar era prea periculos s-o viziteze acum.

Ling rămase singura femeie din grupul de lideri și deseori se trezea plângând singură în cameră ei și rugându-L pe Dumnezeu să-i dea puterea de a-și sfârși alergarea.

În 16 aprilie 2001, telefonul lui Ling sună iarăși. Treizeci de tineri din grupul ei fuseseră răpiți de membrii unui cult de fanatici chinezi. Ling își sună „prietenu” de la secția de poliție. Înapoi la treabă...

EPILOG

Ling duce în continuare o viață dificilă, dar răsplata muncii ei nu încetează să apară.

Prin întâlnirea ei „aranjată” cu comisarul, Dumnezeu i-a deschis o ușă să vorbească deschis despre nedreptățile suferite de creștinii din bisericile de casă chineze. Dar, totodată, contactul ei cu autoritățile a stârnit o controversă și mai mare, iar mulți creștini s-au opus cu fermitate față de ceea ce face ea. Ca reacție la criticile adresate, Ling răspunde:

- Poate că suntem creștini, dar suntem, totuși, chinezi și aceasta încă e țara noastră.

Ling nu a făcut niciodată compromisuri cu privire la concepțiile ei și nici nu s-a dat înapoi de la activitățile evanghelice. Nici nu a lăsat ca teama sau riscul de a face închisoare să o împiedice să profite de orice ocazie de a-i susține cu îndrăzneală pe frații și surorile ei. Ea rămâne pe lista guvernului de persoane aflate sub supraveghere, dar se găsește și pe lista lui Dumnezeu de persoane aflate sub supraveghere și El a ocrotit-o în mod miraculos și a

ferit-o de reîntoarcerea la închisoare. Însă Ling e pregătită să se întoarcă dacă va fi necesar ca aceasta să se întâmple.

- Sunt gata să mă întorc la școală, spune ea. Știu că, dacă Dumnezeu îmi numără firele de păr din cap, își va împlini voia în viața mea, iar eu voi rămâne în voia Lui.

O altă provocare pentru Ling a venit din angajamentul de a rămâne necăsătorită până când conducerea bisericii este puternic fundamentată. Grupul a estimat că e vorba de o dedicare de zece ani și Ling s-a gândit că are destul timp să se căsătorească după aceea. (Era doar o adolescentă pe vremea aceea). Cu toate acestea, în China e foarte greu pentru o femeie necăsătorită după vârsta de treizeci de ani – grup de vârstă căruia Ling îi aparține acum.

I s-a spus în mod repetat (chiar și de către pastori din bisericile de casă pe care i-a ajutat să se instaleze) că locul unei femei este acasă, la curățenie, gătit și creșterea copiilor. Ling nu neagă acest rol vital, însă știe și că uneori Dumnezeu are alte planuri decât cele la care ne așteptăm noi. Ea le reamintește criticilor ei că în vremea de început a mișcării bisericilor de casă, femeile au fost cele care au preluat munca periculoasă de a face evanghelizare. Ea subliniază și că, după cum mulți lideri chinezi sunt conștienți, două treimi din echipele de evanghelizare care au fost trimise în zonele îndepărtate ale Chinei au fost alcătuite din femei.

Ling a avut și o viziune pentru Jocurile Olimpice, care s-au desfășurat la Beijing în 2008, fiind convisă că acestea vor oferi bisericilor de casă o ocazie incredibilă de creștere și dezvoltare.

Înapoi la treabă.

GLADYS:

O VIAȚĂ DE IERTARE

India, Noiembrie 1981

Era o zi caldă și umedă când Gladys Weatherhead, în vârstă de treizeci de ani, sosi în districtul Mayurbhanj, cam la cincisprezece kilometri sud-vest de Calcutta, statul Orissa, aflat la granița cu Golful Bengal. Nu-mi vine să cred că sunt aici cu adevărat, gândi ea în timp ce simțurile ei sorbeau lacom fiecare priveliște și sunet. Aroma înțepătoare de ardei iute, purtată de vânt de pe la toate ferestrele deschise ale caselor și magazinelor, se împletea cu mirosurile de putrefacție ce se înălțau din mormanele de gunoi, din gurile canalelor deschise și de la vacile sacre ce cutreierau în voie străzile. Căldura accentua mirosurile, însă Gladys era bucuroasă că se găsește din nou într-un climat mai cald, după aerul rece din nord.

Călătoria cu mașina de la granița pakistaneză fusese o încercare pentru credința lui Gladys, căci șoferul conducea în zigzag prin trafic, evitând camioanele, ricșele, taxiurile, vacile, bicicletele și interminabila mulțime de oameni, toate acestea aglomerând străzile și creând impresia de haos. Crescută în Australia într-o localitate liniștită de la țară, Gladys era complet năucită de faptul că un asemenea haos părea să fie acceptat ca parte integrantă zilnică a vieții din India.

Privise scena învolburată din fața ferestrei hotelului cu o puternică neliniște, ținându-și respirația de fiecare dată când o mamă ce-și târa după ea copiii se avânta în traficul neobosit, și rostea

în gând o rugăciune de fiecare dată când vedea femeii pe scuter, cu rucsacuri în spate, ținându-și bagajele strâns cu mâna, în loc să se țină de șofer. Deseori ajungeau la numai câțiva centimetri de autobuzele sau camioanele ce se legănau pe șoselele congestionate de trafic.

Populația totală a Indiei se ridica la aproape un miliard, iar Gladys era șocată de numărul de oameni care păreau a fi peste tot. Se minuna de varietatea celor ce mișunau în jurul ei pe stradă: copii desculți, murdari pe față, mame îmbrăcate în sariuri¹ viu colorate, cu tradiționalul semn hindus pe frunte, bătrâni cu pielea asemănătoare cu pergamentul, fiecare dintre ei fiind creația lui Dumnezeu.

Lui Gladys îi plăcea ceea ce trăia. După doisprezece ani de frecvente descurajări, își împlinea în sfârșit visul și asculta chemarea lui Dumnezeu referitoare la viața ei: să-i slujească pe săracii dintr-un teritoriu străin. De multe ori se întrebase dacă va veni vreodată această zi.

ATRASĂ SPRE O VIAȚĂ DE SLUJIRE

Gladys avea numai optsprezece ani când participase la o conferință creștină despre misiune în Australia, țara ei de baștină, și răspunse chemării lui Dumnezeu la lucrarea de misiune. Crescută la o fermă din Queensland, Gladys auzise numeroase mărturii în biserică și chiar cunoscuse mai mulți misionari pe care părinții îi invitaseră la ei acasă. În fiecare duminică după-amiaza, mama lui Gladys îi aduna pe toți copiii în jurul ei și le citea povestiri misionare. Africa, India, China... Gladys era fascinată de povestirile extraordinare despre viața trăită în locuri îndepărtate și admirase dăruirea misionarilor.

Având parte în educația ei de un puternic accent pe lucrarea de misiune, Gladys nu ar fi trebuit să fie surprinsă de faptul că

¹ Sari – Piesă principală din costumele femeiești tradiționale indiene, constituită dintr-o fâșie de țesătură dreaptă, care se înfășoară în jurul corpului ca o fustă strâmtă, un capăt strângând mijlocul ca un cordon, iar celălalt capăt, liber, aruncându-se peste umăr – cf. Dex (n.tr.)

aceste conferințe misionare o afectară atât de dramatic, însă în realitate era. Nu avea nici o îndoială că Dumnezeu o atrăgea spre o viață de slujire într-un teritoriu străin; își dădu seama din clipa în care simți în inima ei că ceva se schimbase. Începea să priceapă motivul pentru care misionarii simțeau o pasiune atât de mare pentru lucrarea lor.

Până la vârsta de treizeci de ani, Gladys trecu fiecare decizie prin filtrul angajamentului ei de a deveni într-o bună zi misionară. Absolvi cursuri de asistente medicale, o alegere firească pentru un lucrător ce-și oferă ajutorul în străinătate, și făcu tot ce putu pentru a ține la distanță orice potențial prieten dacă acesta nu simțea aceeași chemare pentru lucrarea în străinătate. Partea aceasta fu mai dificilă, însă Gladys știa că Dumnezeu nu dorește ca ea să se implice într-o relație cu un bărbat dacă lucrul acesta însemna să-și piardă din vedere scopul. Excelă în carieră și în cele din urmă primi o funcție de conducere într-o clinică mai mică. Era totodată învățătoare de școală duminicală și ajuta biserica oriunde avea ocazia.

Gladys se simțea impulsionată de fiecare dată când vreun lucrător creștin în scopuri umanitare vizita mica lor adunare; sorbea fiecare cuvânt din prezentare în timp ce-și închipuia cum va fi pentru ea într-o bună zi. Se întreba dacă va trebui vreodată să vorbească în public; această parte din lucrarea unui misionar nu era palpitantă — o speria. Nu pentru că Gladys era chiar așa de timidă, ci pentru că nu credea că Dumnezeu o înzestraseră pentru așa ceva. Mă voi mulțumi să arăt dragostea lui Dumnezeu în mod practic, prin abilitățile mele de asistentă, își spuse ea.

În 1980, Gladys avea douăzeci și nouă de ani și începea să se întrebe dacă visul ei se va împlini vreodată. În adâncul inimii ei, avea convingerea că Dumnezeu ține frâiele situației și că toate lucrurile se întâmplă după calendarul Lui. Însă mintea îi era invadată de întrebări și se opunea zbaterii lăuntrice care o îndemna s-o ia într-o altă direcție și să se căsătorească. De întinerit nu întinerea și în mărturiile lor mulți din lucrătorii străini făceau cunoscut faptul că Dumnezeu îi chemase pe câmpul de misiune când aveau puțin peste douăzeci de ani sau chiar spre sfârșitul

adolescenței. Între timp, multe din colegile ei se căsătoreau și aveau copii; privindu-le cum se bucurau de familiile lor tot mai numeroase, lui Gladys i se păru greu să-și păstreze visul de a lucra cu săracii într-o țară străină.

Mai târziu în acel an, Gladys îl cunoscuse pe Mike Hey, lucrător în Operațiunea Mobilizarea. Activase în India timp de doi ani și fu frapată numaidecât de entuziasmul lui. În neliniștea ei, îl asaltă cu întrebări despre lucrarea OM din India: „Cum sunt oamenii? Poți să le predici deschis? Cât sunt de receptivi? Cum operează OM? De unde primești susținere?”

Mike zâmbi, simțind cum entuziasmul ei crește în timp ce el încerca răbdător să-i răspundă la toate întrebările.

Poate asta e, se gândi Gladys. Poate acesta e răspunsul la toți anii mei de așteptare! În următoarele câteva săptămâni, Gladys cercetă cu atenție toate cărțile despre Operațiunea Mobilizarea. Află că era necesar un angajament pe doi ani și că fiecare persoană trebuia să caute călăuzire din partea lui Dumnezeu cu privire la țara unde avea să slujească. Pe măsură ce înțelegea caracterul OM și gradul profund de dedicare al lucrătorilor și conducătorilor ei, înțelese că această organizație era cea potrivită pentru ea. Simți cum se umple de o pace lăuntrică și începu să pregătească termenii de colaborare cu OM.

În mai 1981, Gladys era pregătită să părăsească Australia pentru prima oară în viața ei. Încă nu avea nici o idee unde va lucra în următorii doi ani în care va trebui să se pregătească, însă plecă să-și petreacă vara în Europa, timp alocat orientării și instruirii. Inima îi era plină de nerăbdare când își luă rămas bun de la familie și prieteni. Ideea de a lucra în India persistă în mintea ei când își rememora întâlnirea cu Mike Hey, misionarul plin de entuziasm, însă dorea să fie total deschisă față de orice avea Dumnezeu pregătit. În ajunul plecării, familia se strânse în jurul ei și cântară una din cântările lor preferate: „Fiindcă El e viu”.

- Pot ține piept zilei de mâine, le spuse Gladys când se sfârși cântarea, fiindcă știu că El ține în mâini viitorul meu.

Pentru Gladys, acea vară petrecută în Europa constitui o adevărată experiență în materie de învățare și o asimilă pe toată

cu același spirit de dăruire care o condusesese acolo. Dormitul pe podele reci, spălatul o dată pe săptămână, curățarea toaletelor din dormitoare, evanghelizarea populației asiatice din Anglia și căutarea călăuzirii din partea lui Dumnezeu referitor la locul unde trebuie să meargă după pregătirea de vară, toate acestea făceau parte din pregătirea pentru câmpul străin de misiune. Gladys întâmpină fiecare provocare gândindu-se stăruitor la scopul ei, timp în care continua să viseze la India. Nu cunoștea multe despre țară sau despre oameni, însă curiozitatea și pornirea care creștea în lăuntrul ei erau de neoprit.

Spre sfârșitul sesiunii de vară, Gladys lua masa cu un cuplu care coordonase echipele de misiune din Anglia. O întrebare unde va merge în programul pe termen lung.

Gladys spuse că se înscrisese pentru lucrarea pe vapor din cadrul OM, dar și pentru echipele care activau în India.

- Deocamdată nu sunt complet sigură în ce direcție să merg, spuse ea. Aș vrea să merg acolo unde mă poate folosi Dumnezeu cel mai mult.

- Gladys, ești o persoană mai în vârstă, spuse blând soția. Gladys își ciuli urechile când auzi că e etichetată drept „mai în vârstă“. Probabil își începuse lucrarea în străinătate mai târziu decât majoritatea, însă, totuși, avea numai treizeci de ani. Văzându-i expresia nedumerită de pe chip, femeia zâmbi și se grăbi să-i dea explicații. Nu, nu. Nu ești o persoană bătrână. Ești doar mai în vârstă și mai matură decât majoritatea noilor lucrători de la OM. Ai avut parte de mai multă pregătire biblică și instruire în domeniul conducerii și ai mare experiență de viață. India are nevoie de oameni ca tine.

Gladys zâmbi și Îi mulțumi lui Dumnezeu pentru vorbele înțelepte și încurajatoare ale femeii. Era, practic, același sfat pe care i-l dăduse și Mike Hey și acum simțea coplesitoare siguranță și confirmarea pentru care se rugase. Versurile cântării care devenise subiectul vieții ei îi inundară mintea: „Știi că El ține în mâini viitorul meu și viața merită trăită, căci El trăiește.“

LEPROZERIA

Se afla în drum spre prima ei bază OM din Cuttack, India, când șoferul întrebă dacă poate să se abată de la traseu. Distrasă de nesfârșitul puhoi de bărbați, femei și copii ce se îngrămădeau pe drumul aglomerat, nu îl prea ascultase pe șofer, până când îl auzi spunând:

- ...la Leprozeria din Mayurbhanj. Nu te deranjează, nu-i așa, Gladys? Nu zăbovim mult.

La leprozerie, șoferul se întâlnește cu un lucrător australian, înalt și chipeș, pe nume Graham Staines. Gladys auzise că mai erau și alți australieni care lucrau în zonă, însă nu recunoscuseră nici un nume. Graham o însoțește pe Gladys în casa de misiune, unde așteaptă singură, timp în care cei doi își rezolvă problemele.

Uitându-se în jurul ei și apoi răsfoind o broșură despre primul misionar al căminului, Kate Allenby, Gladys fu complet acaparată de interesanta istorie a locului. Bungaloul vechi de șaptezeci de ani răspândea un aer de liniște, observă Gladys. Fiecare element al structurii cu un singur etaj își ascundea vechimea, de la pardoselile reci de beton la pereții groși de cincizeci de centimetri acoperiți de straturi întregi de var și la veranda mare care slujea la răcorirea interiorului încins altfel de căldura persistentă.

În timp ce aștepta, Gladys se întreba de ce soția lui Graham nu ieșise să-i ofere un ceai, după cum repede aflase că era obiceiul indian. Însă nu apărură nici o soție și, în scurt timp, Gladys și șoferul o porniră din nou la drum, luând-o spre miazăzi, spre Cuttack.

În primele câteva luni, viața alături de echipele OM i se păru palpitantă și minunată, deoarece Gladys încerca să se deprindă cu obiceiurile și moravurile locului. Își petrecuse primele șase săptămâni în Cuttack cu un grup de lucrători în domeniul ajutorării băștinașilor. Cele șase femei locuiau în două încăperi mici, în care se găseau cutii pline de documentație stivuite peste tot, mâncare care era mereu gălbuie, apă adusă cu gălețile și o toaletă care nu era mai mult decât o lespede de ciment cu o gaură în mijloc. Gladys îi mulțumi lui Dumnezeu că fusese crescută la o fermă și cunoștea valoarea muncii istovitoare, însă în unele zile ajungea

să fie descurajată, trebuind să se străduiască să-și păstreze atitudinea pozitivă, gata pentru a primi „orice i-a pregătit Dumnezeu“.

În fiecare zi plecau doi câte doi și încercau să vândă cărți creștine din ușă în ușă și să discute cu oamenii despre Domnul. Lui Gladys îi făcea mare plăcere să-i viziteze pe oamenii din oraș, însă sufletul ei tânjea să ajungă în satele îndepărtate din Santhal, sate ce împânzeau munții la miazănoapte și la apus de Baripada. Trecuseră pe lângă aceste sate în prima lor călătorie prin provincie. Maghernițele drepte, cu pereții din chirpici și acoperișurile din stuf, străjuiau drumurile chiar la margine și erau înconjurate de copaci. În vecinătatea gospodăriilor din sat se afla un iaz săpat manual.

Aflase despre tradițiile Santhalului și despre înclinația lor spre idolatrie, cum mergeau până acolo că sacrificau uneori oameni pentru a îmbuna spiritele. Condițiile de viață erau în cel mai bun caz primitive și copiii mureau într-un ritm alarmant din cauza unor boli care puteau fi ușor prevenite și vindecate prin mijloace moderne. Familiile din Santhal își cheltuiau banii cumpărându-și tămâie pentru ardere și animale pentru sacrificiu, în încercarea zadarnică de a împăca spiritele și de a-i salva pe copii.

În calitate de asistentă, Gladys știa că acești oameni pot fi ajutați cu o fărâmbă de educație elementară, iar în calitate de creștin, știa că Isus le poate oferi o vindecare mult mai însemnată, eliberându-i de înfiorătoarea robie față de zeii lor. Inima i se strângea când se gândea la condiția lor și tânjea să meargă în aceste sate ca să le ducă vestea bună ce-i ardea în suflet.

În 1982, dorința i se împlini. Următoarea misiune a echipei includea vizitarea câtorva sate, unde misionarii luau parte la „tabere în junglă“ găzduite de creștini localnici. Unul din satele pe care le vizitară se afla la zece kilometri de mers pe jos într-o zonă muntoasă cu teren accidentat, iar inima lui Gladys deborda de bucurie că se află acolo. Participă plină de înflăcărare la toate obiceiurile locului, de la scosul apei din fântână la îmbăierea în râu și dormitul printre gândacii din dormitor. Femeile localnice se bucurară să o aibă pe asistenta australiancă înaltă, cu pielea des-

chisă la culoare și o învățară entuziaste despre modul lor simplu de viață.

DRAGOSTE PENTRU CEI MAI DE JOS DINTRE CEI DE JOS

Satul nu era prea departe de Leprozeria din Mayurbhanj și Gladys avu ocazia să se întâlnească de câteva ori cu Graham, despre care aflase că nu se căsătorise niciodată. Majoritatea întâlnirilor erau legate de lucrările misionare, însă Gladys simți o atracție tot mai mare față de el, chiar dacă încerca să-și lase sentimentele la o parte și să se concentreze asupra lucrării pe care o avea de îndeplinit.

Apoi fu trimisă într-o altă misiune. Gladys era recunoscătoare că avea ocazia să vadă atât de mult din India în timpul călătoriilor dintr-un loc în altul împreună cu echipele OM, însă leprozeria și viața printre oamenii din Santhal avură un adânc impact asupra ei. Era copleșitor pentru ea să vadă felul în care Graham și ceilalți se ocupau de pacienți – bolnavii de lepră și oamenii paria din sate. Hinduismul îi făcea pe bieții bolnavi de lepră să creadă că păcatele din viețile lor anterioare le cauzaseră această boală. Li se spusese că nu merită nici măcar o banală cană cu apă. Prin urmare, cei atinși de lepră își duceau viața în condiții mizerabile, cerșind pe străzi și fiind în permanență alungați din casele și familiile lor. Nu existau omeni mai înjosiți decât cei chinuiți de lepră și nimeni nu le oferea o dragoste mai mare decât Graham.

Suferinzii care veneau la leprozerie primeau medicamente ce împiedicau boala să le pricinuiască mai mult rău și aveau parte de dragoste și compasiune din partea misionarilor, care îi făceau să înțeleagă că boala se poate vindeca și că nu este un blestem de la Dumnezeu. Gladys era uimită de transformarea la care asista în cazul multor pacienți, transformare determinată de simplul fapt că simțeau o blândă mângâiere omenească și auzeau câteva vorbe pline de dragoste. Tratamentul avea partea lui în alinarea plăgilor, însă compasiunea misionarilor le vindeca sufletul.

Gladys era fascinată de lucrarea care se făcea la cămin, însă uneori se îndoia de motivele ei. Era oare atrasă de Graham sau

de misiune? Deși nutrea sentimente de afecțiune pentru el, știa că nu el era scopul pentru care se afla în India. În plus, nu avea cum să știe dacă Graham simțea același lucru pentru ea. Dar dacă simțea și el la fel? se gândi ea. El trebuia totuși să discute cu liderii OM despre asta, înainte să poată începe orice fel de relație. Așa era regula.

La începutul primăverii, Gladys nu mai avea motive să se îndoiască de intențiile lui. Fu înștiințată că Graham ceruse permisiunea liderilor OM să înceapă să corespundeze cu ea și era încântată! Toată primăvara și vara ajunseră să se cunoască mulțumită scrisorilor expediate cu avionul din ambele direcții. Erau uimiți să afle ce multe aveau în comun. Crescuseră la numai șaiszeci și cinci de kilometri unul de celălalt și proveneau din medii asemănătoare și, în plus, simțiseră chemarea misiunii încă de la o vârstă fragedă. Cu cât își scriau mai mult, cu atât își dădeau seama că Dumnezeu îi aducea neîndoios împreună. Se căsătoriră în Australia în 16 august 1983, înaintea unei mulțimi încântate, alcătuită din familie și prieteni.

La leprozerie, toți se arătară bucuroși pentru Graham și mierea lui. „Dada“, nume de alint cu care era cunoscut printre localnici, slujise loial și neobosit în Mayurbhanj aproape douăzeci de ani, iar acum Dumnezeu îl răsplătise din plin dându-i o soție minunată care Îl iubea pe Dumnezeu cu aceeași ardoare, împărtășindu-i pasiunea pentru poporul indian. Pentru locuitorii satului și pentru pacienții din complex, căsătoria lui Graham și a lui Gladys era o dovadă uimitoare a dragostei lui Dumnezeu și toți așteptau nerăbdători ca domnul și doamna Staines să se întoarcă din Australia.

Însă nu avea să fie așa de simplu. Gladys și Graham se confruntară cu prima lor încercare ca proaspăt cuplu, când guvernul indian respinse eliberarea unei noi vize pentru Gladys. Inexplicabil, oficialitățile pur și simplu refuzau să-i acorde permisiunea de a reveni. În cele din urmă, hotărâră ca Graham să se întoarcă fără ea și să încerce să obțină viza din India.

Fură necesare câteva luni și multă rugăciune până când guvernul să fie de acord s-o lase pe Gladys să revină la Graham, însă,

cu toate acestea, îi dădură viză numai în calitate de soție a lui Graham, nu și în calitate de misionar străin. Trebuia să promită că nu va face prozelitism și nici nu va încerca să convertească hinduși la creștinism. Gladys consimți. La urma urmelor, Gladys și Graham știau că oricum nu pot obliga pe nimeni să vină la Hristos. Scopul lor principal era să arate dragostea lui Dumnezeu prin lucrarea cu pacienții leproși și dacă acele persoane alegeau să răspundă la o asemenea dragoste, atunci era propria lor alegere.

DORINȚELE INIMII

Gladys sosi înapoi în Baripada pe la sfârșitul anului 1984 la un soț recunoscător și ușurat. Era bucuroasă că se întoarse la Graham și-și luă repede în serios rolul de soție și manager. Îi era teribil de dor să poată merge prin sate, așa cum obișnuia, însă își luă în primire noul rol cu aceeași atitudine senină care o însoțise pe parcursul numeroaselor schimbări din trecut.

Își alese ca motto versetul ce atârna pe un perete în frumosul și vechiul bungalou: „DOMNUL să-ți fie desfătarea și El îți va da tot ce-ți dorește inima”.² Îi făcea plăcere să lucreze în noul ei cămin și să îngrijească de pacienții bolnavi de lepră. Îi plăceau mai ales călătoriile pe care le făcea cu Graham pentru a vizita bisericile din Santhal, unde putu să se bucure de slujba duminicală și să încurajeze femeile.

În 1985, Gladys și Graham își întâmpinară prima odraslă, Esther Joy, care fu urmată de doi băieți, Phillip, în 1988, și Timothy, în 1992. Lui Gladys îi plăcea să fie mama micului ei clan și descoperi că noul rol deschidea un nou domeniu pentru lucrare pe măsură ce copiii creșteau și se jucau cu ceilalți copii din comunitate.

ÎNCREDINȚÂND TOTUL LUI DUMNEZEU

Pe parcursul anilor '90, Gladys și Graham continuă să lucreze cu devotament printre suferinzii de lepră și printre comunitățile

² Psalmul 37:4

din Santhal. Lui Gladys îi plăcea să-i ducă pe cei mici prin sate ca să se joace cu copiii din Santhal, iar lor le plăceau la nebunie să meargă cu tatăl lor în diferite „tabere din junglă” – conferințe anuale de cinci zile ținute de pastori localnici. Graham participa pentru a-i ajuta pe pastori la propagarea învățăturii și la predici.

Gladys și Graham știau că multe din satele din Santhal se confruntau cu persecuția din pricina convingerilor creștine. Încercară mereu să rămână sensibili la nevoile sătenilor și se rugau să primească înțelepciune în toate situațiile în care luau contact cu ei. Graham nu se ducea niciodată în sate pentru a converti sau pentru a convinge pe cineva să-și schimbe credința. În schimb, îi susținea pe pastorii și bisericile locale pe care le întemeiasă Dumnezeu. Cu toate acestea, creștinii din Santhal se confruntau realmente cu opoziția celorlalți săteni și erau deseori acuzați că s-au convertit la creștinism din cauza constrângerilor sau fiindcă primiseră bani de la străini.

Un băiat de doisprezece ani fu atacat pentru că era creștin. Când se cățără într-un copac pentru a-și căuta turma, alți băieți din sat, furioși că acesta se convertise la creștinism, înconjurară copacul și nu-l lăsară să coboare. După ce îl tachinară și își bătură joc de el pentru credința lui, îl lovira din spate cu un lemn până îl omorâra. Mama lui văduvă fu răvășită de durere.

Un grup de hinduși îl lovira cu pietre pe un alt băiat și îl înecară din cauza credinței lui. Iar pe lângă atacurile fizice, creștinii trebuiau să suporte hărțuirea zilnică din partea localnicilor. Proprietățile le erau uneori furate sau vandalizate, erau împiedicați să-și lucreze pământul sau să scoată apă din fântâna satului. An de an se așteptau rapoarte despre persecuție, însă Gladys și Graham nu primiseră nici o amenințare și nu fură niciodată îngrijorați că ar putea deveni ținta unor fanatici. Gladys gândea astfel: „Noi îi ajutăm pe cei chinuți de lepră. Ce amenințare poate fi în asta?”

Într-o dimineață obișnuită de joi a lunii ianuarie 1999, Gladys își savura momentul ei de liniște și-și citea meditațiile zilnice. Povestirea din acea zi era despre o fetiță de doisprezece ani care

era pe punctul de a-și pierde vederea. Când pastorul fetei veni s-o viziteze la spital, ea îi spuse:

- Domnule pastor, Dumnezeu îmi ia vederea.

O vreme, pastorul rămase tăcut. Apoi spuse:

- Jessie, nu-l lăsa să ți-o ia.

Fata era uluită, însă apoi înțeleptul pastor continuă:

- Oferă-i-o, spuse el.

Povestirea atinse o coardă sensibilă în inima lui Gladys, căci simți că Domnul o întreabă dacă e dispusă să renunțe la tot ce îi era drag – la soțul ei, la copiii ei, la toate posesiunile ei – de dragul Lui. Lacrimile îi șiroiau pe obraz în timp ce inima ei se lupta cu acea întrebare. Își dăruise inima lui Hristos când avea numai treisprezece ani și din acea zi încercase să trăiască numai pentru El. Nu păstrase nimic pentru ea când veni în India și împreună cu Graham își oferiseră întreaga viață slujirii, renunțând la toate. Credea că Îi oferise lui Dumnezeu tot, însă în sufletul ei știa că era ispitită să se țină strâns de lucrurile și de oamenii la care ținea cel mai mult.

În cele din urmă, se rugă, dându-i lui Dumnezeu răspunsul pe care știa că El îl merită. „Da, Doamne Isuse. Da, sunt dispusă. Ia tot ce am și folosește – soțul meu, copiii mei, tot ce am. Îți predau Ție totul.” Când spuse amin, simți cum o cuprinde și o umple mângâierea Duhului Sfânt, amintindu-și în același timp de povestea lui Avraam care și-a oferit fiul, pe Isaac, lui Dumnezeu. Nu avea idee prin ce va trece familia ei, însă era încrezătoare că Dumnezeu va fi alături de ea.

În următoarea săptămână, Graham se îndrepta spre satul din Manoharpur pentru a participa la o altă tabără din junglă. Era entuziasmat mai ales fiindcă avea să-i ia cu el pe Phillip, în vârstă de zece ani, și pe Timothy, care avea șase ani, și băieții erau la fel de entuziasmați. Le plăcea la nebunie să meargă în tabere. Era ca o aventură să doarmă în jeep, „adaptându-se condițiilor”, fără electricitate și fără apă curentă. Însă cel mai mult le plăcea să petreacă timp cu tatăl lor. Vacanța de Crăciun fusese agitată, cu un șuvoi constant de vizitatori, și Gladys știa că ar fi bine ca

băieții să-și petreacă timpul singuri cu Graham. Călătoria de patru ore cu mașina le va da ocazia să vorbească pe îndelete.

La Esther, care avea treisprezece ani, veniră în vizită două prietene de la internat, așa că era bucuroasă să rămână acasă și să se relaxeze cu ele și cu mama ei.

Miercuri, 20 ianuarie, Gladys se agita de colo-colo, încercând să-i pregătească pe băieți și să-i trimită de acasă.

- Phil, ți-ai terminat bagajul? strigă ea la fiul cel mare. Era o fire atât de practică și de îndemânică, exact ca tatăl lui, și era o persoană altruistă, mereu sensibilă la sentimentele celorlalți. Gladys era mândră că fiul ei își arăta dragostea față de toți oamenii. Nu-i venea să creadă că avea să împlinească unsprezece ani peste numai două luni. Erau mereu atât de ocupați, încât în unele zile aveau impresia că viețile copiilor lor trec pe lângă ei, fără să aibă timp să se bucure pe deplin de ele.

- Băieți, e timpul să plecăm, strigă Graham. Gladys îi grăbi pe băieți să urce în jeep, unde îi aștepta tatăl lor. Îi sărută și-i strânse în brațe, apoi se întoarse către Graham ca să facă la fel. Întotdeauna își făceau timp pentru o despărțire ca la carte, întrucât nu știau niciodată ce li se putea întâmpla, mai ales în traficul nebun din India. Gladys știa că Tim avea oarecare emoții legat de această călătorie din cauza unui accident de mașină în care fusese implicat în noiembrie. Fusese aruncat în partea din față a vehiculului și nu fu rănit grav, însă evenimentul îl cam dădu peste cap. Apoi, cu numai două săptămâni în urmă, jeepul în care se afla fusese cât pe ce să se ciocnească din nou de un camion mare ce se apropiase prea tare, într-o trecătoare de munte. Gladys îi înțelegea teama de mașină și încercă să-l liniștească înainte să plece.

- Simțiți-vă bine! Ne vedem luni, strigă ea în timp ce ei porneau.

Când se întoarse spre bungalou, își aminti că nu verificase bagajul lui Phil. Sper că nu a uitat să-și pună jacheta, se gândi ea melancolic.

Apoi, gândurile i se îndreptară spre Tim. Fusese răcit și Gladys îi pusese în bagaj câteva haine în plus, știind cât de frig poate fi

la munte. Zâmbi, sperând că Tim nu-și va forța prea mult vocea cu cântatul. El era cântărețul și predicatorul familiei. Îi plăcea să predice ca tatăl lui, iar Gladys îl găsea uneori aranjând scaunele din sufragerie ca să se joace de-a biserica. Totuși, trecuse o vreme de când nu se mai jucase acest joc. Apoi, într-o luni, Gladys trecuse prin sufragerie și îl găsi pe Tim predicând și cântând plin de elan spre scaunele goale aliniate pentru adunarea lui imaginară.

Intenționase să se așeze și să-l asculte când își va termina ce avea de făcut, însă când reveni copilul plecase deja să facă altceva.

Nu avea cum să știe că era ultima oară când Tim se juca de-a biserica.

Duminică, 23 ianuarie, la ora patru și jumătate dimineața, sună telefonul. Împleticindu-se afară din pat prin întuneric, își puse, adormită, receptorul la ureche. Ascultă o vreme, încercând să-și potolească teama care o străpunsese ca o sulită rece ca gheața. Esther și prietenele ei, trezite de sunetul telefonului, apărură în ușa când Gladys închise.

- Mamă, ce s-a întâmplat? întrebă Esther.

- Cineva a incendiat jeepurile misiunii, răspunse Gladys. Altceva nu știu, așa că, să încercăm să nu ne facem griji. Ne vom ruga și apoi, fetelor, încercați să mai dormiți. Sunt sigură că toți sunt teferi și știți că ne așteaptă o zi încărcată. O să vă dau amănunte când aflu ceva.

Acele amănunte, când sosiră, se dovediră mai înfiorătoare decât și-ar fi putut imagina Gladys vreodată...

FURIA MOCNITĂ

De o vreme, comunitatea din sătucul Manoharpur era divizată cultural. De-a lungul anilor, se convertiseră la creștinism 22 din cele aproximativ 150 de familii din sat. De cele mai multe ori, cele două grupuri duseseră o viață tihnită, însă în ultima vreme, tribul deveni din ce în ce mai pornit împotriva creștinilor.

În vara lui 1998, tensiunea izbucni când niște fermieri creștini stârniră furia localnicilor din trib fiindcă își continuă munca la

câmp în timpul festivalului Raja, când locuitorii Santhalului cred că pământul este la menstruație. Schimburile de replici aprinse dintre creștini și santhalezii tradiționali se potoliră în cele din urmă, însă atmosfera rămase tensionată. Apoi, cu numai câteva săptămâni înainte de tabăra din junglă la care participară Graham și fiii săi, avu loc un alt incident, când membrii tribului protestară împotriva muzicii santhaleze creștine cântate la o nuntă din sat. Tribul era recunoscut pentru faptul că păstra cu multă ardoare tradițiile și, prin urmare, această separare culturală îi atâta pe membrii mai tradiționali și alimentă furia ce mocnea în ei.

Sosirea lui Graham în sat le oferi santhalezilor turbați de mânie ocazia pe care o așteptau. Acum se puteau răzbuna pe cei ce îndrăzniseră să se ridice împotriva cutumelor. Aranjară să primească ajutorul lui Dara Singh, activist social și fanatic religios, maestru în exploatarea frustrărilor din societate. Activismul său lua de regulă forma violenței, criticându-i pe creștini și pe musulmani deopotrivă.

În primele ore ale dimineții de 23 ianuarie, activismul său aprins atinse noi culmi ale violenței.

Cu o seară înainte, Graham și băieții tocmai își terminaseră masa și le spuneau noapte bună colaboratorilor. Era în jurul orei nouă și jumătate, când cei trei se urcară în camionetă și o aranjară pentru dormit. Aerul nopții era extrem de rece și Graham așezase cu grijă saltele de paie deasupra mașinii ca să le țină cald. Se străduia mereu să le creeze băieților condiții cât mai confortabile și întotdeauna se rugau împreună înainte să se întindă lângă ei la culcare.

Jeepul era parcat lângă un altul, în fața sălii de rugăciune, și unul din prietenii lui Graham, dr. Ghosh, dormea în apropiere, în casa unei familii de creștini. Pe la miezul nopții, trezit de urlete și strigăte, acesta sări din pat și se grăbi la fereastră. Fu îngrozit văzând o gloată mare care alerga pe câmp – bărbați înarmați cu topoare, ciomege și cuțite, ținând torțe deasupra capului, în timp ce veneau în linie dreaptă spre cele două jeepuri. Urlând plini de mânie, bărbații atacară cu brutalitate jeepul lui Graham, creștând cauciucurile și spărgând geamurile. Îi bătură pe pasagerii îngroziți

ai vehiculului și îi tăiară cu armele, în timp ce Graham se străduia zadarnic să-i ocrotească pe cei doi băieți pe care îi iubea atât de mult.

Dr. Ghosh fugi la ușă, găsind-o blocată pe dinafară. Închis înăuntru, nu putu decât să privească cu groază evenimentele înfiorătoare care se desfășurau sub ochii lui.

Gloata turbată se dovedi nemiloasă față de Graham și băieții. Nu era cale de scăpare din atacul violent. De asemenea, puseră câțiva paznici la fiecare baracă din jurul complexului pentru a împiedica pe careva să ajute victimele, iar acum strigau la sătenii neajutorați:

- Nu ieșiți afară, fiindcă vă ucidem și pe voi!

Hasda, coleg cu Graham de peste douăzeci de ani, strigă disperat cerând ca atacul nemilos să înceteze. Privi cu groază cum atacatorii puseră paie sub jeep; Dara Singh fu primul care le dădu foc. Când Hasda dădu năvală să stingă flăcările cu apă, fu bătut cu brutalitate. Mulțimea nemiloasă stătea în picioare și privea cum Graham, Phillip și Timothy strigau în chinuri, până când flăcările le curmară țipetele și le transformară trupurile în cenușă.

În timpul actelor de violență, la numai o sută de metri depărtare, un grup de tineri santhalezi executau tradiționalul dans Dangri în bătaia ritmică a tobelor, purtându-se ca și cum nimic neobișnuit nu se întâmpla.

După o oră, gloata se risipi înapoi pe câmp. Hasda, înnebunit, după ce fusese alungat mai devreme de gloată, se duse la căpetenia satului după ajutor. Trimiseră un mesager pentru a informa poliția aflată într-un alt sat, la douăzeci și cinci de kilometri depărtare. Însă era prea târziu. Când Hasda se întoarse la locul faptei, fu cuprins de durere zărind caroseria arsă a jeepului lui Graham. Înăuntru văzu deslușit cele trei trupuri carbonizate ținându-se strâns laolaltă într-o ultimă îmbrățișare. Înțelese că era o imagine care avea să-i rămână în minte tot restul vieții.

Când creștinii ieșiră îngroziți din barăcile lor și se strânseseră în jurul înfricoșătoarei scene, păstrară un moment de tăcere din cauza șocului. În sinea lor toți se întrebau același lucru: Cum o să-i spunem lui Gladys și lui Esther?

UN VAL DE DURERE

La ora șapte, Gladys se îmbrăca și se pregătea pentru încă o zi încărcată, când telefonul sună a doua oară în acea dimineață. Era un reporter care o întreba ce vârstă au Graham și băieții.

- Ce vreți să spuneți? întrebă Gladys.

Dându-și seama că ea nu știe ce se întâmplase și nedorind să fie cel care îi spune, reporterul salută și închise. Însă telefonul continuă să sune pe măsură ce năvăliră întrebările din partea oamenilor din satele învecinate.

- Gladys, se spune că Graham și băieții au dispărut, îi spuse o prietenă.

- Au dispărut? O, Dumnezeu! exclamă Gladys. Ce se întâmplă cu scumpii mei băieți? Au rămas singuri pe undeva?

În cele din urmă, veni la ea acasă prietena ei Gayathri și luă telefonul în primire. Însă lucrurile o luară razna, iar Gladys nu știa exact ce se întâmplase. Inima ei fierbea, dar se aștepta ca Graham și băieții să intre pe ușă din clipă în clipă. Mintea ei pur și simplu respingea posibilitatea de a se fi întâmplat ceva cu adevărat grav și-și păstră speranța că se vor întoarce curând acasă.

În următoarele două ore, începură să vină prieteni și apărură mai mulți reporteri care doreau să facă fotografii. Zeci de oameni se aflau acolo – înăuntru, afară, pe verandă, peste tot. Era un haos de nedescris, iar Gladys era ocupată cu întâmpinarea vizitatorilor și cu grija față de Esther. Tot nu înțelegea gravitatea celor întâmplate și nimeni nu știa exact cum să-i spună teribila veste.

În cele din urmă, pe la nouă și jumătate, Gayathri o luă de mână și-i spuse:

- Gladys, trebuie să vorbim. Eliberând una din încăperi și trăgând-o pe Gladys înăuntru, Gayathri îi spuse: Gladys, nu trebuie să fii ca o stâncă, însă trebuie să fii tare pentru Esther.

Gladys ascultă vestea cu neîncredere. Mintea ei încerca să nege realitatea spuselor prietenei ei, însă lucrurile stăteau întocmai. Cuvintele fuseseră rostite și nu puteau fi retrase. Nu! țipă mintea ei. Nu poate fi adevărat! Nu se poate ca ei să fi fost în jeep. E o greșeală. Nu se poate să fi fost – nu au fost – arși de

vii. Cum se poate una ca asta? Cine are în el atâta răutate încât să săvârșească o asemenea faptă?

Un val de durere amenință s-o înghită, însă Gladys trebuia să-și mai întrebe prietena încă o dată. Poate se înșela. Poate știrea era greșită...

- Gayathri ... vrei să spui că ... au murit? Graham și Phillip și Timothy – chiar nu mai sunt?

Ochii lui Gayathri plini de jale îi spuseră că nu era nici o greșală și Gladys se așeză, învinsă.

- Cum o să-i spun lui Esther? se tângui ea.

Timpul se opri, însă viața mergea înainte. În următoarele câteva minute, Gladys trecu printr-o suferință surdă, timp în care se pregăti să-i dea copleșitoarea veste lui Esther. Telefonul suna; sunau cei din Australia pentru a afla ce se întâmplase. Sosiră mai mulți prieteni și vecini ca să jelească împreună cu ea, blițurile aparatelor foto ale reporterilor mai clipeau încă, însă Gladys nu se putea gândi decât la fiica ei.

- Mami, ce vești ai? întrebă Esther.

Gladys îi luă mâinile într-ale ei și o privi în ochii nevinovați.

- Se pare că am rămas singure, îi spuse fiicei ei cu blândețe. Apoi, fără nici o premeditare, adăugă: însă îi vom ierta.

- Da, mami, îi vom ierta.

Ochii lui Esther luceau în timp ce șocul se instala în ființa ei. Gladys o ținea strâns și încerca să înțeleagă ticăloșia care le schimbase viețile atât de rapid și într-un mod atât de dramatic. Emoțional, era stupefiată de realitatea situației, însă fluxul constant de activități o ajută să reziste. În cele din urmă, fiul doctorului din sat se apropie de Gladys și o întrebă calm:

- Vor să știe ce să facă cu cadavrele.

Caracterul definitiv al acestei propoziții șterse orice urmă de dubiu că ar fi existat posibilitatea ca totul să fie o greșală îngrozitoare.

- Aduceți-le înapoi la Baripada. Graham și-a dat viața pentru acest ținut. Și-ar dori să fie îngropat aici, spuse ea.

În săptămâna care urmă, Gladys avu de-a face cu vizitatori, reporteri și oficialități ale orașului. Colegii lui Graham se întoarseră

în sfârșit din Manoharpur și ieșiră la iveală amănuntele îngrozitorului atac. Gladys află că mai mulți săteni depuseră mărturie că au văzut o mare rază de lumină strălucitoare coborând din cer pe vehiculul în flăcări. Află și de oroarea creștinilor din mica tabără din cauză că fuseseră împiedicați să-i ajute și de curajul prietenului lor Hasda, care încercase să stingă focul.

Încet-încet, își dădu seama că nu fusese un incident spontan, pus la cale de niște săteni beți sau frustrați. Fusese de fapt parte a unei conspirații mai mari, aceea de a da o lovitură fatală comunității creștine și conspiratorii îl aleseseră pe Graham drept țintă.

Bietul Hasda era copleșit de durere. Părinții lui locuiseră în căminul de leproși și Hasda se născuse acolo. Gladys știa că îi iubea în mod profund pe Graham și pe băieți, iar inima ei avea mare nevoie de el.

TATĂ, IARTĂ-Î...

Înmormântarea avu loc luni dimineața la zece, aceeași oră la care Graham și băieții trebuiau să se întoarcă acasă din tabără. Cele trei sicrie sosiră acoperite de flori și în scurtă vreme păru că toata Baripada se opri din goana ei zilnică. Magazinele și școlile fură închise și multe oficialități ale orașului veniră în semn de respect față de Graham și față de băieți. Gladys și Esther uimiră mulțimea formată din aproape o mie de invitați prin faptul că aleaseră să se așeze pe iarbă, alături de locuitorii căminului de leproși, care erau cuprinși de durere pentru că îl pierduseră pe „Dada” al lor. Serviciul tradițional indian păru să fi fost organizat de puterea divină, căci multe persoane îndoliate împărtășiră condoleanțe sau versete biblice. Gladys fu îndemnată să spună câteva cuvinte, însă nu era pregătită să se ridice și să vorbească în fața covârșitoare mulțimi. În schimb, o întrebă pe Esther:

- Poți să te ridici și să cântăm împreună?

Esther fu de acord și în mulțime se lăsă tăcerea când Gladys și fiica ei își croiră drum spre podium. Acolo intonară cântarea care o însoțise pe Gladys ani de zile.

„Fiindcă e viu, pot face față zilei de mâine.“ În ciuda încrederii ce o simțea în timp ce cânta cântarea împreună cu Esther, în realitate Gladys cânta în mintea ei: Fiindcă e viu, pot face față zilei de astăzi. De fapt, ea putea înfrunța viitorul numai pas cu pas. Însă îi era suficient ca să poată răzbate, așa încât, cu timpul, viața ei deveni o mărturie a credinței ei statornice chiar și în mijlocul tragediei. Deși era zdruncinată de durere și istovită emoțional, în-lăuntrul ei Gladys avea pace și dorea să arate lumii că era onorată că soțul și copiii ei sunt martiri pentru Hristos.

În declarația de presă, Esther cea curajoasă spuse: „Îi mulțumesc lui Dumnezeu că le-a îngăduit să sufere de dragul Lui“, iar Gladys a întărit spusele lui Esther prin propria ei declarație: „Mă rog din inimă: „Tată, iartă-i, căci nu știu ce fac. Și cred că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, și anume, spre binele celor ce sunt chemați după planul Său. Cu siguranță că Dumnezeu Își va împlini planul veșnic prin acest incident. Lăudat să-i fie Numele.“³

Mulți prieteni și membri ai familiei începură s-o îndemne pe Gladys să-și facă bagajele și să se întoarcă împreună cu Esther în relativa siguranță a Australiei. Ei presupuneau că lucrarea de la leprozerie va înceta dacă Gladys nu reușea să găsească pe cineva care să-l înlocuiască pe Graham. În același timp, îi puseră nenumărate întrebări: „Vei duce cadavrele în Australia? Ce veți face acum, tu și Esther? Cum rămâne cu leprozeria?“

Era uimită de presupunerile lor. Își făcuse din India un cămin și nici nu-i trecea prin gând să plece vreodată. Când reporterii o întrebară despre viitor, ea răspunse: „Dumnezeul meu este la cârma tuturor situațiilor și împrejurărilor. El va face numai lucruri bune. El e tăria și sprijinul meu. El a promis că „nicidecum nu mă va lăsa, cu nici un chip nu mă va părăsi“⁴. Voi sluji India având această nădejde.“

³ Vezi Luca 23:34 și Romani 8:28.

⁴ Vezi Evrei 13:5.

IERTAREA ADUCE VINDECARE

Două luni mai târziu, Gladys se pregătea să primească Premiul Indo-Australian care i se acorda în onoarea lui Graham. Fusesse rugată să vorbească în timpul ceremoniei și peste trei sute de oameni se înghesuiau în sala de conferințe când se răspândi vestea că avea să fie și Gladys prezentă. Era prima dată când acceptase să vorbească în public de când Graham și băieții fuseseră martirizați. Un mare număr de polițiști erau și ei prin preajmă pentru a-i oferi lui Gladys protecție.

În timp ce se pregătea să se adreseze mulțimii, Gladys rămase pe scaun în tăcere, recitind vechiul poem scris de Annie Johnson Flint care în ultima vreme îi dăduse putere:

El pace îți dă când povara-i prea mare,
Putere revarsă când lupta e grea,
Cu milă te scapă din nenorocire
Și harul Său mare te va mângâia.
Aleasa-ndurare e copleșitoare,
Măreța-i iubire nu are sfârșit;
Căci, din bogățiile sale din ceruri,
Revarsă, revarsă El neobosit.
Când cazi ostenit și când grijile vieții
Izvorul puterii ți-au secătuit,
Așteapt-ajutorul promis în Scriptură:
Tărie și har pentru cel obosit!

Termină de citit ultimul vers chiar când maestra de ceremonii își încheie introducerea.

Gladys se apropie de scenă și începu simplu prin a remarca cât de natural era pentru Graham sentimentul compasiunii.

- Dacă cineva era bolnav, el era acolo, spuse ea. Poate era seara târziu sau dimineața devreme. Nu conta. Graham nu trebuia să stea și să se gândească ce să facă pentru cineva aflat în nevoie. Pur și simplu trecea la fapte.

Își încheie discursul și acceptă premiul, după care fu invitată să rămână la dineu. Nimeni nu plecă; toți cei prezenți doreau să

o salute pe curajoasa văduvă care nu avea de spus nici o vorbă rea despre cei care îi ucisese cu sălbăticie soțul și cei doi băieți. Când se așezară la masă, o femeie îi spuse lui Gladys:

- Nu înțeleg cum ai putut să ierți.

Fără să stea pe gânduri, îi răspunse:

- E obligatoriu să ierți. Iertarea aduce vindecare.

Până nu rosti acele cuvinte, Gladys nici nu înțelesese adevărul. Îi iertase pe ucigașii soțului și băieților ei chiar din clipa în care află înfiorătoarea veste. Însă iertarea fusese într-adevăr catalizatorul vindecării și în acel moment se hotărî cu privire la ce avea să cuprindă următorul ei mesaj.

Invitațiile de a ține o cuvântare veniră rând pe rând și, când putea, Gladys accepta, de fiecare dată vorbind despre iertare. La fiecare prezentare, spunea:

- Dragostea trebuie să fie neprefăcută. Trebuie să ne cinstim unii pe alții așa cum ne învață Romani 12: „Binecuvântați pe cei ce vă prigonesc: binecuvântați și nu blestemați. Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plângeți cu cei ce plâng. Aveți aceleași simțăminte unii față de alții. Nu umblați după lucrurile înalte, ci rămâneți la cele smerite. Să nu vă socotiți singuri înțelepți. Nu întoarceți nimănui rău pentru rău. Urmăriți ce este bine, înaintea tuturor oamenilor. Dacă este cu putință, întrucât atârnă de voi, trăiți în pace cu toți oamenii”.⁵

De la prima ei prezentare, la ceremonia de decernare a premiului, Gladys fu invitată la nenumărate școli, biserici și evenimente publice, câteodată vorbind la nici mai mult, nici mai puțin de șase întâlniri în decurs de treizeci și șase de ore. Astăzi, convingătorul ei mesaj slujește drept o aducere-aminte constantă pentru o națiune în sânul căreia atacurile violente asupra creștinilor sunt tot mai dese – și nimeni nu poate fi mai potrivită pentru a prezenta acest mesaj decât Gladys Staines.

⁵ Romani 12:14-18.

EPILOG

Gladys locuiește încă la Leprozeria din Mayurbhanj, însă a călătorit în jurul lumii ținând conferințe despre persecuțiile din India și împărtășindu-și mesajul iertării. Poporul indian a fost șocat de această mărturie și de mesajul dragostei lui Dumnezeu venit de la cea mai neobișnuită mesageră: o străină... o văduvă... o femeie simplă, al cărei țel este să slujească un popor sărac și lipsit.

E păcat că a fost nevoie de uciderea unui occidental și a celor doi scumpi fii ai lui pentru a atrage atenția acestei națiuni. Însă Gladys a slujit cu devotament în calitate de purtătoare de cuvânt a lui Dumnezeu, dovedind că El face astfel încât „toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu”.⁶ Ca răspuns la mesajul ei, Gladys a primit mii de scrisori de la oameni din întreaga Indie, chiar și de la hinduși, prin care își cereau iertare pentru crimele pline de ură săvârșite asupra familiei ei.

Ea a învățat în mod direct despre puterea iertării și știe că iertarea rămâne un mesaj crucial, chiar și pentru cei din sânul bisericii. La o întâlnire a femeilor unde Gladys avea de vorbit, i s-a spus de un bărbat de nouăzeci de ani ce aștepta afară, insistând să o întâlnească pe această femeie care i-a putut ierta pe cei ce i-au ucis familia. Când a reușit în sfârșit să vorbească cu Gladys, omul i-a spus că fiica lui a murit cu mulți ani în urmă dintr-o posibilă neglijență medicală și că el nu a fost în stare să-l ierte pe doctor. Gladys a vorbit cu el o vreme și, în cele din urmă, l-a însoțit într-o rugăciune de iertare.

La un an după atac, Dara Singh împreună cu alți paisprezece au fost arestați și acuzați de uciderea lui Graham, Phillip și Timothy Staines. În 2002, Gladys a fost rugată să depună mărturie la proces și a avut de a face cu cea mai dificilă provocare de care a avut parte de când a aflat de uciderea soțului și a fiilor ei: confruntarea cu bărbatul responsabil. A fost propriul ei test al iertării permanente.

Avocatul lui Singh, pledând pentru nevinovăția clientului său, a încercat să-l discrediteze pe Graham și a pretins că singur a dat foc jeepului din neatenție, cu o sobă de gătit. În timp ce avocatul continua să vorbească, Gladys s-a uitat la Dara Singh și apoi în

⁶ Romani 8:28.

inima ei. L-a rugat pe Dumnezeu să o ajute să dea dovadă de dragoste și compasiune și să nu-l privească niciodată cu ură. Când cartea de față a fost dată la tipar, procesul era încă în desfășurare.

Am întâlnit-o pe Gladys și pe Esther în Calcutta și, înainte de plecare, Gladys ne-a împărtășit un alt poem care a fost o mare încurajare pentru ea de la moartea soțului și a fiilor ei. Scris de bătrânul Edgar Guest, el se intitulează „Cu bine acasă”.

Am ajuns în cer, acasă, dragii mei,
Ce fericire și, o, ce strălucire!
În bucuria și desăvârșita fericire,
În veșnica lumină.
Plânsul și durerea aici s-au sfârșit
Trecut-a zbuciumul năpraznic;
De pace sunt mereu nedespărțit,
Căci sunt acasă-n ceruri veșnic.
Te-ai întrebat tu, oare,
Cum valea umbrelor eu străbăteam atât de liniștit?
Căci dragostea lui Isus strălucit-a, ce splendoare,
Și teama și-ntunericul El le-a biruit.
Și m-a întâmpinat El Însuși
Pe calea mea cea plină de păcat;
M-am sprijinit pe brațul lui Isus
Orice-ndoială sau suspin s-a spulberat.
Nu te-ntrista atât de tare
Căci totuși eu te voi iubi nespus
Privește dincolo de-a lumii înțeleștare,
Ruga-ți înalță să faci voința Tatălui de sus.
Lucrarea încă te așteaptă
Deci nu mai sta, începe,
Pășește-n viață înc-o treaptă
Sus la Isus te vei odihni pe îndelete.
Și când lucrarea tu ți-ai isprăvit
Cu blândețe-acasă El te va chema;
O, ce clipă-ncântătoare, că v-ați întâlnit
Ce bucurie fi-va că te va vedea!

MAI:

ÎNAPOI ÎN VIETNAM. PREDICAREA EVANGHELIEI

Vietnam, Noiembrie 1989

Înainte să poată vedea oceanul, îi simțiră mirosul. Mai mergea în urma fratelui ei mai mare, Hong, călcând aproape pe aceleași urme lăsate de el pe poteca unde se mergea în șir indian. Încă un povârniș de urcat. Briza sărată îi răvășea părul și le ridica moralul. Mai era din ce în ce mai emoționată. Fiecare pas îi conducea mai aproape de libertate!

În cele din urmă, ajunseră pe culmea dealului și Mai zări barca, o platformă făcută din scânduri nefasonate, îmbrăcate în smoală, pe care se afla un mic pavilion de bambus pe post de „punte“. Barca arăta de parcă s-ar despica în așchii subțiri ca niște chibrituri dacă cineva ar îmbrânci-o. Se opri din mers și îl apucă pe Hong de mână ca să nu meargă mai departe.

- Nu pot urca pe așa ceva! îi spuse, trăgându-l de braț până își întoarse fața spre ea. Nu vom reuși nici măcar să ieșim din port, ca să nu mai vorbim de drumul până la Hong Kong!

- Trebuie să urci, Mai, îi spuse Hong, întorcându-se iar cu fața spre apă și trăgând-o după el. Mai privi barca încă o dată cu atenție, cuprinsă de frică. În afară de pavilionul de bambus, puntea era liberă și dreaptă. Se îmbarcau pe ea și alți refugiați vietnamezi, unii privind bănuitor în urma lor, întrebându-se dacă poliția chineză nu va alege cumva acest moment pentru a face o razie și a-i duce pe toți înapoi în Vietnam.

- Nu... nu pot, Hong, bâigui ea. Nu sunt... nu sunt pregătită pentru așa ceva.

- Nu ai fost pregătită nici să treci granița pe furiș în China și totuși ai făcut-o. Haide acum. Trebuie să plecăm. Nu știi la câte a renunțat tata pentru asta?

Hong se scotoci în buzunar și își scoase batista zdrențăroasă. Desfăcând-o cu grijă și privind peste umăr, îi arătă iarăși cei doi bănuți de aur. Fiecare cântărea cam paisprezece grame și cu ei își puteau plăti călătoria cu barca spre Hong Kong, biletul lor către libertate.

- Ai idee cât i-a luat lui tata să strângă atâția bani? continuă el. A așteptat ziua asta și a plănuit-o ani de-a rândul. El nu va putea gusta niciodată libertatea, însă ți-a plătit ție drumul până la ea. Așa că urcă-te în barcă!

- Nu pentru mine a plătit. Era biletul lui Trung, a răspuns Mai bosumflată. Celălalt frate mai mare al lui Mai trebuia să fie tovarășul lui de drum. Tatăl a plănuit să-și trimită doi fii spre libertate, sperând că vor profita și își vor putea ajuta ceilalți frați și celelalte surori să plece din Vietnam.

- Era biletul lui Trung, ai dreptate. Dar știi că soția lui tocmai a născut. El nu prea poate să plece acum, așa că tu ești cea norocoasă. În America sau în Australia vei fi liberă. Vei putea avea parte de o educație mai bună. Și într-o bună zi te vei îmbogăți!

Încă o mai ținea pe Mai de mână, pe jumătate arătându-i drumul, pe jumătate trăgând-o spre barcă.

- Cum vom merge la baie? se smiorcăi ea. Nu există nici o toaletă pe chestia aia.

- Toaleta va fi peste tot în jurul nostru, spuse el cu un râs batjocoritor. Asta e șansa noastră, Mai, spuse el. Asta și-a dorit tata pentru noi, să plecăm din Vietnam. Să fim liberi. Să avem parte de educație. Să ne bucurăm de rodul muncii noastre. Gândul că toți copiii lui își irosesc viețile în sărăcie l-a făcut să se îmbolnăvească. Și s-ar îmbolnăvi și mai tare să te vadă că mai stai pe gânduri. Așa că vino!

Acum erau la doc și un bărbat încrunțat se uită la ei, așteptând cu mâna întinsă. Hong știa ce vrea – monedele de aur. După ce

își puse batista în palma bărbatului, Hong trase de un colț până când cele două monede ieșiră la iveală. Căpitanul se uită atent la ele, ducând-o pe una la gură și mușcând-o ca s-o încerce și să vadă dacă e adevărată.

- Urcați, mormăi el.

Făcură întocmai. Cât și-ar fi dorit Mai să-și mai îmbrățișeze o dată mama înainte de plecare! Sau să mai discute cu tatăl ei. Se întreba dacă barca – își îngăduise, în cele din urmă, s-o numească astfel – îi va duce într-adevăr acolo unde doreau să ajungă și se rugă în grabă spiritului bunicului și străbunicului ei pentru siguranță pe parcursul călătoriei.

Își aleseră un loc în partea din față ca să scape de zgomotul motorului. Mai se îmbolnăvisese deja de spaimă și din cauza mișcării valurilor înainte măcar ca barca să se depărteze de doc. Se apucă de plâns în timp ce privea cum linia țărmului se făcea încet nevăzută.

În zilele petrecute pe barcă răbdarea le fu pusă la încercare din cauza plictiselii, iar Mai și Hong pricepură numaidecât că nu și-au adus destulă mâncare pentru îndelungata lor călătorie. Când li se termină, fură obligați să cerșească de la câțiva din cei patruzeci și trei de pasageri. Zilele treceau greu, nisipul din clepsidra timpului pârând că se scurge numai fir cu fir.

FURTUNA

Mai se ridică din nou, țâșnind la suprafață, scuipând apa cu sare amară și luând o gură de aer.

- Ajutor! strigă ea, căutând cu disperare prin întuneric barca, pe Hong, orice obiect sau pe oricine altcineva. O izbi încă un val și încercă cu disperare să ia o gură de aer înainte ca apa înspumată s-o înghită din nou.

Ieșind din nou la suprafață ca să respire, simți că cineva își pune brațul în jurul ei.

- Înnoată spre mal, îi tipă în ureche o voce de bărbat. Mai îl recunosc pe unul din tovarășii fugari ce își părăsiseră țara natală pe barca cea șubredă. Înotară împreună. Privea înapoi spre

valurile ce veneau spre ea, strigând pentru a-l avertiza de fiecare dată când încă un val era pe cale să-i înghită. El continua să-și aștească privirea spre mal.

În cele din urmă, simțiră fundul apei cu picioarele; mai făcură câțiva pași și apoi, epuizați, căzură pe nisip. Și alții de pe barcă se strângeau pe plajă, tremurând în rafalele de vânt ce băteau dinspre mare. Hainele ude li se acoperiră de nisip. Mai țipă de ușurare când îl zări pe Hong și cei doi se îmbrățișară. Pe furtună nu aveau cum să aprindă un foc, așa că se strânseră laolaltă, încercând în zadar să se încălzească și așteptând disperați să răsară soarele.

Mai se mira de întorsătura șocantă pe care o lua viața ei. Cu câteva zile în urmă, era o elevă de șaptesprezece ani la un liceu din nordul Vietnamului, care trăia fericită cu tatăl și mama ei într-o casă cu acoperiș de țiglă roșie din apropierea graniței cu China și care se întreba dacă va ajunge vreodată în Hong Kong și dacă va fi liberă.

Tatăl lui Mai și-a dorit dintotdeauna ca cei șapte copii să aibă o viață mai bună decât a lui. Mai îi auzise discursul despre educație atât de des că îl putea recita pe de rost. Însă discursul nu spunea nimic despre naufragiu...

Mai se gândea la mama ei, la cum râdea aceasta de ambițiile soțului ei referitoare la copii; femeia considera că școala e o pierdere de timp și de bani. Ea controla familia, finanțele și refuza să le dea bani celor șapte copii pentru cărți sau rechizite școlare. De multe ori, tatăl lui Mai vindea câte un pui sau vreun alt animal, după care le dădea pe furis câteva bancnote pentru a le acoperi încă o săptămână de școală. De fiecare dată când descoperea ce a făcut, între cei doi izbucneau certuri violente, aruncându-și insulte și blesteme unul celuilalt. Copiii încercau să nu se amestece în aceste certuri. Cel mai important, însă, era că mergeau în continuare la școală.

Unul din frații mai mari ai lui Mai a părăsit Vietnamul și a lucrat o vreme ca muncitor în Bulgaria. A văzut cum e lumea de afară, iar istorisirile lui întăriră dorința tatălui ca fiii și ficele să găsească o cale de scăpare.

Acum, Mai nu mai era în Vietnam, dar nici în locul pe care și-l imaginase tatăl ei. Se făcu ghem pe plajă, zgribulită, fiindcă pătura îi dispăruse pe undeva în marea înspumată. Furtuna îi obligase pe toți pasagerii să înoate spre țărm. Căpitanul rămase cu barca, ițindu-și nasul ascuțit prin valuri și încercând să înfrunte furtuna. După un timp, care păru o veșnicie, vânturile se potoliră și răsări, în sfârșit, soarele din mare. Mai nu fusese niciodată atât de recunoscătoare să vadă zorii unei noi zile.

Refugiații stătură înghesuiți unul în altul pe plajă până când căpitanul le făcu semn cu mâna să se întoarcă în barcă. Înotară prin valuri, pentru a se urca din nou la bordul trenului lor plutitor ce-i ducea spre liberate. Puntea fusese măturată de furtună. Hainele, păturile, mâncarea, oalele și tigăile – totul fusese măturat. Mai și Hong se ghemuiră, nădăduind să nu se mai iște vreo furtună până vor ajunge în Hong Kong. Se întrebau dacă barca va mai putea pluti, odată ce toți pasagerii se vor întoarce la bord.

La patruzeci și două de zile nesfârșite de la imbarcare, ajunseră în Hong Kong. Dar nu fură bineveniți acolo; poliția nu le dădu voie refugiaților să debarce. În schimb, fură trimiși în Cow Island, o fâșie de uscat neprimitoare, unde fermierii cresc vaci. În cele din urmă, Mai, Hong și ceilalți primiră permisiunea de a coborî din barcă, însă ceea ce îi aștepta era aproape la fel de neplăcut ca locul pe care îl părăsiseră. Aproape o sută de bărci ca a lor se goleau în fiecare zi pe Cow Island. Echipa de ajutorare umanitară împărțeau conserve, însă Mai nu era obișnuită cu astfel de mâncare și i se făcea rău după fiecare masă.

VIAȚA ÎN TABĂRĂ

La o săptămână după debarcarea în Cow Island, Mai și Hong fură transferați în prima lor tabără de refugiați. O lună mai târziu, fură mutați din nou, de data aceasta în Tabăra Nouă. Cam după un an, fură trimiși în Tabăra Trei.

Odată cu sosirea lor în fiecare nouă tabără, fură nevoiți să-și găsească un loc în care să doarmă și să locuiască. Mulți locuitori ai taberei își apărau teritoriul cu brutalitate, iar Mai și Hong tre-

buiră să aibă grijă tot timpul unul de altul și să se ferească de cei ce i-ar fi putut ataca. Tabăra Trei, adevărat câmp de luptă, era cu precădere un loc violent. Refugiații proveniți din aceleași zone ale Vietnamului se grupau în bande și luptau împotriva celor din alte zone. Tot ce se găsea în tabără – cărămizi, becuri, cabluri electrice, fragmente de paturi și bare ascuțite din oțel – devenea armă. Poliția din Hong Kong nu putea controla taberele, așa că viața de după garduri era guvernată de o adevărată anarhie darwiniană.

În timpul luptelor, femeile și copiii se ascundeau, încercând să nu stea la vedere în timp ce bărbații se luptau unii împotriva altora. Ca mulți alții, Mai se cuibărea în patul din anexă – în realitate o simplă placă așezată pe niște pietre – sperând ca bătaia să se sfârșească cât mai curând. La fel ca ceilalți, tânjea să scape din tabără și să fie cu adevărat liberă.

„FIINDCĂ ATÂT DE MULT A IUBIT DUMNEZEU LUMEA”

După o bătaie deosebit de crâncenă, Hong și Mai fură transferați iarăși într-o altă tabără, numită Lang Gin. Tabăra era un loc de pedeapsă destinat izolării „scandalagiilor“, însă Mai nu înțelegea de ce ei fuseseră trimiși acolo. Există totuși o latură pozitivă a „pedepsei“, întrucât în tabără se afla o clădire ce slujea drept biserică – nu că Mai știa ce e aceea o biserică. Dar într-o zi, trecu din întâmplare pe lângă clădire și se uită într-una din săli. Pe perete stătea atârnat un steag mare și alb și în mijloc era o cruce roșie. Dedesubtul crucii văzu câteva cuvinte scrise în limba vietnameză. Își vârî capul pe ușă ca să le poată citi: „Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea.“

Curioasă, păși înăuntru. Oamenii din încăpere cântau o melodie pe care nu o mai auzise până atunci. Apoi se ridică un bărbat și vorbi în vietnameză, iar Mai ascultă cu băgare de seamă. Îi plăcu ce spuse bărbatul când descrie un Dumnezeu căruia îi pasă, care de fapt iubește oamenii, în loc să le inspire teamă sau să îi domine. Își dori să afle mai multe despre acest grup și despre învățăturile lor ciudate, însă nu avea de gând să-și părăsească religia învățată de la părinții ei. Pe Dumnezeul care iubea lumea îl

considera un lucru în plus pe care trebuia să-l venereze, pe lângă strămoșii și idolii ei.

După mai bine de doi ani de stat în tabăra de refugiați din Hong Kong, una din prietenele lui Mai o duse la o ghicitoare. Stătu față în față cu ea, sperând să-i poată spune cât va mai avea ea și fratele ei până vor ieși din tabără și vor ajunge într-o țară liberă. Bătrâna o privi adânc în ochi, apoi o apucă de ambele mâini.

- O, da. Acum înțeleg. Ai un prieten.

Mai se uită confuză.

- Nu, nu am. Nu am prieten.

Ghicitoarea păru îngrijorată.

- A, spuse ea, dând repede din cap, înseamnă că e un prieten dintr-o viață anterioară care te urmărește în această viață.

- Mă urmărește? întrebă Mai, mutându-și privirea circumspec-tă de la ghicitoare la prietena ei. Se gândi că femeia îi spune că o urmărește un demon. Și ce dorește? Cum pot să-l fac să mă lase în pace?

- Trebuie să te duci acasă și să i te închini. Roagă-te și cere-î să te lase în pace.

Nu era prima dată când cineva o acuza că are drac. Când avea șapte ani, Mai se îmbolnăvisese grav. O febră foarte mare îi vlăguise corpul și nu putu să mănânce și să bea nimic. Mama îl chemă pe unchiul fetei, un vraci, să officieze niște ritualuri pentru a scoate din ea duhul cel rău care îi provoca boala. Unchiul o lovi cu un băț, spunând că va speria duhul cel rău și boala, care vor ieși din ea. Mai strigă să-i vină cineva în ajutor, însă membrii familiei o ținură nemișcată în timp ce era bătută. Apoi, unchiul o apucă de păr și îi izbi capul de cadrul de fier al patului, încercând să scuture demonul afară din ea. Uneori, bătăile durau toată noaptea. Mai țipa de durere, dar strigătele ei cumplite nu făceau decât să înțească eforturile unchiului, în timp ce susținea mândru: „Acum iese diavolul afară.” Avea și un mic pinten de metal cu care îi înțepa pielea pentru a-l goni pe cel rău afară din ea.

Nici unul din eforturile sale nu dădu rezultate. Mai fu mai departe bolnavă. În cele din urmă, tatăl o duse la spital. După câteva zile de tratament pe care i-l prescrise doctorul, boala dispă-

ru. Mai se întrebă mai târziu de ce medicamentul fusese cu mult mai puternic decât vraciul. Acum se întreba dacă ghicitoarea îi spunea adevărul. Se putea oare ca venerarea acestui „prieten“ să convingă într-adevăr demonul să o lase în pace?

Mai se duse la marele templu budist din tabără și se închină așa cum îi văzuse pe părinți făcând. Nu avea deplină încredere în recomandarea ghicitoarei, dar nu înțelegea ce rost avea să riște, mai ales dacă acest „prieten“ ar putea-o împiedica să obțină viza și să devină liberă. Aprinse tămâia și rugă frumos duhul să plece și s-o lase în pace.

Dar cu cât se ruga mai mult la altar, cu atât simțea mai puțină pace. Înlăuntrul ei știa că sentimentele de neliniște nu aveau nimic de-a face cu lumea spiritelor. Mai se simțea prinsă în capcană în tabăra de refugiați, fiind nerăbdătoare să scape. O secătuia lupta constantă pe care trebuia s-o ducă numai ca să poată trăi și să aibă ce mânca, iar atitudinea ei prietenoasă pieri, transformându-se în teamă și frustrare. Nu pricepea de unde vine tristețea care părea că i se înrădăcinase în suflet. Tânjea după ceva cu totul diferit și se întreba dacă, odată ajunsă într-o țară străină, golul pe care îl simțea în viața ei avea să se umple.

În ziua următoare, se trezi că trece din nou pe lângă biserică. Văzând afișul despre dragostea lui Dumnezeu, se întrebă încă o dată cine era acest Dumnezeu cu adevărat și de ce „a iubit atât de mult lumea“. „A iubit-o atât de mult“ și pe ea?

Pășind înăuntru, cercetă atent raftul cu cărți și trase afară cea mai mare carte pe care o putu găsi, sperând că-i va spune ceva despre acest Dumnezeu al dragostei. Deschizând-o, citi: „La început Dumnezeu a creat cerurile și pământul...”

E o carte de istorie, se gândi ea după ce mai citi câteva rânduri. La școală nu îi plăcuse istoria, cu toate datele, persoanele și locurile de învățat pe de rost. Închise cartea numaidecât și o puse înapoi pe raft. Trecând cu degetele mai departe pe raft, alese cea mai subțire carte de lângă, un volum simplu, cu o copertă frumoasă, de piele. O deschise și citi cu atenție începutul – o lungă listă de nume – după care începu să citească cu mai mare băgare de seamă. Era istoria unui tânăr cuplu care aștepta un copil. Însă

pruncul nu era unul oarecare, în mod evident, căci avea o stea care îi marca venirea pe lume și veniseră mari gânditori ca să-ureze bun-venit în lume.

Cine e acest copil? se întreba ea. Cine este Isus?

ALERGÂND LA DUMNEZEUL CARE A IUBIT-O ATÂT DE MULT

În acea duminică, Mai se întoarse în sala de întâlnire, unde predicatorul vorbea despre puterea lui Dumnezeu.

- Diavolul, spuse pastorul, nu se teme de nimeni și de nimic. Exceptând o singură persoană. Se teme de Dumnezeu. Acolo unde este Dumnezeu, nu va exista nici un demon.

Mai făcu ochii mari. Se întreba dacă, într-un fel sau altul, vorbitorul știe despre așa-numitul prieten din viața ei anterioară care se presupune că o urmărește. Își dori să creadă în Dumnezeu de îndată ce ascultă mesajul. Nu-și mai dorea nimic din lumea spirituală care îi provocase atâta teamă și suferință încă din copilărie. Își dorea numai pace.

Când, la sfârșitul mesajului, pastorul făcu o chemare la pocăință, Mai alergă în față. Nu prea știa amănuntele, dar știa că dorește să se închine Dumnezeului de care fug diavolii, Dumnezeului care o iubește și care o va elibera.

Din acea clipă, de fiecare dată când Mai simțea teamă – de obicei când stătea în pat, auzind bătăile ce aveau loc în preajma ei – citea din Noul Testament și se ruga lui Dumnezeu. Pastorul îi spuse că diavolul se teme de faptul că ea citește Cuvântul lui Dumnezeu, așa că citi mai departe cu credincioșie, zi de zi!

Majoritatea oamenilor din tabără frecventau templul budist, iar Mai se ducea cu ei, chiar și după ce mersese în fața bisericii și se rugase. Poate diavolii se temeau de ea când citea Biblia, se gândea ea, dar era înțelept să le ofere jertfe, pentru orice eventualitate. Încă mai avea idoli în cort și în fiecare zi se ruga Dumnezeului creștin, dar și propriilor ei idoli. Dacă o religie este bună, credea ea, două trebuie să fie și mai bune. Și alții din tabără făceau la fel, alegând și selectând părțile care le conveneau din diferitele religii găsite în oferta taberei.

Apoi, într-o duminică, pastorul creștin vorbi despre faptul că nu trebuie să ai alți dumnezei și să adopți alte religii. El spunea că creștinii trebuie să urmeze o singură religie și să se țină numai de singurul Dumnezeu adevărat. După serviciu, Mai se întoarse în cort și își aruncă toți idolii. Câțiva budiști încercară s-o împiedice, dar Mai nu se lăsă intimidată. Dacă Dumnezeu dorea ca ea să-l urmeze, era dispusă să dea la o parte toate însemnele religiei ei din trecut.

„FOLOSEȘTE-MĂ”

Într-o altă duminică, la scurtă vreme după ce își aruncă idolii, se predică despre moartea lui Isus pe cruce ca plată pentru păcatele noastre. Mai se duse iarăși în față, înțelegând pentru prima dată profunzimea păcatului ei și căindu-se. „Iartă-mă, Dumnezeule”, se rugă ea. „Folosește-mă. Oricum vrei, oriunde vrei. Numai folosește-mă.”

Deși cunoștea foarte puțin din Biblie sau din învățătura creștină, începu să vorbească cu toți din tabără. Continuă să citească Biblia cu lăcomie și Duhul Sfânt contribui la sporirea cunoștințelor ei; cu cât afla mai multe, cu atât mai mult mărturisea despre Hristos.

Dorind să știe în ce se băgase sora ei, Hong se duse și el la câteva întâlniri ale bisericii din tabără. În cele din urmă, îl primi și el pe Hristos, dar devotamentul lui nu fu la fel de profund ca al lui Mai. El se concentra asupra libertății, asupra plecării din tabără și asupra sosirii într-o țară unde avea să fie liber. Își trasă în minte multe planuri de a lucra, de a porni afaceri și de a deveni prosper. Se întreba dacă a fi creștin îl putea ajuta să obțină mai repede o viză pentru Occident.

La biserică, Mai cunoscă un bărbat cu zece ani mai mare decât ea și cei doi începură să se întâlnească. Și el aștepta trecerea spre lumea occidentală, sperând să demareze o afacere și să câștige bani rapid. Pe măsură ce relația lor avansa, Mai se trezi că adoptă anumite priorități de-ale lui. Foamea după Scriptură i se stinse și viața de rugăciune fu redusă la tăcere. Se gândea mai mult cum

își va cheltui banii când va fi liberă și se ruga numai cât să simtă că Isus o va primi și o va lăsa să intre în cer când va reveni.

Rugăciunile profunde, izvorâte din inimă, care îi clocoteau cândva în suflet, se evaporară. Acum se ruga cel mai mult ca Dumnezeu s-o scape din tabără și s-o conducă spre libertate. Discuta cu prietenul ei despre căsătorie și Mai dorea cu adevărat să se căsătorească cu acest om. Dar credea că vârsta de douăzeci de ani e prea fragedă.

Într-o noapte, pe când stătea în pat, Mai auzi o voce. Nu te voi părăsi, îi spuse vocea. Când voi reveni, te voi lua cu Mine.

Mai se trezi și apoi avu impresia că mai aude și altceva: un plânset puternic, ascuțit, cumplit.

Ai auzit plânsetul acela? Părea că Duhul Sfânt se adresează direct inimii ei.

- Da, răspunse Mai. Ce este?

E plânsetul celor care au fost lăsați în urmă. E plânsetul durerii și al suferinței.

„SĂ IEȘIM... AFARĂ DIN TABĂRĂ”

În dimineața următoare, Mai lăsă la o parte lânzezeala spirituală. Rugăciunile reveniră la fervoarea de dinainte și motivul era mult mai înalt decât prosperitatea și un bilet pentru Occident. Începu să se roage pentru familia ei rămasă în Vietnam și pentru creștinii din ținutul ei natal care sufereau pentru Hristos.

Într-o zi, pe când citea din Biblie, ajunse la Evrei 13:12-15:

Să ieșim, deci, afară din tabără la El, și să suferim ocara Lui. Căci noi n-avem aici o cetate stătătoare, ci suntem în căutarea celei viitoare. Prin El, să aducem totdeauna lui Dumnezeu o jertfă de laudă, adică, rodul buzelor care mărturisesc Numele Lui.

„Să ieșim, deci, afară din tabără la El“. Cuvintele păreau că sar din pagină și aprind un foc în sufletul lui Mai. Era uimită de chemarea pe care Dumnezeu i-o puse în inimă: Întoarce-te în Vietnam. Propovăduiește Cuvântul Meu acolo. Spune-le celor care acum au fost lăsați în urmă să strige către Mine.

Mai știa că slujirea lui Hristos în Vietnam va veni cu un mare preț. Știa că avea să sufere dacă va răspunde chemării lui Dumnezeu. Însă își dorea să meargă. Îi spuse lui Dumnezeu că va face orice îi va cere. Dacă îi cerea să se întoarcă în Vietnam, atunci era gata să meargă.

În același timp, cunoștea profunzimile întunericului din Vietnam, îl văzuse în propria ei familie. Acasă, ai ei țineau un altar roșu închis, cu trei vase de tămâie aprinsă pentru cei trei strămoși pe care îi venerau: bunicul lui Mai, străbunicul și stră-străbunicul ei. Când tatăl ei avea să moară, urmau să înlocuiască cel mai vechi vas pentru tămâie cu un altul în cinstea lui.

Spiritele erau peste tot, li se spunea vietnamezilor, și, ca mai toți budiștii de acolo, familia lui Mai încerca din răspuțeri să le împace. Ucideau o găină sau un porc pentru sacrificiu și apoi aduceau carnea ca jertfă pe altar. Prin intonarea unor incantații, îi invitau pe strămoși să vină și să ia parte la masă, sperând să le câștige bunăvoința. Mai tânjea să împărtășească adevărul Cuvântului lui Dumnezeu familiei și celorlalți ce trăiau în cumplitul întuneric al Vietnamului.

Data următoare când creștinii se adunară la întâlnire, Mai le spuse că are de făcut un anunț. Se ridică în picioare, zâmbind.

- Domnul mi-a vorbit, spuse ea. Mi-a vorbit de mai multe ori.

Se uită în încăpere la oamenii care îi deveniseră prieteni, cam la fel de apropiați ca o a doua familie.

- Dumnezeu m-a chemat să mă întorc în Vietnam. El dorește să propovăduiesc oamenilor de acolo despre dragostea Lui, să le spun adevărul.

Reacția multora dintre cei prezenți nu întârzie să apară – însă nu era reacția așteptată de Mai.

- E vocea diavolului! strigă un bărbat.

- Nu poate fi de la Dumnezeu, spuse o femeie în vârstă, închizându-și Biblia pe neașteptate. El te-a adus în Hong Kong și El te va duce în siguranță spre libertate. Te va ajuta să prosperi ca să-ți poți ajuta familia. Dumnezeu nu ar vrea să te întorci în Vietnam.

- Dacă te vei întoarce acolo, vei suferi, spuse un altul. Știu. Am mai văzut. Suferința te va face probabil chiar să-l părăsești pe Dumnezeu. Niciodată nu ți-ar cere să te întorci acolo.

Mai se uită la prietenul ei, sperând să zărească un zâmbet în semn de sprijin. Însă nu găsi nici un zâmbet, nici un sprijin. Întorcându-și fața de la ea, ieși furios din încăpere.

În timp ce mulți din biserică încercară s-o convingă pe Mai să se răzgândească, fratele ei nu se mulțumi numai să discute despre propunerea ei. Când aduse vorba de acest subiect, Hong o plesni peste față.

- Cum poți să-ți bați joc de visul tatălui nostru? întrebă el. A strâns bani ani de zile ca să te aducă până aici, să te aducă la hotarul cu libertatea. Acum vrei să arunci totul la gunoi? Vrei să calci în picioare sufletul părinților noștri? Să nu mai pomeniști de întoarcere! Să nu mai spui nici un cuvânt!

Mai se întreba cum e posibil ca fratele ei să se poarte așa și cum se putea ca un frate creștin să-i critice dorința de a propovădui Evanghelia. Se rugă pentru a primi înțelepciune și pentru a fi capabilă să-și iubească fratele în pofida împotrivirii lui. Era încrezătoare în chemarea pe care i-o făcuse Dumnezeu, dar se rugă ca și ceilalți să înțeleagă această chemare.

Cu toate acestea, loviturile fizice ale lui Hong nu constituiră cel mai dureros obstacol de care avu parte. Cele mai puternice lovituri fură de ordin emoțional și le primi de la prietenul ei.

- Dumnezeu te-a scos afară din Vietnam, îi spuse el lui Mai. De ce ar vrea să te întorci acolo? Nu se poate să pleci!

Când văzu că nu o poate face să se răzgândească, rupse relația.

- Nu mă pot căsători cu o femeie care renunță la visele ei, îi spuse. Dumnezeu te-a adus până aici și îl dezonoarezi pe El și familia ta dacă faci stângă împrejur și te reîntorci.

- Am vise, îi spuse Mai cu glas rugător și lacrimi în ochi. Acum Dumnezeu mi-a dat noi vise. Visez să le spun compatrioților mei despre dragostea lui Hristos. Vrea să le spun că nu mai trebuie să ucidă nici un animal, că jertfa a fost deja adusă pentru ei!

- Înseamnă că avem vise diferite, spuse el pe un ton rece. Pentru noi, totul s-a terminat.

Mai îl privi cum pleacă, lacrimi șiroindu-i pe obraz.

Din cauza malnutriției și condițiilor precare din tabără, sănătatea fizică a lui Mai devenea tot mai șubredă. Însă starea ei spirituală nu fusese niciodată mai bună. Deși prietenul o părăsise și biserica avea îndoieli în privința ei, nu avea nici o rezervă referitor la ce trebuia să facă. Dumnezeu o chema să se întoarcă în Vietnam.

SINGURUL NUME DE PE LISTĂ

Mai își programă o întâlnire la sediul taberei, unde urma să depună cerere pentru o călătorie înapoi în Vietnam. În noaptea dinaintea întâlnirii, rămase trează mai multe ore, gândindu-se la hotărârea ei. Se întreba de ce așa de puțini din tabără păreau s-o susțină. Se rugă, reînnoindu-și angajamentul față de Dumnezeu că va merge oriunde dorește El, că va face tot ce-i va cere El. Simți o pace deplină și chiar entuziasm la gândul că le va spune oamenilor din Vietnam despre dragostea lui Isus.

În cele din urmă, adormi și în vis se făcea că se întoarce în Vietnam, însă nu de una singură. Alături de ea călătorea o femeie, iar din grupul lor făcea parte și un bărbat. Mai simți clar că Dumnezeu o asigura că nu va fi nevoită să se întoarcă singură.

În timp ce se apropia de biroul taberei în următoarea dimineață, nu avea nici un dubiu că face alegerea potrivită. Deschise ușa și se îndreptă cu pași mari spre birou.

- Vreau să mă întorc în Vietnam.

Omul de la birou își ridică privirea spre tânăra vizitatoare, trăsăturile chipului trădând un amestec de simpatie și nedumerire.

- Vrei să te duci *înapoi*?

- Da.

- De cât timp ești în Hong Kong?

- De aproape cinci ani.

- Te apropii de sfârșitul șederii tale aici. Probabil vei primi viza de ieșire peste numai câteva luni. Apoi poți merge în America sau în Australia. Nu renunța acum.

- Nu renunț, răspuse Mai hotărât. Nu mai vreau să merg în Occident. Vreau să mă întorc în țara mea natală.

- Nu avem prea mulți care vor să facă asta. De fapt, tocmai s-a redus tariful pentru acest formular, fiindcă nimeni nu îl solicită. Știi ce înseamnă asta, nu?

- Știu ce înseamnă asta, spuse Mai încrezătoare. Dar Dumnezeu m-a chemat înapoi.

- Dumnezeu te-a chemat înapoi? întrebă el zeflemitor. Înțeleg. Păi, atunci, cererile tale pentru viză vor fi anulate și dosarul tău va fi șters. Va fi ca și cum nu te-ai aflat niciodată aici... ca și cum ultimii cinci ani nu s-ar fi întâmplat.

- Știu asta. Nu mă voi duce în Occident.

- Și știi că guvernul Vietnamului nu-i primește înapoi cu brațele deschise pe cei ce se întorc, spuse el, mai ales pe cei ce au fugit din țară.

- Sunt conștientă de asta.

Omul se uită o clipă la ea cu asprime, privindu-i țintă fața lungă și suptă. Apoi băgă mâna într-un sertar și scoase un formular.

- Îmi trebuie cartea ta de identitate din tabără.

Mai predă cartela, apoi luă pixul din mâna lui și completă formularul. Un sentiment ciudat de mulțumire, chiar de bucurie, îi umplu inima și nu se opri până nu-și semnă numele pe hârtie, renunțând la șansa de a deveni liberă în Occident.

Bărbatul scoase și un tabel. În partea de sus a paginii erau scrise cuvintele **SE ÎNTORC ÎN VIETNAM**. Scrise cu grijă numele lui Mai pe primul rând. Nu mai erau alte nume pe listă.

Când Hong află că Mai semnase formularele de repatriere, o bătu din nou.

O prietenă creștină, domnișoara Xuyen, îi spuse lui Mai că este nebună. Dar când domnișoara Xuyen se întâlni iarăși cu Mai a doua zi, poziția ei era alta.

- Nu ești nebună, o asigură ea. Îmi pare rău că ți-am spus asta.

- Ce s-a întâmplat? își întrebă ea prietena. Ieri spuneai că sunt nebună că mă întorc în Vietnam, iar astăzi ți se pare că am luat o decizie perfect rațională?

- Domnul mi-a vorbit azi-noapte, îi spuse domnișoara Xuyen. Și m-a înștiințat că trebuie să mă întorc și eu în Vietnam, ca să vestesc mesajul Său celor de acolo.

Inima lui Mai tresăltă de bucurie, știind că nu va face călătoria singură. Își aduse aminte de visul în care o însoțea o altă femeie. În vis, fusese și un bărbat și începu să se întrebe care era cel în inima căruia lucra Dumnezeu ca să-l trimită cu ele. Domnișoara Xuyen se duse la biroul taberei și completă aceleași formulare pe care le completase și Mai. Numele ei deveni al doilea pe listă.

Câteva zile mai târziu, un alt membru al micuței lor biserici, domnul Truong, veni la Mai și îi spuse că și el simte că Dumnezeu îl cheamă să meargă în Vietnam.

- Numai că e greu și să trăiești în Vietnam, spuse el. Cum pot supraviețui acolo și în același timp să-l slujesc pe Dumnezeu?

- Nu te îngrijora, îi spuse Mai. Dumnezeu se va îngriji de tot.

În timp ce se pregătea de călătoria de întoarcere, văzu cum Dumnezeu deschide alte uși și pune la cale detaliile călătoriei. Era anul 1994 și Mai se afla în Hong Kong de aproape cinci ani. Când membrii bisericii se strânseseră ca să-i conducă pe cei trei credincioși, mulți dintre ei, cu ochii în lacrimi, ei avură o ultimă tentativă de a-i convinge să rămână.

Hong o conduse pe Mai și pe ceilalți până la poarta gri de metal a taberei de refugiați.

- Cum poți face asta? o mai întrebă el încă o dată pe Mai. I-am scris lui tata și i-am povestit despre nebunia ta. El nu vrea să te întorci. Vrea să fii liberă. Știi câte neazuri vei avea în Vietnam? Creștinii nu sunt acceptați acolo. Creștinii sunt prizoniți, arestați și bătuți. Mai, nu e prea târziu să te răzgândești.

- Sunt hotărâtă, îi spuse.

- Nu-mi vine să cred că te-am adus aici, spuse el mânios. Cine a avut grijă de tine în ultimii cinci ani? Cine te-a protejat în timpul luptelor din tabără? Cine a avut grijă să primești porția de orez când alții voiau să ți-o ia? Aș fi dorit ca Trung să fi venit cu mine în locul tău. El nu ne-ar necinști pe mine și pe tata așa cum o faci tu. Trung are respect. Cum poți face așa ceva?

Mai se uită la fratele lui cu tristețe.

- Pot face asta fiindcă Dumnezeu m-a chemat să fac asta, spuse ea. Tu vrei să fii liber, să mergi într-o țară liberă. Dar nu înțelegi că există lucruri mai importante decât libertatea politică și câștigul de bani? Cine le va spune alor noștri despre Isus? Cine le va spune cum să devină liberi, cum să ajungă în cer? Dumnezeu mi-a cerut să fac asta și mă voi supune. Poate nu voi fi bogată așa cum vei fi tu, dar voi face ceea ce mi-a cerut Dumnezeu. Într-o bună zi, Hong, sper că vei înțelege.

Fratele ei privi îmbufnat cum cei trei se urcă într-o mică furgonetă albă care urma să-i ducă la aeroport. Nu îi făcu cu mâna. Alți creștini se uitau și ei printre gratiile porții, cu lacrimile curgându-le pe obraji. Mai privi în urmă, în timp ce furgoneta porni, într-o încercare disperată de a memora fiecare chip, întrebându-se dacă îi va revedea vreodată.

LUCRAREA SECRETĂ

După ce avionul ateriză în Vietnam, Mai fu nevoită să-și găsească singură drumul spre casă de la aeroport. Sperase la o primire călduroasă; în schimb, nimeni nu o întâmpină. Tatăl ei, care se străduise din răspuțuri să-i asigure un viitor mai bun, o ignoră complet. Nu dorea să vorbească cu ea, nici să-i recunoască prezența. Cel puțin mama ei nu o ignorase la fel ca tatăl ei. Țipă cu asprime la Mai, întrebând-o de ce a mâniat spiritele familiei încetând să-i venereze pe strămoși.

În ciuda puternicei ostilități cu care o primi familia sa, Mai încercă să-și păstreze o atitudine pozitivă. Se ruga des și în odaia ei cânta în șoaptă cântări de laudă. La scurtă vreme după aceea, prin mărturia și exemplul ei, câștigă prima ei convertită în Vietnam, în momentul în care sora ei începu să-i pună întrebări despre credință și, în cele din urmă, îl primi pe Hristos ca Mântuitor. Cele două surori se rugau des împreună și Mai începu să-i deslușească Scripturile.

Dar hărțuirea din partea părinților continuă, iar Mai deveni din ce în ce mai confuză și mai tulburată. Credeam că vrei să mă întorc în Vietnam, se ruga ea. Drept răspuns, simți călăuzirea lui

Dumnezeu: Strânge oile Mele laolaltă. Du-te în provincia Van Dong.

Mai nu mai fusese niciodată în Van Dong, însă auzise că acolo mai existau și alții care îl găsiseră pe Hristos în Hong Kong și se reîntorseseră în Vietnam. O porni spre acea regiune, rugându-se neîncetat în timpul mersului. Încercă să nu vorbească decât strictul necesar în timpul acelei călătorii. Nu avea nici un document care să-i autorizeze călătoria și se temea că, dacă poliția află că e creștină, va fi arestată.

În Van Dong, dădu peste alți creștini. Începură să se întâlnească, ducându-se pe ascuns în junglă, pentru ca poliția să nu afle de adunările lor. Mai simți chemarea lui Dumnezeu de a căuta oile pierdute și începu o lucrare de evanghelizare mai intensă. În scurtă vreme, fu sădită o mică biserică în Van Dong, dar pe măsură ce biserica creștea, creșteau și presiunile asupra membrilor ei.

Tatăl lui Mai, știind despre drumurile ei prin junglă alături de alți creștini, începu s-o împovăreze cu sarcini gospodărești, ținând-o prea ocupată ca să se implice cât mai puțin în biserică. Văzând cu câtă încăpățănare se agață de noua ei religie, se mai domoli. O lăsă să participe la serviciile obișnuite ale bisericii, dar Mai tot nu avea voie să meargă la întâlnirile de rugăciune, la alte slujbe speciale sau să socializeze cu alți creștini. Când tânăra continuă să se ducă la întâlnirile interzise și să-și facă lucrarea creștină, tatăl o dădu afară din casă. Câteva zile mai târziu, o lăsă să se întoarcă acasă, dar curând lucrurile se repetară întocmai.

Poliția începu să-i urmărească fiecare mișcare. Vestea despre activitatea ei creștină se răspândea tot mai mult, iar poliția începu să exercite presiuni asupra tatălui ei ca să-i ajute să adune informații împotriva ei. „Unde se duce?” întrebau ei în mod repetat. „Cu cine se întâlnește? Ce discută? Și de ce o lăsați pe fiica dumneavoastră să facă așa ceva?”

Pe măsură ce lunile treceau, presiunea era tot mai mare. În cele din urmă, autoritățile nu se mai mulțumiră să-l viziteze acasă. Îi ordonară să se prezinte la secția de poliție.

- Dacă nu vă puteți controla fiica, îi spuseră ei amenințător, atunci o vom face noi.

Temându-se pentru propria-i siguranță, dar și pentru a lui Mai, îi porunci de multe ori să stea acasă.

- Nu te las să pleci, îi spunea tatăl. Știi ce-or să-mi facă? Și ce-or să-ți facă ție?

La început, Mai pretindea că merge în oraș cu prietenii sau că lucrează la vreun proiect de lucru manual. Pe măsură ce deveni tot mai hotărâtă în mărturia ei, adoptă aceeași atitudine și față de tatăl ei:

- Mă duc să fac lucrarea lui Dumnezeu, îi spuse ea sincer.

Să-și știe tatăl împotriva ei era mai mult decât putea suporta. Rugăciunile ei deveniră mai înflăcărâte. Doamne, se rugă ea într-o noapte, voi face totul pentru Tine. Sunt gata să merg la închisoare pentru Tine. Îmi voi da până și viața pentru Tine, dacă aceasta e voia Ta. Dar, te rog, Doamne, nu îngădui ca tata să mă persecute. E mai mult decât pot îndura.

Însă persecuția nu încetă. Ani mai târziu, Mai înțelese că Dumnezeu folosisese acest timp ca bază pentru a o instrui. Dacă putea suporta presiunea din partea tatălui ei, pe care îl iubea atât de mult, nu exista persecuție care s-o poată împiedica să facă lucrarea la care a chemat-o Dumnezeu.

REFUZAREA LIBERTĂȚII, DIN NOU

În cele din urmă, Mai întâlni câțiva lucrători ai unei misiuni americane din Vietnam. Când văzură pasiunea și hotărârea ei, se oferiră cu generozitate să-i aranjeze plecarea la o școală biblică din Statele Unite. Era o ocazie incredibilă. Mai petrecuse cinci ani în tabăra de refugiați din Hong Kong, nădăjduind să meargă în Occident. Acum, întoarsă în Vietnam, era invitată să meargă în America – cu toate cheltuielile plătite!

Când Mai le spuse părinților despre ofertă, tatăl ei reacționă plin de entuziasm.

- E o ocazie nemaipomenită, spuse el. „Părinții americani“ vor să aranjeze să mergi în America unde vei avea libertate și vei face studii. E o veste extraordinară! Trebuie să mergi.

Dar viziunea lui Mai nu se schimbasese. Citi din nou Evrei 13:12-15, versete pe care Dumnezeu le folosise ca s-o cheme înapoi în Vietnam. Pasiunea ei pentru cei din țara ei natală aflați „afară din tabără“ nu se diminuase.

- Eu vreau să lucrez în Vietnam, le spuse ea părinților. Dumnezeu m-a chemat să lucrez cu propriul meu popor aici.

- Nu s-ar putea ca aceasta să fie calea prin care Dumnezeu te ajută? o întrebă tatăl. Ești nebună să nu te duci!

Însă Mai alege să rămână în Vietnam. În loc să se ducă în Statele Unite, participă la un curs intensiv de instruire în Saigon. Nu-i păsa unde primește instruire și unde învață Evanghelia. Singura ei dorință era să-l slujească pe Dumnezeu și să-și vadă compatrioții câștigați pentru El. Misionarii se oferiră să ajute la cheltuielile ei din Saigon, însă Mai refuză cu amabilitate. Știa că Dumnezeu îi va acoperi cheltuielile dacă acel curs făcea parte din planul Lui.

Timp de șase luni, locui într-o casă din sudul Vietnamului, plecând numai pentru a face călătorii misionare în zonele rurale ale țării. Accentul ei nordic atrăgea ușor atenția dacă ieșea pe străzile Saigonului și nu putea risca să i se ceară documentele de călătorie, întrucât nu avea permisiunea de a se afla în sud. Așa că rămase ascunsă timp de șase luni la rând, uneori privind cu jind de pe fereastră la traficul de afară, dorindu-și să iasă numai pentru o clipă și să ia parte la viața ce se desfășura în jurul ei. Rămase, însă, locului.

Zilele nu se mai terminau, instruirea era intensă și totul trebuia făcut în secret. Petreceau multe ore zilnic în rugăciune și închinare, studiind Scriptura și primind instruire pastorală.

PASIUNEA PENTRU TRIBURI

În cursul de pregătire erau incluse informații despre populația tribală a Vietnamului. Mai a fost crescută să creadă că toate minoritățile etnice din Vietnam sunt popoare înapoiate și necurate, care urmează ritualuri inspirate de superstiții ce au la bază formule magice. Cu toate acestea, în cursul întâlnirilor cu creștinii

care lucrau printre populațiile din triburi, Dumnezeu îi sădi în inimă pasiunea de a le vedea câștigate pentru Hristos.

Vietnamul are peste cincizeci de grupuri etnice, care sunt puternic prigonite. Pentru omogenizarea culturii, guvernul a interzis prin lege tipărirea tuturor materialelor în oricare din limbile triburilor: se putea tipări numai în limba vietnameză. Populația triburilor este batjocorită și ridiculizată și se confruntă cu persecuția chiar și înainte de a hotărî să-l urmeze pe Hristos.

Pentru a evangheliza aceste populații, un grup de candidați de la cursul de instruire pastorală – șaisprezece dintre ei călătorind cu opt motociclete – o porniră spre zonele rurale din ținutul muntos central. Aceste călătorii fură chinuitoare. În sezonul uscat, praful era atât de gros, încât era imposibil să vezi la un metru jumătate în fața ghidonului. În sezonul ploios, drumurile deveneau ca niște pelicule de sticlă udă. Pentru a evita poliția, grupul călătorea mai ales noaptea, iar accidentele erau la ordinea zilei. Odată, motocicleta lui Mai lovi un câine și ea împreună cu celălalt pasager zburară peste ghidon. Mai ateriză cu fața în jos și, până să-și dea seama ce se întâmplase, sângele începu să-i curgă pe față, din umeri, din genunchi și din cap. Câinele, slăbănog și gălbui, muri.

Cicatricele deveniră embleme ale onoarei printre liderii tineri, iar cei din grup făceau glume pe seama „trofeelor” lor. Turnau sare pe răni pentru a împiedica infecția, le legau cât mai bine și își continuau călătoria.

- O să fii bine, îi spuse lui Mai una din celelalte femei, în timp ce o ajuta să-și curețe și să-și bandajeze rănilor după accident. Ți mai aduci aminte ce a spus pastorul? Dacă nu ai cicatrice, nu ești gata să faci lucrarea lui Hristos în Vietnam. Ei bine, Mai, acum ești mai mult decât pregătită!

O FĂPTURĂ NOUĂ ÎN HRISTOS

După șase luni de pregătire, Mai se întoarse în nord. Luă parte la lucrarea de sădire a bisericilor și la instruirea liderilor de acolo, însă părinții continuă să exercite presiuni asupra ei ca să înce-

teze lucrarea. În cele din urmă, exasperat, tatăl lui Mai convocă o reuniune a întregii familii, care adusesese și rudele îndepărtate.

- Ce să facem cu Mai? întrebă el, privirea lui rugătoare trecând de la un chip la altul, prin încăpere. Persistă în superstițiile ei străine. Am încercat s-o facem să se răzgândească, s-o convingem să se întoarcă la moravurile familiei. Dar nu vrea. Să continuăm să îndurăm necazurile pe care ni le provoacă sau s-o excludem din familie?

Inima lui Mai se frânse ascultându-l pe tatăl ei vorbind și privind chipurile rudelor strânse laolaltă, oameni pe care îi știuse și îi iubise întreaga viață. În timp ce ei discutau, se rugă pentru ei și se rugă ca Dumnezeu să-i dea înțelepciunea de a putea răspunde întrebărilor lor.

Și întrebările erau multe.

Răspunse la fiecare întrebare cu dragoste și răbdare, până când acestea se terminară. Tăcerea deveni apăsătoare și toți știau că sosise vremea să ia o hotărâre. Mai păși în mijlocul familiei pentru a ține o ultimă pledoarie, privind țintă în ochii tatălui. Rosti din nou o rugăciune scurtă, ca Dumnezeu să-i dea cuvintele potrivite.

- Tată, încep eu, nu mă voi lepăda de Isus. Dar nici de tine nu mă voi lepăda. Tu poți să-l negi pe Dumnezeul meu, dar, chiar și așa, El tot va fi Dumnezeu. Mă poți renega dacă dorești, dar eu voi fi în continuare fiica ta. Dacă nu vrei să mă mai vezi, fie. Dar în inima ta eu voi fi în continuare fiica ta. Chiar dacă mă dai afară și refuzi să mă mai recunoști ca fiică, eu te voi recunoaște ca tată. Tu vei fi întotdeauna tatăl meu. Și te voi iubi mereu.

După ce se votă, Mai fu în continuare acceptată în familie – și îl slui mai departe pe Dumnezeu. Mai târziu în acea zi, tatăl o luă deoparte.

- Dacă ai nevoie de un acoperiș deasupra capului, îi spuse el, luptându-se ca vocea să nu-i trădeze emoția, ești mereu binevenită aici.

Mai îi mulțumi lui Dumnezeu că familia o acceptă și continuă să se roage cu fervoare ca și ei să ajungă să-l urmeze pe Hristos.

Grupul misionar cu care lucra Mai îi oferi mai departe pregătire. Călători dus-întors la Saigon de mai multe ori, primind în

continuare instruire la școala biblică secretă. Fiecare drum însemna lungi călătorii cu trenul, cu motocicleta și mult mers pe jos. Mai se ruga înainte de fiecare călătorie și de fiecare dată când se apropia de un punct de verificare sau de o secție de poliție. Nu avea nici un permis oficial de călătorie și nici o explicație oficială pentru vizitele ei la Saigon. Lungile călătorii cu trenul îi ofereau timp suficient să se gândească și să se roage, iar gândurile ei se îndreptau deseori spre tatăl ei. Nu putea face nimic altceva decât să se roage pentru mântuirea lui și o făcea cu multă fervoare.

Într-una din călătorii, Mai primi mesaj să se întoarcă degrabă acasă.

- Tatăl tău e foarte bolnav, i se spuse. E la spital.

Diagnosticul era un cuvânt care, rostit în orice limbă, aduce teamă și suferință: cancer. Mai se duse numaidecât la patul tatălui ei și deveni îngrijitoarea lui permanentă. Orice nevoi avea, ea i le împlinea. Și în tot acest timp, se ruga pentru el și începu să-i vorbească cu blândețe despre credință. Își petrecea orele citind Biblia cu voce tare în auzul tatălui ținut la pat.

Câțiva din colegii ei de lucrare veniră să-i viziteze tatăl, iar el nu putu să nu observe grija de care dădeau dovadă. Se trezi că își face tot mai puține griji pentru ciudata religie a fiicei lui și tot mai mult pentru propriul lui suflet. Când un pastor care ajutase la instruirea lui Mai veni în vizită, petrecu mult timp în salon discutând cu el, timp în care ceilalți credincioși se adunară în fața ușii, rugându-se pentru convorbirea lor. Când pastorul ieși din salon, tatăl lui Mai era de-acum o făptură nouă în Hristos. Își chemă numaidecât fiica, primul creștin adevărat pe care îl cunoscuse vreodată.

Cei doi se îmbrățișară plângând când îi povesti despre decizia lui de a-l urma pe Hristos în puținul timp care îi mai rămase de trăit pe pământ.

- Acum înțeleg că guvernul persecută biserica, îi spuse el. Înainte nu înțelegeam. Ba mai mult, le-am dat voie să mă folosească în persecutarea fiicei mele. Vocea nu putea ascunde regretul pe care îl simțea. Mai își îmbrățișă tatăl și îi spuse că persecuția lui

a făcut parte din planul lui Dumnezeu, că a fost o modalitate de a-i pune la încercare credința și de a o întări.

RISCURI MARI ASUMATE PENTRU OILE RISIPITE

După ce tatăl ei muri, Mai îi jeli moartea, dar sărbători faptul că într-o zi îl va vedea din nou în cer. Și se reîntoarse la lucrarea ei cu forțe înnoite. În 1996, grupul misionar cu care lucra organizează o sesiune de pregătire de trei zile pentru liderii creștini. În timp ce Mai se ruga să fie pregătită pentru întâlnire, Domnul îi vorbi printr-un vis, la fel cum îi vorbise când o chemase să se întoarcă în Vietnam.

În vis, se făcea că Mai stătea în mijlocul unei jungle dese.

- Unde mă aflu? întrebă ea.

- Aceasta e zona de triburi. Am mult de lucru pentru tine acolo.

- Când voi pleca? întrebă ea. Nu s-ar putea să vină cineva cu mine să facem această lucrare?

Dumnezeu îi răspunse la această întrebare printr-o promisiune:

- Voi trimite un bărbat, un războinic, să meargă cu tine.

Multe chipuri îi trecură prin minte, o paradă de oameni purtând costume colorate. Fiecare dintre ei reprezenta un alt trib pe care Mai trebuia să îl evanghelizeze.

După vis și după pregătirea specifică ce urmă, Mai începu să lucreze în mod regulat cu diferite triburi. Traversă Vietnamul în lung și-n lat pe motocicletă, predicând ilegal și ducând mesajul mântuirii. În multe zone, poliția instalează puncte de verificare. Un simplu stâlp de bambus reprezenta pe șosea o poartă unde poliția oprea călătorii pentru a le cere documentele. Dacă ceva nu era în ordine, persoana era arestată sau cel puțin se exercitau presiuni asupra ei ca să dea mită înainte să poată merge mai departe.

Neavând permis de călătorie și ducând cu ea Biblii ilegale, Mai ocolea porțile, strecurându-se de pe șosea și luând-o prin pădurea deasă, dacă era cazul, pentru a evita punctele de control. Știa că guvernul este la curent cu activitățile ei creștine și că numele ei se găsea pe lista persoanele căutate. Riscurile erau mari: cei ce

ocoleau punctele de control puteau fi împușcați pe loc. Uneori, Mai era prinsă și reținută peste noapte. Câteodată i se confiscau Bibliile pe care le ducea cu ea. Alteori, Domnul ascundea de ei Bibliile într-un mod miraculos. Mai se bucura în tăcere de fiecare dată când îi înapoiau geanta cu prețioasa marfă neatinsă.

Tânăra evanghelistă văzu cum biserica crește rapid în rândurile populației din triburi și se simțea binecuvântată de curajul lor în fața unei prigoane atât de înverșunate. Triburile sunt ca niște oi risipite, se gândea ea. Nimeni nu le apără în afară de Însuși Domnul.

Mai îi asculta pe membrii tribului istorisind despre persecuție și încerca să-i încurajeze. Un bărbat în vârstă fusese spânzurat în aer și bătut până când funia se rupse. Căzu la pământ pe o movilă îmbibată cu sânge. Poliția îi obligă pe creștinii Hmong să se mute dintr-o regiune a țării în alta, căutând să-i izoleze de propriul lor popor. Creștinii care încercau să ocolească poliția trebuiau uneori să lase totul în urmă și să fugă în junglă.

Într-un sat, Mai și alți creștini fură invitați acasă la un membru al tribului care suferea de o infecție cumplită și când Mai intră în cocioabă, trebui să se abțină să nu vomite, căci mirosul era foarte greu. Familia o întrebă dacă era doctor sau dacă a adus cu ea medicamente.

- Noi nu suntem doctori și nu avem medicamente. Dar îl cunoaștem pe Cel Mai Bun Doctor din lume care va putea să te vindece.

Se rugă pentru vindecarea bolnavului. O lună mai târziu, când se reîntoarse în sat, bărbatul era aproape vindecat. În următoarea lună, se însănătoși de-a binelea. Bărbatul era nerăbdător să discute cu Mai.

- Vreau să vii cu mine, spuse el. Te voi duce la poporul meu. Dar e departe de aici, în junglă. Nu va fi ușor și nu vom ajunge repede. Trebuie să mergi cu mine treizeci de zile.

Mai se rugă referitor la propunerea bărbatului și simți confirmarea din partea lui Dumnezeu. Fu de acord să plece cu el în satul lui natal, într-un colț îndepărtat din nordul Vietnamului. Sătenii de acolo erau foarte săraci și fiecare din ei avea un singur

rând de haine, pe care îl purta tot anul. Câțiva lucrători creștini se simțiră copleșiți de condițiile primitive și de duhoarea din sate. Alții fură izgoniți de cultura tribului, care manifesta o suspiciune profundă față de străini. Totuși, fiind prezentată de omul care crescuse în sat, Mai fu bine primită. În scurt timp, fu sădită o biserică ce începu să crească. Bărbatul îi mulțumi lui Mai de mai multe ori pentru că îl adusese pe Isus în satul lui.

- Când oamenii Îl văd pe Hristos în noi, îi explică ea mai târziu, atunci Îl primesc pe Hristos cu ușurință.

Mai simți o dragoste aparte pentru oamenii din tribul Hmong și începu să pună la cale alte călătorii misionare de o lună. Drumurile erau descurajante, începând cu o călătorie cu trenul o noapte întreagă, urmată de o zi întreagă de mers cu un autobuz supraaglomerat și care mirosea greu. În ziua următoare urma o cursă de o jumătate de zi cu autobuzul și restul drumului trebuia parcurs pe jos. Cărrile de munte sunt abrupte și în timpul sezonului ploios sunt foarte nesigure. Un singur pas greșit și Mai se putea trezi căzând în râul aflat dedesubt. Uneori, era nevoită efectiv să se târască pe munte în mâini și genunchi, luptându-se cu înfrigurare pentru orice priză de picior sau de mână.

Poliția renunță la încercările de a-i împiedica pe creștini să se întâlnească în aceste sate îndepărtate; drumurile erau prea nesigure. Într-unul din satele unde reușiră să ajungă, polițiștii bătură cu cruzime cele cincizeci de familii creștine, după care le obligară să se mute într-o altă zonă a țării.

În timp ce predica Evanghelia populației Hmong, Mai văzu neconținut puterea transformatoare a Cuvântului lui Dumnezeu. Mulți erau alcoolici înainte să-l primească pe Hristos, în timp ce alții practicau ritualuri vrăjitorești ciudate, care presupuneau până și consumul de sânge de animal. Cu toate acestea, după ce îl primiră pe Hristos, renunțară la aceste ritualuri și se arătară dispuși să înfrunte persecuția pentru credința lor. Ei credeau că Hristos va reveni în curând și voiau să fie pregătiți.

Mai le simți foamea spirituală și începu să-i instruiască pe creștinii Hmong pentru a fi lideri. Mulți dintre ei călătoreau pe jos timp de două zile pentru a ajunge la locul de instruire. În

unele sate nu exista nici o Biblie, în altele, creștinii se simțeau extrem de binecuvântați să împartă o Biblie între cele patruzeci sau patruzeci și cinci de familii. Unele familii își vândură tot ce aveau pentru a merge la Hanoi ca să caute un exemplar al Bibliei. Dar nici măcar acolo nu puteau găsi Biblii în limba Hmong. La fiecare vizită, Mai ducea cu ea mai multe Biblii Hmong tipărite de misionarii care o sprijineau. Era încântată de fiecare dată când vedea, ca semn al mulțumirii, lacrimi de bucurie în ochii creștinilor Hmong, atunci când țineau în sfârșit în mâini pentru prima oară Cuvântul lui Dumnezeu.

Lungile călătorii o secătuiau pe Mai de puteri. Încă suferea de rău de mișcare, la fel cum i se întâmplase în barca spre Hong Kong. Se întreba uneori, în timp ce se lupta cu greața, de ce Dumnezeu o cheamă la o lucrare ce presupune călătoria, dar nu o vindecă de nefericita ei boală. În trenuri, încerca să-și găsească un loc în apropierea toaletei, fiindcă știa că i se va face rău. Petrecu nenumărate ore legănând pe motociclete sacoșe pline cu Biblii, în timp ce le transporta pe drumurile pline de noroi. Și merse pe jos mulți kilometri, ducând mereu Biblii. Își cusu numele creștinilor cu care colabora în tivul hainelor, pentru ca poliția să nu le găsească în caz că era arestată.

UN ALT FEL DE LIBERTATE

În majoritatea cazurilor, călătoriile decurgeau fără probleme, însă Mai nu era străină de poliție. Fusese arestată de zece ori și de obicei petrecea de la câteva ore la câteva zile în arestul poliției. De fiecare dată Bibliile pe care le ducea erau confiscate, lăsând și mai mulți creștini fără Cuvântul lui Dumnezeu. Deseori se gândea la spusele fratelui ei atunci când Mai părăsise tabăra din Hong Kong. Nici măcar el nu știa cât de adevărate aveau să fie vorbele lui, cât necaz avea să înfrunte la întoarcere.

- Predici ilegale! îi spuse poliția. Constituția Vietnamului asigura libertate religioasă, dar numai în locuri de închinăciune aprobate de guvern și în momentele stabilite de guvern. Odată, îi dădură

să semneze o confesiune, care spunea că într-adevăr predicase ilegal.

- Acest raport nu este valabil, scrise Mai în partea de jos a paginii, fără să rostească un cuvânt.

Comandantul poliției făcu un pas în față, crezând că o zdrobise pe creștină și că aceasta își semnă numele. Când citi textul, rupse hârtia în bucăți.

- Ne iei drept proști? țipă el la Mai.

După o altă arestare, poliția încercă s-o oblige să semneze o confesiune cum că ar fi tipărit ilegal Biblie și literatură „scoasă în afara legii”.

- Dumnezeu îmi dă acest drept, le spuse Mai. Nu aveți dreptul să mă trageți la răspundere pentru asta. În Vietnam, avem libertate religioasă, așa că am dreptul să cred ceea ce cred, indiferent de religie. Când merg pe stradă cu o Biblie, aceasta e credința mea. Când discut cu acești oameni, cu liderii creștini la sesiunile de instruire, ei sunt deja credincioși, deci nu se consideră predicare. Pur și simplu ne împărtășim credința.

- Există libertate, îi spuse poliția, dar în Vietnam libertatea e ținută într-o cutie. Noi hotărâm cine e liber și cine nu.

Poliția îi ceru lui Mai să scrie un raport despre munca ei și apoi să semneze un angajament că nu va mai predica. Mai fu de acord să scrie raportul și începu să-și aștearnă pe hârtie mărturia. Scrise cum crescuse venerându-și strămoșii, cum îl întâlni pe Dumnezeu într-o tabără de refugiați și se întoarse în Vietnam și cum îi schimbase El viața. Își scrise întreaga mărturie.

Când trebui să-și scrie promisiunea de a nu mai predica, scrise, în schimb, un alt mesaj: „Biblia e o Carte tipărită și distribuită cu permisiunea guvernului (în cantități limitate). În Biblie ni se spune să ne închinăm lui Dumnezeu, să citim și să propovăduim Evanghelia. Eu fac ceea ce spune Biblia.”

Poliția îi citi „confesiunea”, după care, în mod miraculos, hoțărî s-o elibereze.

De fiecare dată când mergea undeva în misiune, petrecea multe ore în rugăciune pentru a fi pregătită pentru călătorie. Odată, dis-de-diminează, în timp ce se ruga pentru o viitoare călătorie,

simți că se va întâmpla ceva neplăcut. Le spuse colegilor despre sentimentul ei, dar îi asigură că ea face voia lui Dumnezeu, fie că e în închisoare, fie că e afară. O colaboratoare care era programată să meargă cu ea, începu să plângă când Mai îi descrie ce simte.

- Domnul știe despre asta, o încurajă Mai. El a îngăduit aceasta pentru ca tu să poți veni cu mine de data asta și să ne încurajăm una pe alta. Nu te îngrijora. Eu sunt cea care a organizat întâlnirea. Tu nu trebuie să răspunzi la nimic. Eu voi purta vina.

Cele două femei, împreună cu un misionar și cu șoferul, porniră la drum cu mașina. Exact cum îi arătase Domnul lui Mai, grupul avu probleme. Îi arestă poliția; la secție, îi duseră pe cei doi bărbați într-o încăpere și pe cele două femei în alta. În fundul camerei unde erau femeile se găsea o toaletă sub forma unei găuri murdare în podea; roiuri de muște acopereau fiecare suprafață din încăpere. Toate Bibliile și materialele creștine fură confiscate.

După o săptămână, Mai fu dusă în închisoarea Lan 14. Când ajunse în celulă, găsi câteva chinezoaice care erau deja înăuntru. Evadaseră din China și încercau să ajungă în Malaezia, când fuseseră arestate de poliția vietnameză. Femeile doreau să-și exerseze engleza, așa că Mai conversă cu ele în puțină engleză pe care o știa. Femeile împărțeau între ele la masă o oală cu orez, fiecare persoană luând cu lingura din oală. Mai și prietena ei creștină își petreceau aproape tot timpul în celulă în rugăciune, rugându-se chiar și pentru cele ce se aflau cu ele acolo.

În fiecare dimineață la ora opt, gardianul o lua pe Mai și o ducea la interogatoriu. Era interogată timp de trei ore. Fusesetichetată drept „prizonier politic“ și interogatoriul era intens.

- De ce urăști guvernul? întrebă un ofițer.

- Nu urăsc guvernul, răspunse ea, încercând mereu să nu se piardă cu firea și să-și păstreze calmul vocii. Eu sunt urmașă a lui Hristos și El ne-a spus să-i cinstim pe conducătorii guvernului. Mă rog pentru ei.

- Te rogi pentru ei? spuse ofițerul cu dispreț. De unde ai aceste Biblii? Te-ai întâlnit cu spioni străini, nu-i așa? Spune adevărul!

- Am primit Bibliile în Hanoi și în orașul Ho Chi Mihn (Saigon), răspunse ea. Și nu cunosc nici un spion creștin.

- Nu numai că îi cunoști, spuse ofițerul, ridicând tonul vocii, dar și lucrezi pentru ei! Lucrezi pentru străini împotriva propriei noastre țări!

- Eu îmi iubesc țara, insistă Mai. De aceea m-am întors aici, pentru că-i iubesc pe oamenii de aici.

- Cui dai tu socoteală? Cine sunt ceilalți creștini cu care lucrezi, liderii?

Mai refuză să dea numele altor credincioși.

- Dacă doriți să știți ce fac, răspunse Mai, ar trebui să-i întrebați pe ei. Îi mulțumi lui Dumnezeu în gând pentru că nu descoperiseră numele cusute în tivurile hainelor ei.

Întrebările continuau în acest mod, până când Mai era trimisă înapoi în celulă ca să facă o pauză. După-masă era înapoi în camera de interogatoriu pentru încă trei ore de întrebări. Același scenariu continuă vreme de zece zile, cu câte un alt polițist care o interoga în fiecare zi. Unii încercară tactici dure, strigând la ea și lovind în masă. Alții vorbiră foarte blând, spunându-i că știu deja tot despre întâlnirile creștine, așa că ea n-ar mai trebui decât să recunoască adevărul.

În a zecea zi, i se spuse să-și ia lucrurile pentru că urma să fie dusă într-o altă celulă. De fapt, o duseră într-o cameră unde trebuia să semneze actele de eliberare. Își aminti de data trecută când trebuia să semneze actele eliberării. Părea că trecuse multă vreme de când părăsise Hong Kongul. Când gardienii o fotografiară pentru documentele de eliberare, Mai zâmbea. Nu comisese nici o crimă, iar timpul petrecut în închisoare nu făcu decât să confirme credința sa în Dumnezeu față de ea și față de lucrarea de evanghelizare a celor ce se găseau „afară din tabără“.

Sunt liberă, se gândi în sinea ei în timp ce părăsea închisoarea, cu adevărat liberă. Se gândi la tatăl ei și la numeroasele lui discursuri despre mersul în Occident și despre obținerea libertății. Dar am găsit un alt fel de libertate. Nu libertatea pe care credea tata că o voi găsi, ci o libertate cu mult mai mare!

EPILOG

În ciuda unei lucrări înfloritoare, Mai tânjea după un tovarăș. I-a amintit lui Dumnezeu de promisiunea de a-i da un războinic care avea s-o însoțească în bătăliile vieții. Alți credincioși s-au rugat cu ea ca Dumnezeu să-i descopere acest „războinic” – și a făcut-o.

Nam era un coleg creștin de lucrare și fost polițist comunist. Dumnezeu îi atinse inima cu dragostea pentru Mai, dar nu i-a spus lucrul acesta timp de mai multe luni. În schimb, s-a rugat pur și simplu ca la vremea potrivită Dumnezeu să-i descopere lui Mai sentimentele lui. Și, curând, Dumnezeu i-a arătat lui Mai și liderilor bisericii că cei doi erau făcuți unul pentru altul. S-au căsătorit și și-au continuat lucrarea, călătorind împreună în zonele rurale pentru a predica și a-i instrui pe liderii creștini.

Tatăl lui Nam era membru cu grad înalt în guvernul comunist și era de la sine înțeles că nu s-a bucurat de soția pe care și-a ales-o fiul său. La început, a refuzat să vorbească cu Mai sau chiar să stea în aceeași încăpere cu ea. Când Mai și soțul ei invitau creștini să se întâlnească la ei acasă, socrul ei stătea în fața casei și îi alunga pe oaspeții care soseau. Nam și Mai au fost nevoiți în cele din urmă să ridice un zid în jurul casei lor pentru ca tatăl lui să nu vadă când se întâlneau cu frații lor credincioși.

Mai a pierdut primul lor copil în timpul unei călătorii misionare în junglă. Doctorii au prezis că nu va mai putea duce o sarcină până la capăt, dar proaspăt căsătorii, foarte hotărâți, l-au implorat pe Dumnezeu să le dea o familie. Mai a rămas din nou însărcinată și sarcina a fost foarte grea. Doctorii au sfătuit-o să avorteze fătul, dar Mai a refuzat. Când i-a sosit sorocul, Mai a intrat în travaliu, dar fără nici un rezultat. Doctorii i-au spus lui Nam să aleagă cine să supraviețuiască, soția sau copilul; nu credeau că vor supraviețui amândoi. Cei doi s-au rugat, cerându-i lui Dumnezeu să cruțe viața copilului.

Dumnezeu i-a ținut în viață pe amândoi. Mai a născut o fetiță sănătoasă și la scurt timp și ea s-a însănătoșit.

Odată cu nașterea copilului, misiunea lui Mai și-a schimbat punctul de orientare, întrucât acum nu mai poate călători în zo-

nele îndepărtate ale Vietnamului. În schimb, e implicată în mod activ în bisericile locale din apropierea casei și instruieste liderii creștini de la sat care vin la oraș pentru a deveni ucenici. Nam continuă lucrarea în satele din junglă, călătorind acolo cel puțin o dată pe lună.

Dumnezeu a așezat în Mai dorința de a-i evangheliza pe copiii orfani și fără adăpost. În prezent, pune bazele acestei lucrări și preconizează că într-o zi fiica ei va lucra cot la cot cu ea pentru a le spune acestor copii „din afara taberei“ despre Dumnezeu care iubește lumea, care alungă răul, care este singurul Dumnezeu ce ne poate elibera.

NOTE

ADEL: SPERANȚA DIN MIJLOCUL TERORII

1. Filipeni 4:13.
2. Jihad este cuvântul arab pentru „războiul sfânt“.
3. „Dumnezeu e mare! Dumnezeu e mare!“

PURNIMA: UN COPIL ÎNCHIS, UN SUFLET PUS ÎN LIBERTATE

1. Matei 10:28.
2. Vezi Matei 5:10.

AIDA: O VOCE PENTRU CEI LIPSIȚI DE GLAS

1. Aceste reviste creștine ilegale au fost publicate de bisericile baptiste subterane din Uniunea Sovietică. Comuniștii au permis publicarea unei singure reviste creștine „oficiale“; ea conținea articole ce susțineau guvernul sovietic. Creștinii din subterană, din dorința lor de a spune adevărata poveste a bisericii, au riscat închisoarea prin tipărirea și distribuirea propriilor lor publicații.
2. Vezi Filipeni 3:10.
3. Pentru mai multe detalii despre Aida și procesul ei, vezi Michael Bourdeaux, *The Evidence That Convicted Aida Skripnikova*

(Anglia: Centrul de Studiu despre religie și comunism, 1972);
(ediția americană: Elgin, Ill.: David C. Cook Publishing Company, 1973).

SABINA:
O MARTORĂ A DRAGOSTEI LUI HRISTOS

1. Geneza 19:17 KJV.
2. Matei 16:25 KJV.

LING:
ÎN ȘCOALA SUFERINȚEI

1. Luca 10:2-3.
2. Matei 25:1-13.

GLADYS:
O VIAȚĂ DE IERTARE

1. Sari – Piesă principală din costumul femeiesc tradițional indian, constituită dintr-o fâșie de țesătură dreaptă, care se înfășoară în jurul corpului ca o fustă strâmtă, un capăt strângând mijlocul ca un cordon, iar celălalt capăt, liber, aruncându-se peste umăr – cf. Dex (n.tr.)
2. Psalmul 37:4
3. Vezi Luca 23:34 și Romani 8:28.
4. Vezi Evrei 13:5.
5. Romani 12:14-18.
6. Romani 8:28.

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Mulțumiri.	7
Introducere Inimi aprinse de curaj și convingere	9
Adel: Speranța din mijlocul terorii	11
Purnima: Un copil închis, un suflet pus în libertate	50
Aida: O voce pentru cei lipsiți de glas	81
Sabina: O martoră a dragostei lui Hristos	112
Tara: O viață de fugar	160
Ling: În școala suferinței.	192
Gladys: O viață de iertare.	229
Mai: Înapoi în Vietnam. Predicarea Evangheliei	253
Note	285

Pentru a afla mai multa despre lucrarea VOM, accesați:

Statele Unite ale Americii: vom.org

Australia: vom.com.au

Belgia: hvk-aem.be

Canada: vomcanada.com

Republica Cehă: hlas-mucedniku.cz

Finlanda: marttyyrienaani.fi

Germania: verfolgte-christen.org

Olanda: sdok.org

Noua Zeelandă : vom.org.nz

România: voceamartirilor.org

Africa de Sud: persecutionsa.org

Coreea de Sud: vomkorea.kr

Marea Britanie: releaseinternational.org

Singapore: gosheninternational.org

Dacă îți dorești să ai la îndemână mărturiile creștinilor persecutați din întreaga lume și să te rogi punctual pentru ei, ai oportunitatea de a te abona gratuit, pentru primirea Scrisorilor de rugăciune, care se trimit trimestrial, prin poștă. Împreună cu acestea vei primi și alte materiale precum cărți, calendare, ghiduri de rugăciune și materiale educative pentru copii.

Contactează-ne la:

Email: info@voceamartirilor.org

Nr. telefon mobil: +40745.977.891

„Ori te căsătorești, ori mori...”

„Dacă ești creștină, pentru tine nu este loc
în acest oraș...”

„Vei muri aici de una singură.”

Cuvintele rostite de tatăl Tarei la despărțire au trezit un singur gând în mintea fetei de șaisprezece ani – trebuie să-și salveze viața. Bătuță până în pragul morții, Tara – fiica unui musulman pakistanez renumit – a fost închisă în camera ei ca un ostatic și ținută fără mâncare și îngrijire medicală. Toate acestea pentru că a fost prinsă cu o Biblie.

Istoria Tarei nu este unică în rândul celor opt femei curajoase din cartea „Inimi de foc”. De la tână vietnameză care întoarce spatele libertății în scopul evanghelizării poporului din statul comunist în care s-a născut la misionara australiană care răspândește mesajul iertării și al vindecării în India, după ce soțul și fiii ei sunt arși de vii de zeloții din sat, aceste femei au depășit împrejurările potrivnice extreme pentru a se evidenția ca lideri și lucrători ai bisericii subterane din întreaga lume.

Vocea Martirilor prezintă povestirile adevărate ale unor femei curajoase, eroine ale credinței, reprezentative pentru nenumăratele femei care se confruntă cu situații similare în întreaga lume. Aceste modele de credință și pasiune vă vor inspira să-l urmați pe Hristos cu înflăcărare, indiferent de prețul plătit.

VOCEA MARTIRILOR este o organizație misionară non profit, interdenominațională, care slujește creștinii persecutați din jurul lumii. Fondată în 1967 de Richard și Sabina Wurmbbrand, VOM își dedică lucrarea pentru a inspira credincioșii să își aprofundeze credința și angajamentul față de Hristos și de a îndeplini marea chemare-indiferent de costuri.

Vocea Martirilor

www.voceamartirilor.org